สักทอง

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

GTHJ

The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565

Vol.28 No.4 October-December 2022

สถาบัน
วิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ISSN 2408 - 0845 (Print) ISSN 2651 - 1487 Online

สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.)

The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม-ธันวาคม 2565 Vol.28 No.4 October-December 2022

ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

วัตถุประสงค์

เพื่อตีพิมพ์ผลงานวิจัย ผลงานสร้างสรรค์ และผลงานวิชาการ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ การศึกษา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การพัฒนาชุมชนและวัฒนธรรม เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ บริหารธุรกิจ การท่องเที่ยว นิเทศศาสตร์ เผยแพร่แก่นักวิชาการและบุคคลทั่วไป

ขอบเขต

จัดพิมพ์ทั้งผลงานวิจัย ผลงานสร้างสรรค์ และผลงานวิชาการ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ การศึกษา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การพัฒนาชุมชนและวัฒนธรรม เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ บริหารธุรกิจ การท่องเที่ยว นิเทศศาสตร์

เจ้าของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรียานุช พรหมภาสิต รักษาราชการแทนอธิการบดี

รองศาสตราจารย์ ดร.ทวนทอง เชาวกีรติพงศ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฆัมภิชา ตันติสันติสม มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทรี ดวงทิพย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์	มหาวิทยาลัยปทุมธานี
ศาสตราจารย์ ดร.อารี วิบูลย์พงศ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รองศาสตราจารย์ ดร.ชลอ รอดลอย	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสวงดี	มหาวิทยาลัยมหิดล
รองศาสตราจารย์ ดร.โสรีช์ โพธิแก้ว	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ มีแจ้ง	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อรัญวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยองกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
อาจารย์ ดร.ชยันต์ วรรธนะภูติ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Dr.William James	Kasem Bundit University
รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐรดา วงษ์นายะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
รองศาสตราจารย์ ดร.ปาจรีย์ ผลประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย วงษ์นายะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาลี ตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิศากร ประคองชาติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
อาจารย์ ดร.สุภาพร พงศ์ภิญโญโอภาส	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ฝ่ายจัดการ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุณี บุญพิทักษ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ กึกก้อง

อาจารย์ประภัสสรา ห่อทอง

นายทวิช ปิ่นวิเศษ

นางสาวมริสา การะเวก

ผู้จัดทำและเผยแพร่ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

กำหนดออก ปีละ 4 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม ฉบับที่ 2 เมษายน-มิถุนายน

ฉบับที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน ฉบับที่ 4 ตุลาคม-ธันวาคม

สำนักงาน สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 62000
โทรศัพท์ 0 5570 6555 ต่อ 1760
http://research.kpru.ac.th/Joumal_HSS/
วารสารนี้อยู่ในฐานข้อมูลของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI)
(https://so05.tci-thaijo.org/index.php/tgt/index)

บทความที่ตีพิมพ์ทุกบทความผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และบทความหรือข้อคิดเห็นใดๆ ที่ปรากฏในวารสารเป็นวรรณกรรมของผู้เขียนโดยเฉพาะ ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรและบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.)

The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม-ธันวาคม 2565 Vol.28 No.4 October-December 2022

ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

สารบัญ

เรื่อง **หน้า**

❍ **บรรณาธิการแถลง**..... ก

❍ **บทความวิจัย**

นิทานสร้างสติ : กลวิธีสื่อสาระธรรมและแนวทางการปลูกฝังสติแก่เด็ก

รัชนีกร รัชตกรตระกูล

Fables for Mindfulness : Techniques and Approaches in Fostering Mindfulness for Children

Ratchaneekorn Ratchatakorntrakoon..... 1

การศึกษาการตัดสินใจสมัครเรียน ความพึงพอใจ และความต้องการของนักศึกษาต่อการจัดประสบการณ์การเรียนในระดับบัณฑิตศึกษา

ชัยยุทธ กลีบบัว และอมราพร สุรการ

A Study of Graduate Students' Enrollment Decisions, Satisfaction, and Needs towards Learning Experiences

Chaiyut Kleebbua and Amaraporn Surakarn..... 16

ผลการพัฒนาความสามารถด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง Advance Your English Grammar สำหรับนักเรียนนายเรือ

ชัยวัฒน์ บวรวัฒนเศรษฐ์

Effect of English Grammar Ability Development Using the Supplementary Book Entitled “Advance Your English Grammar” for Naval Cadets

Chaiwat Bowornwattanaset..... 30

การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง

Development of a Curriculum for Enhancing New Normal Life Skills in the Situation of COVID-19 of Secondary School Students in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

Wacharapatr Techawattanasiridumrong..... 50

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง **หน้า**

ผลการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติรายวิชาการออกแบบ และพัฒนาการเรียนการสอนบนเว็บ สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
อัจฉรีย์ พิมพิมูล และอิสรีย์ พิมพิมูล
Effects of Online Learning Based on Active Learning in Web-Based Instruction Design and Development Course for Students in the Faculty of education, Ubon Ratchathani Rajabhat University of Education
Ajcharee Pimpimool and Issaree Pimpimool..... 67
ผลของโปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมที่มีต่อพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จังหวัดเพชรบุรี
เรียม นมรักษ์ และศรัณย์ พิมพ์ทอง
Effectiveness of Flood Disaster Preparedness Program on Flood Disaster Preparedness Behavior of Civil Defense Volunteers in Phetchaburi Province
Riam Namarak and Saran Pimthong..... 86
แนวทางในการพัฒนาโปรแกรมกิจกรรมความฉลาดรู้ทางกายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กอายุ 7-9 ปี
นิติพันธ์ บุตรฉุย, สุปราณี ขวัญบุญจันทร์ และอนันต์ มาลารัตน์
Guidelines for Developing a Physical Literacy Program for Enhancing Fundamental Movement Development of Children Aged 7-9 Years
Nitipun Bootchuy, Supranee Kwanboonchan and Anan Malarat..... 101
ปัจจัยทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการใช้คำบุรุษสรรพนามภาษาไทยของผู้เรียนชาวเวียดนามที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
Le Tran Mac Khai และสุภัค มหาวรากร
Cultural Factors Affecting the Usage of Thai Personal Pronouns of the Vietnamese Students Learning Thai as a Foreign Language
Le Tran Mac Khai and Supak Mahavarakorn..... 113
แนวทางการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี เขต 3 ในสภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน
ภควัต สมิธธ์, พรรณวสา สมิธธ์ และสิรินธร สินจินดาวงศ์
Administration Guildelines of Small schools in Suphanburi Province Educational Service Area 3 to Keep up with Changes in the Disruption Era
Pakawat Smith, Panwasa Smith and Sirinthorn Sinjindawong..... 125

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง **หน้า**

การรื้อฟื้นการแสดงตาโบลวิวังต์

บุญตา เขียนทองกุล, อุรารมย์ จันทมาลา และปัทมาวดี ชาญสุวรรณ

The Re-invent of Tableaux Vivants

Bunta Kheantongkul, Ourarom Chantamala and Pattamawadee Chansuwan..... 142

Needs Assessment for Developing the Driving System of Work-integrated Education Management of Rajabhat Universities in the Upper Northern Region

Jiraporn Supising, Sirimas Kosanpipat, Phubet Poungkaew and Choocheep Puthaprasert..... 158

การใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” เพื่อส่งเสริมการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย

ชนาภา ทรัพย์เจริญ, ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร และชลาธิป สมาหิโต

Using Learning Package “The Smart Kids Smart Use” To Enhance Economics Literacy in Young Children

Chanapa Sapcharoen, Piyannan Hirunchalothorn and Chalatip Samahito..... 176

การพัฒนาคุณภาพการบริการเพื่อเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อตราสินค้าของบริษัทผู้ให้บริการวีซ่าในประเทศไทย

อนุชา ดาบท และโชคชัย สุเวชวัฒนกูล

Service Quality Development to Strengthen Visa Service Company’s Brand Loyalty in Thailand

Anucha Dabot and Chokechai Suveatwatanakul..... 194

ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

นิรัญ ฆ้องคำ และภัทร์ธมณฑน์ เรืองวิทยาวุฒิ

The Management Efficiency of Personnel Administration of Schools Under Sakaeo Primary Educational Service Area Office 1

Niran Khongkham and Phatamon Ruangvitayavut..... 207

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง **หน้า**

การเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงของคะแนนแบบทดสอบความเรียงวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีจำนวนผู้ตรวจ วิธีการตรวจและรูปแบบการตรวจต่างกัน : กรณีศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

ณธีร์รัตน์ เมฆสิงห์ และปัณณวิชญ์ ใบกุหลาบ

A Generalizability Coefficient Comparison of Thai Essay Test Scores for Phathomsuksa 3 Students Using Different Numbers of Raters, Scoring Methods and Scoring Patterns : A Case Study of Kamphaeng Phet Primary Education Service Area Office 2

Nateerat Makesing and Punnawit Baikularb..... 220

- **คำแนะนำสำหรับผู้ส่งบทความ.....**
- **แบบฟอร์มการส่งบทความ.....**
- **แบบฟอร์มค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์เผยแพร่.....**
- **จริยธรรมในการตีพิมพ์ในวารสาร (Publication Ethics).....**
- **ประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.....**

บรรณาธิการแถลง

การวิจัยเพื่อส่งเสริมการศึกษาอันเป็นรากฐานที่สำคัญของสังคมที่เข้มแข็ง ยังเป็นสิ่งที่ต้องพัฒนาและดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในมิติต่างๆ ดังเช่นใน วารสารสักทอง : มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ฉบับนี้ได้เผยแพร่งานวิจัยที่น่าสนใจยิ่ง เช่น กลวิธีในการปลูกฝังสติเด็ก การพัฒนากิจกรรมความฉลาดรู้ในเด็ก ชุดการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์สำหรับเด็ก การพัฒนาความสามารถด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ปัจจัยทางวัฒนธรรมของผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ หลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ การเรียนการสอนออนไลน์ โปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติ เป็นต้น อีกทั้งการวิจัยเพื่อส่งเสริมการบริหารสถานศึกษา การบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา การประเมินผลการศึกษา การศึกษาต้องการของนักศึกษา ยังช่วยสนับสนุนละยกระดับการศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การวิจัยด้านสุนทรียศาสตร์ การแสดง การพัฒนาคุณภาพการให้บริการ ยังช่วยส่งเสริมให้สังคมพัฒนาได้อย่างสมดุลย์

วารสารสักทอง หวังเป็นอย่างยิ่งว่า บทความเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมรากฐานการวิจัยและเป็นแรงบันดาลใจให้กับนักวิจัยในการพัฒนางานที่มีคุณภาพเป็นประโยชน์แก่แวดวงวิชาการ และประเทศชาติต่อไป

บรรณาธิการ

สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.)
ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

นิทานสร้างสติ : กลวิธีสื่อสาระธรรมและแนวทางการปลูกฝังสติแก่เด็ก

Fables for Mindfulness: Techniques and Approaches in Fostering Mindfulness for Children

รัชนีกร รัชตกรตระกูล*

Ratchaneekorn Ratchatakorntrakoon

Received : July 1, 2021

Revised : March 7, 2022

Accepted : March 30, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีนำเสนอสาระธรรม สาระธรรมและแนวทางการปลูกฝังสาระธรรมที่ปรากฏในหนังสือชุด 9+1 นิทานสร้างสติของเสถียรธรรมสถาน ผลการศึกษาพบว่า นิทานสร้างสตินำเสนอสาระธรรมด้วยกลวิธีหลัก 3 ประการ คือ 1) การสร้างองค์ประกอบของเรื่อง ได้แก่ การสร้างตัวละคร การใช้ฉากธรรมชาติ และการตั้งชื่อเรื่อง 2) การสร้างวรรณศิลป์ ได้แก่ การใช้ภาษาเด็ก การใช้ความเปรียบ การใช้ปุจฉา-วิสัชนา การใช้อรรถวิภาษ การซ้ำความ และการสร้างตัวละครคู่เปรียบ 3) การสร้างองค์ประกอบศิลป์ ได้แก่ การใช้ภาพประกอบ และการใช้เพลงประกอบ กลวิธีหลักทั้งสามประการใช้เพื่อนำเสนอสาระธรรมเรื่องสติ คือ สติคือเครื่องกำกับจิตให้ผ่องแผ้วปราศจากกิเลส และสติเป็นปัจจัยของการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาคือศีล สมาธิ และปัญญา ลักษณะเด่นของหนังสือชุดนี้คือนิทานแต่ละเรื่องต่างมีเอกภาพในตัวเอง ในขณะเดียวกันนิทานทั้ง 10 เรื่องก็เสนอแนวทางการปลูกฝังธรรมะให้แก่เด็กอย่างสอดร้อยเป็นระบบ คือธรรมะเกิดจากพ่อแม่และการปฏิบัติ

คำสำคัญ : นิทานสร้างสติ / กลวิธีสื่อสาระธรรม / แนวทางการปลูกฝังสติ / วรรณกรรมธรรมะสำหรับเด็ก / เสถียรธรรมสถาน

*นักวิจัยชำนาญการ สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Expert Researcher, Institute of Thai Studies, Chulalongkorn University

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ABSTRACT

This research aims to study the literary techniques for conveying Dharma messages, and the approach to fostering Dharma messages in the Book Series 9+1 - Fables for Mindfulness published by Sathira Dharmsathan. The study reveals that three literary techniques are used to convey Dharma messages: firstly, the creation of narrative elements-creation of characters, the use of settings of nature and the title of each story; secondly, the creation of literary aesthetics-the use of language for children, metaphors, questions and answers, paradoxes, repetition and the creation of paralleled characters; thirdly, the creation of aesthetic components-pictures of stories and songs. These three literary techniques are used to convey Dharma messages that mindfulness protects the pure mind from passion and that mindfulness is the factor leading to a threefold method of training in morality, concentration and wisdom. A characteristic of this book series is the unity of each fable, while the whole series indicates the systematic approach in fostering Dharma for children in that parents and self-practice are factors, as well.

Keywords : Fables for Mindfulness / Techniques for Conveying Dharma Messages / Approach to Fostering Mindfulness / Dharma Literature for Children / Sathira Dharmasathan

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หนังสือเด็กหรือวรรณกรรมสำหรับเด็กมีคุณค่าต่อการพัฒนาเด็กในหลากหลายแง่มุมทั้งช่วยส่งเสริมจินตนาการ ทำให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ ช่วยให้เด็กอ่านหนังสือได้คล่องแคล่วแตกฉาน ส่งเสริมปัญญาและเชาวน์ความรู้ให้แก่เด็ก สนองความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก ส่งเสริมให้เด็กเข้าใจสิ่งแวดล้อม เข้าใจตนเองและผู้อื่น นอกจากนี้วรรณกรรมเด็กยังเป็นเครื่องมือในการปลุกฝังคุณธรรมจริยธรรม (Wannakit, 2016, p.18)

หนังสือชุด 9+1 นิทานสร้างสติ 70 ปี 70 ล้านความดี อนุสาวรีย์มีชีวิตถวายพ่อ (ต่อจากนี้จะเรียกหนังสือชุดนี้ว่านิทานสร้างสติ) ของเสถียรธรรมสถาน มีจุดเด่นที่สอนเรื่องสติซึ่งต่างจากนิทานอื่นๆ ที่เน้นคุณธรรมหรือจริยธรรมมากกว่าการสอนธรรมะแก่เด็กโดยตรง เนื่องจากการสอนธรรมะซึ่งเป็นนามธรรมเป็นเรื่องยากโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนเด็กเล็กที่ยังไม่มีภูมิธรรมใดใดเลย แต่เป็นองค์ความรู้ที่จำเป็นต้องสอนและปลูกฝังให้แก่เด็ก ดังที่แม่ชีศันสนีย์ได้เน้นย้ำความสำคัญของสติไว้ในคำนำของหนังสือทุกเล่มว่า “สติคืออริยทรัพย์ สติคือต้นทุนของชีวิต เมื่อเราลงทุนกับชีวิตอย่างมีสติปัญญา สติปัญญาจะอารักขาชีวิต มาลงทุนสร้างหัวใจเด็กให้มีสติปัญญาอารักขาชีวิต เพราะชีวิตเป็นสิ่งที่มีค่าที่สุด” (Lullaby, 2018)

งานวิจัยที่ศึกษาวรรณกรรมเด็กมีจำนวนมาก ด้วยขอบเขตของบทความวิจัยนี้จึงเน้นการสำรวจงานวิจัยที่ศึกษานิทานเด็กกับการสอนคุณธรรมจริยธรรม พบว่างานวิจัยส่วนมากใช้นิทานชาดกเป็นข้อมูลในการศึกษา

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

อาทิงานวิจัยของ Pongpangpa (2001), Mahavarakorn & Supasetsiri (2015), Wasiwiwat (2016) โดยได้ผลการศึกษาที่คล้ายคลึงกัน คือการนำนิทานชาดกมานำเสนอในรูปแบบนิทานภาพช่วยให้เด็กเข้าใจสาระธรรมที่นิทานชาดกสอนทั้งเรื่องความเพียร (Pongpangpa, 2001) การใช้ชีวิตให้เกิดมงคล (Mahavarakorn & Supasetsiri, 2015, p.97) นิทานชาดกเหล่านี้มีบทบาทเป็นสื่อสอนคุณธรรมในครอบครัว (Wasiwiwat, 2016, p.144) ส่วน Ngaorangsi (2017) ศึกษาแนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้วยนิทานเวตาล นอกจากนี้ยังปรากฏงานวิจัยที่ใช้นิทานเป็นสื่อในการส่งเสริมคุณลักษณะของเด็ก เช่น งานวิจัยของ Panwang (2019) และ Saengpaeng & Lehmongkol (2020) งานวิจัยทั้งสองกลุ่มนี้แสดงให้เห็นความสำคัญของนิทานในการปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เด็ก แต่ในขณะเดียวกันก็แสดงให้เห็นว่ายังไม่มีนิทานชุดใดเลยที่แต่งขึ้นเพื่อเน้นการสอนธรรมะเรื่องสติแก่เด็กโดยเฉพาะ

ด้วยเหตุที่ประมวลมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษานิทานสร้างสติโดยมีคำถามวิจัยว่า หนังสือชุดนี้มีกลวิธีนำเสนอสาระธรรมอย่างไร สาระธรรมที่นำเสนอในหนังสือชุดนี้เป็นเรื่องอะไร และหนังสือชุดนี้นำเสนอแนวทางการในปลูกฝังสาระธรรมให้แก่เด็กหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากลวิธีนำเสนอสาระธรรมในนิทานสร้างสติ
2. เพื่อศึกษาสาระธรรมและแนวทางการปลูกฝังสาระธรรมให้แก่เด็กในนิทานสร้างสติ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (documentary research) โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยคือหนังสือชุดนิทานสร้างสติของเสถียรธรรมสถาน ประกอบไปด้วยนิทานสองภาษาจำนวน 10 เรื่อง ซึ่งตีพิมพ์พร้อมกันในปี พ.ศ. 2561 คือ 1) จ๊ะเอ๋ บ๊ายบาย 2) ปิ๊ง ปิ๊ง แว้บ 3) นิ่ง..ไม่ติงไหว 4) ดั่งดอกไม้บาน 5) ความสุขเล็กๆ ในใจ 6) แผ่เมตตา 7) กล่อมลูกน้อย 8) เก็บดวงดาว 9) ชีวิตงอกงาม และ 10) พระราชาในนิทาน

เนื่องจากนิทานทั้ง 10 เรื่องแต่งโดยผู้เขียนคนเดียวคือตุ๊บป่องซึ่งเป็นนามปากกาของเรืองศักดิ์ ปิ่นประทีป การอ้างอิงนิทานในบทความนี้จะใช้การอ้างอิงชื่อนิทาน ปีที่แต่งและเลขหน้า เพื่อให้เห็นอย่างเด่นชัดว่าตัวอย่างที่ยกมาอ้างอิงนั้นมาจากนิทานเรื่องอะไร

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยจะแบ่งเป็น 2 ประเด็นหลักคือ 1) กลวิธีเสนอสาระธรรมในนิทานสร้างสติ : การถ่ายสาระธรรมให้เด็กสามารถเข้าใจได้ และ 2) สาระธรรมและแนวทางการปลูกฝังสาระธรรมในนิทานสร้างสติ : อริยทรัพย์อันเกิดจากพ่อแม่และการฝึกปฏิบัติ อันสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. กลวิธีเสนอสาระธรรมในนิทานสร้างสติ: การถ่ายสาระธรรมให้เด็กสามารถเข้าใจได้

การสอนธรรมะให้แก่เด็กโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กเล็กเป็นเรื่องยาก เนื่องจากธรรมะเป็นนามธรรมต้องอาศัยกลวิธีต่างๆ มาช่วยสื่อให้สามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น ได้แก่ 1) การสร้างองค์ประกอบของเรื่อง 2) การสร้างวรรณศิลป์ และ 3) การสร้างองค์ประกอบศิลป์ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

1.1 การสร้างองค์ประกอบของเรื่อง นิทานสร้างสติทั้ง 9 เรื่อง (ยกเว้นเรื่องชีวิตงอกงาม) ดำเนินเรื่องด้วยการเล่าเรื่องไปเรื่อยๆ ตามลำดับเวลา ไม่มีปมขัดแย้ง การสร้างองค์ประกอบของเรื่องอย่างการสร้างตัวละคร การใช้ฉากธรรมชาติ และการตั้งชื่อเรื่อง จึงมีบทบาทสำคัญในการสื่อสาระธรรมดังต่อไปนี้

1.1.1 การสร้างตัวละคร นิทานทั้ง 10 เรื่องเป็นเอกภาพ เพราะใช้ตัวละครชุดเดียวกัน คือ แม่ชีน้อย ปู่ต้นไม้ ตัวละครเด็กๆ ทั้งเพศหญิงและชายโดยไม่ปรากฏชื่อเฉพาะเลย ทั้งนี้อาจจะเพื่อให้ผู้อ่านที่เป็นเด็กสามารถเชื่อมโยงตัวเองกับตัวละครเด็กๆ ได้ นอกจากนี้ยังปรากฏตัวละครพ่อแม่และทารกในเรื่อง เก็บดวงดาว และกล่อมลูกน้อย ที่กล่าวถึงความสำคัญของครอบครัว นิทานทุกเรื่องเปิดเรื่องด้วยกิจกรรมระหว่างแม่ชีน้อยกับเด็กๆ เพื่อโยงเข้าสู่การเสนอสาระธรรม ในที่นี้จะยกตัวอย่างจากเรื่องความสุขเล็กๆ ในใจ (Happiness of My Heart, 2018, p.2) ที่เสนอธรรมะเรื่องการพิจารณาสติผ่านการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน

แม่ชีน้อย ตื่นแต่ เช้าตรู่ เด็ก เด็ก ตื่นรู้ เปิดตา เปิดใจ
ลืมตา ขึ้นอย่าง อ่อนโยน รู้ตัว รู้ตน เบิกบาน แจ่มใส

ตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นบทบาทของแม่ชีน้อยในฐานะผู้สอนธรรมะให้แก่เด็กๆ ด้วยการทำให้ดูเป็นตัวอย่าง แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมในชีวิตประจำวัน แม้แต่การตื่นนอนก็สามารถเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ธรรมะได้หากกระทำด้วยสติ คือความรู้เท่าทันว่าตนเองกำลังทำอะไรอยู่ การสร้างตัวละครแม่ชีน้อยที่เป็นเด็กเหมือนกันก็เพื่อเน้นย้ำว่า การมีสติเพื่อพิจารณาสิ่งต่างๆเป็นสิ่งที่เด็กสามารถทำได้เช่นเดียวกับแม่ชีน้อย

ตัวละครปู่ต้นไม้ ทำหน้าที่เป็นทั้งฉากและตัวละคร กล่าวคือในหลายเรื่อง เช่น กล่อมลูกน้อย ปิ๊ง ปิ๊งแว้บ นิ่ง.. ไม่ติงไหว และ เก็บดวงดาว ปู่ต้นไม้ทำหน้าที่เป็นฉากคือสถานที่ที่เรื่องเกิดขึ้นและดำเนินไป ส่วนในเรื่องชีวิตงอกงาม (Growing Life, 2018, p.6) ปู่ต้นไม้มีบทบาทเป็นตัวละครเตือนเด็กๆ ว่าไฟไหม้จะลามทั่วบริเวณที่แม่ชีน้อยกับเด็กๆ อาศัยอยู่ ให้เด็กๆ เก็บเมล็ดพันธุ์ไปปลูกยังแผ่นดินใหม่

ปู่รู้ เรื่องราว กล่าวว่า ไม่นาน ไฟมา ลามถึงนี่ได้
ทุกคน ต้องหนี ต้องหนี เดี๋ยวนี้ เดี๋ยวนี้ หนีไป ให้ไกล

การใช้บุคลาธิษฐานให้ต้นไม้สามารถพูดได้แบบมนุษย์ เป็นลักษณะของหนังสือเด็กที่สร้างเรื่องตามจินตนาการของเด็กมากกว่าความสมจริง นอกจากนี้การสร้างให้ตัวละครต้นไม้เป็นผู้หยั่งรู้ เห็นได้จากการที่แม่ชีน้อยให้เด็กๆ มาขอคำแนะนำจากปู่ต้นไม้ แสดงให้เห็นความเคารพธรรมชาติในแง่ของผู้ให้ชีวิต และความงอกงามแก่ชีวิต นอกจากนี้การใช้ปู่ต้นไม้เป็นฉากในหลายเรื่องๆ ยังขับเน้นให้เห็นบทบาทของฉากธรรมชาติ

1.1.2 การใช้ฉากธรรมชาติ นิทานทั้ง 10 เรื่อง ใช้ฉากของเรื่องเป็นสถานปฏิบัติธรรมที่ร่มรื่นด้วยไม้ใหญ่นานาพันธุ์อันน่าจะจำลองแบบมาจากเสถียรธรรมสถาน ดังภาพที่ 1 จะเห็นได้ว่าฉากในนิทานคล้ายกับเสถียรธรรมสถาน

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ภาพที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบเสถียรธรรมสถาน (Songphao, 2020) กับฉากสถานปฏิบัติธรรมในเรื่อง นิ่ง..ไม่ติงไหว

การเลือกใช้สถานปฏิบัติธรรมที่มีธรรมชาติร่มรื่น เพื่อเน้นการสื่อสาระธรรมเรื่องธรรมะคือธรรมชาติ ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดธรรมชาติสามารถเรียนรู้ธรรมะได้ทุกๆ ช่วงขณะ ดังการเปิดเรื่องจ๊ะเอ๋ บ๊ายบาย (Hello, Good-Bye, 2018, pp.2-3) ที่ชี้ให้เห็นว่าการพิจารณาใบไม้ที่ร่วงจะช่วยทำให้เห็นเข้าใจความจริงของชีวิต คือไม่เที่ยงแท้ของสรรพสิ่งเช่นเดียวกับใบไม้ที่ย่อมร่วงหล่นจากต้น

แม่ชีน้อย กวาดเก็บ ใบไม้ เด็ก เด็ก พร้อมใจ ช่วยได้ ช่วยดี
ใบไม้ ที่ร่วง กลางลาน ที่เห็น ทุกวัน ในความจริงนี้

1.1.3 การตั้งชื่อเรื่อง นิทานประกอบทั้ง 10 เรื่องตั้งชื่อตามเพลงประกอบที่อยู่ด้านในของปกหลัง ชื่อเรื่องทุกเรื่องเป็นชื่อสั้นๆ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย บ้างก็ใช้ภาษาเด็กมาตั้งชื่อเรื่อง เช่น ปิ๊ง ปิ๊ง แว้บ จ๊ะเอ๋ บ๊ายบาย ชื่อเรื่องเหล่านี้ทำหน้าที่สำคัญคือการสื่อให้ผู้อ่านที่เป็นเด็กเข้าใจสาระธรรมที่นิทานต้องการสื่อ ในที่นี้จะยกตัวอย่างจากเรื่อง แผ่เมตตา (Extending Loving-kindness, 2018, p.18)

ขอมอบความรักแด่แผ่นดิน ต้นน้ำ ลำธาร ท้องฟ้า
ให้อยู่ร่วมกันเอื้อสุข พึ่งพา ขอแผ่เมตตา สิ้นทุกข์ สุขเทอญ

แผ่เมตตา ปิดเรื่องด้วยเนื้อเพลง แผ่เมตตา เพื่อเน้นย้ำสารสำคัญคือการขยายความ “การแผ่เมตตา”อันหมายถึง “การตั้งจิตปรารถนาดีขอให้ผู้อื่นมีความสุข” (Somdet Phra Buddhaghosachaya. [P.A. Payutto], 2018) โดยชี้ให้เห็นว่า “ผู้อื่น” ที่รับความปรารถนาดีให้มีความสุขนั้นมิได้หมายถึงแต่มนุษย์ แต่หมายรวมถึงธรรมชาติรอบตัว นอกจากนี้ตัวบทยังชี้ให้เห็นความสำคัญของการแผ่เมตตาที่ช่วยให้ “สิ้นทุกข์” ด้วยการตั้งจิตให้อยู่ในความปรารถนาดี จะเห็นได้ว่าการตั้งชื่อเรื่องเป็นกลวิธีสำคัญที่จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจสาระธรรม

1.2 การสร้างวรรณศิลป์ คือการใช้ศิลปะในการแต่งหนังสือให้ไพเราะงดงาม และสื่อความได้สมบูรณ์ นิทานสร้างสติทั้ง 10 เรื่องใช้วรรณศิลป์เป็นกลวิธีสำคัญในการสื่อสาระธรรมซึ่งเป็นนามธรรมและเข้าใจยากให้เด็กๆ สามารถเข้าใจได้ ดังต่อไปนี้

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

1.2.1 การใช้ภาษาเด็ก ดังที่ได้อภิปรายในหัวข้อ 1.1.3 ว่านิทานหลายเรื่องตั้งชื่อด้วยภาษาเด็ก เช่น จ๊ะเอ๋ บ๊ายบาย ปิ๊ง ปิ๊ง แว้บ เพื่อใช้สอนเรื่องการมีสติไม่ปรุงแต่งตามอารมณ์ต่างๆ ที่มากระทบอายตนะทั้งหกคือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ ซึ่งปรากฏสาระธรรมเรื่องนี้ในเรื่อง นิ่ง.. ไม่ติงไหว เช่นกัน

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบเทียบการสอนธรรมะเรื่องการมีสติไม่ปรุงแต่งตามอารมณ์ต่างๆ ในเรื่อง จ๊ะเอ๋..บ๊ายบาย ปิ๊ง ปิ๊ง แว้บ และ นิ่ง.. ไม่ติงไหว

Hello, Good-Bye (2018, p.16)	**Blink! Blink! Gone!** (2018, p.24)	**Sensing not Reacting... Stay Calm Stay Clam.** (2018, p. 16-17)
กาย ใจ เป็นอย่างไรนั้น อยู่กับ ปัจจุบัน ณ ขณะนี้ จ๊ะเอ๋ แล้วก็ บ๊าย บาย กิเลส ในใจ ไม่มี ไม่มี	จิตเดิม จิตแท้ จิตว่าง ชั่ว ดี ทุกอย่าง ไม่ปรุงแต่งมา ปิ๊ง ปิ๊ง ทุกข์มา ทักทาย แว้บ แว้บ ก็หาย เพียงไม่ถามหา	เปิดใจ ได้สัมผัสโลก จะสุขหรือโศก นิ่ง..ไม่ติงไหว ดีมา กระทบ ไม่ติง ไม่ดี ก็นิ่ง เวทนาหายไป

จากตารางข้างต้น จะเห็นได้ว่านิทานทั้ง 3 เรื่องสอนเรื่องจิตว่างไม่ปรุงแต่งไปตาม "อารมณ์" ที่เข้ามากระทบ โดยใช้ภาษาเด็กเรียกสภาวะนี่อย่างง่ายๆ ว่า "จ๊ะเอ๋" หรือ "ปิ๊ง ปิ๊ง" ทั้งนี้ยังชี้ให้ความสำคัญของการวางเฉยต่อความรู้สึกหรือ "เวทนา" ที่จะเป็นปัจจัยก่อให้เกิดตัณหาตามวงจรของทุกข์ด้วยการใช้ศัพท์ง่ายๆ คือ บ๊าย บาย หรือแว้บ แว้บซึ่งก็คือไวพจน์ของอาการ "นิ่ง.. ไม่ติงไหว" กล่าวคือ ทั้งหมดต่างสื่อให้เห็นการหาย การดับ การไม่ไหวไปตามความรู้สึก การใช้ภาษาเด็กนอกจากจะเหมาะสมกับผู้อ่านนิทานที่เป็นเด็กแล้วยังแสดงให้เห็นว่าวงจรของความทุกข์อันเริ่มจากการเสวยอารมณ์ต่างๆ นั้นเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วเพียงชั่วขณะเดียว เห็นได้ชัดจากประโยคที่ว่า "จ๊ะเอ๋ แล้วก็ บ๊าย บาย" และ "แว้บ แว้บ ก็หาย" ดังนั้นการมีสติรู้เท่าทันอารมณ์ที่มากระทบจึงเป็นสิ่งสำคัญในการตัดวงจรของความทุกข์

1.2.2 การใช้ความเปรียบ คือการอธิบายความหมายของนามธรรมด้วยการเชื่อมโยงกับรูปธรรม เป็นกลวิธีสำคัญในการสอนธรรมะที่ต้องใช้การเปรียบเทียบเพื่อให้เข้าใจ เห็นได้ชัดจากชื่อเรื่องของนิทานหลายเรื่องที่เป็นความเปรียบ เช่น ดั่งดอกไม้บาน ชีวิตงอกงาม ในที่นี้จะยกตัวอย่างเรื่อง ชีวิตงอกงาม (Growing Life, 2018, p.26) ที่เปรียบเทียบเด็กกับเมล็ดพันธุ์ที่สามารถงอกงามได้อย่างดี ถ้ามีผืนดินคือการเลี้ยงดูให้สมบูรณ์ด้วยธรรมหล่อเลี้ยง

ชีวิต เล็ก เล็ก วันนี้ ได้ผืนดินดี งอกได้ งามได้
ต้นไม้ เตือนใจ ให้คิด นั่นคือ ชีวิต งอกกาย งามใจ

การเปรียบเทียบชีวิตกับต้นไม้เพื่อแสดงสาระธรรมเรื่องธรรมะคือธรรมชาติ ชีวิตของเด็กก็เหมือนกับต้นไม้ที่ "งอก" และ "งาม" ด้วยการดูแลเอาใจใส่ของผู้ใหญ่ การสั่งสอนและอบรมด้วยธรรม การขยายชีวิตว่า "งอกกาย" และ "งามใจ" เน้นย้ำความสำคัญของการเลี้ยงดูเด็กให้เติบโตสมบูรณ์พร้อมทั้งกาย

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

และใจ ในขณะเดียวกันการใช้ต้นไม้มาเป็นความเปรียบกับความงอกงามของจิตใจยังสื่อให้เห็นลักษณะของจิตใจที่สามารถพัฒนาให้เติบโตและงอกงามในทางธรรมได้

1.2.3 การใช้ปุจฉา-วิสัชนา คือการตั้งคำถามและการตอบเพื่ออธิบายและสอนธรรมะพบในเรื่องปิ๊ง ปิ๊ง แว้บ (Blink! Blink! Gone!, 2018, p.3) โดยให้ตัวละครเด็กๆ เป็นคนถาม และแม่ชีน้อยเป็นผู้ตอบ

แม่ชีน้อย และเด็ก นั่งอยู่ ใต้ร่ม ของปู่ต้นไม้ ใบหนา
หน้ายิ้ม พรายพริ้ม ผ่องผุด ปุจฉาไม่หยุด วิสัชนา
ปุจฉา เจ้าขา แม่ชี เด็ก เด็ก ก็มี ปัญหา ปัญหา
เล่นกัน ก็ทะเลาะกัน ทุกว้าน ทุกวัน เจ้าค่ะ เจ้าข้า

การใช้กลวิธีปุจฉา-วิสัชนาอันเป็นกลวิธีที่พบมากในวรรณคดีพุทธศาสนา เหมาะสมกับตัวละครเด็กที่เป็นวัยอยากรู้อยากเห็น ชอบตั้งคำถาม และการตั้งคำถามเกี่ยวกับกิจกรรมในชีวิตประวัติคือการเล่นและทะเลาะกันของเด็ก ก็เพื่อชี้ให้เห็นว่าธรรมะเป็นเรื่องที่อยู่ในชีวิต เป็นเรื่องใกล้ตัว เหมือนกับที่เสนอประเด็นนี้ในนิทานเรื่องอื่นๆ เช่น ความสุขเล็กๆ ในใจ

1.2.4 การใช้อรรถวิภาษ คือ “การแสดงความหมายที่ดูเหมือนจะขัดแย้งกัน หรือเป็นไปไม่ได้ แต่เมื่อวิเคราะห์ความหมายลึกลงไปอาจตีความหมายได้อย่างกลมกลืน” (Chongstitvattana, 2015, p.40) ปรากฏในเรื่อง ปิ๊ง ปิ๊ง แว้บ (Blink! Blink! Gone!, 2018, p.21 เน้นข้อความโดยผู้วิจัย) ที่ชี้ให้เห็นความสำคัญของ “จิตประภัสสร” หรือจิตที่สว่างด้วยปัญญาคือการรู้เท่าทันกิเลสที่เข้ากระทบใจ

ตั้งมั่น จิตประภัสสร แม้นกิเลสจร เคลื่อนเข้า มาหา
โลกมืด แต่ใจ สว่าง เดินบน หนทาง ต้องใช้ ปัญญา

ตัวอย่างข้างต้นใช้คำตรงกันข้ามคือโลกมืด ซึ่งความหมายนัยตรงคือเวลากลางคืนตามภาพประกอบในเรื่อง หรือในระดับลึกอาจหมายถึงโลกอันดำมืดเพราะอวิชชาหรือความไม่รู้ เพื่อขับเน้นความหมายของใจสว่างอันเป็นการแปลความหมายของ “จิตประภัสสร” ให้เข้าใจง่าย และย้ำความขัดกันกับ “โลกมืด” ได้อย่างเด่นชัด การใช้อรรถวิภาษในที่นี้จึงเป็นจุดเน้นให้ผู้อ่านได้ใคร่ครวญนัยแห่งธรรมที่ตัวบทสื่อ

1.2.5 การซ้ำความ คือการกล่าวคำหรือสารสำคัญที่ต้องการเน้นย้ำซ้ำๆ เพื่อให้ผู้อ่านจับสารสำคัญที่ตัวบทสื่อได้ง่ายขึ้น ลักษณะเช่นนี้ปรากฏในเรื่อง ความสุขเล็กๆ ในใจ (Happiness of My Heart, 2018, p. 6-7) ที่ย้ำประโยค “ความสุขก็มีเล็กเล็กในใจ” เมื่อตัวละครทำกิจวัตรต่างๆ เช่น กินอาหาร ทำความสะอาด เพื่อสื่อสาระธรรมของเรื่องคือการมีสติรู้ตัวว่ากำลังกิจกรรมอะไร และเมื่อมีสติกำกับในทุกกิจกรรมก็ย่อมใช้ชีวิตอย่างเป็นสุข

เก็บหมอน ที่นอน อย่างดี ความสุข ก็มี เล็ก เล็ก ในใจ
กวาดเก็บ เช็ดถู อย่างดี ความสุข ก็มี เล็ก เล็ก ในใจ

1.2.6 การสร้างตัวละครคู่เปรียบ ปรากฏในเรื่อง พระราชาในนิทาน (The King in Fairy Tales, 2018, p. 10-11 เน้นข้อความโดยผู้วิจัย) ด้วยการสร้างภาพขัดแย้งระหว่าง “พระราชาในนิทาน” กับ “พระราชาของเรา” ซึ่งแม้ตัวบทจะมิได้เอ่ยพระนาม แต่ก็ภาพประกอบก็สื่อชัดเจนว่าคือพระบาทสมเด็จพระ

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

บรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เพื่อขับเน้นว่าทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงงานอย่างหนักเพื่อประชาชน การทรงงานของพระองค์นี้เป็นการสอนธรรมด้วยการแสดงให้เห็นเป็นตัวอย่าง อันจะอภิปรายโดยละเอียดต่อไป

พระราชาในนิทาน ดุจอยู่ สวรรค์ วิมาน ชั้นฟ้า
ทุกอย่าง วิเศษ วิโส อยู่วัง อ่าโอ่ ใหญ่โต งามตา
แต่พระราชา ของเรา อยู่ป่า อยู่เขา อยู่ทั่ว ทิศา
เป็นเทวดา เดินดิน ไม่เหมือน ได้ยิน นิทาน อ่านมา

1.3 การสร้างองค์ประกอบศิลป์ ได้แก่ การใช้ภาพประกอบและการใช้เพลงประกอบซึ่งนอกจากจะมีบทบาทเพื่อให้นิทานสวยงาม น่าสนใจเหมาะกับเด็กที่ไม่สามารถอ่านเรื่องยาวได้แล้ว ยังมีบทบาทสำคัญในการสื่อและย้ำสาระธรรมในเรื่อง ดังต่อไปนี้

1.3.1 การใช้ภาพประกอบ เพื่อช่วยอธิบายศัพท์หรือหลักธรรมทางพุทธศาสนาที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมที่เข้าใจง่าย เช่น กิเลส หรืออารมณ์ที่มากระทบใจ

ภาพที่ 2 และ 3 แสดงภาพของกิเลสในเรื่อง ปิ๊ง ปิ๊ง แว้บ และอารมณ์ต่างๆ ที่มากระทบในเรื่อง นิ่ง..ไม่ติงไหว

ภาพที่ 2 แสดงรูปธรรมของกิเลสด้วยตัวการ์ตูนสีแดงที่มีเขาและเขี้ยวเพื่อสื่อถึงความร้ายกาจ มาประกอบการทะเลาะของเด็กชายสองคน และอธิบายอิทธิพลของกิเลสว่า “ตีกัน เจ็บกาย เจ็บใจ กิเลสปรุงให้ โกรธเลือดขึ้นหน้า” (Blink! Blink! Gone!, 2018, p.12) เพื่อให้เข้าใจผลของการทะเลาะที่มากกว่าการเจ็บตัว นั่นคือจิตใจที่โดนกิเลสเร้าให้ขาดสติ ส่วนภาพตรงข้ามแสดงให้เห็นว่าเมื่อมีสติรู้เท่าทันว่าโดนความโกรธเข้าครอบงำแล้วดับอารมณ์นั้นได้ เห็นได้ชัดจากการหายไปของตัวละครกิเลสแต่แทนด้วยประกายรัศมีซึ่งอาจจะสื่อถึง “จิตประภัสสร” หรือจิตอันปราศจากกิเลส พร้อมกับคำอธิบายที่แสดงให้เห็นว่าวงจรแห่งความทุกข์อัน

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

เกิดจากกิเลสสามารถดับได้ทันทีด้วยสติดังความว่า “แว้บ แว้บ หายไป ทันใจ ทันตา” (**Blink! Blink! Gone!,** 2018, p.13)

ส่วนภาพที่ 3 จะเห็นได้ว่าแถบสีต่างๆ ซึ่งปลายแถบมีหน้าตาที่แสดงอารมณ์ต่างๆ ทั้งดีและไม่ดีอันเป็นสื่อแทนอารมณ์ต่างๆ พุ่งเข้ามาที่ศีรษะของเด็กชายที่หลับตาอยู่ เพื่อแสดงให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมว่าจิตที่นิ่งจะรับรู้การกระทบโดยไม่ยึดติดกับอารมณ์นั้นๆ แถบสีต่างๆจึงสิ้นสุด สอดคล้องกับคำบรรยายที่ว่า “รับแล้ว ให้จบ ไขตา ไขใจ” (Sensing not Reacting... Stay Calm Stay Clam, 2018, p. 24) ภาพที่ยกมาแสดงนี้จึงเป็นทั้งการแสดงให้เห็นภาพและสรุปตัวอย่างของอารมณ์ต่างๆที่กล่าวมาตอนต้นเรื่อง ทั้งการกินอาหารที่อร่อย การได้กลิ่นเหม็น การเหยียบโคลน

1.3.2 การใช้เพลงประกอบ ดังที่ได้อภิปรายไว้ในหัวข้อ 1.1.3 การตั้งชื่อเรื่อง ว่านิทานทั้ง 10 เรื่องตั้งชื่อตามเพลงประกอบซึ่งมีเนื้อเพลงอยู่ด้านในปกหลัง เพลงเหล่านี้ประพันธ์และเผยแพร่ก่อนตีพิมพ์นิทานสร้างสติ บางเพลงที่มีวิดีทัศน์ประกอบเสียงเพลงในเว็บไซต์ YouTube ก็มีรหัสคิวอาร์เพื่อให้สามารถเข้าชมได้ เพลงมีบทบาทสำคัญในการสรุปเรื่อง และช่วยให้เด็กๆ สามารถเข้าใจและจดจำสาระธรรมที่ตัวบทต้องการสื่อได้ง่ายขึ้นเพราะอยู่ในรูปแบบเพลงที่ใช้ภาษาง่ายๆ ในที่นี้จะยกตัวอย่างเพลงความสุขเล็กๆ ในใจ จากเรื่องความสุขเล็กๆ ในใจ (Happiness of My Heart, 2018) ซึ่งมีเนื้อเพลงสั้นๆ ว่า “ฉันมีความสุขเล็กๆ ในใจฉัน ... ในใจฉัน...ในใจฉัน ฉันมีความสุขเล็กๆ ในใจฉัน... I feel happiness growing in my heart...in my heart” ดังที่ได้วิเคราะห์ในหัวข้อ 1.2.5 การซ้ำความ ว่าจุดเด่นของนิทานเรื่องนี้คือการซ้ำประโยค “ความสุขก็มีเล็กๆ ในใจ” เพลงประกอบนี้จึงช่วยขับเน้นสาระธรรมที่ตัวบทสื่อให้เด่นขึ้นด้วยการย้ำวลีว่า “ในใจฉัน” เพื่อสื่อว่าความสุขทั้งหมดล้วนเกิดขึ้นที่ใจอันปราศจากกิเลส มีสติและรู้เท่าทันตลอดว่ากำลังทำอะไร

2. สาระธรรมและแนวทางการปลูกฝังสาระธรรมในนิทานสร้างสติ: อริยทรัพย์อันเกิดจากพ่อแม่และการฝึกปฏิบัติ

จุดเด่นของนิทานสร้างสติคือนิทานแต่ละเรื่องต่างมีเอกภาพในการนำเสนอสาระธรรม และเมื่อพิจารณาโดยองค์รวมก็จะเห็นว่านิทานทั้ง 10 เรื่องเสนอแนวทางการปลูกฝังธรรมะที่สอดร้อยกัน กล่าวคือนอกเหนือจากการชี้ให้เห็นว่าสติสำคัญอย่างไร นิทานชุดนี้ยังเสนอแนวทางว่าทำอย่างไรจึงจะสร้างหรือพัฒนาเด็กให้มีสติ การอภิปรายผลการศึกษาในหัวข้อนี้จึงจะแยกเป็น 2 ประเด็นย่อยดังต่อไปนี้

2.1 สาระธรรมในนิทานสร้างสติ : สติคืออริยทรัพย์ของมนุษย์ ดังที่ได้อ้างอิงคำนำของนิทานทุกเล่มที่แม่ชีศันสนีย์ได้กล่าวถึงความสำคัญของสติในฐานะ “อริยทรัพย์” ของมนุษย์ การอภิปรายในหัวนี้จะขยายความให้เห็นอย่างเด่นชัด สติมีความสำคัญอย่างไร เพราะเหตุใดสติจึงเป็นอริยทรัพย์ โดยแบ่งประเด็นในการอภิปรายออกเป็น 2 ประเด็นดังนี้

2.1.1 สติคือเครื่องกำกับจิตให้ผ่องแผ้วปราศจากกิเลส นิทานหลายเรื่อง เช่น ปิ๊ง ปิ๊งแว้บ จ๊ะเอ๋ บ๊าย บาย ดั่งดอกไม้บาน นิ่ง..ไม่ติงไหว ชี้ให้เห็นความสำคัญของสติที่คอยกำกับจิตให้ผ่องแผ้วปราศจากกิเลส โดยชี้ให้เห็นว่าพื้นเดิมของจิตนั้นบริสุทธิ์ แต่ถูกรบกวนด้วยกิเลส อันเป็นสาเหตุของความทุกข์ ในที่นี้จะยกตัวอย่างจากเรื่องปิ๊ง ปิ๊ง แว้บ (Blink! Blink! Gone!, 2018, p.23)

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ทุกสิ่ง ทุกอย่าง ดังกล่าว ขึ้นอยู่ ว่าเรา จะเลือก เข้ามา
จงเลือก จิตประภัสสร กิเลส ไม่จร ไม่ให้ เข้าหา

การสอนให้เข้าใจสภาพเดิมของจิตที่บริสุทธิ์แต่ถูกทำให้ขุ่นมัวเพราะกิเลส สอดคล้องกับพุทธพจน์ ดังที่สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (Somdet Phra Buddhaghosachaya [P.A. Payutto], 2018) ได้อธิบายว่า “จิตนี้ประภัสสร (ผุดผ่อง ผ่องใส บริสุทธิ์) แต่เศร้าหมองเพราะอุปกิเลสที่จรมา” มีความหมายว่า จิตนี้โดยธรรมชาติของมันเอง มิใช่เป็นสภาวะที่แปดเปื้อนสกปรก หรือมีสิ่งเศร้าหมองเจือปนอยู่ แต่สภาพเศร้าหมองนั้นเป็นของแปลกปลอมเข้ามา” โดยนิทานสร้างสติได้เน้นย้ำบทบาทสำคัญของสติที่คอยกำกับใจให้รู้เท่าทันสิ่งเร้าต่างๆ ที่มากระทบ ดังเช่นเรื่อง ดั่งดอกไม้บาน (As Flowers Bloom, 2017, p.19) ที่เปรียบผู้ที่มีสติกำกับในทุกลมหายใจกับดอกไม้บาน นอกจากนี้ยังเปรียบเด็กที่สมบูรณ์ด้วยศีลกับดอกไม้หอม การใช้คุณลักษณะของดอกไม้ทั้งความผลิบานและความหอมมาเปรียบเทียบการมีสติและการรักษาศีล เพื่อเชื่อมโยงให้เห็นความสัมพันธ์ของสติที่มีผลต่อความบริบูรณ์ของศีล กล่าวคือเมื่อจิตมีสติกำกับ ย่อมรักษาใจและกายให้อยู่ในครรลองแห่งศีลได้

เด็กดี มีศีลธรรมพร้อม ดั่งดอกไม้หอมหวนทวนลมได้
มีลมหายใจ แห่งสติ นี่ซิ นี่ซิ งามตา งามใจ

2.1.2 การมีสติเป็นปัจจัยของการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา จิตที่ผ่องแผ้วนอกจากจะทำให้รักษาศีลได้อย่างบริบูรณ์แล้ว สติยังสัมพันธ์กับการปฏิบัติให้เกิดสมาธิอันนำไปสู่การเกิดปัญญาตามนัยทางพุทธศาสนาคือ “ความรู้ทั่ว, ปรีชาหยั่งรู้เหตุผล, ความรู้เข้าใจชัดเจน, ความรู้เข้าใจหยั่งแยกได้ในเหตุผล, ดีชั่ว คุณโทษ ประโยชน์มิใช่ประโยชน์” (Somdet Phra Buddhaghosachaya [P.A. Payutto], 2018) นิทานสร้างสติเน้นย้ำบทบาทของสติในการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา คือศีล สมาธิ และปัญญา ดังในเรื่อง จ๊ะเอ๋ บ๊าย บาย (Hello Good-bye, 2018, p.20)

มีศีล เป็นอาภรณ์คลุม ไม่หลง ลงหลุม สติ ต้องดี
สติ มาอารักขา สมาธิมา กิเลส ไม่มี
รักษา ไว้สู้ มารร้าย มั่นคง เข้าไว้ ไม่ไป ไม่หนี
จิตตื่น สติ ก็เกิด ปัญญา งามเลิศ กายดี ใจดี

ตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นบทบาทของสติในกระบวนการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา ในขั้นแรกสติเป็นตัวกำกับกายและใจให้อยู่ศีล ตัวบทจึงเปรียบเทียบศีลกับเครื่องประดับเพราะศีลเป็นเครื่องกำกับทั้งกายและใจ ในชั้นต่อมาสติสำคัญต่อการรักษาจิตให้มั่นคงในสมาธิ มีพลังแน่แน่ว “มารร้าย” อันเป็นไวพจน์ของ “กิเลส” จึงไม่สามารถก่อกวนได้ จนนำไปสู่ขั้นสูงสุดคือ “จิตตื่น” อันหมายถึงสภาพจิตที่เบิกบาน พร้อมที่จะเกิด “ปัญญา” ตัวอย่างนี้ได้แสดงเห็นความหมายของการเปรียบเทียบสติกับอริยทรัพย์ได้สมบูรณ์ที่สุด ด้วยการชี้ให้เห็นว่าหากปราศจากสติชีวิตจะไม่สามารถพัฒนาให้เกิดปัญญาได้ บทบาทของ“สติปัญญา” ในการอารักขาชีวิตตามคำนำของหนังสือชุดนี้ จึงหมายถึงการมีสติเพื่อให้สามารถใช้ชีวิตอย่างมีปัญญา คือสามารถเข้าใจภาวะต่างๆ ของชีวิตได้

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

2.2 แนวทางการปลูกฝังสาระธรรมในนิทานสร้างสติ:ธรรมะเกิดจากพ่อแม่และการปฏิบัติ

ลักษณะเด่นของนิทานชุดนี้คือไม่เพียงแต่สอน หรืออธิบายว่าสติสำคัญอย่างไร แต่นิทานยังเสนอแนวทางการปฏิบัติว่า “ทำอย่างไร”จึงจะสร้างหรือพัฒนาให้เด็กมีสติ แนวทางการปลูกฝังสาระธรรมในนิทานสร้างสติแบ่งได้เป็น 2 ประเด็น ดังต่อไปนี้

2.2.1 ธรรมะเกิดจากพ่อแม่ เนื่องจากเด็กไม่สามารถอ่านนิทานด้วยตนเองได้ ผู้อ่านนิทานชุดนี้พร้อมกับเด็กๆ คือพ่อแม่ โดยนัยนี้สาระธรรมในนิทานสร้างสติจึงสื่อสารกับพ่อแม่ด้วย โดยเน้นย้ำบทบาทของพ่อแม่ในฐานะผู้ปลูกฝังธรรมะให้ลูก พบในเรื่อง กล่อมลูกน้อย เก็บดวงดาว และแผ่เมตตาซึ่งได้ขยายผู้ที่จะเลี้ยงเด็กให้เติบโตเป็นคนดีว่านอกจากพ่อแม่แล้วยังรวมถึงปู่ ย่า ตา ยายด้วย กล่อมลูกน้อยเน้นความสำคัญของแม่ผู้สมบูรณ์ด้วยธรรมตั้งแต่ตั้งครรภ์ เพื่อสร้าง “จิตประภัสสร” ของลูกน้อยในครรภ์ และเมื่อลูกเกิด แม่ก็ควรเลี้ยงลูกด้วย “น้ำนม จากอก เลี้ยงกาย เลี้ยงใจ” (Lullaby, 2018, p.8) ส่วนเรื่อง เก็บดวงดาว ก็ชี้ให้เห็นว่าพ่อแม่ควรมี “จิตประภัสสร” และเลี้ยงดูลูกน้อยด้วยความรัก นิทานทั้งสองเรื่องชี้ให้เห็นความสำคัญจากความรักของพ่อแม่ที่เป็นปัจจัยสำคัญในการเลี้ยงทารกน้อยให้เติบโตเป็นคนดี เพราะความรักและความใกล้ชิดจากพ่อแม่เป็นการสร้าง “สายสัมพันธ์” ที่ติดตัวลูกไปจนโต “โลกกว้าง ที่ลูก ต้องก้าว รักแม่คือเงา ทอดงาม ตามไป” (Lullaby, 2018, p.16) จะเห็นได้ว่าแนวทางการปลูกฝังธรรมะในนิทานชุดนี้สอดคล้องกับหลักการที่จิตแพทย์เด็กได้แนะนำให้พ่อแม่ใช้เลี้ยงลูก ดังที่ Palitpholkarnphim (2019) ได้อธิบายความสำคัญของ “สายสัมพันธ์” ต่อการมีตัวตนของเด็กจวบจนโตเป็นผู้ใหญ่ว่า

> กระบวนการนี้จำเป็นต้องเริ่มต้นอีกครั้งหนึ่ง คือมีแม่ที่มีอยู่จริงชัดๆ แม่เล่นด้วย และอุ้มกอดบอกรักไม่มีเบื่อเท่ากับสร้างสายสัมพันธ์เสมือนหนึ่งสายรก...
>
> ระยะทางที่ทอดยาวไกลออกไปจากตัวแม่คือสายสัมพันธ์ เป็นความสัมพันธ์พิเศษระหว่างแม่ลูกที่ตัดไม่ขาดไม่ว่าเวลาจะผ่านไปนานเพียงใด ...เขาหันมาดูแม่เป็นระยะๆเสมอเพราะสายสัมพันธ์ที่ดี เพียงแต่เขาไม่จำเป็นต้องเหลียวคอจริงๆ เขาคิดจะทำอะไรที่เสี่ยงอันตรายเขาจะคิดถึงแม่ที่บ้าน นั่นก็เพราะสายสัมพันธ์ สายสัมพันธ์จึงเป็นหางเสือ คอยคัดท้ายและคอยระวังหลัง คอยฉุดรั้งและคอยตักเตือน

พึ่งสังเกตว่าคุณลักษณะของ “สายสัมพันธ์” ในแง่ของการทำให้ฉุกคิดเมื่อจะกระทำเรื่องอันตราย “คอยฉุดรั้งและตักเตือน” ทับซ้อนกับบทบาทของสติในแง่ของธรรมที่สำคัญต่อจริยธรรม ดังที่พระพรหมคุณาภรณ์ (Phra Brahmagunabhorn [P.A. Payutto], 2009, p.805) ได้อธิบายว่า “สติจึงเป็นธรรมที่สำคัญในทางจริยธรรมเป็นอย่างมาก เพราะเป็นตัวควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ และเป็นตัวคอยป้องกันยับยั้งตนเอง ทั้งที่จะไม่ให้หลงเพลินไปตามความชั่ว” ความสอดคล้องนี้จึงอธิบายความเชื่อมโยงระหว่างการเลี้ยงดูลูกด้วยความรักอย่างใกล้ชิดและ

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การสร้างสติอันเป็นอริยทรัพย์ได้ในแง่ของสร้างสายสัมพันธ์อันเป็นปัจจัยให้เด็กมีสติ หรืออีกนัยหนึ่งคือ “ความระลึกได้” “ความไม่เผลอ” “ความระมัดระวัง” ต่อการพาชีวิตไปเกี่ยวข้องกับทางอบาย

นอกเหนือจากพ่อแม่ นิทานสร้างสติได้ชี้ให้เห็นการสอนธรรมะด้วยการแสดงให้ดูเป็นตัวอย่างของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ผู้เปรียบเสมือน “พ่อของแผ่นดิน” ผู้ดำเนินชีวิตด้วยธรรม ดังปรากฏในพระราชาในนิทาน (The King in Fairy Tales, 2018, p.12) “พระราชาของเรานี้สอนให้ ทำดี ซื่อสัตย์ รักษา สอนให้ พอเพียง เลี้ยงตัว แยกดี แยกชั่ว รู้ตัว ปัญญา”

2.2.2 ธรรมะเกิดจากการปฏิบัติ นิทานหลายเรื่อง อาทิ จ๊ะเอ๋ บ๊ายบาย ปิ๊ง ปิ๊ง แว้บ นิ่ง.. ไม่ติงไหว ดั่งดอกไม้บาน ความสุขเล็กๆ ในใจ และ ชีวิตงอกงาม เน้นย้ำความสำคัญของ “ฝึกจิต” “ฝึกตน” “ฝึกใจ” เพื่อให้รับรู้การเข้ามากระทบของอารมณ์ต่างๆ โดยมีสติเป็นตัวกำกับใจไม่ให้ฟุ้งไหวไปตามอารมณ์ต่างๆ

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบแนวทางการฝึกปฏิบัติใน จ๊ะเอ๋..บ๊ายบาย ชีวิตงอกงาม และ นิ่ง.. ไม่ติงไหว

Hello, Good-Bye (2018, p.18)	Growing Life (2018, p.4)	Sensing not Reacting... Stay Calm Stay Clam (2018, p. 26)
ฝึกตน ให้เห็น ไตรลักษณ์ เป็นธรรมะหลัก ต้องมี ต้องมี	ฝึกฝน จิตตน ให้นิ่ง ไม่ไหว ไม่ติ่ง กับสิ่งใดใด	เพราะโลก มีการกระทบ ฝึกใจ ให้จบ นิ่งไว้ นิ่งไว้

การใช้คำว่า “ฝึก” สื่อนัยแห่งการปฏิบัติเพื่อให้ “จิตตื่น” หลายประการทั้งการหมั่นปฏิบัติ สามารถฝึกฝนได้ด้วยตนเอง และสำคัญที่สุดคือการสื่อนัยถึงความพัฒนางอกงามเพราะการฝึกย่อมเกิดทั้งความชำนาญและความเข้าใจ หรืออีกนัยหนึ่งคือจิตที่มีสติกำกับสามารถวางเฉยต่อสิ่งต่างๆที่มากระทบได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ ความสุขเล็กๆ ในใจ (Happiness of My Heart, 2018, p.10) ยังชี้ให้เห็นว่าการใช้ชีวิตประจำวันอย่างมีสติคือการฝึกปฏิบัติอย่างหนึ่ง ยังผลให้เกิด “ความสุข” หรือชีวิตที่ไม่ต้องทุกข์เพราะการปรุงแต่งต่างๆ

ล้างไม้ ล้างมือ อย่างดี ความสุข ก็มี เล็ก เล็ก ในใจ
ได้กินอาหาร อย่างดี ความสุข ก็มี เล็ก เล็ก ในใจ

การเว้นวรรคระหว่างการทำกิจวัตรกับคำขยายคือ “อย่างดี” เพื่อเน้นย้ำว่า “อย่างดี” ในที่นี้ขยายหรือให้รายละเอียดของการกระทำว่าเป็นกระทำอย่างมีสติรู้ตัวว่ากำลังทำอะไร และผลของการกระทำกิจต่างๆ อย่างมีสติรู้ตัวนี้เองจึงส่งผลให้เกิด “ความสุข” อันหมายถึง “ภาวะจิตที่เรียกว่าพ้นทุกข์ มีความโปร่ง เบา ผ่อนคลาย สงบ เป็นตัวของตัวเอง” (Phra Brahmagunabhorn [P.A. Payutto], 2009, p.810)

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษากลวิธีนำเสนอสาระธรรม สาระธรรมและแนวทางการปลูกฝังสาระธรรมที่ปรากฏในนิทานสร้างสติของเสถียรธรรมสถาน ผลการศึกษาพบว่า นิทานสร้างสตินำเสนอสาระธรรมด้วยกลวิธีหลัก 3 ประการ คือ 1) การสร้างองค์ประกอบของเรื่อง 2) การสร้างวรรณศิลป์ 3) การสร้างองค์ประกอบศิลป์ กลวิธี

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

หลักทั้งสามประการใช้เพื่อนำเสนอสาระธรรมเรื่องสติ จุดเด่นของนิทานชุดนี้คือการเสนอแนวทางการปลูกฝังธรรมะให้แก่เด็กอย่างสอดร้อยเป็นระบบ คือ ธรรมะเกิดจากพ่อแม่และการปฏิบัติ

ผลการศึกษาของงานวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา ทั้งงานวิจัยของ Pongpangpa (2001), Mahavarakorn & Supasetsiri (2015), Wasiwiwat (2016) และ Ngaorangsi (2017) กล่าวคือนิทานเป็นสื่อสำคัญในการถ่ายทอดธรรมะให้แก่เด็ก การสร้างองค์ประกอบต่างๆ ในนิทานทั้งองค์ประกอบของเรื่อง การใช้ภาพ การใช้ภาษาเด็ก รวมทั้งกลวิธีทางวรรณศิลป์ต่างๆ ล้วนแต่เป็นอุปกรณ์สำคัญที่ช่วยให้สาระธรรมสามารถสื่อไปยังผู้อ่านได้ ผลการศึกษาของงานวิจัยนี้จึงช่วยเติมเต็มงานวิจัยที่ศึกษาบทบาทของวรรณกรรมเด็กในการปลูกฝังธรรมะแก่เด็กให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามด้วยลักษณะเด่นของนิทานชุดนี้ซึ่งดำเนินเรื่องด้วยการสอนธรรมะผ่านการสอนของตัวละครแม่ชีน้อยและเด็กๆ จึงนำไปสู่ข้อค้นพบที่ต่างจากงานวิจัยอื่นๆ คือ การสื่อสาระธรรมไปยังกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กสามารถทำได้ แม้จะมิได้อ้างอิงเนื้อเรื่องจากนิทานชาดกซึ่งเป็นตัวบทที่นิยมนำมาดัดแปลงเพื่อสอนธรรมะแก่เด็ก ข้อค้นพบนี้อาจจะนำไปสู่การสร้างสรรค์นิทานเด็กเพื่อสอนคุณธรรมจริยธรรมเรื่องอื่นๆ นอกเหนือจากเรื่องสติ

จุดเด่นอีกประการหนึ่งของนิทานชุดนี้คือการนำเสนอแนวทางเพื่อการสร้างหรือการฝึกสติอันเป็นประเด็นที่ไม่ค่อยพบในนิทานเด็กชุดอื่นเท่าใดนัก อันแสดงให้เห็นว่าผู้ผลิตนิทานชุดนี้เข้าใจพุทธธรรมเป็นอย่างดีและตระหนักด้วยว่าการเรียนรู้ธรรมะจะเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างสูงสุดเมื่อการเกิดฝึกปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกที่ “จิตใจ” ของตนเองเป็นสำคัญ และการปฏิบัติที่ทำได้โดยสะดวกก็คือการใช้ชีวิตประจำวันอย่างมีสติ อันแสดงให้เห็นว่าธรรมะเป็นเรื่องใกล้ตัวและสำคัญต่อการดำเนินชีวิต โดยวรรณกรรมเด็กมีบทบาทในฐานะเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความคิด จิตใจ และสติปัญญาของผู้อ่าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สามารถนำบทความวิจัยนี้ใช้เป็นกรณีศึกษาการเรียนการสอนวิชาวรรณกรรมเด็ก และด้วยเนื้อหาของข้อมูลที่เน้นการสอนเรื่องสติก็สามารถนำไปใช้เป็นกรณีศึกษาในวิชาวรรณกรรมคำสอนได้เช่นกัน

2. สามารถนำผลการศึกษาของบทความวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์วรรณกรรมสำหรับสอนธรรมะแก่เด็ก การจัดกิจกรรมเพื่อสอนเรื่องสติแก่เด็กและผู้ปกครอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. บทความวิจัยนี้จำกัดขอบเขตในการศึกษาเป็นนิทานสร้างสติของเสถียรธรรมสถาน การศึกษาสาระธรรมเรื่องสติในข้อมูลประเภทอื่นๆ เช่น เรื่องสั้นหรือนวนิยายขนาดสั้นสำหรับเยาวชนแล้วนำมาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาของงานวิจัยนี้ อาจจะช่วยให้เห็นภาพรวมของการสอนหรือการสื่อสาระธรรมเรื่องสติในบันเทิงคดีสำหรับเด็กเด่นชัดขึ้น

2. ความสอดคล้องระหว่างผลการศึกษาของงานวิจัยนี้กับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คืองานวิจัยของ Mahavarakorn & Supasetsiri (2015) ว่ากลวิธีทางวรรณศิลป์เป็นอุปกรณ์สำคัญในการสื่อสาระธรรมในวรรณกรรมที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็ก ควรนำไปศึกษาเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่ศึกษากลวิธีทาง

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

วรรณศิลป์ในวรรณกรรมพุทธศาสนาโดยตรง เช่นงานวิจัยที่ศึกษากลวิธีทางวรรณศิลป์ในชาดก หรือวรรณคดีพุทธศาสนาประเภทอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบดูว่าในฐานะที่เป็นวรรณกรรมเพื่อสอนสาระธรรมเหมือนกันแต่กลุ่มผู้เสพต่างกัน กลวิธีทางวรรณศิลป์ที่ใช้เหมือนหรือต่างกันอย่างไร อะไรเป็นปัจจัยของความเหมือนหรือต่างนั้น

References

Chongstitvattana, S. (2015). **Scent of Sandalwood and the Sound of Moon-shaped Bell : Literary Language in Thai Literature**. Bangkok : Dissemination of Research work project, Faculty of Arts Chulalongkorn University.

Mahavarakorn, S. & Supasetsiri, P. (2015). Win the Heart in Chokdee Tales Book Series : Life with Mangala is to Have a Lucky Life. **Journal of Thai Studies, 11**(1), 65-98.

Ngaorangsi, C. (2017). The Cartoon Tale of Vetala: A Teaching Tool for promoting Integrity and Morality. **KKU International Journal of Humanities and Social Sciences, 7**(2), 1-18.

Palitpholkarnphim, P. (2019). **Attachment is a rudder and Executive Functions is a bow**. [Online]. Available : https://www.facebook.com/prasertpp/posts/844350139246815/ [2021, May 31].

Panwang, W. (2019). The Learning Management Using Moral Folktales to Promote Good Citizenship of Earl Childhood. **Journal of Graduate MCU KhonKaen Campus, 6**(2), 253-270.

Phra Brahmagunabhorn. [P.A. Payutto]. (2009). **Buddha dharma revised and extended edition**. Bangkok : Mahachulalongkorn Raja Vidyalaya University.

Pinprateep, R. (2018). **As Flowers Bloom**. Bangkok : Plan for Kids.

_____. (2018). **Blink! Blink! Gone!**. Bangkok : Plan for Kids.

_____. (2018). **Extending Loving-kindness**. Bangkok : Plan for Kids.

_____. (2018). **Growing Life**. Bangkok : Plan for Kids.

_____. (2018). **Happiness of My Heart**. Bangkok : Plan for Kids.

_____. (2018). **Hello, Good-Bye**. Bangkok : Plan for Kids.

_____. (2018). **Lullaby**. Bangkok : Plan for Kids.

_____. (2018). **Picking Stars**. Bangkok : Plan for Kids.

_____. (2018). **Sensing not Reacting... Stay Calm Stay Clam**. Bangkok : Plan for Kids.

_____. (2018). **The King in Fairy Tales**. Bangkok: Plan for Kids.

Pongpangpa, S. (2001). **Effects of teaching the story of Mahajanaka by using project approach on perseverance of kindergarteners**. Master's thesis, Chulalongkorn University.

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Saengpaeng, S. & Lehmongkol, P. (2020). The Effects of Storytelling with Role Play Activity Provision to Promote Citizenship in Young Children. **Journal of Chandrakasemsarn, 26**(1), 117-130.

Somdet Phra Buddhaghosachaya. [P.A. Payutto]. (2018). **Dictionary of Buddhism**. [Online], Available : https://www.watnyanaves.net/th/book_detail/268 [2021, June 20].

Songphao, T. (2020). **Visiting Garden and Listening Dharma at Sathira Dharmasathan**. [Online]. Available : https://www.baanlaesuan.com/109372/gardens/buddhist-temple [2021, May 30].

Wannakit, N. (2016). **Literature for Children.** Nonthaburi : Inthanin.

Wasiwiwat, P. (2016). Jataka Tales for Teaching Children Morals: Creation and Function in Today's Thai Society. **Journal of Humanities and Social Sciences, 12**(2), 111-150.

The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)
Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การศึกษาการตัดสินใจสมัครเรียน ความพึงพอใจ และความต้องการของนักศึกษาต่อการจัดประสบการณ์การเรียนในระดับบัณฑิตศึกษา

A Study of Graduate Students' Enrollment Decisions, Satisfaction, and Needs towards Learning Experiences

ชัยยุทธ กลีบบัว*
Chaiyut Kleebbua
อมราพร สุรการ*
Amaraporn Surakarn

Received : October 2, 2021
Revised : December 28, 2021
Accepted : January 2, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่นักศึกษาใช้ในการตัดสินใจสมัครเรียน ความพึงพอใจ และความต้องการต่อการจัดประสบการณ์การเรียนในระดับบัณฑิตศึกษา ดำเนินการวิจัยแบบการวิจัยแบบผสมวิธีรูปแบบขั้นตอนเชิงอธิบาย เริ่มจากขั้นตอนเชิงปริมาณ ด้วยการวิเคราะห์ชุดข้อมูล Student Barometer-2019 ด้วยสถิติบรรยาย ชุดข้อมูลนี้เป็นผลการสำรวจประสบการณ์การเรียนของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ด้วยแบบวัด Student Barometer ซึ่งได้รวบรวมข้อมูลนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่างๆ 66 ประเทศ (เช่น ไทย แคนนาดา จีน) ในช่วงปี พ.ศ. 2562 จำนวน 115,807 คน โดยเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยไทย จำนวน 6,118 คน ในขั้นตอนเชิงคุณภาพ ดำเนินการสัมภาษณ์นักศึกษาไทยที่เคยตอบแบบวัดในขั้นตอนเชิงปริมาณ จำนวน 30 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า การตัดสินใจเรียนต่อในระดับบัณฑิตศึกษาของนักศึกษาไทยและต่างประเทศให้ความสำคัญกับคุณวุฒิการศึกษาที่จะมีผลต่องานในอนาคตถึงร้อยละ 97.0 และ 95.7 ตามลำดับ และนักศึกษาไทยร้อยละ 95.3 มีความพึงพอใจต่อประสบการณ์การเรียน และมีแนวโน้มที่จะแนะนำมหาวิทยาลัยที่ตนเองศึกษาอยู่ให้ผู้อื่นมาสมัครเรียนต่อถึงร้อยละ 89.0 ซึ่งสูงกว่านักศึกษาต่างประเทศ ผลการวิจัยในขั้นตอนเชิงคุณภาพพบว่า ความต้องการที่ช่วยส่งเสริมความพึงพอใจให้มากขึ้นมี 4 ด้าน ได้แก่ 1) การแรกเข้า 2) การเรียนรู้ 3) ความเป็นอยู่ และ 4) การสนับสนุนการบริการ

คำสำคัญ : ปัจจัยการตัดสินใจ / ความพึงพอใจของนักศึกษา / ความต้องการของนักศึกษา / ประสบการณ์การเรียน / บารอมิเตอร์นักศึกษา

*อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Lecturer of the Graduate school, Srinakharinwirot University

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ABSTRACT

This study aims to investigate factors influencing students' decision-making on pursuing graduate studies, satisfaction with learning experiences at universities, and the needs of learning experience management for graduate studies. A sequential explanatory mixed-methods design was conducted. The 2019 Student Barometer dataset was investigated with descriptive statistics for the quantitative phases. This dataset was the result of a survey on the learning experiences of 115,807 graduate students in 66 countries around the world (e.g., Thailand, Canada, and China) conducted in 2019 using the Student Barometer instrument. Among these students, 6,118 students were studying at Thai universities. A qualitative phase was then conducted: 30 Thai students who had answered the survey in the quantitative phase were interviewed and analyzed the data by content analysis. Quantitative results: for the decision on pursuing graduate studies, the majority of Thai (97.0%) and international (95.7%) students emphasized on academic degrees that would affect their future work. In addition, Thai students (95.3%) were satisfied with their learning experience in graduate courses, and Thai students (89.0%) were likely to recommend others to apply to the universities where they were studying, which is higher than international students. Qualitative results: needs promoting overall satisfaction with universities could be categorized into four domains: 1) arrival, 2) learning, 3) living, and 4) support.

Keywords : Decision Factors / Student Satisfaction / Student Needs / Learning Experience / Student Barometer

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การดำเนินงานขององค์การในยุคแห่งความผันผวนหรือยุค VUCA ยุคที่สถานการณ์ต่าง ๆ มีความผันผวนสูง (volatility) ไม่แน่นอน (uncertainty) สลับซับซ้อน (complexity) เต็มไปด้วยความคลุมเครือ (ambiguity) ไม่สามารถคาดการณ์ได้ง่าย (Baran & Woznyj, 2021) ทั้งในเรื่องของเทคโนโลยี พฤติกรรมผู้บริโภค การเมือง สาธารณสุข ตลอดจนความไม่แน่นอนของสภาพการณ์ต่างๆ ทั่วโลก ได้เป็นสิ่งท้าทายขององค์การต่างๆ ในทุกแวดวงธุรกิจ หลายองค์การได้ปรับวิธีการดำเนินงานหรือพัฒนากลยุทธ์ต่างๆ เพื่อให้องค์การมีศักยภาพมากพอที่จะแข่งขันในบริบทธุรกิจของตนเองได้ แม้กระทั่งในบริบทด้านการศึกษา มหาวิทยาลัยได้รับแรงกดดันจากความคาดหวังของผู้เรียน/ลูกค้าต่อการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การแข่งขันกันระหว่างมหาวิทยาลัยได้กลายเป็นเรื่องปกติของบริบทมหาวิทยาลัยทั่วโลก เช่นเดียวกับภาคธุรกิจอื่นๆ ที่มีการแข่งขันกันสูง (Agasisti & Catalano, 2006; Woodall, et al., 2014) การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยในหลายๆ บริบทได้ให้ความสำคัญกับประเด็นทางการตลาดในฐานะจุดเน้นทางเชิงกลยุทธ์มากขึ้น (Al-Fattal, 2010)

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การให้ความสำคัญกับประเด็นทางการตลาดไม่เพียงจะมีประโยชน์ต่อการดำเนินงานด้านการเงินเท่านั้น แต่ยังช่วยพัฒนาระบบการศึกษาในภาพรวม (Eckel, 2007; Levy, 2006) กล่าวคือ ในการแข่งขันกันทางธุรกิจบ่อยครั้งได้นำเรื่องการพัฒนาคุณภาพการบริการมาใช้เป็นกลยุทธ์ในการขับเคลื่อน (Sallis, 2002) ซึ่งในบริบทการศึกษา มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ได้นำประเด็นการส่งมอบการบริการหรือการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพมากำหนดเป็นเป้าหมายสำคัญในการดำเนินงาน (Athiyaman, 1997) หลายมหาวิทยาลัยได้พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา เพื่อดึงดูดบุคคลให้มาสมัครเรียนและสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีแก่ผู้เรียน ด้วยการสรรหาบุคลากรที่มีความสามารถสูงมาสอนในหลักสูตร การจัดหาอุปกรณ์/เทคโนโลยีมาช่วยในการเรียนการสอน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ซึ่งการลงทุนในคุณภาพของการจัดการศึกษาเหล่านี้จะสร้างผลตอบแทนทั้งต่อมหาวิทยาลัยและคุณภาพของผู้เรียน (Eckel, 2007)

การที่มหาวิทยาลัยจะบรรลุเป้าหมายหรือได้รับผลตอบแทนดังกล่าวนั้น การเข้าใจถึงสภาพการณ์ของตลาดและลักษณะการจัดการการศึกษาที่มีคุณภาพถือเป็นประเด็นสำคัญที่จะเอื้อให้มหาวิทยาลัยดำเนินการได้อย่างเหมาะสม ซึ่งคุณภาพของการจัดการศึกษามักถูกสะท้อนออกมาในลักษณะความพึงพอใจของผู้เรียนต่อประสบการณ์เรียนหรือการบริหารจัดการที่มหาวิทยลัยมอบให้ (Athiyaman, 1997; Woodall, et al., 2014) สำหรับมหาวิทยาลัยแล้วความพึงพอใจของผู้เรียนถือว่ามีความสำคัญเพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยเฉพาะประเทศที่มีการแข่งขันกันระหว่างมหาวิทยาลัยสูง (Gruber, et al., 2010; Helgesen & Nesset, 2007) โดยความพึงพอใจจะมีผลต่อการแสดงออกของบุคคล หากผู้เรียนรู้สึกทางลบต่อมหาวิทยาลัยก็จะแสดงออกในเชิงตำหนิติเตียน กล่าวโทษ เสียดสี แต่ในทางตรงกันข้าม หากผู้เรียนรู้สึกทางบวกก็จะแสดงออกถึงความเต็มใจที่จะแนะนำบอกต่อ หรือสนับสนุนมหาวิทยาลัย (Woodall, et al., 2014) ซึ่งการแนะนำหรือการบอกต่อในลักษณะปากต่อปากถือเป็นกลยุทธ์สำคัญสำหรับทางการตลาดและการขาย โดยเฉพาะหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษา (Prugsamatz, et al., 2006)

ตามที่กล่าวในข้างต้น หากมหาวิทยาลัยทราบถึงลักษณะการจัดการเรียนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจหรือความต้องการของผู้เรียนต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ย่อมจะช่วยให้มหาวิทยาลัยวางแผนและดำเนินการส่งมอบการศึกษาที่มีคุณภาพให้แก่ผู้เรียนที่เป็นกลุ่มลูกค้าของมหาวิทยาลัยได้ดีมากยิ่งขึ้น ซึ่งการวางแผนโดยใช้ข้อมูลเป็นฐานในการกำหนดทิศทางแผนกลยุทธ์ (data-driven planning) จะช่วยให้การดำเนินงานมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จ (Ellis, 2011) อย่างไรก็ตาม ข้อมูลความพึงพอใจในบริบทการศึกษามักถูกรายงานในรูปแบบการประเมินผลการจัดการศึกษา มีลักษณะเป็นข้อมูลเฉพาะของแต่ละมหาวิทยาลัย/หลักสูตร บางมหาวิทยาลัยมีหน่วยงานรับผิดชอบในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบแยกส่วนกัน จึงอาจไม่เอื้อต่อการใช้ข้อมูลมากนัก อีกทั้งข้อมูลที่ได้อาจมีสารสนเทศไม่พียงพอต่อการวางแผน หรือครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายผู้เรียน/ลูกค้าของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะกลุ่มผู้เรียนต่างชาติ (international students) ซึ่งเป็นอีกกลุ่มเป้าหมายที่มีศักยภาพในการใช้จ่ายที่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ให้ความสนใจมากขึ้น (Ammigan & Jones, 2018) ประกอบกับบริบทของผู้เรียนคนไทยและต่างชาติที่มีความแตกต่างกันในหลากหลายด้าน ก็อาจมีผลต่อ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ความต้องการและความคาดหวังต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษาแตกต่างกัน รวมถึงลักษณะข้อมูลสำคัญที่ผู้เรียนใช้ประกอบการตัดสินใจสมัครเรียนก็อาจมีความแตกต่างกันตามไปด้วย

ด้วยเหตุนี้ การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่นักศึกษาใช้ในการตัดสินใจสมัครเรียนต่อในระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยไทยและต่างประเทศ การจัดการของมหาวิทยาลัย/หลักสูตรในประเทศไทยและต่างประเทศที่ทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจกับประสบการณ์การเรียนที่ได้รับ และความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยไทย เพื่อให้ได้สารสนเทศที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา และเอื้อต่อการยกระดับศักยภาพในการแข่งขันของมหาวิทยาลัยทั้งในระดับชาติและนานาชาติ จากจุดมุ่งหมายดังกล่าว การวิจัยนี้จึงดำเนินการด้วยรูปแบบการวิจัยผสมวิธี (mix method research) รูปแบบขั้นตอนเชิงอธิบาย (explanatory sequential design) ด้วยการเริ่มจากขั้นตอนการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการวิเคราะห์คุณค่าหรือประเด็นที่นักศึกษาใช้ตัดสินใจในการสมัครเรียนและความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยไทยและต่างประเทศ จากนั้นดำเนินการวิจัยต่อด้วยขั้นตอนเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยไทย เพื่อให้เข้าใจและสามารถอธิบายผลการวิจัยเชิงปริมาณได้ดีมากยิ่งขึ้น คำถามวิจัยในขั้นตอนเชิงคุณภาพจะอ้างอิงมาจากผลการวิจัยในเชิงปริมาณนั่นคือ มหาวิทยาลัยไทยควรจัดประสบการณ์การเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาอย่างไรที่จะทำให้นักศึกษาเกิดความพึงพอใจ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่นักศึกษาใช้ในการตัดสินใจสมัครเรียนต่อในระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยไทยและต่างประเทศ
2. เพื่อวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์การเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยไทยและต่างประเทศ
3. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการของนักศึกษาไทยที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนในระดับบัณฑิตศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยดำเนินการด้วยรูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี รูปแบบขั้นตอนเชิงอธิบาย เริ่มจากขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยที่นักศึกษาใช้ในการตัดสินใจสมัครเรียนต่อในระดับบัณฑิตศึกษา และความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์เรียนในระดับบัณฑิตศึกษาในด้านการแรกเข้า (arrival) การเรียนรู้ (learning) ความเป็นอยู่ (living) และการสนับสนุนการบริการ (support) โดยใช้ชุดข้อมูลการสำรวจ Student Barometer ปี 2019 ของ i-graduate In Touch (i-graduate, 2019) ซึ่งเป็นการสำรวจทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศต่าง ๆ จากนั้นจึงดำเนินการในขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดประสบการณ์เรียนในระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยไทย ด้วยการสัมภาษณ์นักศึกษาไทยที่เคยทำ

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

แบบสำรวจ Student Barometer ในขั้นตอนที่ 1 จำนวน 30 คน และสุดท้ายนำผลการวิจัยที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 และ 2 มาตีความและแปลผลร่วมกันในส่วนการอภิปรายผล

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยที่นักศึกษาใช้ในการตัดสินใจสมัครเรียนต่อในระดับบัณฑิตศึกษา และความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์เรียนในระดับบัณฑิตศึกษา

แหล่งข้อมูลและผู้ให้ข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้สำหรับวิเคราะห์ผลในขั้นตอนที่ 1 เป็นชุดข้อมูล Student Barometer-2019 ของ i-graduate In Touch ที่ได้ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นและประสบการณ์การเรียนของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจากสถาบันการศึกษาประเทศต่างๆ ในช่วงฤดูใบไม้ร่วง ปี พ.ศ. 2562 (Autumn 2019) ผู้ให้ข้อมูลในชุดข้อมูลนี้เป็นนักศึกษาจาก 66 ประเทศ เช่น ประเทศไทย สิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ จีน ออสเตรีย สหรัฐอเมริกา แคนนาดา เป็นต้น รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 115,807 คน และจากข้อมูลทั้งหมดคิดเป็นนักศึกษาไทยที่เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยของประเทศไทย จำนวน 6,118 คน

เครื่องมือการวิจัย

แบบวัดปัจจัยที่นักศึกษาใช้ในการตัดสินใจสมัครเรียนต่อในระดับบัณฑิตศึกษาและความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์การเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบวัด Student Barometer ที่พัฒนาโดยหน่วยงาน i-graduate In Touch แบบวัดนี้ได้ถูกใช้อย่างแพร่หลายในการเปรียบเทียบสมรรถนะ/คุณภาพการจัดการเรียน (benchmarking) ของสถาบันอุดมศึกษา ด้วยการวัดทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อประสบการณ์การเรียนในมหาวิทยาลัย แบบวัดนี้ได้รับการปรับปรุงคุณภาพจำนวน 14 รอบและเป็นแบบวัดมาตรฐานที่ใช้สำหรับศึกษาประสบการณ์การเรียนของนักศึกษาในประเทศต่างๆ (Brett, 2013)

แบบวัดประกอบด้วย 2 ส่วนสำคัญ ได้แก่ ส่วนแรก ชุดข้อคำถามสำหรับวัดปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจสมัครเรียนต่อในระดับบัณฑิตศึกษา และส่วนที่ 2 ชุดข้อคำถามสำหรับวัดความพึงพอใจต่อประสบการณ์การเรียนในระดับบัณฑิตศึกษา ข้อคำถามมุ่งวัดความพึงพอใจของนักศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการแรกเข้า เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความประทับใจแรก (first impression) และประสบการณ์ของนักศึกษาเมื่อมาถึงมหาวิทยาลัยในช่วงแรก 2) ด้านการเรียนรู้ เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย 3) ด้านความเป็นอยู่ เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับประสบการณ์ความเป็นอยู่ที่เกิดขึ้นภายในมหาลัย และ 4) การสนับสนุนการบริการเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการให้บริการ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อขออนุญาตใช้แบบวัดและชุดข้อมูล Student Barometer - 2019 จากหน่วยงาน i-graduate In Touch ในช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2562 และได้รับอนุญาตให้สามารถใช้ชุดข้อมูลดังกล่าวได้ในช่วงเดือนมกราคม พ.ศ. 2563

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยที่นักศึกษาใช้ในการตัดสินใจสมัครเรียนต่อในระดับบัณฑิตศึกษาและความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์เรียนในระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยไทยและต่างประเทศ เพื่อตอบ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 และ 2 ด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการจัดการกับข้อมูลขาดหายด้วยวิธี pairwise deletion ดังนั้น ค่าร้อยละที่นำมาแสดงผลจะเป็นการคำนวณที่อยู่บนฐานของจำนวนผู้ตอบคำถามในแต่ละข้อคำถาม

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการจัดประสบการณ์เรียนในระดับบัณฑิตศึกษา

ผู้ให้ข้อมูล

หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลจากกลุ่มสาขาวิชาที่เรียน ได้แก่ กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์ กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และกลุ่มสาขาสังคมศาสตร์ จากนั้นดำเนินการสุ่มนักศึกษาจากแต่ละกลุ่มสาขาวิชา ด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย กลุ่มละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกที่สำคัญ คือ (1) เป็นนักศึกษาที่เคยตอบแบบวัด Student Barometer ในช่วงปี พ.ศ.2562 (Autumn 2019) (2) เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับบัณฑิตศึกษา (3) เป็นนักศึกษาที่พร้อมยินยอมให้ข้อมูลและสามารถเล่าประสบการณ์ในการเรียนของตนเองได้

เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยใช้คำถามแบบกึ่งโครงสร้าง ลักษณะปลายเปิด เนื้อหาของคำถามถูกพัฒนามาจากผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 มีลักษณะคำถามหลัก 3 ข้อและคำถามเชิงไต่สวนตามสถานการณ์ ที่มุ่งหาคำอธิบายผลการวิจัยที่เกิดขึ้นในขั้นตอนที่ 1 และตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 ได้แก่ “ท่านคิดว่าสิ่งใดเป็นจุดแข็งของการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร/มหาวิทยาลัยของท่าน เพราะเหตุใด” “ท่านคิดว่าหลักสูตร/มหาวิทยาลัยควรพัฒนาปรับปรุงอะไร ด้วยวิธีใด” “ท่านคิดว่าการจัดการเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาที่ดีควรเป็นอย่างไร” โดยลำดับของคำถามจะถูกปรับเปลี่ยนตามคำตอบที่ได้จากผู้ให้ข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์และแบบเผชิญหน้า รูปแบบวิธีการสัมภาษณ์จะขึ้นอยู่กับความสมัครใจและความสะดวกของผู้ให้ข้อมูล แต่ละครั้งของการสัมภาษณ์ใช้ระยะเวลาเฉลี่ยประมาณ 60-90 นาที/คน การสัมภาษณ์ในขั้นตอนนี้ใช้ระยะเวลาประมาณ 2 เดือน ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม พ.ศ. 2563

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา โดยตีความ ให้ความหมาย เรียงร้อยความสัมพันธ์ของข้อมูล สร้างข้อมูลใหม่อย่างเป็นระบบ และอ้างอิงคำพูดที่มีความหมาย ตลอดกระบวนการวิจัยมีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือข้อมูล ด้วยการตรวจสอบกับผู้ให้ข้อมูล (member check) โดยให้ผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์เป็นผู้ตรวจสอบในทุกครั้งเมื่อจบประเด็น เพื่อยืนยันความถูกต้องก่อนขึ้นประเด็นต่อไป และใช้การตรวจสอบข้อมูลจากหลายแหล่ง (data triangulation) เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการการสัมภาษณ์แล้วจะนำข้อมูลที่ได้ไปตรวจสอบกับข้อมูลการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลคนอื่นที่เรียนอยู่ในหลักสูตร/คณะ/มหาวิทยาลัยแห่งเดียวกัน (Creswell, & Clark, 2018; Creswell & Miller, 2000)

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

สรุปผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 3 ประเด็นสำคัญ ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่นักศึกษาใช้ในการตัดสินใจสมัครเรียนต่อในระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยไทยและต่างประเทศ

ปัจจัยที่นักศึกษาทั้งในไทยและต่างประเทศมากกว่าร้อยละ 90 ให้ความสำคัญในการตัดสินใจสมัครเรียนต่อในระดับบัณฑิตศึกษา คือ คุณวุฒิการศึกษาที่จะมีผลต่องานในอนาคตและชื่อเสียงของสถาบัน โดยนักศึกษาที่เรียนในมหาวิทยาลัยไทยให้ความสำคัญกับคุณวุฒิการศึกษาที่จะมีผลต่องานในอนาคตและชื่อของโปรแกรม/หลักสูตรที่เรียนสูงถึงร้อยละ 97.0 (n = 1,976) และ (n = 493) ตามลำดับ รองลงมาคือเรื่องของความปลอดภัย คุณภาพการวิจัย ชื่อเสียงของระบบการศึกษา ชื่อเสียงของสถาบัน ค่าเล่าเรียน ชีวิตทางสังคม ค่าครองชีพ และสถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 96.3 (n = 1,934), 96.3 (n = 1,961), 94.6 (n = 1,914), 94.6 (n = 1,917), 93.1 (n = 1,889), 92.0 (n = 1,852), 91.0 (n = 1,833) และ 90.0 (n = 1,803) ตามลำดับ ส่วนนักศึกษาที่เรียนในมหาวิทยาลัยต่างประเทศให้ความสำคัญกับคุณวุฒิการศึกษาที่จะมีผลต่องานในอนาคต ร้อยละ 95.7 (n = 29,754) รองลงมาคือชื่อเสียงของสถาบัน คิดเป็นร้อยละ 92.8 (n = 42,111) ดังภาพที่ 1

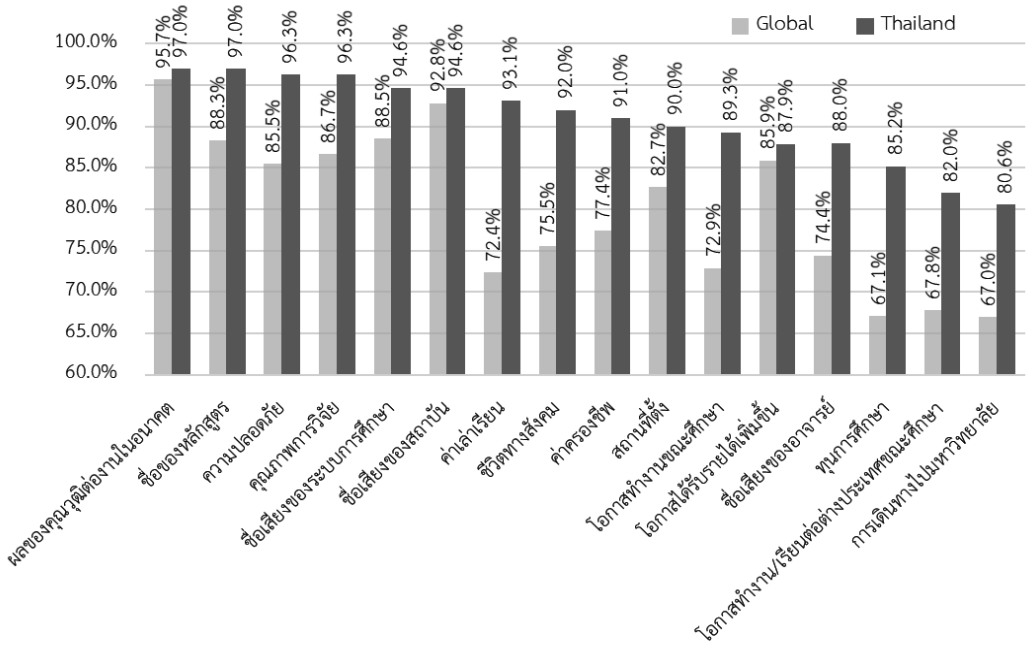

ภาพที่ 1 ปัจจัยที่นักศึกษาใช้ในการตัดสินใจสมัครเรียนต่อในระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยไทยและต่างประเทศ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

2. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์การเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยไทยและต่างประเทศ

นักศึกษาในต่างประเทศ ร้อยละ 90.2 (n = 104,458) มีความพึงพอใจต่อประสบการณ์การเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยที่ตนศึกษาอยู่ เช่นเดียวกับบริบทมหาวิทยาลัยไทยที่พบว่า นักศึกษาร้อยละ 95.3 (n = 5,830) มีความพึงพอใจต่อประสบการณ์การเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาที่มหาวิทยาลัยได้จัดสรรให้ โดยการจัดประสบการณ์การเรียนแต่ละด้านของมหาวิทยาลัยไทย ได้แก่ ด้านการแรกเข้า ด้านการเรียนรู้ ด้านความเป็นอยู่ และด้านการสนับสนุนการบริการ ได้รับความพึงพอใจจากนักศึกษาสูงกว่าระดับความพึงพอใจที่นักศึกษาทั่วโลกมีต่อมหาวิทยาลัยของตนเองในทุกด้าน (ดังภาพที่ 2)

นอกจากนี้ นักศึกษาไทยร้อยละ 89.0 (n = 4,467) ยังมีแนวโน้มที่จะแนะนำมหาวิทยาลัยที่ตนเองศึกษาอยู่ให้ผู้อื่นมาสมัครเรียนต่อ ซึ่งสูงกว่าระดับการแนะนำของของนักศึกษาต่างประเทศที่จะแนะนำมหาวิทยาลัยที่ตนเองเรียนอยู่ให้ผู้อื่นมาสมัครเรียนต่อเพียงร้อยละ 78.0 (n = 73,654)

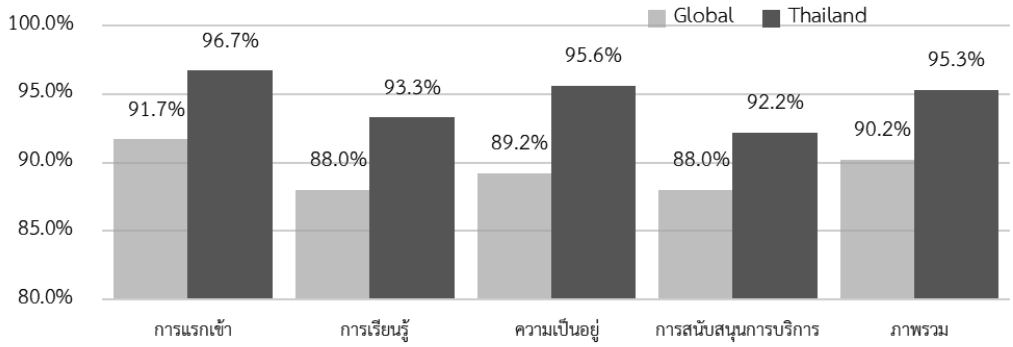

ภาพที่ 2 ความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์การเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยไทยและต่างประเทศ

3. ผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักศึกษาไทยที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนในระดับบัณฑิตศึกษา

ความต้องการที่มีส่วนช่วยส่งเสริมความพึงพอใจในภาพรวมต่อการเรียนในมหาวิทยาลัย มีทั้งในส่วนที่ปรากฏอยู่ในระบบการศึกษาปัจจุบันและส่วนที่นักศึกษาคาดหวังให้เกิดขึ้นในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งมหาวิทยาลัยสามารถนำไปทบทวนและปรับปรุงภายใต้เงื่อนไขที่เป็นไปได้ โดยข้อคิดเห็นที่สำคัญแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการแรกเข้า 2) ด้านการเรียนรู้ 3) ด้านความเป็นอยู่ และ 4) ด้านการสนับสนุนการบริการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ด้านการแรกเข้า ความประทับใจแรกเมื่อเข้าสู่รั้วของมหาวิทยาลัย ถือเป็นการรับรู้ทางสังคมที่มีอิทธิพลสูงต่อการเกิดพฤติกรรมทางสังคม กล่าวคือสามารถมีอิทธิพลต่อความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยจึงได้จัดการปฐมนิเทศ เพื่อให้นักศึกษาเกิดการรับรู้และความเข้าใจในมหาวิทยาลัยและ

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

หลักสูตรวิชาที่เลือกเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยจัดให้มีการให้ข้อมูลต่างๆ ในด้านวิชาการ เช่น การเตรียมตัวเข้าสู่การเป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา การลงทะเบียน แผนการเรียน การทำปริญญานิพนธ์ และมีการจัดทำเป็นคู่มือในรูปแบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้เข้าถึงได้ง่าย และในด้านกายภาพ เช่น อาคารเรียน ห้องสมุด ที่จอดรถ ร้านค้า เพื่อให้เกิดความสะดวกและปลอดภัยแก่ผู้มาเรียน ในส่วนของความคาดหวังที่นักศึกษาต้องการ เช่น การพาเดินให้รู้จักมหาวิทยามากขึ้น อาจจะนำไปพิจารณาในระดับหลักสูตรเพื่อลดเวลาในการปรับตัวและเกิดความสนิทสนมระหว่างอาจารย์และนักศึกษาในหลักสูตรมากขึ้น ส่วนกิจกรรมและชมรมอาจจะต้องมีการนำเสนอผ่านเว็บไซต์ในโอกาสต่อไป

2) ด้านการเรียนรู้ จากสภาพการณ์ปัจจุบันการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษามีความจำเป็นต้องพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้ทันสมัย และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน มหาวิทยาลัยจึงจำเป็นต้องจัดเนื้อหาของหลักสูตรให้เป็นไปตามความต้องการและง่ายต่อการนำความรู้ไปใช้ในการทำงานและชีวิตประจำวัน โดยอาจารย์ผู้จัดกระบวนการเรียนการสอนจำเป็นต้องมีความรู้และความเชี่ยวชาญที่ตรงกับเนื้อหานั้น พร้อมทั้งมีวิธีการถ่ายทอดความรู้ที่เข้าใจได้ง่ายให้แก่นักศึกษาที่มีความแตกต่างและหลากหลาย นอกจากนี้ นักศึกษายังมีความต้องการที่อยากเรียนรู้ผ่านการมีประสบการณ์ด้านการวิจัยร่วมกับอาจารย์ ซึ่งถือว่าเป็นประสบการณ์ที่ดีในการเพิ่มความลุ่มลึกในประเด็นที่นักศึกษาสนใจ นอกจากการจัดการตามที่กล่าวมาข้างต้น ระบบความช่วยเหลือในการเรียนรู้ถือเป็นสิ่งสำคัญในยุคของโลกออนไลน์ การใช้สื่อผ่านทางออนไลน์ ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสะดวกแก่การเข้าถึง จึงทำให้นักศึกษามีโอกาสเรียนรู้ได้ตลอดเวลา แต่ถึงกระนั้นการจัดรูปแบบการเรียนรู้ทางออนไลน์ให้เพิ่มมากขึ้น การจัดการระบบฐานข้อมูลให้ทันสมัย ปรับปรุงตามความต้องการของนักศึกษา ถือเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นที่มหาวิทยาลัยต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้เต็มที่และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันมากขึ้น

3) ด้านความเป็นอยู่ บรรยากาศผ่อนคลายและเหมาะสมกับการหาความรู้ได้ตลอดเวลาถือเป็นเรื่องสำคัญของการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (andragogy theory) มหาวิทยาลัยจึงได้จัดบรรยากาศและภูมิทัศน์ให้เกิดความสวยงาม ส่งเสริมให้เกิดความสะดวกสบาย ผ่อนคลายความตึงเครียดจากการเรียน เช่น การจัดสวน สนามกีฬา ร้านอาหาร เป็นต้น แต่อาจต้องพัฒนาเพิ่มขึ้นต่อไป โดยคำนึงถึงการปรับปรุงให้สะอาดทันสมัย และให้ความสำคัญกับการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นอกเหนือจากบรรยากาศภายในมหาวิทยาลัยแล้ว มหาวิทยาลัยยังคำนึงถึงความจำเป็นของนักศึกษาในด้านเศรษฐกิจ การเดินทาง และที่พักอาศัย โดยพยายามจัดค่าเล่าเรียนให้เหมาะสมกับความสามารถจ่ายของนักศึกษา มีการให้ทุนการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา นอกจากนี้ควรจัดการและควบคุมค่าครองชีพต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัย เช่น ราคาอาหาร เครื่องดื่ม และการมีสหกรณ์ในการซื้อสินค้าต่างๆ ในราคาที่สมเหตุสมผล พร้อมทั้งมีการจัดบริการที่พักราคาย่อมเยาให้แก่นักศึกษาที่เดินทางมาจากจังหวัดอื่นๆ เพื่อมาเรียนอีกด้วย แต่อาจจะยังไม่เพียงพอกับความต้องการทั้งหมด ข้อมูลดังกล่าวจึงต้องนำไปพัฒนาและปรับปรุงต่อไป

4) ด้านการสนับสนุนการบริการ ตามหลักการจัดการศึกษาสำหรับระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยและผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน โดยมหาวิทยาลัยได้จัดการบริการและการอำนวย

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ความสะดวกที่ดีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ให้แก่นักศึกษา เช่น ห้องสมุดที่มีหนังสือและระบบฐานข้อมูลเพียงพอ การให้บริการข้อมูลในการลงทะเบียนและแผนการเรียน นอกจากนี้ยังได้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ห้องเรียนแบบเปิด ศูนย์บริการวิชาการ การศึกษาอย่างอิสระ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง เช่น การจัดการดูงานนอก/ในหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และการลงพื้นที่ฝึกปฏิบัติงานในชุมชน การนำเสนอความรู้ด้านวิชาการ การอบรมทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้นักศึกษาได้นำประสบการณ์จริงมาผสมผสานกับความรู้ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้เมื่อจบการศึกษา แต่จากความคาดหวังของนักศึกษาในเรื่องของการสร้างเครือข่ายระหว่างมหาวิทยาลัย เป็นเรื่องที่ควรพัฒนาให้เกิดขึ้นจริง เพื่อตอบสนองระบบการศึกษาในอนาคตต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลในส่วนหัวข้อนี้จะเป็นการตีความผลการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 ซึ่งเป็นส่วนข้อมูลเชิงปริมาณร่วมกับผลการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 2 ซึ่งเป็นส่วนของข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อให้เข้าใจถึงความต้องการของนักศึกษาที่จะนำไปสู่การตัดสินใจที่จะสมัครเรียนและความพึงพอใจต่อประสบการณ์การเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาได้อย่างลึกซึ้งมากขึ้น

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่านักศึกษาไทยและต่างประเทศให้ความสำคัญกับผลลัพธ์หรือประโยชน์ในการทำงานที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตหลังจากสำเร็จการศึกษา มากที่สุดเป็นลำดับแรกในการตัดสินใจสมัครเรียนในระดับบัณฑิตศึกษา สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมของกลุ่มผู้สนใจเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาที่ให้คุณค่ากับ “งาน” เป็นสำคัญ เนื่องจากช่วงวัยของกลุ่มผู้สนใจเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่เป็นคนวัยทำงาน ซึ่งตามแนวคิดของทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพกับช่วงชีวิต (life-span, life-space theory) ของ Super (1980, 1990 cited in Hartung, 2013) ที่อธิบายถึงบทบาททางอาชีพที่ทำให้ชีวิตมีความหมายในแต่ละช่วงพื้นที่ชีวิต ได้อธิบายไว้ว่าบทบาทของบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปี จนถึง 44 ปี หรือมากกว่านั้นในยุคดิจิทัล (Savickas, 2011) เป็นช่วงชีวิตที่อยู่ในขั้นการก่อร่างสร้างตัว (establishment) เป็นขั้นที่บุคคลจะพยายามพัฒนารูปแบบงานของตนให้มีความแน่นอน มีเส้นทางอาชีพที่มั่นคง (Hartung, 2013) ดังนั้น บุคคลในช่วงวัยดังกล่าวหรือผู้สนใจเรียนในระดับบัณฑิตศึกษากลุ่มนี้จึงมีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับประเด็นที่จะมีผลทำให้งานมีความมั่นคงหรือมีความก้าวหน้าในอาชีพ

ปัจจัยที่เอื้อให้ผู้สนใจเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศสามารถพิจารณาถึงประเด็นดังกล่าวได้ดีก็คือ ข้อมูลของมหาวิทยาลัยและหลักสูตร เช่น ชื่อหลักสูตร คุณภาพงานวิจัย ชื่อเสียงของหลักสูตรและมหาวิทยาลัย ซึ่งจะเห็นได้ว่านักศึกษาให้ความสำคัญในการตัดสินใจสมัครเรียนกับประเด็นนี้อย่างมาก โดยเฉพาะนักศึกษาในประเทศไทย ข้อมูลของมหาวิทยาลัยและหลักสูตรดังกล่าว สะท้อนถึงภาพลักษณ์หรือแบรนด์ (branding) ของมหาวิทยาลัย ซึ่งผลการวิจัยที่ผ่านมาได้ชี้ว่าแบรนด์เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในการตัดสินใจเลือกของผู้บริโภค (Philiastides & Ratcliff, 2013) หากล้มเหลวในการสื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวกับแบรนด์อาจก่อให้เกิดปัญหาตามมาหลายประการ เช่น การเปลี่ยนใจไปรับบริการจากคู่แข่งได้ง่ายขึ้น การไม่สนใจหรือมองข้ามคุณลักษณะสำคัญที่ดีของบริการที่เกิดขึ้น (Klink, 2003) ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรให้

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ความสำคัญกับการสื่อสารข้อมูลของมหาวิทยาลัยและหลักสูตรอย่างมาก รวมถึงการนำเสนอข้อมูลที่สอดคล้องกับสิ่งที่กลุ่มเป้าหมายสนใจหรือใช้เป็นข้อมูลตัดสินใจสมัครเรียน ยกตัวอย่าง หากมหาวิทยาลัยต้องการสื่อสารข้อมูลถึงกลุ่มเป้าหมายต่างประเทศ มหาวิทยาลัยควรมุ่งเน้นการให้ข้อมูลไปที่ผลลัพธ์หรือประโยชน์ในการทำงานที่จะได้รับหลังจากสำเร็จการศึกษา และการประชาสัมพันธ์ชื่อเสียงของหลักสูตรและมหาวิทยาลัย มากกว่าข้อมูลทุนการศึกษาหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตภายในมหาวิทยาลัย เช่น การเดินทาง แต่หากมหาวิทยาลัยต้องการสื่อสารข้อมูลถึงกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนไทย นอกจากจะสื่อสารข้อมูลของมหาวิทยาลัยและหลักสูตรตามที่กล่าวข้างต้นแล้ว มหาวิทยาลัยอาจใช้ข้อมูลทั่วไปของหลักสูตรหรือข้อมูลการใช้ชีวิตขณะเรียน เช่น ค่าเล่าเรียน ค่าครองชีพ ชีวิตทางสังคม สถานที่ตั้ง เป็นข้อมูลสำคัญเสริมการตัดสินใจสมัครเรียนให้แก่กลุ่มเป้าหมายดังกล่าว ซึ่งการให้ข้อมูลเหล่านี้แก่ผู้สนใจเรียนก่อนการสมัครเรียนจะส่งผลต่อความคาดหวังและทัศนคติในเชิงบวกของผู้เรียนในขณะเป็นนักศึกษา และนำไปสู่พฤติกรรมการบอกต่อหลักสูตรในอนาคต (Athiyaman, 1997)

เมื่อพิจารณาถึงความพึงพอใจของนักศึกษาต่อประสบการณ์การเรียนระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการรับรู้คุณภาพการจัดการศึกษาและการแนะนำบอกต่อหลักสูตรหลังจากจบการศึกษา (Pedro, et al., 2018; Shue & Falahat, 2017; Woodall, et al., 2014) ผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 ชี้ให้เห็นว่าในบริบทของมหาวิทยาลัยไทยได้รับความพึงพอใจในการจัดการศึกษามากกว่าในต่างประเทศ และยังมีแนวโน้มที่นักศึกษาจะแนะนำมหาวิทยาลัยที่ตนเองศึกษาอยู่ให้ผู้อื่นมาสมัครเรียนต่อในระดับที่สูงกว่าอีกด้วย ในประเด็นนี้มหาวิทยาลัยไทยอาจนำข้อมูลผลการวิจัยในส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ เทียบเคียงกับบริบทมหาวิทยาลัยของตนเอง ไปใช้พัฒนากลยุทธ์สำหรับสร้างความแตกต่างของหลักสูตรบัณฑิตศึกษาหรือจัดการส่งเสริมการตลาดสำหรับหลักสูตร โดยเฉพาะการแข่งขันในระดับนานาชาติ ซึ่งกลยุทธ์ดังกล่าวนี้เป็นหนึ่งในประเด็นกลยุทธ์การบริหารการตลาด สำหรับหลักสูตรบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย ที่ผลการวิจัยของ Kasemchaiyanandh & Sumettikul (2013) ชี้ว่าเป็นกลยุทธ์ที่สามารถตอบสนองความต้องการจำเป็นในการบริหารตลาด สำหรับหลักสูตรบัณฑิตศึกษาได้

ข้อค้นพบที่ได้ในส่วนการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแสดงให้เห็นว่า แม้นักศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อประสบการณ์การเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาที่มหาวิทยาลัยได้จัดสรรให้ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) การแรกเข้า 2) การเรียนรู้ 3) ความเป็นอยู่ และ 4) การสนับสนุนการบริการ แต่ก็พบว่านักศึกษายังมีความต้องการบางอย่างที่คาดหวังให้มหาวิทยาลัยดูแลเพิ่มขึ้น และหากมหาวิทยาลัยสามารถตอบสนองความต้องการของนักศึกษาได้ตามผลการวิจัยที่ได้นำเสนอไปในส่วนของเชิงคุณภาพก็จะช่วยเพิ่มความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัยมากขึ้น ยกตัวอย่าง ด้านการสนับสนุนการบริการที่นักศึกษาพอใจกับคุณภาพการให้บริการและการอำนวยความสะดวกจากหน่วยงานต่างๆ ในมหาวิทยาลัย แต่ขณะเดียวกันนักศึกษาก็ได้คาดหวังคุณภาพการบริการที่ดียิ่งขึ้น เช่น ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เสถียร การบริการ 24 ชั่วโมงจากห้องสมุดหรือบัณฑิตวิทยาลัย หรือการใช้ประโยชน์จากเครือข่ายระหว่างมหาวิทยาลัยที่มีอยู่ ซึ่งความพึงพอใจของนักศึกษาเหล่านี้ไม่เพียงจะมีผลต่อการรับรู้คุณภาพการศึกษาเท่านั้น แต่ยังนำไปสู่ผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนของมหาวิทยาลัยอีกด้วย (Shue & Falahat, 2017)

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยสำหรับเรียนต่อในระดับบัณฑิตศึกษา นักศึกษาให้ความสำคัญกับประโยชน์ที่จะได้รับในการทำงานหลังจากการเรียนในหลักสูตร/มหาวิทยาลัยเป็นประเด็นสำคัญสำหรับการตัดสินใจ ดังนั้น ในการประชาสัมพันธ์หลักสูตร ควรให้ความสำคัญกับการสื่อสารถึงประโยชน์และผลลัพธ์การเรียนรู้ (program learning outcome) ที่นักศึกษาจะได้รับหลังจบการศึกษาอย่างชัดเจน และหลักสูตรอาจพิจารณาจัดรูปแบบการศึกษาแบบมุ่งเน้นผลการเรียนรู้ (outcome-based education) เพื่อทำให้หลักสูตรมีแนวทางในการจัดการศึกษาที่มุ่งสู่ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยการกำหนดผลการเรียนรู้ของหลักสูตร ควรอยู่บนฐานความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่หลักสูตรต้องการ

2. สำหรับการทำการตลาดในระดับบัณฑิตศึกษา นอกจากมหาวิทยาลัยจะต้องทำความเข้าใจถึงประเด็นที่ผู้สนใจเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาให้ความสำคัญในการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยแล้ว การทำความเข้าใจถึงความคาดหวังและทัศนคติต่อประสบการณ์การเรียนที่ผ่านมา ก็จะช่วยทำให้มหาวิทยาลัยสามารถวางแผนเพิ่มจำนวนของผู้สมัครได้ดีขึ้น ลดความผิดหวัง/ความไม่พึงพอใจจากการจัดการศึกษา และใช้กลยุทธ์ทางการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น เมื่อมหาวิทยาลัยรู้ถึงแนวโน้มความคาดหวังของกลุ่มเป้าหมายตามที่ได้นำเสนอไป มหาวิทยาลัยอาจนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ปรับปรุงการดำเนินงานหรือใช้เป็นกลยุทธ์ในการสื่อสารถึงกลุ่มเป้าหมายในเรื่องประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะได้รับเมื่อสมัครเรียนในมหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเก็บรวบรวมข้อมูลให้ครอบคลุมตัวแทนมหาวิทยาลัยแต่ละประเภท ทั้งในการสำรวจเชิงปริมาณและการสัมภาษณ์เพิ่มเติมในขั้นตอนเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีสารสนเทศครอบคลุมบริบทมหาวิทยาลัยของประเทศไทยมากขึ้น

2. ควรเพิ่มตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายและความสามารถในการบริหารจัดการของแต่ละมหาวิทยาลัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่นำไปใช้ในการวางแผนจัดการสำหรับแต่ละมหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้สามารถดำเนินการสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีจากการสนับสนุนและได้รับทุนอุดหนุนจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (สัญญาเลขที่ 371/2563)

ข้อพิจารณาด้านจริยธรรม

ผู้วิจัยได้รับการอนุมัติทางจริยธรรมจากคณะกรรมการจริยธรรมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขข้อเสนอโครงการวิจัย เลขที่ SWUEC-258/2563E และได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้เข้าร่วมแต่ละคนก่อนดำเนินการวิจัย

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

References

Al-Fattal, A. (2010). **Understanding student choice of university and marketing strategies in Syrian private higher education.** Doctor of Philosophy, University of Leeds.

Agasisti, T. & Catalano, G. (2006). Governance models of university systems—towards quasi-markets? Tendencies and perspectives: A European comparison. **Journal of Higher Education Policy and Management, 28**(3), 245-262.

Ammigan, R. & Jones, E. (2018). Improving the student experience: Learning from a comparative study of international student satisfaction. **Journal of Studies in International Education, 22**(4), 283-301.

Athiyaman, A. (1997). Linking student satisfaction and service quality perceptions: The case of university education. **European journal of marketing, 31**(7), 528-540.

Baran, B.E. & Woznyj, H.M. (2021). Managing VUCA: The human dynamics of agility. **Organizational Dynamics, 50**(2), 1-11.

Brett, K.J. (2013). **Making the Most of Your International Student Barometer Data: A Guide to Good Practice**. [Online]. Available : https://aei.gov.au/research/Publications/Pages/Default.aspx [2020, June 30].

Creswell, J.W. & Clark, V.L.P. (2018). **Designing and conducting mixed methods research.** (3 nd ed.). CA : Sage Publications.

Creswell, J.W. & Miller, D.L. (2000). Determining validity in qualitative inquiry. **Theory into Practice, 39**(3), 124-130.

Eckel, P. (2007) Redefining competition constructively: The challenge of privatization, competition, and market-based state policy in the United States. **Higher Education Management and Policy, 19**(1), 1-17.

Ellis, S.E. (2011). **Strategic Planning in Student Affairs: New Directions for Student Services, Number 132 (Vol. 109).** San Francisco: John Wiley & Sons.

Gruber, T., Fuß, S., Voss, R. & Gläser-Zikuda, M. (2010). Examining student satisfaction with higher education services: using a new measurement tool. **International Journal of Public Sector Management, 23**(2), 105-123.

Hartung, P.J. (2013). The Life-Span, Life-Space Theory of Careers. In S.D. Brown & R.W. Lent (Eds.), **Career Development and Counseling: Putting Theory and Research to Work** (2 nd ed., pp. 83-113). Hoboken, NJ : Wiley.

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Helgesen, Ø., & Nesset, E. (2007). Images, satisfaction and antecedents: Drivers of student loyalty? A case study of a Norwegian university college. **Corporate reputation review, 10**(1), 38-59.

I-graduate. (2019). **International Student Barometer.** [Online]. Available : www.intouch.i-graduate.org [2019, April 23].

Kasemchaiyanandh, T. & Sumettikul, P. (2013). Marketing Management Strategies for Graduate Programs of Higher Education Institutes. **EAU Heritage Journal, 3**(2), 173-181.

Klink, R.R. (2003). Creating meaningful brands: The relationship between brand name and brand mark. **Marketing Letters, 14**(3), 143-157.

Levy, D. (2006). Market university?. **Comparative Education Review, 50**(1), 113-124.

Pedro, E., Mendes, L. & Lourenço, L. (2018). Perceived service quality and student's satisfaction in higher education: the influence of teaching methods. **International Journal for Quality Research, 12**(1), 165-192.

Philiastides, M.G. & Ratcliff, R. (2013). Influence of branding on preference-based decision making. **Psychological science, 24**(7), 1208-1215.

Prugsamatz, S., Pentecost, R. & Ofstad, L. (2006). The influence of explicit and implicit service promises on Chinese students' expectations of overseas universities. **Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics, 18**(2), 129-145.

Sallis, E. (2002). **Total Quality Management in Education**. London : Kogan Page.

Savickas, M.L. (2011). New questions for vocational psychology: Premises, paradigms, and practices. **Journal of Career Assessment, 19**(3), 251-258.

Shue, C.M. & Falahat, M. (2017). An integrated model of perceived quality in the brand performance of higher education institution. **Advanced Science Letters, 23**(4), 3148-3150.

Super, D.E. (1980). A life-span, life-space approach to career development. **Journal of Vocational Behavior, 16**(3), 282-298.

Woodall, T., Hiller, A. & Resnick, S. (2014). Making sense of higher education: Students as consumers and the value of the university experience. **Studies in Higher Education, 39**(1), 48-67.

The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)
Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ผลการพัฒนาความสามารถด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง Advance Your English Grammar สำหรับนักเรียนนายเรือ

Effect of English Grammar Ability Development Using the Supplementary Book Entitled "Advance Your English Grammar" for Naval Cadets

ชัยวัฒน์ บวรวัฒนเศรษฐ์*
Chaiwat Bowornwattanaset

Received : October 21, 2021
Revised : December 28, 2021
Accepted : February 21, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการในการเรียนเกี่ยวกับหัวข้อไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ 2) พัฒนาและหาประสิทธิภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมตามเกณฑ์ 80/80 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษก่อนและหลังเรียน และ 4) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีพฤติกรรมการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 2 จำนวน 84 นาย ภาคปลายปีการศึกษา 2563 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถามความต้องการหัวข้อไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ 2) หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง Advance Your English Grammar 3) แผนการจัดการเรียนรู้ 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ และ 5) แบบสอบถามพฤติกรรมการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) หัวข้อที่นักเรียนมีความต้องการในการเรียนเกี่ยวกับไวยากรณ์ภาษาอังกฤษสูงสุด คือ Tenses 2) ประสิทธิภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมเท่ากับ 82.30/84.75 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : หนังสืออ่านเพิ่มเติม / ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ / นักเรียนนายเรือ

*อาจารย์ประจำฝ่ายศึกษา โรงเรียนนายเรือ จ.สมุทรปราการ
Education Lecturer Naval Academy Samut Prakan Province

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ABSTRACT

The objectives of the research were 1) to study the needs of English grammar topics, 2) to investigate the efficiency of supplementary books on a basis of 80/80 criteria, 3) to compare the achievements between before and after studying, and 4) to study the opinions towards English grammar teaching behaviors. The sample group included 84 second-year cadets in academic year 2020. The research instruments were 1) a questionnaire of needs of English grammar topics, 2) a supplementary book, 3) learning management plans, 4) an English grammar achievement test and 5) English grammar teaching behavior questionnaire. Data were analyzed by mean, standard deviation, and a t-test. The results showed that 1) naval cadets' most needed topic is "tenses", 2) the efficiency of supplementary book was 82.30/84.75, 3) English grammar achievement after studying through supplementary book was higher than that before studying at 0.05 statistical significance, and 4) naval cadets' overall opinions towards English grammar teaching behaviors using supplementary books were at a high level.

Keywords : Supplementary Book / English Grammar / Naval Cadets

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการเรียนรู้ภาษาอังกฤษนั้นมีความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตเพราะภาษาอังกฤษถือได้ว่าเป็นภาษาต่างประเทศที่ใช้กันอย่างแพร่หลายมากที่สุดไปเกือบทั่วโลกแล้ว โดยเป็นภาษาหลักของประชากรมากกว่า 360 ล้านคน เป็นภาษาที่สองของประชากรมากกว่า 750 ล้านคน นอกจากนี้ภาษาอังกฤษยังเป็นภาษาราชการของ 61 ประเทศ และเป็นภาษาหลักในหลาย ๆ รัฐทั่วโลก ด้วยเหตุนี้เองภาษาอังกฤษจึงถูกใช้เป็นภาษากลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างประชากรในประเทศต่างๆ ดังนั้น ผู้ที่มีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษที่ดีย่อมสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในหลายๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การเข้าใจวัฒนธรรม การเดินทางท่องเที่ยว อาชีพ และความสัมพันธ์กับนานาประเทศ (Festallor Education, 2021) อีกทั้งนโยบายผู้บัญชาการทหารเรือ ประจำปีงบประมาณ 2564 ข้อที่ 1.4 ที่ได้ระบุไว้ว่า "ยกระดับขีดความสามารถทักษะการใช้ภาษาอังกฤษให้กับกำลังพลกองทัพเรือโดยใช้กรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาอังกฤษที่เป็นสากลของสหภาพยุโรป (CEFR)" โดยมีเป้าหมายว่า "นักเรียนนายเรือก่อนสำเร็จการศึกษาต้องมีผลการประเมินไม่ต่ำกว่าระดับ B1 (Royal Thai Navy, 2020) ตลอดจนหลักสูตรโรงเรียนนายเรือ พ.ศ. 2558 ในส่วนวิชาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบพึ่งตนเอง (LG 205) สำหรับนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 2 โดยหนึ่งในจุดมุ่งหมายของรายวิชาก็เพื่อพัฒนาความรู้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียนเนื่องจากมีความสำคัญต่อการพัฒนาต่อยอดเพื่อการเรียนรู้ทักษะภาษาอังกฤษอื่นๆ และการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น (Royal Thai Naval Academy, 2015) ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาอังกฤษนั้นนักเรียนจะต้องมีความรู้ด้านไวยากรณ์ที่ดีพอ

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษนั้นมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ด้วยกัน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) เสียง 2) คำศัพท์ และ 3) โครงสร้างไวยากรณ์ ซึ่งทั้ง 3 ส่วนนี้มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Stevick, 2012, p.15) ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษจึงเป็นความรู้พื้นฐานที่สำคัญของการเรียนภาษาทุกภาษาเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนได้ถูกต้อง และในปัจจุบันนี้ ข้อสอบวิชาภาษาอังกฤษไม่ว่าจะเป็น TOEFL, IELTS, CU-TEP, TU-GET หรือ ALCPT ก็ตาม ผู้สอบจะต้องมีพื้นฐานทางด้านไวยากรณ์ที่ดี มิฉะนั้นจะทำให้ผลสอบออกมาไม่ดีเท่าที่ควร ดังที่ผลการวิจัยของ Matden (2017) ที่พบว่า ระดับความสามารถด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะการอ่านและทักษะการเขียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01ครูผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้เป็นอย่างมาก เพราะครูต้องเข้าใจหลักไวยากรณ์ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี เข้าใจปัญหาของนักเรียนไทยในการเรียนไวยากรณ์ และมีความสามารถในการถ่ายทอดให้นักเรียนเข้าใจหลักไวยากรณ์ได้อย่างรวดเร็ว ง่าย ไม่น่าเบื่อ เกิดความคิดรวบยอด และสามารถนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ (Aksaranuko, 1989, p.19) แต่จากการทดสอบความสามารถด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 2 พบว่าความสามารถโดยรวมอยู่ในระดับพอใช้ (fair) มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 60.49 จาก 100 เมื่อเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลความหมาย (Soonthornthai, 2011) จากสภาพดังกล่าวทำให้อาจารย์ผู้สอนซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษต้องเร่งหาแนวทาง รูปแบบ วิธีการ หรือพัฒนาสื่อการเรียนการสอนเพื่อแก้ไขปัญหาหรือยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษนักเรียนนายเรือให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น

หนังสืออ่านเพิ่มเติมในปัจจุบันมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการเรียนการสอนสำหรับนักเรียน อีกทั้งในพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 หมวด 9 ได้กำหนดให้มีการผลิตและใช้สื่อสิ่งพิมพ์อื่นเพื่อการศึกษาให้มากขึ้น ทั้งนี้เพราะการเรียนการสอนของครูจะใช้เพียงหนังสือที่กำหนดให้เรียนในชั้นเรียนแต่เพียงอย่างเดียวคงจะไม่บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้อย่างแน่นอน ดังนั้นครูจึงต้องใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายนอกเหนือจากหนังสือเรียนที่ผลิตโดยบริษัทหรือหน่วยงานภายนอกเท่านั้น (Department of Academic Affairs, 1999, p.29) โรงเรียนจึงต้องสนับสนุนให้ครูได้ผลิตและใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมให้มากขึ้นเพื่อเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับผู้เรียน และจากบริบทการเรียนการสอนของโรงเรียนนายเรือในปัจจุบันซึ่งส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต ทำให้หลักสูตรค่อนข้างแน่น หรือนักเรียนมีจำนวนรายวิชาที่ต้องเรียนค่อนข้างเยอะในตารางเรียนปกติ (08.00-16.00 น.) อีกทั้งนักเรียนอาจมีการฝึกซ้อมต่างๆ ทางทหารในช่วงเวลาหลังเลิกเรียน ปัจจัยที่กล่าวมานี้ล้วนส่งผลให้การเรียนซ่อมเสริมจากครูผู้สอนโดยตรงเพื่อแก้ไขปัญหาด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษนั้นเป็นไปได้ค่อนข้างยาก แนวคิดในการพัฒนาสื่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมจึงมีความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ทันท่วงที ตามที่ Moonkam (2007) กล่าวว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม คือ หนังสือที่มีเนื้อหาสาระอิงหลักสูตร ช่วยให้การสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองตามความเหมาะสมกับวัยและความสามารถในการอ่านเพื่อการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล และจากผลการวิจัยของ Suvarnabphaet (2018) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ก่อนเรียน-หลังเรียนของกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาอังกฤษเรื่อง Natural Resources for Sustainable Development แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แต่ทั้งนี้มีปัจจัยอีกหลายอย่างที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการเรียนภาษาอังกฤษ ความต้องการของผู้เรียนก็เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การเรียนภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพเพราะเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการจัดหลักสูตรและกำหนดเนื้อหาในวิชาภาษาอังกฤษให้เหมาะสมมากที่สุด Mohan (1986, p.27) กล่าวว่าหากนักเรียนได้เรียนตามความต้องการจะทำให้สิ่งที่เรียนรู้นั้นมีความหมายและเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้เมื่อนักเรียนจะนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้ในเรื่องอื่นๆ

อีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่มีบทบาทในการผลักดันให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นนั้นก็คือ “ครู” การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของครูนั้นต้องเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในบริบทโลกอันก่อให้เกิดผลดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ Martliam (1999: p.15) ที่กล่าวว่าระบบการศึกษาจะเข้มแข็งมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญคือ “คุณภาพของครู” เพราะถึงแม้เราจะกำหนดจุดมุ่งหมาย หลักการและโครงสร้างของหลักสูตรไว้อย่างชัดเจนทันสมัย มีสื่อหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ไว้อย่างพร้อมเพรียงเพียงใด แต่ข้อเท็จจริงแล้วผู้ที่กำหนดคุณภาพของนักเรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ ล้วนเป็นหน้าที่และอยู่ในกำมือของครูผู้ปฏิบัติการสอนทั้งสิ้น ตัวชี้วัดหรือสารสนเทศที่สะท้อนคุณภาพครูได้อย่างดีก็คงจะหนีไม่พ้นการประเมินพฤติกรรมการสอนของครูโดยผู้เรียน อันจะเป็นตัวป้อนให้ครูผู้สอนได้ทราบถึงข้อดี หรือข้อด้อยที่จะต้องนำไปปรับปรุงการสอนของตนเองต่อไป

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนนายเรือนั้นจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาในส่วนของการเรียนการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษอันเป็นพื้นฐานสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษอื่นๆ ต่อไป ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสอบถามความต้องการเกี่ยวกับหัวข้อไวยากรณ์ภาษาอังกฤษเพื่อนำสารสนเทศดังกล่าวไปพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง Advance Your English Grammar สำหรับนักเรียนนายเรือ รวมถึงการประเมินพฤติกรรมการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษเพื่อการปรับปรุงการสอนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการในการเรียนเกี่ยวกับหัวข้อไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักเรียนนายเรือสำหรับพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง Advance Your English Grammar

2. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง Advance Your English Grammar สำหรับนักเรียนนายเรือให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษก่อนและหลังเรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง Advance Your English Grammar สำหรับนักเรียนนายเรือ

4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของครูโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง Advance Your English Grammar สำหรับนักเรียนนายเรือ

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

สมมติฐานการวิจัย

1. หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง Advance Your English Grammar สำหรับนักเรียนนายเรือที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง Advance Your English Grammar หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ความคิดเห็นของนักเรียนนายเรือที่มีต่อพฤติกรรมการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของครูโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง Advance Your English Grammar โดยรวมอยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวที่มีการสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pretest Posttest Design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 1-5 โรงเรียนนายเรือ สังกัดกองทัพเรือ ภาคปลาย ปีการศึกษา 2563 รวมทั้งสิ้น 393 นาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 2 โรงเรียนนายเรือ สังกัดกองทัพเรือ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) รวม 84 นาย ซึ่งเป็นชั้นเรียนที่ผู้วิจัยเป็นอาจารย์ประจำรายวิชาและสอนด้วยตนเอง

ตัวแปรที่ศึกษา 1) ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง Advance Your English Grammar สำหรับนักเรียนนายเรือ และ 2) ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง Advance Your English Grammar สำหรับนักเรียนนายเรือ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง Advance Your English Grammar และ 3) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง Advance Your English Grammar ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

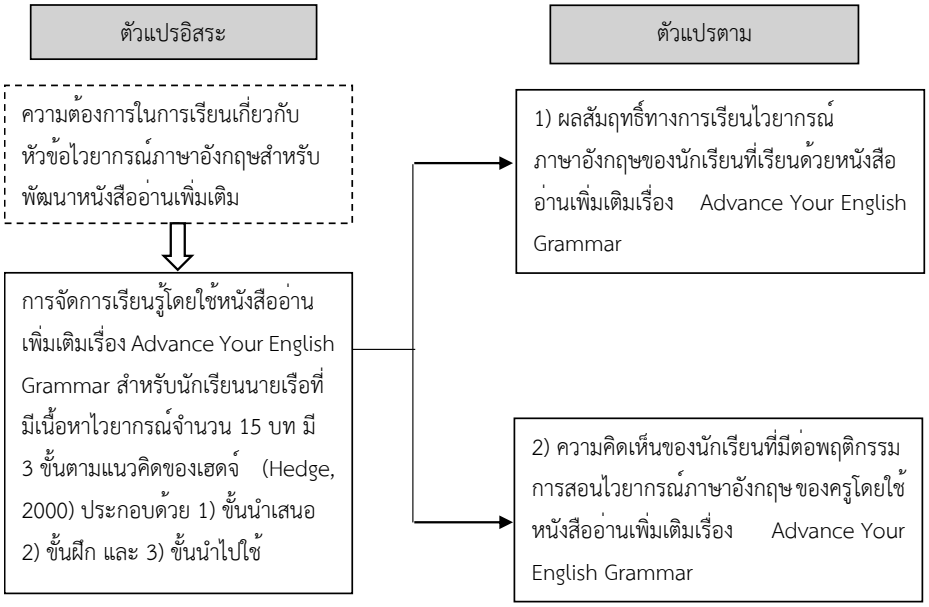

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย การจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง Advance Your English Grammar สำหรับนักเรียนนายเรือ ที่มีเนื้อหาจำนวน 15 บท ผู้วิจัยได้ดำเนินการในภาคปลาย ปีการศึกษา 2563 ใช้เวลา 17 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 34 ชั่วโมง โดยการเรียนการสอนในแต่ละสัปดาห์นั้น ครูอาจจะใช้เวลาในช่วงตารางเรียนปกติ ช่วงฝึกหัดศึกษา (ช่วงเย็นหลังเลิกเรียนหรือช่วงค่ำก่อนเข้านอน) หรือคาบว่างในตารางเรียนของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 2 ในการทดลองใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมทั้ง 15 บท

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มีดังนี้

1. แบบสอบถามความต้องการในการเรียนเกี่ยวกับหัวข้อไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ มีขั้นตอนในการสร้างประกอบด้วย 1) วิเคราะห์ลักษณะของข้อมูลที่ต้องการ จุดประสงค์การวิจัย และกำหนดโครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถาม 2) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือหรืองานวิจัยต่างๆ แล้วกำหนดรูปแบบของคำถาม 3) เขียนแบบสอบถามฉบับร่าง 4) นำแบบสอบถามฉบับร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยทุกข้อมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป 4) สรุปข้อแก้ไขเพื่อนำมาปรับปรุงแบบสอบถาม 5) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) พบว่าได้เท่ากับ 0.89 และ 6) ปรับปรุงให้เหมาะสมและจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับจริงเพื่อใช้เก็บข้อมูลต่อไป

2. หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง Advance Your English Grammar สำหรับนักเรียนนายเรือ มีขั้นตอนในการสร้างประกอบด้วย 1) ศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม 2) วิเคราะห์จุดประสงค์และเนื้อหาสำหรับพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม 3) กำหนดรูปแบบของหนังสืออ่านเพิ่มเติม 4) เขียนหรือพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม 5) นำหนังสืออ่านเพิ่มเติมไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องด้านภาษาและความเหมาะสม โดยผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 หมายความว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมมีความเหมาะสมอยู่

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ในระดับมากที่สุด 6) นำหนังสืออ่านเพิ่มเติมไปทดลองสอนกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และ 7) นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขหนังสืออ่านเพิ่มเติมเพื่อนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. แผนการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนในการพัฒนาประกอบด้วย 1) ศึกษาหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร 2) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการเขียนจุดประสงค์การสอน วิธีสอน การวัดและประเมินผลความสามารถด้านไวยากรณ์ และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ 3) เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบหนังสืออ่านเพิ่มเติมทั้ง 15 บท บทละ 1 แผน 4) นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเหมาะสมในองค์ประกอบต่าง ๆ ของแผน โดยแผนการจัดการเรียนรู้ทุกแผนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากขึ้นไป และ 5) ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ มีขั้นตอนในการสร้างประกอบด้วย 1) ศึกษาหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร 2) ศึกษาวิธีการเขียนแบบทดสอบชนิดปรนัย และวิธีการหาคุณภาพของแบบทดสอบจาก Srisa-ard (2010, pp.105-112) 3) ลงมือเขียนแบบทดสอบวัดผลสมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนนายเรือแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 1 ฉบับ จำนวน 15 เรื่อง เรื่องละ 6 ข้อ รวม 90 ข้อ 4) นำแบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ซึ่งข้อที่ใช้ได้ต้องมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป (Tawirat, 2000, p.117) จากการวิเคราะห์ค่า IOC ผลปรากฏว่าจากแบบทดสอบจำนวน 90 ข้อ ผู้วิจัยคัดเลือกข้อที่ผ่านเกณฑ์ได้จำนวน 60 ข้อ 5) นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ผลปรากฏว่าแบบทดสอบมีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.46-0.64 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.49-0.72 6) และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR- 20 (Kuder Richardson 20) ได้ค่าความเชื่อมั่น (r_{tt}) ของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.93 และ 7) นำแบบทดสอบฉบับจริงที่ผ่านการวิเคราะห์คุณภาพไปใช้ในการวิจัยต่อไป

5. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ มีขั้นตอนในการสร้าง ประกอบด้วย 1) ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert) 2) กำหนดขอบข่ายหรือกรอบเนื้อหาที่จะสร้างแบบสอบถาม 3) ร่างข้อคำถามให้ครอบคลุมกรอบเนื้อหาที่กำหนดในขั้นที่ 2 4) จัดพิมพ์ข้อคำถามและรวบรวมเป็นแบบสอบถามจำนวน 75 ข้อ 5) นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านทำการประเมินหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) 6) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม 7) นำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 นาย เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้เท่ากับ 0.88 และ 8) จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับจริงเพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีลำดับขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. สอบถามความต้องการในการเรียนเกี่ยวกับหัวข้อไวยากรณ์ภาษาอังกฤษกับนักเรียนโดยใช้แบบสอบถามความต้องการในการเรียนเกี่ยวกับหัวข้อไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ จำนวน 20 ข้อ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

2. ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นแบบทดสอบชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ

3. ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง Advance Your English Grammar กับนักเรียนนายเรือโดยมีแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 15 แผนซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกจากหัวข้อไวยากรณ์ที่นักเรียนมีความต้องการสูงสุด 15 ลำดับแรก และหลังสอนเสร็จผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลคะแนนของการสอนแต่ละแผน

4. ทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษเป็นแบบทดสอบชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียนโดยการสลับข้อและตัวเลือกใหม่

5. สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีพฤติกรรมการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของครูที่สอนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง Advance Your English Grammar จำนวน 50 ข้อ โดยขั้นตอนของการดำเนินการทดลองโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง Advance Your English Grammar ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการดำเนินการทดลองโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง Advance Your English Grammar

ที่	หัวข้อ	ที่	หัวข้อ
สัปดาห์ที่ 1	ปฐมนิเทศ + สอบก่อนเรียน	สัปดาห์ที่ 10	Active & Passive Voice
สัปดาห์ที่ 2	Pronouns	สัปดาห์ที่ 11	Causative Forms
สัปดาห์ที่ 3	Verbs	สัปดาห์ที่ 12	Kinds of Clauses
สัปดาห์ที่ 4	Adjectives	สัปดาห์ที่ 13	Direct & Indirect Speech
สัปดาห์ที่ 5	Adverbs	สัปดาห์ที่ 14	Conditional Sentences
สัปดาห์ที่ 6	Prepositions	สัปดาห์ที่ 15	Subject-Verb Agreement
สัปดาห์ที่ 7	Conjunctions	สัปดาห์ที่ 16	Phrase, Clauses, and Sentences
สัปดาห์ที่ 8	Determiners	สัปดาห์ที่ 17	ทดสอบหลังเรียน + สอบถามความคิดเห็น
สัปดาห์ที่ 9	Tenses		

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ดังนี้

1. วิเคราะห์ความต้องการในการเรียนเกี่ยวกับหัวข้อไวยากรณ์ภาษาอังกฤษที่นักเรียนต้องการเรียนโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ผลและนำผลมาพิจารณาเทียบกับเกณฑ์ (Rueangsuwan, 1992, p.53) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความต้องการเรียนในหัวข้อดังกล่าวอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความต้องการเรียนในหัวข้อดังกล่าวอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความต้องการเรียนในหัวข้อดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความต้องการเรียนในหัวข้อดังกล่าวอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความต้องการเรียนในหัวข้อดังกล่าวอยู่ในระดับมากที่สุด

2. วิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง Advance Your English Grammar สำหรับนักเรียนนายเรือตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตร E_1/E_2

3. ทดสอบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักเรียนนายเรือระหว่างคะแนนก่อนเรียนและคะแนนหลังเรียนโดยการทดสอบค่า t-test แบบไม่เป็นอิสระแก่กัน (t-test for dependent sample หรือ paired t-test)

4. วิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของครูโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง Advance Your English Grammar หลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอนทั้ง 15 แผนโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการสอบถามความต้องการในการเรียนเกี่ยวกับหัวข้อไวยากรณ์ภาษาอังกฤษโดยใช้แบบสอบถามความต้องการในการเรียนเกี่ยวกับหัวข้อไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ จำนวน 20 ข้อ พบว่า หัวข้อที่นักเรียนมีความต้องการเรียนเกี่ยวกับไวยากรณ์ภาษาอังกฤษมากที่สุด คือ Tenses ($\bar{X}$= 4.73) รองลงมา คือ Kinds of Clauses ($\bar{X}$= 4.52) และน้อยที่สุด คือ Word Order ($\bar{X}$= 2.18) ผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการสอบถามความต้องการในการเรียนเกี่ยวกับหัวข้อไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ

ที่	หัวข้อ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	Tenses	4.73	0.83	มากที่สุด
2	Kinds of Clauses	4.52	0.80	มากที่สุด
3	Conjunctions	4.46	0.69	มาก
4	Conditional Sentences	4.40	0.49	มาก
5	Verbs	4.32	0.71	มาก
6	Active and Passive Voice	4.29	0.73	มาก
7	Causative Forms	4.17	0.66	มาก
8	Prepositions	4.13	0.64	มาก
9	Adverbs and Comparison of Adverbs	4.02	0.36	มาก
10	Subject-Verb Agreement	3.87	0.82	มาก
11	Pronouns	3.86	0.56	มาก
12	Adjectives and Comparison of Adjectives	3.64	0.51	มาก
13	Direct and Indirect Speech	3.36	0.57	ปานกลาง

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ที่	หัวข้อ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
14	Determiners	3.19	0.48	ปานกลาง
15	Punctuations and Capitalization	3.08	0.43	ปานกลาง
16	Phrases, Clauses, and Sentences	3.08	0.57	ปานกลาง
17	Question Tags	2.48	0.71	น้อย
18	Nouns	2.43	0.22	น้อย
19	Kinds of Sentences	2.35	0.63	น้อย
20	Word Order	2.18	0.37	น้อย
	รวม	3.62	0.61	มาก

2. ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง Advance Your English Grammar สำหรับนักเรียนนายเรือให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า ประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมเท่ากับ 82.30/84.75 แสดงว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง Advance Your English Grammar

ร้อยละของการทำแบบทดสอบย่อยระหว่างเรียนแต่ละหน่วย (E_1)	ร้อยละของการทำแบบทดสอบหลังเรียน (E_2)	ประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
82.30	84.75	82.30/84.75

หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง Advance Your English Grammar สำหรับนักเรียนนายเรือที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมานั้นประกอบไปด้วย 15 บท ซึ่งมาจากการสำรวจความต้องการของนักเรียนจากจำนวนทั้งสิ้น 20 บท เนื้อหาไวยากรณ์ภาษาอังกฤษในแต่ละบทนั้นจะมีการเรียงลำดับการนำเสนอโดยเริ่มตั้งแต่ความหมาย ลักษณะ ประเภท ข้อยกเว้นหรือข้อพึงระวังในการใช้ และบทสรุป โดยผู้เขียนได้นำเสนอเนื้อหาให้มีทั้งตาราง รูปภาพหรือแผนผังเพื่อให้ผู้เรียนง่ายต่อการจำ การทำความเข้าใจ หรือการเรียนรู้ที่เป็นระบบมากยิ่งขึ้นเพื่อให้ง่ายต่อการนำไปใช้ และที่สำคัญ ในส่วนของบทสรุปตอนท้ายนั้น ผู้เขียนได้สรุปเนื้อหาในรูปแบบตาราง หรือแผนผังความคิด (Mind Map) ในการสรุปเนื้อหาทั้งบทเรียน และเพื่อเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ยังมีแบบฝึกหัด (Exercise) ท้ายบทเรียนที่ผู้เขียนได้ออกแบบหรือสร้างขึ้นให้มีปริมาณที่เหมาะสมพอที่จะตรวจสอบผู้เรียนได้ มีความสอดคล้องกับเนื้อหาในบท ในแต่ละแบบฝึกหรือแต่ละข้อนั้นมีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่ค่อนข้างครอบคลุม อันจะเป็นการตรวจสอบหรือวัดผลได้ว่าผู้เรียนได้บรรลุจุดประสงค์การเรียนในแต่ละบทเรียนหรือไม่ ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้เอง จึงทำให้ผู้เขียนมีความต้องการในการสร้างหรือพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมขึ้นมา

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

เองเพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง มีลักษณะการนำเสนอเนื้อหาเป็นลำดับที่ผสมผสานทั้งการเขียนเชิงความเรียง ตาราง แผนภาพ แผนผังความคิด มีบทสรุปตอนท้ายที่ชัดเจนทำให้เห็นภาพรวมเนื้อหาตลอดทั้งบท อีกทั้งมีแบบฝึกหัดท้ายบทที่ออกแบบมาเพื่อตรวจสอบความเข้าใจได้อย่างครอบคลุมกับเนื้อหาอย่างแท้จริง จึงทำให้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเล่มนี้ค่อนข้างมีความแตกต่างจากหนังสือไวยากรณ์ตามท้องตลาดทั่วไปนั่นเอง ซึ่งมีลักษณะและองค์ประกอบดังแผนภาพที่ 2

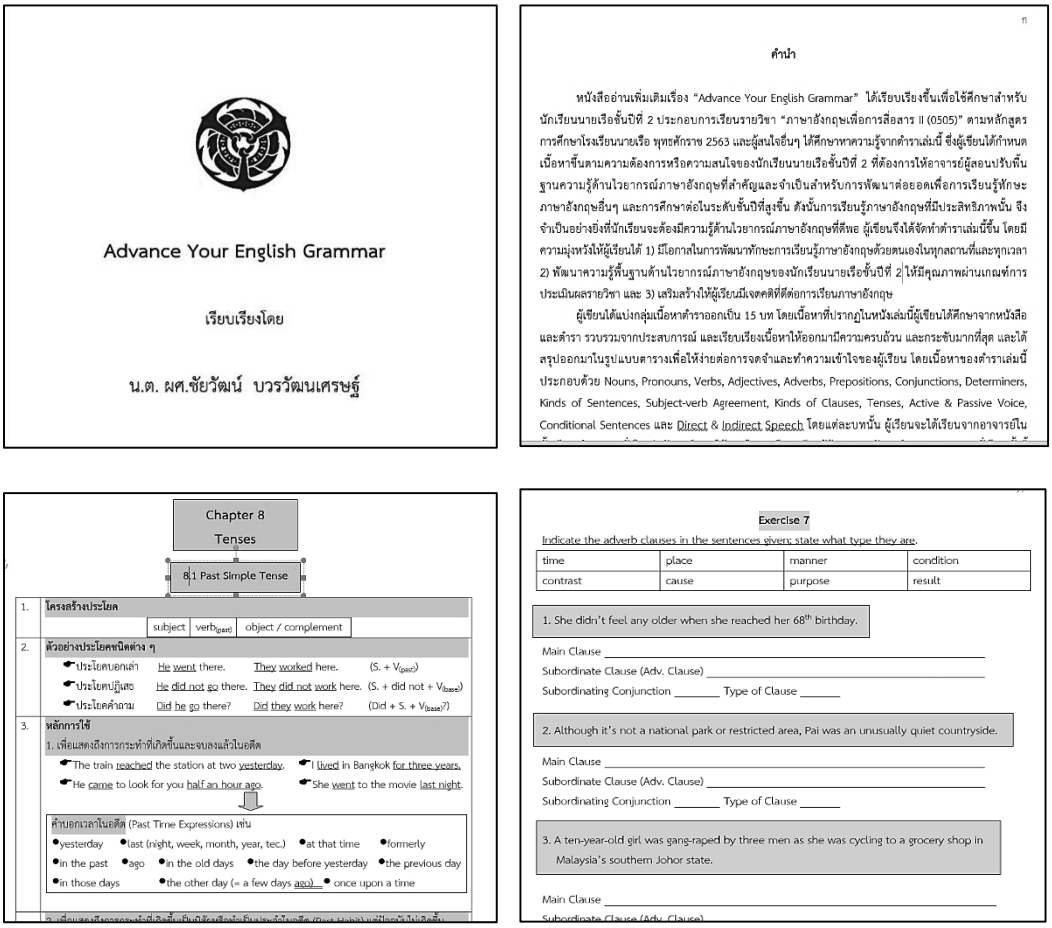

ภาพที่ 2 ลักษณะและองค์ประกอบของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 4 ผลสัมฤทธิ์ด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{x}$	S.D.	t	P
ก่อนเรียน	84	27.45	18.14	-18.73*	0.05
หลังเรียน	84	42.36	7.27		

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของครูโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง Advance Your English Grammar สำหรับนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 2 พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของครูโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของครูโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม

ที่	พฤติกรรมการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ด้านที่ 1 ด้านบุคลิกลักษณะขณะสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ		4.38	0.53	มาก
1	แต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมขณะทำกิจกรรมการสอน	4.62	0.46	มากที่สุด
2	มีความตั้งใจและเอาใจใส่นักเรียนขณะทำการสอน	4.46	0.84	มาก
3	ยิ้มแย้มแจ่มใสและมีเมตตาขณะทำการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ	4.38	0.70	มาก
4	มีอารมณ์มั่นคงและใช้เหตุผลแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นขณะสอน	4.33	0.49	มาก
5	ตรงต่อเวลาเมื่อถึงชั่วโมงเรียนที่จะต้องการทำสอน	4.15	0.64	มาก
6	ตอบข้อสงสัยเกี่ยวกับปัญหาไวยากรณ์ภาษาอังกฤษได้อย่างชัดเจน	4.27	0.75	มาก
7	ใช้วาจาที่สุภาพไพเราะขณะทำกิจกรรมการสอน	4.51	0.89	มากที่สุด
8	มีความเป็นกันเองกับนักเรียน ช่วยเหลือเมื่อนักเรียนประสบปัญหา	4.56	0.62	มากที่สุด
9	เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้อง ครูมีการกล่าวคำชมเชย	4.20	0.57	มาก
10	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนทั้งคำพูด และกิริยาอาการ	4.35	0.32	มาก
ด้านที่ 2 ด้านการเตรียมการในการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ		4.26	0.71	มาก
1	มีความรอบรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมการสอน	4.08	0.45	มาก
2	สามารถจัดการเรียนการสอนให้ง่ายต่อการเรียนรู้	4.63	0.90	มากที่สุด
3	ใช้เวลาสอนในชั่วโมงอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ	3.71	1.02	มาก
4	ครูอธิบายเนื้อหาของบทเรียนได้ชัดเจนและง่ายต่อการเข้าใจ	4.38	0.68	มาก
5	จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนสรุปใจความสำคัญได้	4.46	0.81	มาก
6	ครูอธิบายตอบข้อสงสัยเกี่ยวกับบทเรียนของนักเรียนได้อย่างชัดเจน	4.55	0.59	มากที่สุด
7	ครูได้แนะนำเทคนิคการจดจำที่หลากหลายให้แก่นักเรียน	4.50	0.72	มากที่สุด

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ที่	พฤติกรรมการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
8	ครูมีวิธีการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจและอยากเรียน	3.78	0.66	มาก
9	มีการเตรียมเนื้อหาที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน	4.15	0.47	มาก
10	สามารถคัดเลือกเนื้อหาที่เหมาะกับการใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	4.37	0.67	มาก
ด้านที่ 3 ด้านเทคนิคและวิธีการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ		4.10	0.56	มาก
1	บอกจุดประสงค์การเรียนรู้ก่อนที่จะทำการสอน	4.22	0.67	มาก
2	เน้นเนื้อหาสำคัญในการสอนของบทเรียนและเทคนิค	4.53	0.74	มากที่สุด
3	สอนได้ตามลำดับขั้นตอนจนทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ	4.47	0.51	มาก
4	มีการสอดแทรกเทคนิค กลยุทธ์/ยุทธวิธี หรือประเด็นที่น่าสนใจ	4.16	0.70	มาก
5	ยกตัวอย่างสถานการณ์หรือให้การอธิบายประกอบเพิ่มเติมได้ชัดเจน	3.98	0.97	มาก
6	ใช้เทคนิค หรือวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อสร้างความเข้าใจ	4.62	0.95	มากที่สุด
7	เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นขณะสอน	3.61	0.81	มาก
8	มีการนำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้เทคนิคที่น่าสนใจ และหลากหลาย	3.42	0.62	ปานกลาง
9	ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้กล้าแสดงความคิดเห็นเชิงประชาธิปไตย	3.54	0.83	มาก
ด้านที่ 3 ด้านเทคนิคและวิธีการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ		4.10	0.56	มาก
10	มีการกระตุ้นให้นักเรียนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง	4.42	0.54	มาก
ด้านที่ 4 ด้านการใช้สื่อประกอบการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ		3.82	0.85	มาก
1	มีการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนไวยากรณ์ที่น่าสนใจ	3.92	0.50	มาก
2	ใช้สื่อการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องจุดประสงค์	4.11	0.62	มาก
3	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ	3.53	0.99	มาก
4	มีการใช้สื่อประกอบการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษที่หลากหลาย	4.24	0.85	มาก
5	ครูมีทักษะในการใช้สื่อประกอบการสอนเป็นอย่างดี	4.53	0.74	มากที่สุด
6	มีการปรับปรุงพัฒนาสื่อการเรียนการสอนอยู่เสมอ	3.48	0.71	ปานกลาง
7	ใช้สื่อการสอนได้ตรงกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน	3.67	0.58	มาก
8	ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินประสิทธิภาพของสื่อการสอน	3.32	0.84	ปานกลาง
9	สื่อที่ใช้มีความเหมาะสมกับระดับชั้นและความต้องการของผู้เรียน	3.77	1.02	มาก
10	ครูให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงกับสื่อการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	3.65	0.82	มาก
ด้านที่ 5 ด้านการวัดและประเมินผลไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ		4.58	0.59	มากที่สุด
1	มีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับเนื้อหาและระดับนักเรียน	4.57	0.58	มากที่สุด
2	มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.45	0.95	มาก

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ที่	พฤติกรรมการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
3	ครูให้แบบฝึกหัดเหมาะสมกับเวลา และความสามารถของนักเรียน	4.41	0.60	มาก
4	ตรวจผลงานแล้วให้ข้อเสนอแนะแก่นักเรียนและแก้ไขเป็นรายบุคคล	4.68	0.65	มากที่สุด
5	มีการประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างสอนเพื่อประเมินพัฒนาการ	4.61	0.82	มากที่สุด
6	นำข้อผิดพลาดในการทำแบบฝึกหัดมาอธิบายหรือสอนใหม่	4.42	0.61	มาก
7	มีการวัดผลการเรียนรู้ไวยากรณ์ด้วยวิธีการที่หลากหลาย	4.54	0.76	มากที่สุด
8	มีการสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่สอบไวยากรณ์ไม่ผ่าน	4.82	0.56	มากที่สุด
9	ครูมีความเที่ยงตรงในการประเมินความสามารถด้านไวยากรณ์	4.86	0.52	มากที่สุด
10	นักเรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียนของตนเอง	4.35	0.75	มาก
	รวม	**4.23**	**0.63**	**มาก**

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการสอบถามความต้องการในการเรียนเกี่ยวกับหัวข้อไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ พบว่า หัวข้อที่นักเรียนมีความต้องการเรียนเกี่ยวกับไวยากรณ์ภาษาอังกฤษมากที่สุด คือ Tenses ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Omaki & Schulz (2011, p.30) ที่ได้กล่าวว่า การเรียนภาษาให้ประสบความสำเร็จนั้น นักเรียนต้องมีความสามารถในการใช้โครงสร้างทางภาษาได้อย่างถูกต้อง การเรียนไวยากรณ์เรื่อง Tenses จึงมีความสำคัญอย่างมากที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการถ่ายทอดความคิดหรือความรู้สึกผ่านการพูดหรือการเขียนได้ถูกต้องและแม่นยำ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Choksungnoen (1994) ที่พบว่านักเรียนเลือกใช้ Tenses ในงานเขียนผิดถึงร้อยละ 69 อีกทั้งยังสอดคล้องกับ Lakkanawanich (1988) ที่ได้จัดลำดับเรื่องการใช้ Tenses ว่าเป็นข้อผิดพลาดของนักเรียนที่ผิดมากเป็น 1 ใน 10 ของข้อผิดที่พบ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นเหตุผลให้นักเรียนมีความต้องการในการเรียนเรื่อง Tenses มากที่สุดนั่นเอง

2. หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง Advance Your English Grammar สำหรับนักเรียนนายเรือมีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.30/84.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 จะเห็นได้ว่าผลการวิจัยนี้สูงกว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ได้พัฒนาตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ พิจารณาถึงองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอังกฤษ มีการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ มีการทดลองใช้เพื่อนำข้อบกพร่องหรือความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติมาปรับปรุงหนังสืออ่านเพิ่มเติมให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Buaprasert (2009) ที่พบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง Visiting Phitsanulok สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่พัฒนาขึ้นนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีประสิทธิภาพ 82.20/81.21 และเพื่อให้เห็นถึงเหตุผลว่าทำไมประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ผู้วิจัยขออภิปรายในประเด็นย่อยดังนี้

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

2.1 ด้านเนื้อหา เนื้อหาสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ถูกต้องตามหลักวิชาการโดยมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบกลั่นกรองเนื้อหาเป็นอย่างดี มีความยากง่ายเหมาะกับระดับของผู้เรียน เนื้อหามีความกระชับพอเหมาะต่อการสร้างความเข้าใจ มีเอกภาพและสัมพันธภาพกันทั้งเล่ม มีบทนำช่วยให้ผู้อ่านทราบถึงกรอบเนื้อหาคร่าว ๆ ก่อนล่วงหน้า ในแต่ละบทมีหัวข้อหลักหัวข้อรองที่สอดรับกัน และมีบทสรุปตอนท้ายบทให้นักเรียนเห็นสาระสำคัญของแต่ละบท ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ Chomphu (2004) ที่กล่าวว่า การกำหนดเนื้อหาหรือหัวข้อเรื่องนั้นควรกำหนดให้สอดคล้องกับหลักสูตรหรือความสนใจของผู้เรียน

2.2 ด้านการใช้ภาษา ภาษาที่ใช้มีความถูกต้อง ชัดเจน กระชับ อ่านแล้วเข้าใจง่ายหรือเห็นสาระสำคัญของเรื่อง ๆ นั้น ศัพท์ที่ปรากฏให้เนื้อหาหรือแบบฝึกหัดมีความยากง่ายเหมาะกับระดับชั้นซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Utsawiro (2005) ที่กล่าวว่า การใช้ภาษาที่ถูกต้องตามหลักภาษา อ่านแล้วเข้าใจง่าย สื่อความหมายชัดเจน เหมาะสมกับวัยหรือระดับผู้เรียน จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

2.3 ด้านลักษณะรูปเล่ม รูปเล่มมีขนาดและความหนาพอเหมาะ จับถือได้สะดวก ปกสวยงาม น่าสนใจและชวนให้เปิดอ่าน ขนาดตัวอักษรเหมาะสม ความชัดเจนของตัวอักษร มีเทคนิคในการจัดหน้า การเข้าเล่มสวยงามเรียบร้อยหรือมีความทันสมัย และคงทนต่อการใช้งานในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Horn (1970) ที่กล่าวว่า หนังสือที่มีคุณภาพนั้นต้องมีรูปเล่มและหน้าปกที่ดึงดูดความสนใจ ตัวพิมพ์ชัดเจนและเป็นรูปแบบที่ใช้กันอยู่ในประเทศ กระดาษมีคุณภาพดี และการเข้าเล่มคงทนถาวร

2.4 ด้านภาพประกอบ ภาพประกอบในเล่มมีทั้งภาพวาดและภาพถ่ายเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนพบเห็นได้ในชีวิตจริง โดยภาพมีความสัมพันธ์กับเนื้อหา ช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจได้เร็วยิ่งขึ้น หรือช่วยในการจดจำเนื้อหา หรือกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Horn (1970) ที่กล่าวว่า ภาพที่ใช้ประกอบในหนังสืออ่านเพิ่มเติมควรเหมาะสมกับเนื้อหา ท้าทายให้นักเรียนเกิดจินตนาการ ทำให้เรื่องมีความชัดเจน และจัดวางอย่างสวยงามหรือเป็นระบบ

3. ผลสัมฤทธิ์ด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง Advance Your English Grammar หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมนั้นมีการกำหนดกรอบเนื้อหาที่มาจากการสอบถามความต้องการของผู้เรียนในการจัดทำหลักสูตร สอดคล้องกับแนวคิดของ Mohan (1986) กล่าวว่า หากนักเรียนได้เรียนตามความต้องการจะทำให้สิ่งที่เรียนรู้นั้นมีความหมายและเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ ในการสอนแต่ละครั้งผู้สอนจะมีการตรวจสอบพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียนก่อนเรียนด้วยการทำแบบทดสอบก่อนเรียนประจำบทและการใช้คำถามกับผู้เรียน เพราะถ้าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานไม่เพียงพอที่จะเรียนบทนั้นแล้ว ก็อาจทำให้การเรียนไม่ประสบผลสำเร็จได้ เช่น ก่อนเรียนเรื่อง Active and Passive Voice ผู้เรียนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง Tenses เป็นอย่างดีเสียก่อน สอดคล้องกับแนวคิดบลูม (Bloom, 1976) กล่าวว่า เนื้อหาวิชาที่เรียนในโรงเรียนโดยทั่วไปมักมีลำดับจากต่ำไปหาสูงต่อเนื่องกัน ถ้าผู้เรียนขาดสิ่งที่จำเป็นในการเรียนเรื่องใหม่แล้ว ก็ไม่สามารถที่จะเรียนเรื่องใหม่ให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ไม่ว่าจะใช้ความพยายาม หรือใช้การสอนที่มีคุณภาพก็ตาม พฤติกรรมการสอนต่างๆ ของครูขณะทำการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษไม่ว่าจะเป็นการอธิบาย การใช้

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

คำถาม การเสริมแรง การใช้สื่อการสอน การตอบคำถามให้นักเรียน รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์อย่างทั่วถึง สอดคล้องกับแนวคิดของ Sawatanaphibun (1986) ได้กล่าวว่า ถ้าหากครูผู้สอนสามารถถ่ายทอดประสบการณ์สู่นักเรียนได้ดี มีการลำดับขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการใช้สื่อ การใช้วิธีการสอนอย่างหลากหลายก็จะเป็นการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม และทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจ มีความกระตือรือร้น และมีเจตคติที่ดีต่อครู ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีตามไปด้วย อีกทั้งนักเรียนมีโอกาสได้รับการฝึกฝนจากการทำแบบฝึกหัดท้ายบท หรือแบบฝึกหัดเสริมที่ครูผู้สอนหามาเพิ่มเติม ผู้เรียนจึงมีโอกาสได้ลงมือปฏิบัติซ้ำจนเกิดความชำนาญ เกิดความคิดรวบยอดและความคงทนในการเรียนรู้จนสามารถถ่ายโอนข้อมูลออกมาในรูปของแผนผังความคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์เกี่ยวกับกฎแห่งการฝึกหัด (Saowananon, 1980) ที่กล่าวว่า การฝึกฝนหรือได้ลงมือปฏิบัติซ้ำแล้วซ้ำเล่าจนเกิดความชำนาญ ผู้เรียนจะสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือยิ่งได้รับการฝึกฝนที่ถูกวิธีมากเพียงใดก็ยิ่งมีทักษะทางภาษาที่ดีขึ้นเพียงนั้น นอกจากนั้น ผู้เรียนมีอิสระในการร่วมกันค้นหาคำตอบที่ต้องการโดยไม่จำกัดวิธี เนื่องจากมีโอกาสได้อภิปราย ซักถาม แลกเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบกับเพื่อนในกลุ่มไปพร้อม ๆ กันตามวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทำให้ผู้เรียนที่มีความสามารถในระดับต่ำสามารถทำความเข้าใจได้ทันกับผู้เรียนที่มีความสามารถสูง มีการช่วยเหลือกันในการเรียน บรรยากาศทางการเรียนมีความเป็นทางการน้อยลง มีอิสระในการตัดสินใจจึงเป็นผลให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของดิกสัน (Dixon, 1992) ที่พบว่า การเรียนรู้ที่เป็นทางการต่ำกว่า (Low-Formality Atmosphere) ทำให้เกิดการเรียนรู้มากกว่า และการแลกเปลี่ยน แบ่งปัน ร่วมมือกันเป็นการเรียนที่คนชอบที่สุด ผลการวิจัยในครั้งนี้ยังสอดคล้องกับ Lertwilainarit (2007) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมภาษาอังกฤษเรื่อง เทศกาลที่น่ารู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของครูโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณารายด้านก็พบว่าพฤติกรรมการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมากขึ้นไป โดยด้านการวัดและประเมินผลนั้นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เนื่องจากว่าครูได้ชี้แจงให้ผู้เรียนได้ทราบถึงเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผล โดยการประเมินผลมีทั้งการประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียนแต่ละบทและหลังเรียน ครูมีการบันทึกคะแนนอย่างเป็นระบบและประกาศให้นักเรียนได้ทราบถึงผลการประเมินของตนเองอยู่ตลอดเวลา แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนให้ความสำคัญกับการวัดและประเมินผลและเกณฑ์ที่นักเรียนต้องผ่าน ทำให้ผู้เรียนมีความตื่นตัว ชัดเจนในการเตรียมตัวและกระตุ้นตนเองในการเรียนเพื่อให้นักเรียนผ่านเกณฑ์ที่ครูผู้สอนกำหนด ดังที่ Uttaranan (1986) ได้กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนการสอนเป็นการตรวจสอบผลผลิต (Output) ว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ส่วนการบันทึกคะแนนอย่างเป็นระบบ และชัดเจนนั้นถือเป็นสิ่งที่ดีเพราะทำให้ทุกฝ่ายสามารถตรวจสอบ หรือสะท้อนกลับได้อย่างละเอียดและชัดเจน ทำให้ทราบได้ว่าผู้เรียนนั้นเก่งหรืออ่อนในเรื่องใดบ้าง สามารถนำไปปรับปรุงหรือพัฒนาผู้เรียนได้อย่างตรงจุด อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Monpianchan (2000) ที่ทำการศึกษาพฤติกรรมการสอนภาษาอังกฤษของครู พบว่า พฤติกรรมการสอนภาษาอังกฤษด้านเทคนิควิธีสอน ด้านการใช้สื่อการสอน และด้านการวัดและ

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ประเมิน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยของ Chanthanan (1989) ที่ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนของครูและเวลาที่ใช้ในการเรียนของนักเรียนกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูและเวลาที่ใช้ในการเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนทั้งที่มีความสามารถสูงและต่ำ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีนำการผลการสอบถามความต้องการในการเรียนเกี่ยวกับหัวข้อไวยากรณ์ภาษาอังกฤษไปใช้ในการสอบถามกับนักเรียนหรือนักศึกษาในระดับอื่นๆ เพื่อครูผู้สอนจะได้ข้อมูลในการกำหนดเนื้อหาสู่การจัดการเรียนการสอน หรือสอนซ่อมเสริมตามข้อบกพร่องหรือความต้องการของนักเรียนหรือนักศึกษาแต่ละแห่งต่อไป

2. ครูผู้สอนสามารถนำหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง Advance Your English Grammar ไปใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษกับนักเรียนหรือนักศึกษาสถาบันอื่นๆ ได้ ทั้งนี้ครูควรวิเคราะห์ความต้องการเรียนในหัวข้อไวยากรณ์ หรือระดับความสามารถจากการทดสอบก่อนเรียนก่อนใช้หนังสือ เพื่อจะได้ทราบว่าหัวข้อใดที่ต้องการเรียน หรือหัวข้อใดที่นักเรียนมีความสามารถอยู่ในระดับต่ำ

3. ครูสามารถนำแบบประเมินพฤติกรรมการสอนไวยากรณ์ในครั้งนี้ไปใช้ในการประเมินการสอนของตนเอง หรือนำกรอบประเด็นหลักในการประเมินพฤติกรรมการสอนในครั้งนี้ไปปรับใช้กับการประเมินการสอนภาษาอังกฤษในทักษะอื่น ๆ ของตัวครูเองเพื่อจะได้ทราบถึงข้อดีหรือข้อบกพร่องในทุกมิติของตนเอง อันจะนำไปสู่การปรับปรุงหรือพัฒนาการสอนของตนเองให้ดีและครอบคลุมในทุกๆ ด้าน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อสอบถามความต้องการในการเรียนเกี่ยวกับความรู้ หรือทักษะภาษาอังกฤษกับผู้เรียนเพื่อที่ครูจะได้ข้อมูลสารสนเทศที่ตรงจุดกับสภาพปัญหาหรือความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง

2. ควรวิจัยและพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นอื่นๆ เช่น คำศัพท์ การพูด การอ่าน การเขียน หรืออื่นๆ ให้มีความหลากหลายหรือครอบคลุมมากยิ่งขึ้นเพื่อจะได้รองรับผู้เรียนที่มีความต้องการให้กว้างและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นต่อไป

3. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาพฤติกรรมการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ หรือทักษะอื่นๆ กับครูในระดับกลุ่มสาระฯ เขตพื้นที่การศึกษา จังหวัด ระดับภาค หรือประเทศเพื่อจะได้เห็นสภาพโดยรวมอันจะนำไปสู่การปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพครูในการสอนภาษาอังกฤษต่อไป

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

References

Academic Affairs, Department of. (1999). **Learning Process and Learning Strategies**. Bangkok : The Mater Group, Co., Ltd.

Aksaranuko, S. (1989). **Teaching Language Skills and Culture**. Bangkok : Chulalongkorn University Press.

Bloom, Benjamin S.J. (1976). **Human Characteristic and School Learning**. New York : McGraw-Hill.

Buaprasert, K. (2009). **The Development of Supplementary Book Entitled "Visiting Phitsanulok" for Matthayomsuksa 2 Students**. Master's Thesis, Naresuan Unidersity.

Chantanan, S. (1989). **Relationship between teaching behaviors and learning time and English learning achievement of upper secondary school in Bangkok**. Master's Thesis, Chulalongkorn University.

Choksungnoen, R. (1994). **Analysis in English Use of the Students at Vocational Certificate Level at Khon Kaen Vocational College**. Master's Thesis, Khon Kaen University.

Chomphu, N. (2004). **The Development of Supplementary Book Under Social Studies Department Entitled "North and South America" for Matthayomsuksa 3 Students**. Master's Thesis, Chiang Rai Rajabhat University.

Dixon, W.B. (1992). **An Exploratory Study of Self-directed Learning Readiness and Pedagogical Expectations about Learning among Adult Inmate Learners in Michigan**. Doctor's Dissertation, Michigan State University.

Festallor Education. (2021). **Importance of English in Different Aspects**. [Online]. Available : https://www.festallor-edu.com/post/why-english-is-important [2022, February 1].

Horn, M.V. (1970). **Give the Children Wing: A Manual on How to Write for Children**. New York : Committee on World Literacy and Christian Literature.

Hedge, T. (2000). **Teaching and Learning in the Language Classroom**. Oxford : Oxford University Press.

Lertwilainarit, N. (2007). **The Effect of Using the Supplementary Book "Interesting Festivals" towards Reading Comprehension of Pratomsuksa 6 Students at Rajini School**. Master's Thesis, Sukhothai Thammathirat Open University.

Martliam, T. (1999). Teacher's Quality and Teaching Quality. **Academic Journal, 2**(2), 15-16.

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Matden, K. & Charumanee, N. (2017). **Ability and the Relationships between Grammar Ability, Reading and Writing.** [Online]. file:///C:/Users/user/Downloads/ /humanjournal,+Journal+editor,+05%20(1).pdf [2022, February 1]**.**

Mohan, B. (1986). **Language and Content Reading**. MA : Addison-Wesley.

Monpianchan, C. (2000). **English Teaching Behaviors of Primary School Teacher under Khon Kaen Primary Education Office**. Master's Thesis, Khon Kaen University.

Moonkam, S. (2007). **Pathways to Accreditation of Professional Teachers**. Bangkok : Thammabundit.

Omaki, A., & Schulz, B. (2011). Filler-GAP Dependences and Island Constraints in Second-Language Processing. **Studies in Second Language Acquisition, 33**(4), 564.

Lakkanawanich, S. (1988). **Error Analysis in English Writing of the First-Year Students at Bangkok University**. Master's Thesis, Silpakorn University.

Royal Thai Naval Academy. (2015). **Royal Thai Naval Academy Curriculum A.D.2015.** Samutprakan : Royal Thai Naval Academy.

Royal Thai Navy. (2020). **Policy of the Commander-in-Chief, RTN in fiscal year 2020**. [Online]. Available : http://www.nmd.go.th/website/documents/policy_navy63 /combined62.pdf. [2020, February 27].

Rueangsuwan, C. (1992). **Educational Technology, Theories and Research**. Bangkok : Odeonstore.

Saowananon, D. (1980). **Teaching Psychology**. Bangkok : Odeonstore.

Sawatanaphibum, S. (1986). **Course Syllabus for Science Teaching Development**. Bangkok : Faculty of Humanities, Ramkhamhaeng University.

Sunthornthai, W. (2011). **Grading System**. [Online]. Available : https://www.pharmacy.cmu.ac.th/unit/unit_files/files_download/2011-10-19 ต.ค.54.pdf [2021, September 10].

Suvarnaphaet, K. (2018). **The Development of Supplementary English Reading book on Natural Resources for Sustainable Development for First Year Undergraduate Students**. [Online]. Available : file:///C:/Users/user/Downloads/bird_mark,+Journal+manager,+76_%E0%B8%81%E0%B8%95%E0%B8%8D+%E0%B8%A1%E0%B8%AB%E0%B8%B2%E0%B8%8A%E0%B8%99%E0%B8%B0%E0%B8%A7%E0%B8%87%E0%B8%A8%E0%B9%8C+%E0%B8%AA%E0%B8%B8%E0%B8%A7%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%93%E0%B9%81%E0%B8%9E%E0%B8%97%E0%B8%A2%E0%B9%8C_%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B9%83%E0%B8%99%20(1).pdf [2022, February 1].

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Srisa-ard, B. (2010). **Foundation of Research**. (8 th ed). Bangkok : Suwiriyasan.

Stevick, E.W. (2012). Humanism in Language Teaching. **International Association TESOL, 27**(2), 338-339.

Tawirat, P. (2000). **Behavioral Science and Social Science Research**. (7 th ed). Bangkok : Srinakharinwirot University.

Utsawiro, J. (2005). **The Development of Supplementary Book Entitled "Satoi to Satun".** Master's Thesis, Sukhothai Thammathirat Open University.

Uttaranan, S. (1986). **Systematic Instruction**. Bangkok : Mit Siam Printing House.

The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)
Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Development of a Curriculum for Enhancing New Normal Life Skills in the Situation of COVID-19 of Secondary School Students in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

วัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง*
Wacharapatr Techawattanasiridumrong

Received : August 31, 2021
Revised : December 24, 2021
Accepted : February 21, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิจัยและพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีในสถานการณ์โควิด 19 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวิธีดำเนินการวิจัย 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ระยะที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร ระยะที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร และระยะที่ 4 การประเมินผล กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอน จำนวน 15 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบทีแบบไม่เป็นอิสระและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างทักษะชีวิตสภาพความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 และสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 2) ได้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 จำนวน 4 โมดูล ส่วนผลการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) นักเรียนมีคะแนนความรู้เกี่ยวกับทักษะชีวิตวิถีใหม่หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีทักษะการปฏิบัติตนอยู่ในระดับดี และ4) นักเรียนมีความตระหนักในการเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์โควิด 19 อยู่ในระดับดีมาก

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตร / ทักษะชีวิต / ชีวิตวิถีใหม่ / สถานการณ์โควิด 19

*อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
Lecturer in Curriculum and Instruction in Faculty of Education, Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ABSTRACT

The purpose of this research was to research and develop a curriculum to enhance life skills in the situation of COVID-19 among secondary school students in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. There were four stages of research methodology: Phase 1, the study of background information, Phase 2, Curriculum quality and testing, Phase 3, Curriculum Experimentation, and Phase 4: Evaluation. The group of key informants consisted of 15 school directors and teachers, and the sample group consisted of 30 students in the second semester of Academic Year 2020 under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Secondary Education Service Area Office. Specific random the research instruments were questionnaires and interviews. Data analysis was percentage, mean, standard deviation. Independent t-test and content analysis. The results of the study were as follows 1) the students had a high level of needed for enhancing real-life skills. The mean was 3.74 and the expected condition was high. The mean score was 4.38 2) The students received 4 modules of new life skills building courses in the situation of COVID-19, while the results of the curriculum quality examination were at the most appropriate level. 3) The students knew lifestyle skills. New after school, higher than before were statistically significant at the .05 level and had practical skills. At a good level and 4) Students have a very good level of awareness of preparing to deal with the COVID-19 situation.

Keywords: Curriculum Development / Life Skills / New normal / Covic-19 Situation

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 การปิดสถาบันการศึกษาในเวลาต่อมาจนกลายเป็นสาเหตุให้นักเรียนจำนวนกว่า 1.5 พันล้านคน หรือมากกว่า 90 เปอร์เซ็นต์ ของนักเรียนทั้งหมดในโลกได้รับผลกระทบในกระบวนการ เรียนรู้ สำหรับประเทศไทยศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด 19 (ศบค.) กำหนดให้เปิดภาคเรียนในวันที่ 1 กรกฎาคม 2563 ระยะแรกโดยให้ทยอยผ่อนผันการใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาเพื่อจัดการศึกษารูปแบบการเรียนการสอนให้มีการดำเนินการทั้งแบบผ่าน DLTV ออนไลน์และออฟไลน์ในชั้นเรียนซึ่งจะใช้วิธีผสมผสานหรืออาจจะเป็นการเรียนรู้ที่บ้านกับครอบครัวอย่าง Home School ตามความเหมาะสมการกำหนดแนวการเรียนการสอนที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถดำเนินการเรียนการสอนต่อไปได้โดยในมุมมองของรูปแบบการเรียนการสอนหลังโควิด 19 ในการบริหารจัดการให้เกิดความเหมาะสมมี 4 รูปแบบที่สอดคล้องกับ New normal ประกอบด้วย 1) การเรียนผ่านระบบออนไลน์ 100 เปอร์เซ็นต์ 2) การเรียนในห้องเรียนเหมาะสำหรับโรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวนไม่มากและพื้นที่มากพอให้สามารถปฏิบัติตามนโยบาย Social Distancing 3) การเรียนแบบผสมผสานออนไลน์และออฟไลน์เหมาะสำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มี

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

จำนวนนักเรียนมากและไม่มีประสบการณ์จัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์มาก่อน และ4) การเรียน Home School (Wichai Wongyai and Marut Patphol, 2020, p. 12)

การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ COVID-19 ได้รับการประกาศให้เป็นภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern–PHEIC) ซึ่งเชื้อไวรัสได้แพร่ไปยังประเทศและนานาประเทศมากมาย แม้เราจะยังไม่ทราบเกี่ยวกับต้นตอของการเกิดโรค COVID-19 แต่เราก็ทราบว่าไวรัสชนิดนี้ถ่ายทอดผ่านการสัมผัสโดยตรงกับฝอยละออง (Droplet) จากลมหายใจของผู้ติดเชื้อการไอ การจามและจากการที่บุคคลสัมผัสพื้นผิวที่มีเชื้อไวรัสปนเปื้อนอยู่แล้วไปสัมผัสบริเวณใบหน้าของตนอีกที เช่น ตา จมูก ปาก ขณะที่โรค COVID-19 กำลังแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่องเช่นนี้สถานศึกษาจะต้องดำเนินการเพื่อป้องกันการแพร่เชื้อ ลดผลกระทบของการระบาดและสนับสนุนมาตรการต่างๆ ในการควบคุมโรคการป้องกันโรค COVID-19 ในเด็กและเยาวชน สถานศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยจะต้องมีมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโคโรน่าสายพันธุ์ใหม่ ที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษาต่างๆ รวมทั้งดูแลไม่ให้นักเรียน นักศึกษาและเจ้าหน้าที่ถูกตีตราหากติดเชื้อ ซึ่งโรค COVID-19 เกิดขึ้นได้กับทุกคนโดยไม่มีข้อยกเว้นทางพรมแดน เชื้อชาติ ภาวะทุพพลภาพ อายุหรือเพศสภาพ สถานศึกษาควรให้การต้อนรับและเคารพทุกคนแบบไม่แบ่งแยกและมีสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนการเรียนรู้สำหรับทุกคนมาตรการของสถานศึกษาจะช่วยป้องกันการแพร่เชื้อของเด็กเยาวชนและเจ้าหน้าที่ ที่อาจได้รับเชื้อไวรัสพร้อมทั้งลดปัญหาการหยุดเรียนกลางคันของเด็กและคุ้มครองเด็กและเจ้าหน้าที่จากการเลือกปฏิบัติ (Office of the Basic Education Commission, 2020, p.21) สอดคล้องกับแนวคิดของ Liangsakul (2020) กล่าวว่า ในสถานการณ์โควิด 19 เราควรเปลี่ยนให้ทุกๆ ที่กลายเป็นโรงเรียน เพราะการเรียนรู้ยังต้องดำเนินอยู่แม้นักเรียนไม่สามารถไปโรงเรียนตามปกติในหลายประเทศที่ประกาศมาตรการปิดโรงเรียนรัฐบาลมักจะออกมาตรการด้านการเรียนรู้มารองรับด้วยการเรียนทางไกลรูปแบบต่างๆ โดยพิจารณาจากเงื่อนไขความพร้อมด้านอุปกรณ์ ความพร้อมของพ่อแม่ และความพร้อมตามช่วยวัยของเด็ก สำหรับประเทศไทยความท้ายทายในการเปลี่ยนครั้งนี้ไม่ใช่แค่การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในสถานการณ์โควิด 19 เท่านั้น แต่ควรเป็นการ “เปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาส” ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ดีกว่าเดิม ดังนั้นมาตรการการเรียนรู้ของไทยจึงไม่ควรปรับแค่กระบวนการการเรียนรู้ในห้องเรียนแต่ต้องปรับใหญ่ทั้งระบบการเรียนรู้ที่ต้องสอดคล้องกันและเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของผู้เรียน

โรงเรียนจึงเป็นสถานที่ที่มีความเสี่ยงสูงมากในการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ประกอบด้วยผู้คนจำนวนมาก ได้แก่ นักเรียน ครูผู้สอน ผู้ดูแลนักเรียนและผู้ปกครองอยู่รวมกันจึงมีความเสี่ยงต่อการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสได้ง่ายถ้าหากจัดการไม่ดี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจการจัดการศึกษาทางไกลในสถานการณ์โรค COVID-19 และมีการจัดเตรียมความพร้อมก่อนการเปิดภาคเรียน หากยังมีการแพร่ระบาดที่ต่อเนื่องและหนักขึ้นก็จะมีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์เช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ ซึ่งจะเป็นการเรียนผ่าน DLTV จากมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์และรวบรวมสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ใน OBEC Content Center ชุดโปรแกรมและแพลตฟอร์มการเรียนรู้ครบวงจรของกระทรวงศึกษาธิการ เช่น Tutor ติวฟรี.com, e-Book เป็นต้น รวมถึงเตรียมโครงสร้าง

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

พื้นฐานด้านระบบเครือข่ายเพื่อรองรับการให้บริการแพลตฟอร์มการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับระบบ Digital e-Learning ของกระทรวงศึกษาธิการ แต่หากสถานการณ์การแพร่ระบาดคลี่คลายลงก็จะสามารถจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ตามปกติซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนอาจมีหลายรูปแบบ ได้แก่ การเรียนรู้ผสมผสานกับการเรียนรู้นอกห้องเรียนที่ครูผู้สอนและนักเรียนไม่ได้เผชิญหน้ากัน อีกทั้งมีการกำหนดมาตรการและแนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 โดยมีการประเมินความพร้อมของสถานศึกษาก่อนเปิดภาคเรียน ตรวจสอบสถานที่ ทำความสะอาดอาคารเรียน ห้องเรียน รวมไปถึงการจัดเตรียมสถานที่เพื่อเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลหรือระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) นอกจากนี้ยังมีแนวทางการเปิด-ปิดภาคเรียน มีการปรับตารางเรียนตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงการได้รับความรู้ให้ครบตามช่วงวัยของเด็กเพื่อลดการได้รับผลกระทบเชิงลบจากการเปลี่ยนแปลงให้น้อยที่สุด (Ministry of Higher Education Science Research and Innovation, 2020, pp.1-9)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่จัดการเรียนการสอนความให้ความสำคัญกับสถานการณ์ในช่วงสถานการณ์โควิด 19 และหลังสถานการณ์โควิด 19 ไม่ว่าจะเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียน อาชีวศึกษา วิทยาลัย มหาวิทยาลัย ตลอดจนหน่วยงานการศึกษานอกระบบ ควรให้ความร่วมมือและหาวิธีป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ในสถานศึกษา อาจจะไม่เพียงพอต่อการดูแลนักเรียน นักศึกษา โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถแนะนำบอกต่อให้กับผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็กในช่วงสถานการณ์โควิด 19 และหลังสถานการณ์โควิด 19 เพื่อนำไปปฏิบัติต่อได้ ที่สำคัญสถานศึกษาต้องเป็นกำลังสำคัญในการสื่อสารแก่เด็กและเยาวชน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ซึ่งเด็กและเยาวชนในฐานะกลุ่มสำคัญที่จะสร้างความเปลี่ยนแปลงในชุมชน (change agents) ก็จะสามารถบอกต่อให้กับครอบครัวและชุมชนได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่อยู่ต่างจังหวัดและเป็นพื้นที่สีแดงเข้ม ทั้งนี้ข้อมูลจากงานวิจัยนี้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมทั้งด้านความรู้เกี่ยวกับชีวิตวิถีใหม่และทักษะการปฏิบัติตนในสถานการณ์โควิด 19 เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถป้องกันการติดเชื้อจากโรคได้ดีขึ้นเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์จริงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

2. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

4. เพื่อประเมินความตระหนักรู้ในการเตรียมความพร้อมในการรับมือสถานการณ์โควิด 19 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 มีความรู้เกี่ยวกับทักษะชีวิตวิถีใหม่หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 มีทักษะการปฏิบัติตนอยู่ในระดับมากที่สุด

3. นักเรียนมีความตระหนักรู้ในการเตรียมความพร้อมในการรับมือสถานการณ์โควิด 19 อยู่ในระดับมากที่สุด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งระยะการดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เป็นการศึกษาความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา มีวิธีดำเนินการแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 เก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลหลัก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีความรู้และมีประสบการณ์ในการส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำนวน 15 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และขั้นตอนที่ 2 เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2563 จำนวน 14,663 คน (Phra Nakhon Si Ayutthaya Secondary Education Service Area Office, 2020, p.32) จาก 29 โรงเรียน ผู้วิจัยคัดเลือกไว้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling) จากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 ความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เป็นคำถามปลายปิดแบบมาตรส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยเป็นแบบมาตรประมาณค่าระดับที่มีการตอบสนองคู่ (Dual-Response Format) ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด แบบสอบถามดังกล่าวผ่านการตรวจสอบคุณภาพทั้งค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญมีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Objective Congruence: IOC) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง มีค่าระหว่าง 0.67-1.00 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามตามสภาพที่เป็นจริง เท่ากับ 0.89 และค่าความเชื่อมั่นสภาพที่คาดหวัง เท่ากับ 0.81 ผลการศึกษาที่ได้จากระยะที่ 1 นี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลในการสร้างหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสร้างข้อสรุปข้อมูลที่จะใช้ในระยะที่ 2 ต่อไป

ระยะที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร เป็นการออกแบบหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อให้ครูพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 ซึ่งนำข้อมูลในระยะที่ 1 มากำหนดเป็นกรอบในการกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม โดยมีองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมดังนี้ 1) จุดประสงค์การเรียนรู้ 2) สาระสำคัญ 3) เนื้อหาสาระ 4) กิจกรรมการเรียนรู้ (4 โมดูล 20 กิจกรรม) 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ6) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จากนั้นนำหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 ไปตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรม และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ประเมินความสอดคล้องของหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบ มีลักษณะเป็นแบบ (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน โดยมีค่าความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.90 ผลการประเมินอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ผลการประเมินที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญในระยะที่ 2 นี้ เพื่อให้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 ที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพสามารถนำไปทดลองใช้ในการจัดการเรียนการสอนและเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 ในระยะที่ 3 ได้

ระยะที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม เป็นการทดลองใช้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้ การหาประสิทธิภาพเบื้องต้น (Try out) ของหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แบบวัดทักษะชีวิตวิถีใหม่ จำนวน 1 ชุด มีลักษณะเป็นชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ นำไปตรวจสอบคุณภาพกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยพิจารณาจากค่าความสอดคล้อง (IOC) โดยผลการประเมินแบบวัดความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า แบบวัดทักษะชีวิตวิถีใหม่ จำนวน 40 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80-1.00 จากนั้นนำแบบวัดทักษะชีวิตวิถีใหม่มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำแบบวัดทักษะชีวิตวิถีใหม่ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำผลที่ได้มาตรวจให้คะแนนโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อพิจารณาคัดเลือกข้อสอบ โดยหาค่าความยากง่าย (Difficulty หรือ ค่า p) และค่าอำนาจจำแนก (Discrimination หรือ ค่า r) ของวิทเนย์และ

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ซาเบอร์ (Whitney and Sabers) ซึ่งเกณฑ์ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่า 0.20 ขึ้นไป ของแบบวัดทักษะชีวิตวิถีใหม่แต่ละข้อ ถ้าตอบถูกจะให้คะแนน 1 คะแนน ถ้าตอบผิดหรือไม่ตอบจะได้คะแนน 0 คะแนน จากนั้นนำมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยเพื่อแบ่งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยใช้เทคนิค 50% โดยแบบวัดความรู้มีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20-1.00 ผู้วิจัยคัดเลือกมา จำนวน 30 ข้อ โดยให้ครอบคลุมทุกจุดประสงค์การเรียนรู้ พบว่า แบบวัดทักษะชีวิตวิถีใหม่ มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.32-0.74 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.42-0.44 จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson KR-20) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 สามารถนำไปใช้ในการทดสอบ จำนวน 30 ข้อ ส่วนแบบประเมินทักษะการปฏิบัติตน ผู้วิจัยนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมินทักษะการปฏิบัติตนโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cranach) ซึ่งแบบประเมินทักษะการปฏิบัติตน มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.96 สามารถนำไปใช้หาประสิทธิภาพ (Trial run) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 ที่ผู้วิจัยคัดเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้มาโดยใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมโดยให้ครูผู้สอนประจำวิชาที่ผู้วิจัยคัดเลือกเป็นตัวแทนครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรฝึกอบรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 20 ชั่วโมง โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest Posttest Design ดังนั้นผลที่ได้จากการใช้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 ในระยะที่ 3 นี้ เพื่อยืนยันประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระยะที่ 4 การประเมินผล เป็นการประเมินความตระหนักรู้ในการเตรียมความพร้อมในการรับมือสถานการณ์โควิด 19 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความตระหนักในการเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์โควิด 19 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการประเมินความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน และครูผู้สอน จำนวน 8 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) จากนั้นนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งผลการวิจัยในระยะที่ 4 นี้ เพื่อเป็นการประเมินและติดตามผลหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา พบว่า

สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

หญิง จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 64.00 ส่วนเพศชาย จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 ส่วนใหญ่ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 31.00 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 31.00 รวมทั้งสิ้น จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

รายการประเมิน	สภาพความเป็นจริง			สภาพที่คาดหวัง			$PNI_{modi\ fied}$	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. ทักษะความตระหนักเกี่ยวกับวัฒนธรรม	3.97	0.59	มาก	4.43	0.56	มาก	0.12	9
2. ทักษะการสร้างสรรค์	3.76	0.65	มาก	4.39	0.61	มาก	0.17	4
3. ทักษะการเรียนรู้	3.90	0.62	มาก	4.46	0.59	มาก	0.14	8
4. ทักษะการมีหน้าที่รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม	3.62	0.60	มาก	4.25	0.61	มาก	0.17	4
5. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	3.87	0.61	มาก	4.49	0.59	มาก	0.16	6
6. ทักษะความเป็นพลเมืองและพลโลก	3.83	0.60	มาก	4.44	0.57	มาก	0.16	6
7. ทักษะการทำงานร่วมกัน	3.57	0.61	มาก	4.27	0.64	มาก	0.20	2
8. ทักษะการสื่อสาร	3.54	0.70	มาก	4.36	0.64	มาก	0.23	1
9. ทักษะความเข้าใจทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	3.64	0.53	มาก	4.34	0.54	มาก	0.19	3
รวม	**3.74**	**0.61**	**มาก**	**4.38**	**0.59**	**มาก**	**0.17**	

จากตารางที่ 1 พบว่า ความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.17 เมื่อพิจารณาเป็นรายทักษะ พบว่า ทักษะชีวิตที่นักเรียนมีความต้องการสูงสุด คือ ทักษะการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.23 รองลงมาคือ ทักษะการทำงานร่วมกันมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.20 และทักษะที่นักเรียนมีความต้องต่ำที่สุดคือ ทักษะความตระหนักเกี่ยวกับวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.12

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

2. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ได้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 4 โมดูล ได้แก่ 1) ความรู้เท่าทันเชื้อไวรัสโควิด 19 2) Bubble Model 3) เรียนรู้ป้องกันตนเอง และ4) สถานการณ์ฉุกเฉิน ส่วนผลการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า หลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2 ผลการทดลองใช้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความรู้เกี่ยวกับทักษะชีวิตวิถีใหม่

รายการประเมิน	จำนวนนักเรียน (n)	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig
ก่อนเรียน	30	12.50	1.55	69.63*	<0.000
หลังเรียน	30	22.37	1.59		

*p < .05

จากตารางที่ 2 พบว่า การทดสอบด้านความรู้เกี่ยวกับทักษะชีวิตวิถีใหม่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีคะแนนการทดสอบก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.50 และมีคะแนนการทดสอบหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.37 ตามลำดับ และเมื่อนำคะแนนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มาเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านทักษะการปฏิบัติตน

รายการประเมินทักษะการปฏิบัติตน	คะแนนกิจกรรมกลุ่ม					เฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3	กลุ่มที่ 4	กลุ่มที่ 5		
1. ทักษะการสื่อสาร	66.67 (พอใช้)	66.67 (พอใช้)	75.00 (ดี)	66.67 (พอใช้)	66.67 (พอใช้)	68.34	พอใช้
2. ทักษะการทำงานร่วมกัน	75.00 (ดี)	66.67 (พอใช้)	75.00 (ดี)	75.00 (ดี)	75.00 (ดี)	73.33	ดี
3. ทักษะความเข้าใจทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	75.00 (ดี)	66.67 (พอใช้)	75.00 (ดี)	75.00 (ดี)	83.33 (ดีมาก)	75.00	ดี
4. ทักษะการมีหน้าที่รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม	75.00 (ดี)	75.00 (ดี)	83.33 (ดีมาก)	75.00 (ดี)	75.00 (ดี)	76.67	ดี
รวม						**73.33**	**ดี**

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ คะแนนร้อยละ 80-100 = ดีมาก, คะแนนร้อยละ 70-79 = ดี, คะแนนร้อยละ 60-69 = พอใช้, คะแนนร้อยละ 0-59 = ปรับปรุง

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนแต่ละกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมมีทักษะการปฏิบัติตนโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 73.33 เมื่อพิจารณากิจกรรมเป็นรายทักษะ พบว่า ทักษะการปฏิบัติตนที่มีคะแนนร้อยละสูงที่สุดคือ ทักษะการมีหน้าที่รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 76.67 รองลงมาคือ ทักษะความเข้าใจทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 75.00 และทักษะการทำงานร่วมกัน อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 73.33 ส่วนทักษะการปฏิบัติตนที่นักเรียนมีทักษะต่ำที่สุดคือทักษะการสื่อสาร อยู่ในระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 68.34 ตามลำดับ

4. ผลการประเมินความตระหนักรู้ในการเตรียมความพร้อมในการรับมือสถานการณ์โควิด 19 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยประเมินผลความตระหนักรู้ของนักเรียนโดยการสอบถามนักเรียน ดังตารางที่ 4

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความตระหนักรู้ในการเตรียมความพร้อมในการรับมือสถานการณ์โควิด 19 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. นักเรียนเห็นความสำคัญของมาตรการการคัดกรองวัดไข้ผู้เรียน ครูและบุคลากรของสถานศึกษา	4.43	0.50	มาก
2. นักเรียนเห็นความสำคัญของมาตรการเข้มงวดให้ผู้เรียนต้องใส่หน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัยตลอดเวลาเมื่ออยู่ในสถานศึกษา	4.50	0.51	มาก
3. นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีจุดล้างมือด้วยสบู่และน้ำหรือเจลแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ	4.47	0.63	มาก
4. นักเรียนเห็นความสำคัญของมาตรการเข้มงวดให้ผู้เรียนต้องล้างมือบ่อยๆ	4.70	0.47	มากที่สุด
5. นักเรียนเห็นความสำคัญของการจัดเว้นระยะห่างในห้องเรียนตามมาตรการในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 (COVID-19)	4.63	0.49	มากที่สุด
6. นักเรียนเห็นความสำคัญการทำความสะอาดพื้นผิวโต๊ะ เก้าอี้หรืออุปกรณ์ที่ใช้ร่วมกัน ทุกห้องเรียนหลังจบการเรียนการสอนหรือทุกสองชั่วโมง	4.67	0.48	มากที่สุด
7. นักเรียนเห็นความสำคัญของการทำความสะอาดพื้นผิวสัมผัสหรือบริเวณส่วนรวมที่ใช้ร่วมกันบ่อยๆ เช่น ราวบันได ลูกบิดประตู	4.53	0.51	มากที่สุด
8. นักเรียนเห็นความสำคัญของการเปิดหน้าต่างประตูห้องเรียนเพื่อระบายอากาศตอนพักเที่ยงหรือช่วงไม่มีการเรียนการสอนในห้องนั้น	4.57	0.50	มากที่สุด
9. นักเรียนเห็นความสำคัญของมาตรการให้ผู้เรียนลดการจับกลุ่มพูดคุยกันโดยไม่จำเป็น	4.77	0.43	มากที่สุด
10. นักเรียนเห็นความสำคัญของมาตรการลดการจัดกิจกรรมรวมคนจำนวนมาก เช่น เข้าค่าย กีฬาสี ฯลฯ	4.50	0.63	มาก
11. นักเรียนเห็นความสำคัญของมาตรการลดความแออัดของผู้เรียนในการใช้พื้นที่ส่วนรวมร่วมกัน เช่น สนามเด็กเล่น โรงอาหาร ห้องสมุด ฯลฯ	4.63	0.49	มากที่สุด
12. นักเรียนเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการอย่างเข้มงวดสำหรับรถรับ-ส่งนักเรียนให้เป็นไปตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)	4.57	0.50	มากที่สุด
รวม	**4.59**	**0.26**	**มากที่สุด**

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

จากตารางที่ 4 พบว่า หลังจากนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมแล้วนักเรียนมีความตระหนักรู้ในการเตรียมความพร้อมในการรับมือสถานการณ์โควิด 19 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ นักเรียนเห็นความสำคัญของมาตรการให้ผู้เรียนลดการจับกลุ่มพูดคุยกันโดยไม่จำเป็น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.77 รองลงมาคือ นักเรียนเห็นความสำคัญของมาตรการเข้มงวดให้ผู้เรียนต้องล้างมือบ่อย ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ นักเรียนเห็นความสำคัญของมาตรการการคัดกรองวัดไข้ผู้เรียน ครูและบุคลากรของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 ตามลำดับ

ส่วนผลการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอน สามารถสรุปโดยภาพรวมดังนี้

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 ที่สามารถนำไปใช้จริงในสถานการณ์ปัจจุบัน สอดคล้องกับวิถีชีวิตใหม่ ในสถานการณ์โควิด 19 และเป็นประโยชน์สถานศึกษาและชุมชน

2. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 ทำให้ครูผู้สอนมองเห็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อสะท้อนให้ผู้เรียนได้เห็นถึงอันตรายตามโรคโควิด 19 และทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและนักเรียนเกิดความตระหนักถึงอันตรายของโรคโควิด 19

3. นักเรียนเกิดความตระหนักมากขึ้นหลักจากได้รับความรู้เกี่ยวกับทักษะชีวิตวิถีใหม่และทักษะการปฏิบัติตนหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดให้กับเพื่อนหรือคนที่อยู่ในชุมชนได้

4. หลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 ควรมีการนำไปขยายผลในการจัดการเรียนการสอนในระดับอื่นๆ และควรมีการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา และสถานศึกษาควรทำความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภายในสถานศึกษาและชุมชนเพื่อให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอันตรายจากโรคโควิด 19

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการศึกษาความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณากิจกรรมเป็นรายทักษะ พบว่า ทักษะชีวิตที่นักเรียนมีความต้องการสูงสุดคือ ทักษะการสื่อสาร รองลงมาคือ ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะที่นักเรียนมีความต้องต่ำที่สุดคือ ทักษะความตระหนักเกี่ยวกับวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Salo (2017, pp.785-799) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างทักษะศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ได้ข้อค้นพบว่า ความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างทักษะศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้านมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมของสภาพความเป็นจริง 3.74 และมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมของสภาพที่คาดหวัง 4.38 นักเรียนมีความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างทักษะศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะการสร้างสรรค์

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ด้านทักษะการเรียนรู้และด้านทักษะการคิดแบบมีวิจารณญาณ ส่วนงานวิจัยของ Chotikeerativatch & Ariratana (2017, pp.44-52) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะ Soft Skills เพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ได้ข้อค้นพบว่า ลำดับความสำคัญของความต้องการจำ เป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ 1) ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา 2) ด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการจัดการข้อมูล และ3) ด้านทักษะในการสื่อสาร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chiewchan (2020, pp.64-76) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนาทักษะภาษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน ได้ข้อค้นพบว่า นักศึกษามีความต้องการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษมากที่สุด รองลงมาคือ ภาษาไทยและภาษาจีนตามลำดับ เหตุผลที่ต้องการพัฒนามากที่สุดคือ เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ รองลงมาคือ เพื่อใช้ในการสื่อสารชีวิตประจำวัน ตามมาด้วยเพื่อใช้ในการสมัครงาน สำหรับทักษะทางภาษาอังกฤษที่นักศึกษาต้องการพัฒนามากที่สุดคือ ทักษะการพูด สำหรับทักษะทางภาษาไทยที่ต้องการพัฒนามากที่สุดคือ ทักษะการเขียนและทักษะทางภาษาจีนที่ต้องการพัฒนามากที่สุดคือ ทักษะการพูด ด้านวิธีการพัฒนาทักษะทางภาษานักศึกษาเห็นว่าการเรียนด้วยตนเองผ่านสื่อออนไลน์เป็นวิธีที่เหมาะสมมากที่สุด

2. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ได้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 4 โมดูล ได้แก่ 1) ความรู้เท่าทันเชื้อไวรัสโควิด 19 2) Bubble Model 3) เรียนรู้ป้องกันตนเอง และ4) สถานการณ์ฉุกเฉิน ส่วนผลการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า หลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sirivisalsuwan, Nillapun, Kheovichai & Satiman (2020, pp.90-104) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตในยุคดิจิทัลสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้อนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ข้อค้นพบว่า 1) รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตในยุคดิจิทัลสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีชื่อว่า “NICE Model” มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร (4) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมภายใต้หลักสูตร (5) การวัดและประเมินผล และ(6) เงื่อนไขการนำหลักสูตรไปใช้ ส่วนงานวิจัยของ Techawatanasiridamrong (2020) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้รายวิชาสุขศึกษาเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสำหรับนักเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ข้อค้นพบว่า คู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้รายวิชาสุขศึกษาเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา จำนวน 20 กิจกรรม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Buranaphan, Ngamnin & Insombat (2015, pp. 101-116) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนโรงเรียนกีฬาสังกัดสถาบันการพลศึกษา ได้ข้อค้นพบว่า 1) ทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนกีฬาอยู่ในระดับน้อย ในสภาพปัจจุบันตามองค์ประกอบทักษะชีวิต 4 ด้าน คือ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

1) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าตนเองและผู้อื่น 2) การคิดวิเคราะห์ตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 3) การจัดการอารมณ์และความเครียด และ4) การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น 2) รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนโรงเรียนกีฬาประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ตามแนวคิดของ Kolb การวัดและประเมินผลรูปแบบการจัดกิจกรรมมีคุณภาพจากการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญในระดับมาก

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า นักเรียนมีคะแนนด้านความรู้เกี่ยวกับชีวิตวิถีใหม่หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีทักษะการปฏิบัติตนอยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนมีความตระหนักในการเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์โควิด 19 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sirivisalsuwan, Nillapun, Kheovichai & Satiman (2020, pp.90-104) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตในยุคดิจิทัลสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้อนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ข้อค้นพบว่า ประสิทธิผลของหลักสูตร พบว่า 1) นักเรียนมีพัฒนาการของทักษะชีวิตในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด 2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ผลการขยายผลหลักสูตร พบว่า (1) นักเรียนมีพัฒนาการของทักษะชีวิตในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด และ (2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนงานวิจัยของ Techawatanasiridamrong (2020) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้รายวิชาสุขศึกษาเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา สำหรับนักเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ข้อค้นพบว่า ประสิทธิผลการใช้การใช้กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้รายวิชาสุขศึกษาเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา พบว่า (1) นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) นักเรียนมีทักษะการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ3) นักเรียนมีความตระหนักในการรับรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา หลังผ่านการจัดกิจกรรมไปแล้ว 4 สัปดาห์สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Buranaphan, Ngamnin & Insombat (2015, pp.101-116) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนโรงเรียนกีฬาสังกัดสถาบันการพลศึกษา ได้ข้อค้นพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตมีทักษะชีวิตหลังได้รับกิจกรรมสูงกว่าก่อนได้รับกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการประเมินความตระหนักรู้ในการเตรียมความพร้อมในการรับมือสถานการณ์โควิด 19 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า นักเรียนมีความตระหนักรู้ในการเตรียมความพร้อมในการรับมือสถานการณ์โควิด 19 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ นักเรียนเห็นความสำคัญของมาตรการให้ผู้เรียนลดการจับกลุ่มพูดคุยกันโดยไม่จำเป็น รองลงมาคือ นักเรียนเห็นความสำคัญของมาตรการเข้มงวดให้ผู้เรียนต้องล้างมือบ่อยๆ และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ นักเรียนเห็นความสำคัญของมาตรการการคัดกรองวัดไข้ผู้เรียน ครูและบุคลากรของสถานศึกษา

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ส่วนผลการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอน สรุปประเด็นในการสัมภาษณ์ได้ดังนี้ 1) ได้หลักสูตรฝึกอบรมที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและสังคม 2) โรงเรียนมีกระบวนการจัดการเรียนสอนที่มีความชัดเจน 3) นักเรียนมีความตระหนักมากขึ้น และ4) หลักสูตรที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ขยายผลในการจัดการเรียนการสอนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mathuros (2021, pp.33-42) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ในยุค NEW NORMAL COVID-19 ได้ข้อค้นพบว่า ผู้บริหารจึงต้องมีการบริหารจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความปกติใหม่โดยมีแนวทางในการบริหาร ได้แก่ การเตรียมความพร้อมในการเรียนการสอนออนไลน์ด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยี การออกแบบหลักสูตรโดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน การระบาดของโรค COVID-19 ที่ส่งผลกระทบให้สถาบันการศึกษาทั่วประเทศถูกสั่งปิดเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ทำให้ทั้งนักเรียน นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน ต้องปรับตัวเข้าสู่การเรียนการสอนแบบออนไลน์ เพื่อให้หลักสูตรยังคงดำเนินต่อไปได้อย่างไม่ขาดตอน การบริหารจัดการต่อการเรียนการสอนสามารถเข้าถึงของนักเรียนทุกคนได้อย่างมีประสิทธิภาพและให้อาจารย์ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ โดยมีการหารือและวางแผนร่วมกันของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง นักศึกษา รวมไปถึงคณาจารย์ในการเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจต่อไป นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Panya, Srithanee, Juntavaree & Palasan (2021, pp.183-192) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ เจตคติและการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาสาขาวิชาสาธรณสุขชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ข้อค้นพบว่า นักศึกษาสามารถนำความรู้ทางระบาดวิทยามาใช้ได้ ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับบริการสุขภาพในปีที่ผ่านมาและเข้าร่วมกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระดับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในระดับปานกลาง เจตคติอยู่ในระดับดี การปฏิบัติตัวอยู่ในระดับดี ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ของค่าเฉลี่ยระดับความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้นปี พบว่า นักศึกษาที่เรียนอยู่ระดับชั้นปีที่ต่างกันมีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนเจตคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 ควรนำไปปรับใช้กับนักเรียนระดับชั้นอื่นๆ

2. กิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 ทั้งนี้ควรคำนึงความปลอดภัยของนักเรียนเป็นสำคัญ ควรเน้นกิจกรรมเป็นฐานและควรมีการปรับรูปแบบกิจกรรมให้น่าสนใจและทันสมัยต่อสถานการณ์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตวิถีใหม่ในสถานการณ์โควิด 19 ให้กับนักเรียนของโรงเรียนสัดกัดอื่นๆ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

2. ควรมีการวิจัยและพัฒนา วิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หรือวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับตัวแปรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับโควิด 19 เช่น การศึกษาปัจจัย การศึกษาความสัมพันธ์ หรือการศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของสถานในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา

References

Buranaphan, P., Ngamnin, S. & Insombat, S. (2015). The Development of Life Skills Promotion Activity Model for Students Thailand Sports School Under Physical Institute, Ministry of Tourism and Sports. **Social Sciences Research and Academic Journal, 10**(29), 101-116.

Chiewchan, S. (2020). The Need to Develop Language Skills of Undergraduate Students, Rajamangala University of Technology Lanna Nan. **Academic journal Faculty of Humanities and Social Sciences Nakhon Sawan Rajabhat University, 7**(1), 64-76.

Chotikeerativatch, C. & Ariratana, W. (2017). Needs Assessment for Soft Skills Development in Teachers' Learning Management in Schools under the Secondary Educational Service Area Office 25, **KKU Research Journal of Humanities and Social Sciences (Graduate Study), 5**(1), 44-52.

Liangsakul, C. (2020). **Education in the era of COVID-19**. Bangkok : College of Staff.

Mathuros, S. (2021). Management Education Online in the NEW NORMAL COVID-19. **Rajapark Journal, 15**(40), 33-42.

Ministry of Higher Education Science Research and Innovation. (2020). **Activities to promote ICT in learning about COVID-19 for primary school students**. Bangkok : Royal Initiative Project Coordination Office Somdej Phra Kanitthathirat Department of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn National Science and Technology Development Agency.

Office of the Basic Education Commission, (2020). **Guidelines for educational institutions to prevent and control the spread of COVID-19**. Bangkok : Ministry of Education.

Panya, N., Srithanee, K., Juntavaree, M. & Palasan, A. (2021). Knowledge, Attitude and Practicein the Prevention of Corona Virus 2019 among Community Public Health Students Program in Rajabhat Maha Sarakham University. **RMU. Journal, 15**(2), 183-192.

Phra Nakhon Si Ayutthaya Secondary Education Service Area Office. (2020). **Student information information**. Phra Nakhon Si Ayutthaya : Phra Nakhon Si Ayutthaya Secondary Education Service Area Office.

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Salo, P. (2017). Needs to Strengthen 21st Century Skills of High School Students in Bangkok Metropolition Area 1. **Veridian E-Journal, Silpakorn University, 10**(3), 785-799.

Sirivisalsuwan, P., Nillapun, M., Kheovichai, K. & Satiman, A. (2020). The Development of Curriculum to Enhance Life Skills in Digital Age for Secondary Students of Bangkok Metropolitan Administration School. **Journal of Research and Curriculum Development, 10**(2), 90-104.

Techawatanasiridamrong, W. (2020). **The Development of activities to promote learning in health education courses about coronavirus infection**. For students in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.

Wongyai, W. & Patphol, M. (2020). **Learning Design for the New Normal**. Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University.

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ผลการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติรายวิชาการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนบนเว็บ สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Effects of Online Learning Based on Active Learning in Web-Based Instruction Design and Development Course for Students in the Faculty of education, Ubon Ratchathani Rajabhat University of Education

อัจฉรีย์ พิมพิมูล*
Ajcharee Pimpimool
อิสรีย์ พิมพิมูล**
Issaree Pimpimool

Received : November 11, 2021
Revised : March 3, 2022
Accepted : May 20, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ รายวิชาการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนบนเว็บ สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี 2) ศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ แบบสอบถาม และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 8 คน และกลุ่มนักศึกษา จำนวน 66 คน สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการทดสอบประสิทธิภาพบทเรียนตามเกณฑ์เมกุยแกนส์ ผลการวิจัยสรุปได้ 1) ผลศึกษาคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ โดยผู้เชี่ยวชาญ มีความเหมาะสมมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.54 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.32)

*อาจารย์ประจำสาขาเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
Lecturer in Digital Technology for Education, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University
**นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
Graduate Diploma in Teaching Certification Students, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

2) ผลศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 1.39 ซึ่งสูงกว่า 1.00 ตามเกณฑ์มาตรฐานของเมกุยแกนส์ 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนออนไลน์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) ความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71)

คำสำคัญ : การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ / การเรียนรู้จากการปฏิบัติ / รายวิชาการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนบนเว็บ / นักศึกษาคณะครุศาสตร์ / มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the quality of online learning based on active learning in web-based instruction design and development course for students in the Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University, 2) to study the effectiveness of online learning, 3) to compare the academic achievement of students before and after learning by using online learning, and 4) to study the students' satisfaction towards by using online learning. The research instrument comprised of online learning based on active learning, questionnaires, and achievement test. The samples consisted of 8 experts, and 66 students. The statistics used were mean, standard deviation, t-test dependent, and course efficiency test based on Meguigans. The research results were as follows: 1) the quality of the online learning based on active learning by experts was the most holistic appropriateness (mean=4.54 and the standard deviation=0.32); 2) the effectiveness of online learning reached 1.39 which was higher than Meguigans standard value at 1.00; 3) the learning achievement of students after studying online learning was significantly higher than before studying at 0.05 level; and 4) the students' satisfaction on online learning exhibited the high level of the holistic appropriateness (mean=4.18 and the standard deviation=0.71).

Keywords : Online Learning Based / Active Learning / Web-Based Instruction Design and Development Course / Students in the Faculty of Education / Ubon Ratchathani Rajabhat University

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทักษะในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดของกลุ่มภาคีเพื่อทักษะในศตวรรษที่ 21 แบ่งทักษะออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และการสร้างนวัตกรรม ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและทักษะการทำงาน ทักษะทั้ง 3 กลุ่มนี้ ได้กลายเป็นจุดเน้นในการปฏิรูปการศึกษา ในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อและเทคโนโลยี รวมทั้งการประเมินผลในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา สิ่งที่ควรตระหนักเกี่ยวกับทักษะในศตวรรษที่ 21 นั่นคือแนวโน้มและผลกระทบของการเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ต่อการจัดการศึกษาทั้ง 5 ประการคือ เทคโนโลยีดิจิทัล การเข้าถึงสารสนเทศ โลกาภิวัตน์ ความเสมอภาค และความรับผิดชอบนั้น แต่ยังมีสิ่งที่ท้าทายรออยู่คือการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 และการประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 ควรทำอย่างไรให้มีประสิทธิภาพ (Fakkao, 2018, p.22) ในการปรับเปลี่ยนการจัดกระบวนทัศน์การเรียนการสอนแบบเก่า โดยการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มีสาระให้มุ่งการจัดการศึกษาที่ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาตัวเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง เพื่อทำให้ผู้เรียนคิดเป็นและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาและสถานที่ กระบวนการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เลือกเรียนในสิ่งที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด สามารถแสวงหาความรู้และฝึกปฏิบัติในสภาพที่เป็นจริง รู้จักคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาด้วยตนเอง (Khongpit, 2017, pp.1-2) จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่าทักษะในศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่งต่อผู้เรียน เป็นการบูรณาผสมผสานทางด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการแสวงหาความรู้ผ่านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสม ตลอดจนการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ การสร้างสรรค์ผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้และนำไปสู่การดำเนินชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม

บทเรียนออนไลน์ถือได้ว่าเป็นสื่อเสริมที่จะใช้เป็นตัวช่วยในการเรียนการสอนได้เหมาะกับสภาพการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหรือเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความสามารถในการเรียนรู้ของตนเองโดยไม่ต้องรอเรียนพร้อมกับเพื่อนในห้องเรียน ที่สำคัญผู้เรียนสามารถเรียนได้โดยไม่ต้องมีครูสามารถอ่านทบทวนบทเรียนได้ด้วยตนเองตลอดเวลา ตลอดจนช่วยลดปัญหาการเรียนการสอนได้ ซึ่งปัญหาในห้องเรียนที่พบกันบ่อย ๆ ก็คือผู้เรียนที่มีพื้นฐานความรู้ไม่เท่ากันมีความสามารถในการเข้าใจบทเรียนหรือเนื้อหาที่เรียนได้ไม่พร้อมกัน ผู้เรียนที่มีความรู้และความสามารถมากกว่าจะมีพัฒนาการและศักยภาพดีกว่า แต่ก็ต้องรอเพื่อน ๆ ที่ยังเรียนไม่เข้าใจก็จะทำให้เกิดความเบื่อหน่ายและไม่สนใจเรียน ดังนั้นบทเรียนออนไลน์จะเข้ามาช่วยแก้ปัญหาความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างระหว่างบุคคลได้ดี (Palasonthi & Sroisri, 2016, p.10) จะเห็นได้ว่าการเรียนการสอนออนไลน์เป็นการนำเทคโนโลยีบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้สามารถเรียนรู้ได้ตามความสามารถของตน

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการระบาดของโรคโควิด-19 หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ผลิตบัณฑิตรับใช้สังคม ได้ปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีทักษะการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพผ่านการเรียนรู้จากการปฏิบัติหรือ Active Learning และก่อเกิดประโยชน์สูงสุด

การนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning มาใช้เป็นตัวขับเคลื่อนกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สามารถตอบสนองให้การผลิตบัณฑิตเป็นไปตามศักยภาพของผู้เรียนและผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิตสอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 และนำไปสู่การปรับปรุงพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (Pengsuwan & Hutyee, 2016, p.2) โดยวิธีการเรียนรู้จากการปฏิบัติ จึงถูกนำเข้ามาเพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริงและผ่านบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงและเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่ได้ผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรมและเมื่อเป็นกระบวนการที่ถูกแก้ไขปัญหาโดยการทำงานเป็นทีม หากเป็นแนวคิดของการเรียนรู้จากการปฏิบัติก็หมายถึงกระบวนการพัฒนาได้สิ้นสุดลงตามความประสงค์ แต่หากมองในด้านของการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง องค์ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้จากการปฏิบัติ ควรได้รับการพัฒนาและต่อยอดกลายเป็นองค์ความรู้ภายใต้กระบวนการจัดการความรู้ของหน่วยงาน (Suphanich, 2011, p.7) ดังนั้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Active Learning) หรือการเรียนรู้เชิงรุก จึงเป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยกระบวนการเรียนรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติส่งเสริมผู้เรียนให้นำความรู้ ความเข้าใจ และทักษะต่าง ๆ มาใช้ผสมผสานอย่างเป็นระบบเพื่อทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันหรือแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

จากหลักการแนวคิดที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ รายวิชาการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนบนเว็บ สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จะเป็นทางเลือกในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการเขียนโปรแกรมด้านการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเนื่องมาจากแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจะครอบคลุมการปฏิบัติเขียนโปรแกรมตั้งแต่พื้นฐานจนถึงการสร้างฐานข้อมูลเพราะข้อมูลมีความสำคัญอย่างยิ่งในยุคเทคโนโลยีดิจิทัลที่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จะต้องมีความถูกต้อง การสืบค้นข้อมูลได้รวดเร็ว การแสดงผลได้หลากหลายรูปแบบตามที่ต้องการ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้กับรายวิชาอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ รายวิชาการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนบนเว็บ สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ รายวิชาการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนบนเว็บ สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

3. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ รายวิชาการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนบนเว็บ สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ รายวิชาการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนบนเว็บ สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

วิธีดำเนินการวิจัยและวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนการออกแบบรูปแบบการสอน ADDIE Model จำนวน 5 ขั้นตอน (Tiantong, 2011, p.97) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ (Analysis)

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี หลักสูตร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาสรุปเป็นเนื้อหารายละเอียดที่ใช้กับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ เช่น การเรียนการสอนออนไลน์ การเรียนรู้จากการปฏิบัติ แอปพลิเคชันที่ใช้สำหรับการบริหารจัดการชั้นเรียนคือ Google Classroom และทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง

2. วิเคราะห์เนื้อหา วิชาการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนบนเว็บ (Web-Based Instruction Design and Development) เป็นวิชาในกลุ่มวิชาเอกบังคับของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 4 ปี) เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาแต่ละบทเรียนให้ครอบคลุมตามคำอธิบายรายวิชาแล้วนำมาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 8 บทเรียน จากนั้นนำมาสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาแต่ละบทเรียนและมีการแบ่งเนื้อหาย่อยที่สำคัญในลักษณะของแผนภูมิปะการัง (Coral Pattern) ดังภาพที่ 1

3. วิเคราะห์วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยวิเคราะห์ชนิดของวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เจตพิสัย (Affective Domain) และระดับของวัตถุประสงค์แต่ละชนิดที่ต้องการวัด 3 ด้านคือฟื้นความรู้ ความจำ (Recalled Knowledge) ประยุกต์ความรู้ (Applied Knowledge) นำความรู้ไปใช้ (Transfer Knowledge)

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

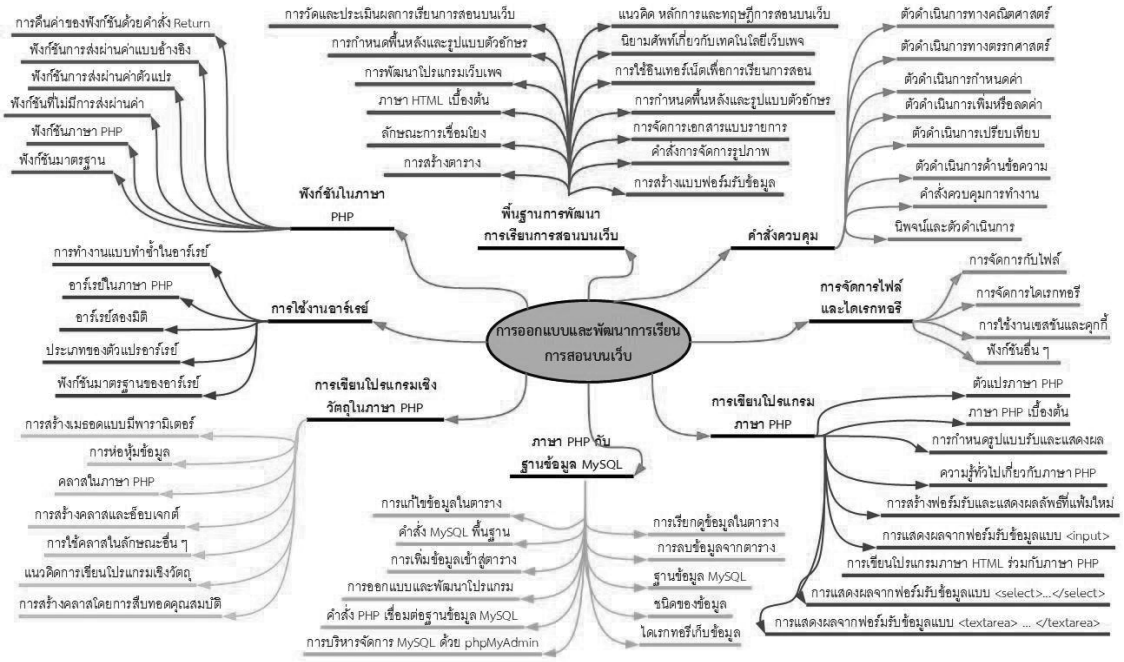

ภาพที่ 1 แผนภูมิปะการังเนื้อหาวิชาจำนวน 8 บทเรียน

4. วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย การทำกิจกรรมกลุ่ม การติดต่อสื่อสาร การส่งงานหรือแบบฝึกหัด การประชุมออนไลน์ด้วย Google Meet และการสะท้อนผลการเรียนผ่าน Google Jamboard

5. วิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในแต่ละบท ซึ่งเป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 90 ข้อ เพื่อประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมกับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC)

6. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากอาจารย์ที่สอนในสถาบันอุดมศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการศึกษา มีประสบการณ์สอนไม่น้อยกว่า 10 ปี จาก 5 สถาบัน จำนวน 5 คน_และทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวนทั้งสิ้น 90 ข้อ เป็นข้อสอบที่มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหามีค่าอยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 ซึ่งค่าเข้าใกล้ 1.00 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นสูงถือว่าเป็นแบบทดสอบที่เชื่อถือได้

7. วิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบเพื่อหาค่าความยากง่าย อำนาจจำแนก และความเชื่อมั่น โดยนำแบบทดสอบไปทดสอบกับนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ที่เคยลงทะเบียนเรียนในรายวิชานี้มาแล้ว จำนวน 32 คน และวิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้ค่าระดับความยากง่ายรายข้อ (p) อยู่ในช่วง 0.22 ถึง 0.78 ซึ่งถือว่าเป็นข้อสอบที่มีระดับความยากง่าย

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

เหมาะสม ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) อยู่ในช่วง 0.27 ถึง 0.64 ซึ่งถือว่าเป็นข้อสอบที่มีระดับอำนาจจำแนกเหมาะสม และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.917 ซึ่งค่าความเชื่อมั่นเข้าใกล้ 1.00 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นสูง ถือว่าเป็นแบบทดสอบที่เชื่อถือได้

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบ (Design)

1. ออกแบบโครงสร้างบทเรียน ให้มีกิจกรรมการเรียนรู้ 8 บทเรียน เช่น ทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ กิจกรรมกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การติดต่อสื่อสาร การส่งงาน การประชุมออนไลน์ การสะท้อนผลการเรียน หรือแบบทดสอบ

2. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละประมาณ 4 – 6 คน ซึ่งตามขั้นตอนการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้นประกอบด้วย 4 ขั้นตอนได้แก่ 1) ขั้นนำเสนอความรู้ 2) ขั้นลงมือปฏิบัติ 3) ขั้นสะท้อนความรู้ และ 4) ขั้นสรุป

3. ออกแบบบทเรียนออนไลน์ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติผ่านโปรแกรม Google Classroom

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนา (Development)

1. ดำเนินการพัฒนาบทเรียนและกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ โดยโปรแกรม Google Classroom เป็นแอปพลิเคชันหลักในการพัฒนา ประกอบด้วย การจัดการข้อมูลผู้เรียน (Profile Management) การจัดกลุ่มผู้เรียน (Group Management) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Active Learning) การรายงานความก้าวหน้า (Progress) การรายงานผลการเรียน (Report) การติดต่อสื่อสาร (Communications) แฟ้มสะสมงาน (Portfolios) และแหล่งเรียนรู้ (Resources) เป็นต้น

2. พัฒนาแบบสอบถามประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ จำแนกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านสื่อการเรียนรู้โดยใช้ Google Classroom ด้านการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Active Learning) และด้านการประเมินผล

3. นำเสนอผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือมีตำแหน่งทางวิชาการไม่น้อยกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ มีประสบการณ์สอนคอมพิวเตอร์ในสถาบันอุดมศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน

4. วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 การทดลองใช้ (Implementation)

1. เตรียมความพร้อมก่อนเรียนโดยปฐมนิเทศและแนะนำการใช้งานโปรแกรม Google Classroom

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

2. การทดลองกับนักศึกษากลุ่มย่อย (Tryout) ในสภาพแวดล้อมจริงเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จำนวน 31 คน ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของนักศึกษาหลังจากทดลองใช้แล้ว ก่อนที่จะนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย

3. การทดลองกับนักศึกษากลุ่มเป้าหมายภาคสนาม (Field Test) เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนบนเว็บในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 34 คน โดยกำหนดแบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest Posttest Design

4. ทำแบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 90 ข้อ ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 8 บทเรียน 14 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 คาบ รวมทั้งสิ้น 56 คาบ เมื่อสิ้นสุดการเรียนแต่ละบท ผู้สอนจะให้ผู้เรียนสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผ่านโปรแกรม Google Meet กับ Google Jamboard และสุดท้ายผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนตามวันและเวลาที่กำหนด

5. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ ตามเกณฑ์มาตรฐานเมกุยแกนส์ และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนด้วย t-test dependent

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผล (Evaluation)

1. ชี้แจงทำความเข้าใจกับนักศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ หลังจากที่นักศึกษาได้เรียนรู้ครบทั้ง 8 บทเรียน ด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจออนไลน์ที่เป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ผ่านโปรแกรม Google Form ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้านการเรียนรู้บนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ออนไลน์ผ่าน Google Classroom ด้านผู้สอน และด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยโปรแกรม Google Form

2. เก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความพึงพอใจ เพื่อหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ รายวิชาการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนบนเว็บ สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ โดยผู้เชี่ยวชาญ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
ด้านเนื้อหาวิชา			
1. โครงสร้างของเนื้อหาวิชาครอบคลุมวัตถุประสงค์ของบทเรียน	4.67	0.58	มากที่สุด
2. เนื้อหาวิชาถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วนตรงตามคำอธิบายรายวิชา	5.00	0.00	มากที่สุด
3. เนื้อหาวิชามีการจัดเรียงลำดับบทเรียนจากง่ายไปสู่ยาก	4.67	0.58	มากที่สุด
4. มีการแบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นบทเรียนหรือหน่วยการเรียนย่อย ๆ	4.67	0.58	มากที่สุด
5. เนื้อหาวิชาทำให้เกิดทักษะการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน	4.33	0.58	มาก
6. การใช้คำหรือภาษาในเนื้อหาวิชามีความเหมาะสมกับผู้เรียน	4.33	0.58	มาก
รวม	**4.61**	**0.50**	**มากที่สุด**

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ โดยผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
ด้านสื่อการเรียนรู้โดยใช้ Google Classroom			
1. ความเหมาะสมของเนื้อหาและการจัดลำดับเนื้อหาในเว็บไซต์	4.33	1.15	มาก
2. เว็บไซต์เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียนในปัจจุบัน	4.33	0.58	มาก
3. เว็บไซต์ช่วยให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ในรายวิชาที่เรียน	4.33	1.15	มาก
4. สะดวกและง่ายต่อการใช้งาน	4.33	0.58	มาก
5. เว็บไซต์สามารถเข้าถึงและทำกิจกรรมได้ง่ายผ่านระบบสารสนเทศ ทั้งด้วยคอมพิวเตอร์โน๊ตบุค และสมาร์ทโฟน	4.67	0.58	มากที่สุด
6. การลงทะเบียนใช้งาน Google Classroom มีความ สะดวกรวดเร็ว ทันต่อการจัดการเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน	4.67	0.58	มากที่สุด
7. ช่วยส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.67	0.58	มากที่สุด
รวม	**4.50**	**0.62**	**มาก**
ด้านการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Active Learning)			
1. การจัดการเรียนรู้เป็นการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ เพื่อให้นักศึกษาสนใจที่จะเรียนรู้	4.33	1.15	มาก

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

2. นักศึกษามีส่วนร่วมในการตอบคำถามและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.33	1.15	มาก
3. นักศึกษาความมั่นใจ กล้าแสดงในความคิดเห็นของตนเอง จากการมีส่วนร่วมในการสะท้อนผลการเรียนรู้	4.00	1.00	มาก
4. นักศึกษาเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากการเขียนโปรแกรม	4.67	0.58	มากที่สุด
5. นักศึกษามีการสื่อสาร แลกเปลี่ยนความคิด และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน	4.00	1.00	มาก
6. นักศึกษาสามารถดูเนื้อหาทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ซ้ำและฝึกปฏิบัติได้	4.67	0.58	มากที่สุด
7. นักศึกษาได้เรียนรู้เนื้อหารายวิชาผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต วิดีทัศน์ ไฟล์เอกสาร และสื่อการสอนอื่น ๆ จากผู้สอนและการสืบค้นด้วยตนเอง	4.67	0.58	มากที่สุด
8. นักศึกษามีภาวะผู้นำ และเคารพความคิดเห็นของผู้อื่นในกิจกรรมการเรียน	4.33	1.15	มาก
รวม	**4.39**	**0.78**	**มาก**
ด้านการประเมินผล			
1. ความสอดคล้องกับแบบฝึกหัดระหว่างเรียนกับจุดประสงค์	4.67	0.58	มากที่สุด
2. ความสอดคล้องของแบบฝึกหัดระหว่างเรียนกับเนื้อหา	4.67	0.58	มากที่สุด
3. มีการกำหนดวิธีและเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
4. การประเมินผลเหมาะสม	4.67	0.58	มากที่สุด

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ โดยผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	**S.D.**	**ระดับความเหมาะสม**
5. มีการประเมินผลที่หลากหลาย	4.33	1.15	มาก
6. มีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีการประเมินผลอย่างเหมาะสม	4.67	0.58	มากที่สุด
รวม	**4.67**	**0.59**	**มากที่สุด**
สรุปภาพรวม	**4.54**	**0.32**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ รายวิชาการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนบนเว็บ สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี โดยภาพรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.54, S.D. = 0.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประเมินผล ความคิดเห็น

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.67, S.D. = 0.59) รองลงมาคือด้านเนื้อหาวิชา ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.61, S.D. = 0.50) ด้านสื่อการเรียนรู้โดยใช้ Google Classroom ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.62) และด้านการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Active Learning) ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.39, S.D. = 0.78) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ รายวิชาการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนบนเว็บ สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการหาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติที่พัฒนาขึ้นตามเกณฑ์เมกุยแกนส์

แบบทดสอบ				ประสิทธิภาพ Meguigans Ratio
ก่อนเรียน		หลังเรียน		1.39
คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	
90	22.32	90	30.97	

ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน มีค่าเท่ากับ 1.39 ซึ่งมากกว่า 1.00 ตามเกณฑ์เมกุยแกนส์ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ รายวิชาการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนบนเว็บ สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ของเมกุยแกนส์ที่กำหนดไว้

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนที่เรียนด้วยของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ รายวิชาการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนบนเว็บ สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน

แบบทดสอบ		N	μ	σ	t	df	Sig
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ก่อนเรียน	34	22.32	9.42	-5.494*	33	.000
	หลังเรียน	34	30.97	8.29			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ผลการวิเคราะห์หาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนด้วยบทเรียนตามการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ รายวิชาการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนบนเว็บ สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีที่พัฒนาขึ้น โดยใช้สถิติ t-test dependent ผลปรากฏว่า จากคะแนนเต็ม 90 คะแนน ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนเท่ากับ 22.32 และคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 30.97 จึงสรุปได้ว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ รายวิชาการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนบนเว็บ สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติที่พัฒนาขึ้น

รายการ	μ	σ	ระดับความเหมาะสม
ด้านเนื้อหาวิชา			
1. เนื้อหาวิชามีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.09	0.93	มาก
2. การจัดลำดับเนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม	4.09	0.87	มาก
3. การแบ่งหมวดหมู่เนื้อหาวิชา ทำให้ง่ายต่อการเรียนรู้	4.00	0.98	มาก
4. เนื้อหาในการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและพัฒนาต่อยอดได้	4.00	1.07	มาก
5. ความเหมาะสมของปริมาณเนื้อหาและความชัดเจนในการนำเสนอเนื้อหา	4.06	0.89	มาก
6. ความยาวของเนื้อหาแต่ละบทมีความเหมาะสม	4.12	0.98	มาก
รวม	**4.06**	**0.87**	**มาก**

ตารางที่ 4 ผลสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติที่พัฒนาขึ้น (ต่อ)

รายการ	μ	σ	ระดับความเหมาะสม

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ด้านการเรียนรู้แบบ Active Learning			
1. การจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนใช้ ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาได้ดี	4.26	0.67	มาก
2. ผู้สอนใช้วิธีการสอนที่หลากหลายและตรงกับความตั้งใจของผู้เรียน	4.18	0.94	มาก
3. ผู้เรียนได้รับความสนุกสนานในการร่วมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.88	1.09	มาก
4. ผู้เรียนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือสะท้อนผลในห้องเรียนออนไลน์	4.29	0.84	มาก
5. การจัดการเรียนรู้เป็นไปตามขั้นตอนจากง่ายไปยาก ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี	4.29	0.80	มาก
6. ผู้สอนทบทวนความรู้พื้นฐานก่อนเรียน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นและมีประโยชน์สำหรับผู้เรียน	4.44	0.66	มาก
7. การเรียนรู้ช่วยให้การทำงานร่วมกับผู้อื่นและเกิดการช่วยเหลือกันในกลุ่ม	4.00	1.23	มาก
รวม	**4.19**	**0.73**	**มาก**
ด้านการเรียนรู้ออนไลน์ผ่าน Google Classroom			
1. ติดต่อสื่อสารกับเพื่อนและผู้สอนได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว	4.21	0.81	มาก
2. ช่วยส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ สามารถเรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา	4.29	0.80	มาก
3. สื่อการเรียนรู้แบบออนไลน์ มีการเข้าถึงได้ง่าย ช่วยให้บรรลุเป้าหมายของการเรียน	4.21	0.77	มาก
4. เครื่องมือ สื่อ อุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้ มีความเหมาะสมทันสมัย	4.32	0.73	มาก
5. ช่วยให้กระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น และมีความสุขกับการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์	4.12	0.95	มาก
6. ค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้บนอินเทอร์เน็ตและหาคำตอบในประเด็นที่ต้องการได้	4.24	0.78	มาก
7. มีการเชื่อมโยงเนื้อหาที่เกี่ยวกับบทเรียนไปยัง link ข้อมูลอื่น ๆ	4.32	0.73	มาก
8. นำเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยมาใช้ประกอบในกิจกรรมการเรียนได้อย่างเหมาะสม	4.47	0.71	มาก
รวม	**4.27**	**0.65**	**มาก**
ด้านผู้สอน			
1. เอาใจใส่และให้ความเป็นกันเองกับผู้เรียน ช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้	4.24	1.05	มาก

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 4 ผลสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติที่พัฒนาขึ้น (ต่อ)

รายการ	μ	σ	ระดับความเหมาะสม
2. ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกและให้คำปรึกษาเมื่อผู้เรียนมีปัญหา	4.32	0.94	มาก
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นและได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง	4.29	0.84	มาก
4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ เป็นกลุ่ม	4.41	0.74	มาก
5. การสร้างบรรยากาศส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ผู้เรียนได้สะท้อนผล	4.21	0.95	มาก
รวม	**4.29**	**0.79**	**มาก**
ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้			
1. ความสมดุลระหว่างจำนวนข้อสอบกับเวลาที่ได้สอบ	3.97	0.87	มาก
2. ความสมดุลของแบบฝึกหัดกับเวลาที่กำหนด	4.03	0.94	มาก
3. เงื่อนไขและเวลาที่กำหนดส่งงานมีความเหมาะสม	4.06	0.92	มาก
4. รูปแบบแสดงผลคะแนนของแต่ละบทมีความเหมาะสม	4.12	1.01	มาก
5. วิธีการแสดงผลคะแนนกิจกรรมกลุ่มมีความความเหมาะสม	4.15	1.02	มาก
6. ความเร็วในการรับและส่งแบบฝึกหัดออนไลน์	4.09	0.93	มาก
7. วิธีการวัดและประเมินผลมีความชัดเจนและสอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน	4.15	0.93	มาก
รวม	**4.08**	**0.88**	**มาก**
สรุปภาพรวม	**4.18**	**0.71**	**มาก**

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ รายวิชาการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนบนเว็บ สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี โดยภาพรวมความคิดเห็นของนักศึกษา อยู่ในระดับพึงพอใจมาก (μ = 4.18, σ = 0.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านผู้สอน ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (μ = 4.29, σ = 0.79) รองลงมาคือด้านการเรียนรู้ออนไลน์ผ่าน Google Classroom ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (μ = 4.27, σ = 0.65) ด้านการเรียนรู้แบบ Active

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Learning ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (μ = 4.19, σ = 0.73) ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (μ = 4.08, σ = 0.88) และด้านเนื้อหาวิชา ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (μ = 4.06, σ = 0.87) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. คุณภาพของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ รายวิชาการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนบนเว็บ สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี โดยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.32 สามารถอภิปรายด้วยเหตุผลดังนี้คือผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารหลักสูตร เอกสารการวิจัย รูปแบบการเรียนรู้ แนวคิด และทฤษฎี ต่าง ๆ ก่อนมีการพัฒนาบทเรียน มาจัดลำดับเป็นหมวดหมู่ชัดเจน เนื้อหาแต่ละบทเรียนมีปริมาณที่เหมาะสม ทำให้การเรียนรู้และการทำกิจกรรมได้ง่ายขึ้น รวมถึงการตรวจสอบด้านเนื้อหาวิชาจากผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์สอนในรายวิชานี้ และได้นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการปฏิบัติ 4 ขั้นตอน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในกลุ่มผ่านช่องทางการติดต่อสื่อสารที่สะดวก ทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายรูปแบบ สื่อการเรียนสามารถศึกษาได้ทุกที่ทุกเวลาตามความต้องการของผู้เรียน และมีแบบทดสอบท้ายบทเรียน เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้อยู่เสมอ จึงส่งผลให้คุณภาพของบทเรียนอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด สอดคล้องกับ Autthaporn (2013, p.101) พบว่ารูปแบบการสอนเชิงรุกออนไลน์เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ของนิสิตปริญญาบัณฑิตมีคุณภาพผ่านเกณฑ์ในการพิจารณาโดยมีค่าเฉลี่ยรวมคิดเป็นร้อยละเท่ากับ 87.89 แปลความหมายอยู่ในเกณฑ์ระดับดีมากและเมื่อพิจารณารายการประเมินทุกหัวข้อพบว่ามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.4 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.15 ซึ่งอยู่ในระดับดี

2. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ รายวิชาการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนบนเว็บ สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มีคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนเท่ากับ 22.32 และการทำแบบทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 30.97 ระดับประสิทธิภาพของบทเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนบนเว็บที่พัฒนาขึ้นเท่ากับ 1.39 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ของเมกุยแกนส์ สามารถอภิปรายด้วยเหตุผลดังนี้คือการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบโดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้ 4 ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมแต่ละบทเรียนคือ ขั้นที่ 1 ขั้นนำเสนอความรู้ ขั้นที่ 2 ขั้นลงมือปฏิบัติ ขั้นที่ 3 ขั้นสะท้อนความรู้ และขั้นที่ 4 ขั้นสรุป สำหรับการนำเนื้อหาแต่ละบทเรียนผ่านสื่อที่หลากหลาย ผู้สอนจัดเตรียมทรัพยากรแหล่งเรียนรู้จำนวนมาก มีกิจกรรมการทำงานร่วมกันผ่านกิจกรรมทั้ง 4 ขั้นตอนตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ ซึ่งทำให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การอธิบายเนื้อหาหรือแบบฝึกหัดให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนเข้าใจตรงกัน และช่วยกันดำเนินกิจกรรมกลุ่มให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ซึ่งทำให้บทเรียนที่พัฒนาขึ้นมี

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Jintawan (2012, p.24) พบว่า การจัดการศึกษาแบบ Active Learning รายวิชาวิศวกรรมความปลอดภัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตวังไกลกังวล ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 83.85/87.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ รายวิชาการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนบนเว็บ สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัตินั้น การเรียนรู้แต่ละบทเรียนจะมีกิจกรรม 4 ขั้นตอน ที่พัฒนาขึ้น ได้รับการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติมาเป็นเวลานาน การนำบทเรียนไปทดลองใช้กับกลุ่มนักศึกษาที่เป็นกลุ่มย่อยแล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้การใช้งานง่ายยิ่งขึ้น ก่อนนำไปทดลองจริงภาคสนาม รวมถึงมีความสมดุลระหว่างจำนวนข้อสอบกับเวลาที่ใช้สอบหรือความสมดุลของแบบฝึกหัดกับเวลาที่กำหนดการส่งงานมีความเหมาะสม จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับ Auttaput (2015, p.106) ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนด้วยการใช้สื่อสังคมออนไลน์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก วิชาการออกแบบและผลิตสื่อกราฟิกคอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรี พบว่า คะแนนก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 10.10, S.D. = 1.97) คะแนนหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 16.90, S.D. = 1.32) ค่า T เท่ากับ 17.14 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ รายวิชาการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนบนเว็บ สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ซึ่งความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อบทเรียน อยู่ในระดับเหมาะสมมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 เนื่องจากบทเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้บนเว็บที่พัฒนาขึ้น มีการนำเสนอเนื้อหาบทเรียนตามลำดับจากบทที่ 1 ถึงบทที่ 8 ประกอบด้วย รูปภาพ เสียง วิดีทัศน์ ไฟล์เอกสาร คำแนะนำ ทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความสนใจตลอดเวลา ไม่จำกัดสถานที่ รวมถึงแต่ละบทเรียนมีกิจกรรมการเรียนรู้จากการปฏิบัติเขียนโปรแกรมที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะความชำนาญและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันจากการทำกิจกรรมกลุ่ม การทำแบบทดสอบท้ายบท การสะท้อนผลการเรียนรู้ซึ่งทำให้ผู้เรียนแต่ละคนได้สะท้อนผล สะท้อนความคิด สะท้อนปัญหา สะท้อนความรู้ต่าง ๆ ตามกิจกรรมการ 4 ขั้นตอน โดยมีผู้สอนเป็นผู้สรุปผลขั้นสุดท้ายอีกครั้งเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีความเข้าใจตรงกัน จึงทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ Autthaporn (2013, p.122) พบว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เรียนต่อเว็บการเรียนที่ใช้ร่วมกับรูปแบบการสอนเชิงรุกออนไลน์เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ของนิสิตปริญญาบัณฑิตในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ Prontadavit

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

(2017, p.85) พบว่า ผลการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ในวิชาการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม พบว่า กิจกรรมที่ผู้สอนจัดให้กับนักศึกษามีความเหมาะสมในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติมาใช้งาน ผู้สอนควรกำกับดูแลการทำกิจกรรม ให้การช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติการเขียนโปรแกรมถึงแม้ผู้เรียนจะใช้เวลาในการเรียนมากสำหรับระยะแรก แต่เมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่งผู้เรียนจะใช้เวลาในการเรียนน้อยลงเนื่องจากมีทักษะความชำนาญมากขึ้น ในส่วนของการทำกิจกรรมกลุ่ม การสะท้อนผลการเรียนรู้ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และตลอดจนการตอบข้อสงสัยหรือปัญหาต่าง ๆ ในขณะทำกิจกรรมกลุ่ม ทำให้การเรียนรู้เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

2. ผลการสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันออนไลน์เช่น Google Jamboard และ Google Meet ช่วยให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น สนใจในการทำกิจกรรมกลุ่มที่ได้รับมอบหมายและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานอื่น ๆ ได้ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติผู้สอนควรใช้เครื่องมือที่ส่งเสริมการสะท้อนผลการเรียนรู้หรือการระดมสมอง เพื่อให้การทำงานกลุ่มร่วมกันของผู้เรียนบรรลุผลตามที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การเรียนรู้จากการปฏิบัติ หรือ Active Learning เป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยผู้สอนเป็นผู้วางแผนกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกการลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีหลากหลาย การปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน การสะท้อนผลหรือแสดงความคิดเห็นจากการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้เกิดความสนใจและตั้งใจเรียนมากขึ้น ดังนั้นในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการคัดเลือกวิชาอื่น ๆ มาออกแบบเนื้อหาแต่ละบทเรียนให้มีปริมาณที่เหมาะสม การจัดลำดับชัดเจนเป็นไปตามขั้นตอนเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก การออกแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพทางการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยมีผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสะท้อนผลการเรียนรู้ จะให้ทำให้การเรียนรู้และการทำกิจกรรมได้ง่ายขึ้น และควรมีการทดลองเปรียบเทียบกับผู้เรียนหลายกลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและเป็นประโยชน์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

เกรียงไกร พละสนธิและนรีรัตน์ สร้อยศรี. (2559). **การพัฒนาบทเรียนออนไลน์แบบการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมในรายวิชาการเตรียมการก่อนการผลิต เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ สำหรับ**

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

นักศึกษาระดับปริญญาตรี. วารสารการอาชีวะและเทคนิคศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. **6**(11), 9-17.

จิราภา อรรถพร. (2556). **การพัฒนารูปแบบการสอนเชิงรุกออนไลน์เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ของนิสิตปริญญาบัณฑิต**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นนทลี พรธาดาวิทย์. (2560). **การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาการจัดการเรียนรู้.** วารสารวิจัย มทร.กรุงเทพ มหาวิทยาลัยราชมงคลกรุงเทพ. **11**(1). 85-94.

พิชิต เพ็งสุวรรณและฉารีฝ๊ะ หัดยี. (2559). **การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ Active Learning**. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.

พิพัฒน์ อัฒพุธ. (2558). **ผลการใช้สื่อสังคมออนไลน์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก วิชาการออกแบบและผลิตสื่อกราฟิกคอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรี.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.

มนต์ชัย เทียนทอง. (2554). **การออกแบบและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ Design and Development of Computer Instruction**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: บริษัท พี ที เอ เบสท์ซัพพลาย จำกัด.

วัชร จินตวรรณ. (2555). **การจัดการศึกษาแบบ Active learning รายวิชาความปลอดภัยในงานวิศวกรรม คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตวังไกลกังวล**. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตวังไกลกังวล.

วีณา คงพิษ. (2560). **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐานผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่มีการช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียนตามการเรียนรู้แบบ VARK.** วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

ไสว ฟักขาว. (2561). **การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. ม.ป.ท.

อาพันธ์ชนิตร์ สู่พานิช. (2554). **การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานสำหรับข้าราชการแขวงการทาง กรมทางหลวงตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติและการจัดการความรู้**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

References

Auttaput, P. (2015). **An Effectiveness of using Social Network and Active Learning Based for Design and Production of Computer Graphics for Undergraduate Students**. Master's thesis, Naresuan University.

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Autthaporn, J. (2013). **Development of an Active Online Instructional Model to Enhance Learning Behaviors of Undergraduate Students**. Master's thesis, Chulalongkorn University.

Fakkao, S. (2018). **Learning Management to Enhance 21st Century Skills.** Bangkok: Faculty of Education, Chandrakasem Rajabhat University. n.p.

Jintawan, W. (2012). **Teaching Engineering safety Subject by Active Learning, faculty of Industry and Technology, Rajamangala University of Technology, Wangklaikangwon campus.** Rajamangala University of Technology Rattanakosin.

Khongpit, V. (2017). The Development of a Model of Project-Based Learning via Computer Network with Scaffolding of VARK Learning Style. Doctoral Dissertation, King Mongkut's University of Technology North Bangkok.

Palasonthi, K. and Sroisri, N. (2016). **The Development Online Learning of Participatory Learning in Pre-Production Planning subject to develop System Thinking skills for Undergraduate Students**. Journal of Vocational and Technical Education, King Mongkut's University of Technology North Bangkok. **6**(11), 9-17.

Pengsuwan, P. and Hutyee, C. (2016). **Development of Learning and Teaching Pattern to Develop the Study Behavior and Accomplishment of Student in Faculty of Industrial Education and Technology by using Active Learning Technique**. Rajamangala University of Technology Srivijaya.

Prontadavit, N. (2017). **Development of Active Learning in Learning Management Subject.** Rajamangala University of Technology Krungthep Research Journal**. 11**(1), 85-94.

Suphanich, A. (2011). **Development of a Learning Model to Enhance Performance Competency for District Officers in the Department of Highways Based on Action Learning and Knowledge Management**. Doctor of Philosophy, Chulalongkorn University.

Tiantong, M. (2011). **Design and Development of Computer Instruction**. (3 rd ed). Bangkok: P.T.A. Best Supply Company Limited.

The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)
Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ผลของโปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมที่มีต่อพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จังหวัดเพชรบุรี

Effectiveness of Flood Disaster Preparedness Program on Flood Disaster Preparedness Behavior of Civil Defense Volunteers in Phetchaburi Province

เรียม นมรักษ์*
Riam Namarak
ศรัณย์ พิมพ์ทอง**
Saran Pimthong

Received : February 4, 2022
Revised : May 5, 2022
Accepted : May 12, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วม ที่มีต่อพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วม ในอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จังหวัดเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 42 คน ทำการสุ่มเข้ากลุ่มด้วยการสุ่มอย่างง่าย กลุ่มทดลอง 21 คน และกลุ่มควบคุม 21 คน กลุ่มทดลองจะได้รับการจัดกิจกรรมตามโปรแกรม กลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับ เครื่องมือที่ใช้ คือ โปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วม และแบบวัดพฤติกรรมการการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วม รวบรวมข้อมูลโดยแบบวัดพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมก่อนทำกิจกรรม หลังการจัดกิจกรรมทันที และในระยะติดตามผล 1 เดือน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และมีการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแบบพหุ (MANCOVA) ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมมีพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมทั้ง 4 องค์ประกอบ สูงกว่ากลุ่มควบคุมหลังการทดลองทันทีและในระยะติดตามผล 1 เดือน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมหลังได้รับโปรแกรมและติดตามระยะเวลา 1 เดือน พบว่า กลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าโปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมมีประสิทธิผล โดยข้อค้นพบว่า

*นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Doctor of Philosophy, Applied Behavioral Science Research, Srinakharinwirot University
**อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Assistant Professor, Behavioral Sciences Research Institute, Srinakharinwirot University

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การนำโปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมที่พัฒนามาจากการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเตรียมความรับภัยพิบัติน้ำท่วม และการรับรู้ความเสี่ยงภัยพิบัติ ที่ได้นำเทคนิคการเรียนรู้จากการประสบความสำเร็จด้วยตนเอง การใช้ตัวแบบ การพูดชักจูงด้วยวาจา และการกระตุ้นทางอารมณ์ มาปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมตามโปรแกรมจะทำให้การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และมีความคงทนของพฤติกรรมได้

คำสำคัญ : โปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติ / พฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติ / อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

ABSTRACT

The purpose of this quasi-experimental research was to study the effectiveness of flood disaster preparedness program for develop civil defense volunteers flood disaster preparedness behavior on the behavior of flood disaster preparedness behavior of civil defense volunteers. The participants were civil defense volunteers Phetchaburi Province. There were 42 samples were randomly assigned to experimental group 21 people and control group 21 people. The experimental group will be flood disaster preparedness program. The control group did not. Instrument used in this study included flood disaster preparedness program and flood disaster preparedness behavior measurements. The statistics used to analyze the data were mean, standard deviation, MANCOVA. The results of the research concluded that: posttest score and follow up score of flood disaster preparedness behaviors 4 components of the experiment group were higher than control group at .05 level of significance. This article also provides useful suggestions that stakeholders can use to improve flood disaster preparedness behavior. apply learning from successful experiences, using a model, verbal persuasion and emotional stimulation be adapted in the implementation of activities according to the program to make behavior modifications and have the persistence of the behavior

Keywords : Disaster Preparedness Program / Disaster Preparedness Behavior / Civil Defense Volunteers

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ในการช่วยลดผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่าการเตรียมความพร้อมในการจัดการภัยพิบัติในแต่ละครั้งเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐเป็นส่วนใหญ่ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2560-2564 ได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์โดยการเสริมสร้างศักยภาพความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นอาสาสมัครและเครือข่ายให้มีภูมิคุ้มกัน

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

และความพร้อมในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยเบื้องต้นได้ด้วยตนเอง (Department of Disaster Prevention and Mitigation, 2016) เพื่อให้มีกการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคนให้มีศักยภาพในการจัดการสาธารณภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์รวมทั้งการสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาภายใต้กรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมีแนวทางพัฒนาในเรื่องการบริหารจัดการภัยพิบัติและดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบองค์รวมในทุกระดับภายในปี 2573 (Department of Disaster Prevention and Mitigation, 2020) ที่ผ่านมาประชาชนยังขาดการพึ่งพาตนเองในการเตรียมความพร้อม ประชาชนก็ยังให้ความสนใจน้อย เนื่องจากขาดความตระหนัก ไม่เห็นความสำคัญ ส่วนใหญ่รอรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายรัฐเนื่องจากคิดว่าไม่ใช่หน้าที่ของตนเอง รวมทั้งมีพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมเมื่อเกิดภัยพิบัติน้ำท่วมที่ไม่เหมาะสม (Jantakoon, Wattanathorn, Kaewurai, & Lincharoen, 2015) การส่งเสริมให้มีการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมในระดับท้องถิ่น ในอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจึงมีความสำคัญให้เกิดพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วม ซึ่งพฤติกรรมการเตรียมความรับภัยพิบัติน้ำท่วมเป็นความสามารถของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในการวางแผน การจัดระบบและจัดหา ผ่านประสบการณ์จากการฝึกซ้อม ฝึกอบรม ตลอดจนการประเมินผล จนเอื้อให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงานการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมได้อย่างมีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเท่ากับเป็นตัวแทนประชาชนที่เป็นแกนนำในการทำงานร่วมกับประชาชน เป็นอาสาสมัครภาคประชาชนที่อาสาเข้ามาช่วยเหลือสังคมด้วยความสมัครใจเสียสละเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคมโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน การปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จึงเป็นการช่วยลดความเสี่ยงเพื่อป้องกันและลดผลกระทบจากภัยพิบัติ โดยเป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วการปฏิบัติงาน จึงต้องมีความตื่นตัวในการเฝ้าระวังภัยอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา อีกทั้งยังเป็นผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันภัยต่าง ๆ แก่ประชาชนเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ได้มีส่วนร่วมในป้องกันและการพัฒนาระบบอาสาสมัครด้านการจัดการภัยพิบัติที่มีความซับซ้อน ได้มีเทคนิควิชาการ และทักษะอื่น ๆ ที่จำเป็น สามารถทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครที่มีอยู่และสร้างกระบวนการรองรับการทำงานของอาสาสมัครในการเตรียมความพร้อมเพื่อให้อาสาสมัครสามารถเป็นทำงานกำลังสำคัญในการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ ทั้งนี้เพื่อลดความสูญเสียให้เหลือน้อยที่สุดและสามารถให้ความช่วยเหลือชุมชนและประชาชนที่ประสบภัยพิบัติได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพสูงสุด อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนสามารถมีบทบาทในทุกขั้นตอนของการจัดการภัยพิบัติ คือการป้องกัน การบรรเทาผลกระทบ การเตรียมพร้อมการจัดการในภาวะฉุกเฉิน การช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ และการฟื้นฟู ทั้งนี้บทบาทในการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติ เริ่มตั้งแต่การเป็นผู้ประสานงาน การพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสาร การประเมินความต้องการของผู้ประสบภัย บทบาทด้านการเตรียมพร้อม การเข้าฝึกอบรมที่จัดโดย องค์กรต่าง ๆ เพื่อร่วมในการเผชิญเหตุ การสร้างหน่วยประสานงานอาสาสมัคร การสร้างระบบการลงทะเบียนอาสาสมัครและชี้แจงภาระหน้าที่ การประสานกับสื่อมวลชน การ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

สนับสนุนงานโลจิสติคส์ หน่วยทำงานด้านระบบสื่อสารสำรอง การสำรวจความเสียหาย สิ่งสำคัญในการพัฒนาอาสาสมัคร ควรประกอบด้วย การฝึกฝนถ่ายทอดความรู้เพื่อสร้างทักษะการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อลดความเสี่ยงหรือผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น โดยหากประชาชนได้มีการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติน้ำท่วม และได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ยิ่งจะทำให้บุคคลสามารถดูแลตนเองและครอบครัวได้ดีมากยิ่งขึ้นเมื่อเกิดภัยพิบัติ

ถือว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นในชุมชน ที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือดูแลในชุมชนของตนเอง และมีบทบาทในการช่วยเหลือหน่วยงานราชการ ในการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติน้ำท่วม ซึ่งถ้าฝึกฝนให้มีความรู้และความสามารถในด้านต่างๆ เช่น การป้องกัน การเตรียมความพร้อม การปฐมพยาบาลเบื้องต้น ตลอดจนรู้วิธีการเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บอย่างเหมาะสม ในแผนการเตรียมความพร้อมของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในปี 2556 มีแนวทางให้มีการฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือน เพื่อช่วยเหลืองานเจ้าหน้าที่ของรัฐ บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือน สามารถเป็นตัวแทนของประชาชนในชุมชนในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีการถ่ายทอดความรู้ และบริการจัดการต่างๆ ไปสู่ประชาชนในชุมชน จะสามารถช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่ผลกระทบและสามารถลดอันตรายของภัยที่เกิดขึ้นได้ก่อนการช่วยเหลือจากภาครัฐได้ (Department of Disaster Prevention and Mitigation, 2021) แต่จากการศึกษาที่ผ่านมาอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่ได้รับอย่างเต็มที่ หลังจากที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนต้องเสียสละเวลาบางส่วนในการทำงาน แต่บางคนมีเวลาจำกัด เนื่องจากมีงานประจำ มีงานที่ต้องรับผิดชอบ ต้องไปทำอาชีพเกษตรกรรมตามฤดูกาล ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่เมื่อมีเหตุการณ์ภัยพิบัติขึ้นหรือปฏิบัติหน้าที่ได้ตลอดเวลา (Department of Disaster Prevention and Mitigation, 2015) ผู้วิจัยมีความเห็นว่าอาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือนเป็นกลไกภาคประชาชนกลไกหนึ่งที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติน้ำท่วมของประชาชนในชุมชน จึงมีความสนใจศึกษาถึงโปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมที่มีต่อพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

จากเหตุที่กล่าวมาข้างต้น จึงมีความจำเป็นที่ควรพัฒนาให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนได้มีพฤติกรรมการเตรียมความรับภัยพิบัติน้ำท่วมที่เหมาะสม ให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติเพื่อเสริมสร้างศักยภาพความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น โดยอาสาสมัครและเครือข่ายมีความพร้อมในการจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติเบื้องต้นได้ด้วยตนเอง ควบคู่ไปกับการรับรู้ถึงความสามารถของตนเองในการเตรียมรับภัยพิบัติน้ำท่วม การรับรู้ความเสี่ยงภัยพิบัติน้ำท่วม รวมทั้งนำประสบการณ์จากเหตุการณ์น้ำท่วมในอดีต มาปรับใช้เพื่อเป็นแนวทางเกิดพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมให้เหมาะสม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมในอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในการวิจัยครั้งนี้ จึงได้ใช้ชุดกิจกรรมที่มีการประยุกต์มาจากแนวคิดแนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับเหตุการณ์ (Duval and Mulilis, 1995) มาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมตามโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วม ประกอบด้วย การมีความตระหนักถึงภัยพิบัติ บุคคลต้อง

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

รับรู้ว่าเป็นเรื่องภัยพิบัติ คาดการณ์ผลกระทบจากภัยพิบัติ ความรู้ในการป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบ และการแสดงพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยพิบัติ ร่วมกับแนวคิดอื่นๆ ในกระบวนการจัดกิจกรรมตามโปรแกรม คือ การรับรู้ถึงความสามารถของตนเองในการเตรียมรับภัยพิบัติน้ำท่วม และการรับรู้ความเสี่ยงภัยพิบัติน้ำท่วม ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติ (Paton, Smith & Johnston ,2005; Thomas, Leander-Griffith, Harp, & Cioffi, 2015) มาใช้ในการออกแบบพัฒนาโปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วม ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่จะสามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาพฤติกรรมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ด้วยการมีนโยบายส่งเสริมที่เหมาะสมทั้งในระดับหน่วยงาน เพื่อการพัฒนาพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรบภัยพิบัติสู่สังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมต่อพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จังหวัดเพชรบุรี

สมมุติฐานการวิจัย

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ได้รับโปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมจะมีคะแนนพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมดีกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ไม่ได้รับโปรแกรมหลังการทดลองทันที และระยะติดตามผล 1 เดือนหลังสิ้นสุดโปรแกรม

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม MANCOVA เป็นสถิติที่ใช้ทดสอบ โดยนำตัวแปรประสบการณ์รับภัยพิบัติน้ำท่วมก่อนการทดลอง และพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมก่อนการทดลองมาเป็นตัวแปรร่วม (Covariate) ในอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จังหวัดเพชรบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จังหวัดเพชรบุรี การเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยสุ่มเลือกมา 5 อำเภอ จำนวน 42 คน จากนั้นสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เข้ากลุ่มทดลอง 21 คน และกลุ่มควบคุม 21 คน ตัวอย่างได้รับการพิทักษ์สิทธิ์ผู้เข้าร่วมวิจัยตามหลักจริยธรรมการทำวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากสถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เอกสารรับรองเลขที่ SWUEC/E-257/2560

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวัดตัวแปร และ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดตัวแปร คือ แบบวัดพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วม ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามนิยามปฏิบัติการ แบ่งเป็น 4 องค์ประกอบ คือ 1) การวางแผน จำนวน 12 ข้อ 2) การจัดระบบหรือจัดหา จำนวน 12 ข้อ 3) การฝึกอบรมและการฝึกซ้อม จำนวน 12 ข้อ 4) การประเมินและปรับปรุง จำนวน 12 ข้อ รวมจำนวน 48 ข้อ เป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า (Likert scale) 6 ระดับ โดยมีระดับ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

คะแนน 1 (ไม่จริงที่สุด) ถึง 6 (จริงที่สุด) ได้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีค่า IOC เท่ากับ 0.76 และนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษระใกล้เคียงกัน มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาคเท่ากับ .0.97 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.22-0.83

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ โปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนในการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติ และการรับรู้ความเสี่ยงภัย โดยผู้วิจัยใช้เทคนิค ดังนี้ ได้แก่ บรรยาย สื่อวีดีโอทัศน์ สะท้อนคิด สนทนากลุ่ม บทบาท สมมติ สถานการณ์จำลองเสมือนจริง กรณีศึกษา ฝึกปฏิบัติในงาน ใช้ตัวแบบ เพื่อเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนในการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วม การรับรู้ความเสี่ยงภัยพิบัติ โดยนำไปตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้วยการส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรง มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.67-1.00 แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำไปการทดลองใช้กับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจำนวน 10 คน ที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง และได้มีการปรับปรุงขั้นตอนของการจัดกิจกรรมบางส่วนก่อนนำไปใช้กับกลุ่มทดลองจริง ในช่วงเดือน ตุลาคม-ธันวาคม พ.ศ. 2564 โดยเริ่มด้วย กิจกรรมรู้จักฉัน รู้จักเธอ เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยกับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และดำเนินการกิจกรรมตามโปรแกรมประกอบด้วย

2.1 กิจกรรมการบรรยายให้ความรู้เพื่อฟื้นฟูความรู้ภัยพิบัติน้ำท่วม และการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วม

2.2 กิจกรรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนในการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วม ประกอบด้วย 3 กิจกรรมหลัก

กิจกรรมแรก <u>ส่องกระจก</u> ผู้ส่องกระจกทำหน้าที่ในการพูดเล่าความรู้สึก ความคิดเห็นและการรับรู้ต่อการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วม รวมทั้งสิ่งที่ภาคภูมิใจ สิ่งที่อยากแก้ไขให้ดีขึ้นหากย้อนเหตุการณ์ไปได้และสิ่งที่ไม่เคยมี แต่ต้องการให้มี และสมาชิกเป็นกระจก ให้ทำหน้าเป็นผู้รับฟังการพูดเล่าความคิดและการแสดงความคิดเห็นของผู้ส่องกระจก พร้อมทั้งการสะท้อนความคิดเห็นจากการประเมินการรับรู้ของผู้ส่องกระจก

กิจกรรมที่สอง <u>นี่แหละตัวฉัน</u> การเล่าประสบการณ์ที่สำเร็จ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันให้มีความสามารถในการคาดการผลกระทบ และรับรู้ว่าตนมีความรู้ความสามารถในการกระทำเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบจากภัยพิบัติ

กิจกรรมที่สาม <u>เชื่อสิว่าเราทำได้</u> ดูสถานการณ์จริงเกี่ยวกับภัยพิบัติจากในสื่อวิดิทัศน์ ให้ระดมสมองเพื่อวางแผนการเตรียมความพร้อมจากสถานการณ์ และการใช้ตัวแบบจากเพื่อนๆ โดยแลกเปลี่ยนจากเพื่อน และการใช้ตัวแบบจากสื่อที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการเตรียมความพร้อม การใช้คำพูดชักจูง เช่น การให้กำลังใจ และการให้รางวัล

2.3 กิจกรรมพัฒนาการรับรู้ความสี่ยงภัยพิบัติ ประกอบด้วย 3 กิจกรรมดังนี้

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

กิจกรรมแรก รู้ไหมว่าเสี่ยง ให้สรุปความรุนแรงของภัยพิบัติน้ำท่วม ผลกระทบ จากสื่อ คลิปวีดีโอ ข่าว ให้รับรู้ความเสี่ยงของภัยพิบัติน้ำท่วม โอกาสในการเกิดผลกระทบ ความรุนแรงของผลกระทบ และเมื่อเกิดภัยพิบัติน้ำท่วมบุคคลต้องรับรู้ว่าภัยพิบัติน้ำท่วมมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นและมีความรุนแรง ต้องคาดการณ์ความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดจากภัยพิบัติ

กิจกรรมที่สอง การรับรู้สู่ความเข้าใจ การใช้กระบวนการกลุ่ม ให้การรับรู้ต่อสถานการณ์ภัยพิบัติน้ำท่วมจากสถาณการณ์ที่กำหนดให้และร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการหรือแนวทางในการส่งเสริมและการจัดการเกี่ยวกับการรับรู้ต่อตวามเสี่ยงภัยพิบัติน้ำท่วม และต้องมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ต้องปฏิบัติเพื่อป้องกันผลกระทบที่เกิดจากภัยพิบัติ

กิจกรรมที่สาม รู้ไว้จัดการได้ ให้มีเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการเสี่ยงในพื้นที่อื่น เพื่อรับรู้ประโยชน์ของการเตรียมความพร้อม นำไปจัดการภัยพิบัติและเผชิญปัญหาได้อย่างเหมาะสม สามารถสรุปเป็นภาพรวมของกิจกรรมได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ภาพรวมของกิจกรรม เป้าหมายของกิจกรรม และทฤษฎี/แนวคิดที่ใช้

ชื่อกิจกรรม	เป้าหมายของกิจกรรม	ทฤษฎี/แนวคิดที่ใช้	เทคนิคที่ใช้ในการพัฒนา
--รู้จักฉัน รู้จักเธอ --มาฟื้นฟูความรู้กัน	-เพื่อสร้างสัมพันธภาพ -เพื่อการฟื้นฟูความรู้ภัยพิบัติและการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วม	การสร้างสัมพันธภาพ ความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติน้ำท่วมและการเตรียมความพร้อม	1.การแนะนำตัว กล่าวทักทาย 1. บรรยาย สื่อวีดีโอทัศน์ 2. อบรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 2. การสาธิต 3. การฝึกปฏิบัติ
-ส่องกระจก -นี่แหละตัวฉัน -เชื่อสิว่าเราทำได้	-เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติน้ำท่วม	1.ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและเหตุการณ์ 2.การรับรู้ความสามารถของตนเอง	1.การสร้างประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ 2. การสังเกต 3. การสะท้อนความรู้สึก 4.การใช้ตัวแบบ 5. การใช้คำพูดชักจูง

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	เป้าหมายของกิจกรรม	ทฤษฎี/แนวคิดที่ใช้	เทคนิคที่ใช้ในการพัฒนา
-รู้ไหมว่าเสี่ยง -การรับรู้สู่ความเข้าใจ -รู้ไว้จัดการได้	-เพื่อพัฒนาการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดภัยพิบัติน้ำท่วม ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากภัยพิบัติ -เพื่อให้อาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือนเกิดความรู้ที่เกี่ยวกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นภัยพิบัติและการเตรียมความพร้อมรับมือ -เพื่อให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนการเผชิญปัญหาได้อย่างเหมาะสม	3. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและเหตุการณ์ 4.การรับรู้ความเสี่ยงภัยพิบัติ	1. การแสดงบทบาทสมมติ 2.การสร้างประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ 3 การใช้ตัวแบบ 4.การใช้คำพูดชักจูง 5.บทบาท สมมติสถานการณ์จำลองเสมือนจริง 6. การสะท้อนคิดสนทนากลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้การเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการก่อนการทดลอง ดำเนินการติดต่อประสานงานเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการดำเนินการวิจัยและขอใช้สถานที่ในการจัดกิจกรรม

2. ขั้นดำเนินก่อนการทดลอง

2.1 ผู้วิจัยชี้แจง วัตถุประสงค์ และขั้นตอนการวิจัย การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง แล้วให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย และเก็บข้อมูลก่อนการทดลอง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานก่อนเริ่มการทดลอง โดยให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบวัดก่อนก่อนการทดลอง (Pre-test)

2.2 ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองเข้ารับการฝึกอบรมตามกิจกรรมในโปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติน้ำท่วม จำนวน 8 ครั้ง สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ใช้เวลาทั้งหมด 16 ชั่วโมง ส่วนกลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับกิจกรรมตามโปรแกรม

2.3 เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่าง ยุติการได้รับโปรแกรมการเตรียมความพร้อม และให้ทั้ง 2 กลุ่ม ทำแบบวัดฉบับเดิมหลังเสร็จสิ้นโปรแกรมทันที ใช้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Post-test) และมีการติดตามผลหลังสิ้นสุดกิจกรรม 1 เดือน

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปและลักษณะพื้นฐานของตัวแปร วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมพหุคูณ (MANCOVA) และวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (Pairwise Comparisons) ด้วยวิธีของ Bonferroni

สรุปผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 42 คน โดย แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง 21 คนและกลุ่มควบคุม 21 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 27 คน (ร้อยละ 64.3) อายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 13 คน (ร้อยละ 31.0) ส่วนใหญ่จบการศึกษามัธยมศึกษาจำนวน 21 คน (ร้อยละ 50.0) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักคือรับจ้างทั่วไป จำนวน 18 คน (ร้อยละ 42.9) ส่วนใหญ่มีรายได้ 5,001-10,000 บาท จำนวน 23 คน (ร้อยละ 54.8)

ผลการวิเคราะห์ พฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับพิบัติน้ำท่วม ด้านการวางแผน การจัดระบบหรือจัดหา การฝึกอบรมและฝึกซ้อม การประเมินและปรับปรุง พบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม ทั้งในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง ระยะติดตามผล 1 เดือน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับพิบัติน้ำท่วม จำแนกตามกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ช่วงเวลาของการวัด

ตัวแปรผล	กลุ่มการทดลอง (N=21)		กลุ่มควบคุม (N=21)		รวม (N=42)	
	M	SD	M	SD	M	SD
1. การวางแผน						
ก่อนการทดลอง	4.257	.804	4.273	.367	4.265	.617
หลังการทดลอง	4.960	.339	4.416	.523	4.688	.515
ติดตามผล	4.924	.312	4.742	.417	4.833	.375
2. การจัดระบบหรือจัดหา						
ก่อนการทดลอง	4.166	.729	4.190	.287	4.178	.548
หลังการทดลอง	4.853	.513	4.142	.619	4.489	.619
ติดตามผล	4.837	.522	4.638	.448	4.738	.490

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวแปรผล	กลุ่มการทดลอง (N=21)		กลุ่มควบคุม (N=21)		รวม (N=42)	
	M	SD	M	SD	M	SD
3. การฝึกอบรมและฝึกซ้อม						
ก่อนการทดลอง	4.134	.628	4.111	.312	4.123	.490
หลังการทดลอง	4.634	.450	4.353	.348	4.494	.422
ติดตามผล	4.615	.452	4.484	.364	4.549	.411
4. การประเมินและปรับปรุง						
ก่อนการทดลอง	4.301	.570	4.067	.417	4.184	.507
หลังการทดลอง	4.690	.398	4.083	.495	4.386	.540
ติดตามผล	4.615	.446	4.384	.430	4.500	.448

การศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับพิบัติน้ำท่วมของอาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมพหุคูณ (MANCOVA) ในการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ได้รับการอบรมตามโปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมจะมีพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วม ทั้ง 4 องค์ประกอบ คือ การวางแผน การจัดระบบหรือจัดหา การฝึกอบรมและฝึกซ้อม การประเมินและปรับปรุง สูงกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ไม่ได้รับการอบรมตามโปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วม เมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมทุกด้านของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อโดยนำประสบการณ์รับภัยพิบัติน้ำท่วมในระยะก่อนการทดลอง และพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมก่อนการทดลอง ทั้ง 4 องค์ประกอบเป็นตัวแปรร่วม (Covariate) พบว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามโปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วม จะมีพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมทุกด้าน สูงกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ไม่ได้รับการจัดกิจกรรมตามโปรแกรม และพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมในระยะหลังการทดลองทันที มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทีละตัวแปรของการวางแผน การจัดระบบหรือจัดหา การฝึกอบรม

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

และฝึกซ้อม การประเมินและปรับปรุง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
การวางแผน	กลุ่มการทดลอง	2.661	1	2.661	12.856**	.001
	ความคลาดเคลื่อน	7.245	35	.207		
การจัดระบบหรือจัดหา	กลุ่มการทดลอง	4.485	1	4.485	16.336**	.000
	ความคลาดเคลื่อน	9.609	35	.275		
การฝึกอบรมและฝึกซ้อม	กลุ่มการทดลอง	.599	1	.99	4.113*	.050
	ความคลาดเคลื่อน	5.094	35	.146		
การประเมินและปรับปรุง	กลุ่มการทดลอง	3.139	1	3.139	16.486**	.000
	ความคลาดเคลื่อน	6.665	35	.190		

และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมทุกด้านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะติดตามผล 1 เดือน พบว่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการเตรียมความรับภัยพิบัติน้ำท่วมทุกองค์ประกอบของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ในระยะหลังการทดลองเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมตามโปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติน้ำท่วม พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ได้รับเข้าร่วมกิจกรรมตามโปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วม มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมทั้ง 4 องค์ประกอบ คือ การวางแผน การจัดระบบหรือจัดหา การฝึกอบรมและฝึกซ้อม การประเมินและปรับปรุง แตกต่างจากอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ไม่ได้รับโปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วม โดยที่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมทั้ง 4 องค์ประกอบสูงกว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนกลุ่มควบคุมอย่างนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ทั้งในระยะหลังการทดลองทันทีและในระยะติดตามผล 1 เดือน

สามารถอธิบายได้ว่าโปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยใช้แนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับเหตุการณ์ (Duval and Mulilis,1995) มาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมตามโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วม ประกอบด้วย การมีความตระหนักถึงภัยพิบัติ บุคคลต้องรับรู้ว่าเป็นเรื่องภัยพิบัติ คาดการณ์ผลกระทบจากภัยพิบัติ ความรู้ในการป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบ และการแสดงพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยพิบัติ ร่วมกับการรับรู้ความสามารถของตนในการเตรียมความพร้อมและการรับความเสี่ยง มาใช้ในการออกแบบพัฒนาโปรแกรมเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วม จนมีผลทำให้คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมทุกด้านของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมี

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ประสิทธิภาพ ในการเสริมสร้างให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนกลุ่มทดลองเกิดพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมได้ดีขึ้นกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ไม่ได้รับโปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วม อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มทดลองได้รับการฝึกในสถานการณ์จำลองตามโปรแกรม จากการที่ผู้วิจัยได้นำเทคนิคมาใช้ในการทำกิจกรรมเพื่อต้องการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเตรียมความรับภัยพิบัติน้ำท่วม ซึ่งประกอบด้วยการเรียนรู้จากการประสบความสำเร็จด้วยตนเอง การใช้ตัวแบบร่วมในการทำกิจกรรม การพูดชักจูงให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเห็นถึงความสำคัญและความสามารถของตนเอง การสะท้อนความรู้สึก รวมถึงการกระตุ้นทางอารมณ์ เพื่อให้เห็นถึงความสามารถของตนเองในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเตรียมความพร้อม สอดคล้องตามทฤษฎีปัญญาสังคมของแบนดูรา ที่ว่าการเรียนรู้เริ่มจากการที่บุคคลทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทำความเข้าใจกับผลที่เกิดขึ้น จะจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด และสร้างให้เกิดความมั่นใจว่าตนสามารถทำพฤติกรรมนั้นได้ (Bandura, 1986) ทำให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเกิดความเกิดความมั่นใจในการแสดงออกของพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วม ในขณะที่กลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรม อาจมีเพียงความรู้เดิมที่ได้เคยอบรมก่อนเป็นอาสาสมัครและยังไม่เคยได้รับการฟื้นฟูความรู้ หรือไม่เคยได้เข้าร่วมกิจกรรม ทำให้ไม่เพียงพอในการเปลี่ยนพฤติกรรมเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มทดลอง โดยผลการวิจัยสอดคล้องการศึกษาของ Sripraphai (2014) เรื่องประสิทธิผลของโปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติโดยการประยุกต์การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ต่อความรู้ ความตระหนักและทักษะในการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนถลางพระนางสร้าง อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษา พบว่าหลังทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ย ความตระหนักในการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติ และคะแนนเฉลี่ยทักษะในการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติสูงกว่าก่อนทดลอง คะแนนเฉลี่ยความตระหนักในการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติ คะแนนเฉลี่ยทักษะในการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติ ในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ และยังเป็นไปในทางเดียวกันกับการศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์แผ่นดินไหวของนักเรียน ครู และบุคลากรของโรงเรียน ของ Sookkoe, et al. (2020) พบว่ามีคะแนนพฤติกรรมการเผชิญสถานการณ์แผ่นดินไหวจำลองภายหลังได้รับโปรแกรมทันที หลัง 3 เดือน และหลัง 6 เดือน สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในทำนองเดียวกับการศึกษาของ Jantakoon, Wattanatorn, Kaewurai & Lincharearn (2015) เรื่องการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างจิตสำนึกในการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่านักเรียนทุกคนมีจิตสำนึกในการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติหลังการทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีการเปลี่ยนแปลงระดับจิตสำนึกในการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติ และยังสอดคล้องกับการศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมด้านสุขภาพในการการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมในชุมชน ของ Mohd Tariq, et al. (2021) ผลการศึกษาพบว่า คะแนนความรู้ ทักษะการเตรียมความพร้อม และการรับรู้ภัยความเสี่ยงพิบัติน้ำท่วมในกลุ่มทดลองมากกว่ากลุ่มควบคุมหลังการทดลองทันทีและหลังการทดลอง 6 เดือน

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ในระยะติดตามผล 1 เดือน หลังสิ้นสุดกิจกรรมตามโปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วม อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมตามโปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วม จะยังมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วม ทั้ง 4 องค์ประกอบ สูงกว่ากับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ไม่ได้รับการอบรมตามโปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วม ดังนั้นจากการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าการอบรมโดยกิจกรรมการพัฒนาทางจิตให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน แต่เมื่อระยะเวลาผ่านไปความคงทนของพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมในกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมกับกลุ่มไม่ได้รับมีความแตกต่างกันอย่างไม่นัยสำคัญอาจเนื่องมาจากมีปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องไปประกอบอาชีพหลักคือรับจ้างทั่วไป ในการหารายได้ให้ครอบครัว ดังนั้นเพื่อให้พฤติกรรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมมีความคงทนนั้น สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยควรให้ความสำคัญกับการฝึกการรับรู้ความสามารถของตนในการเตรียมความพร้อม และ การรับรู้ความเสี่ยงภัยพิบัติน้ำท่วมอย่างต่อเนื่อง ด้วยเทคนิคการเรียนรู้จากการประสบความสำเร็จด้วยตนเอง การใช้ตัวแบบ การพูดชักจูงด้วยวาจา และการกระตุ้นทางอารมณ์ มาปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมตามโปรแกรมเพื่อต้องการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเตรียมความรับภัยพิบัติน้ำท่วม สอดคล้องตามทฤษฎีปัญญาสังคมของแบนดูรา ที่ว่าการเรียนรู้เริ่มจากการที่บุคคลทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทำความเข้าใจกับผลที่เกิดขึ้น จะจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด และสร้างให้เกิดความมั่นใจว่าตนสามารถทำพฤติกรรมนั้นได้ (Bandura, 1986) และควรให้การสนับสนุนด้านการเตรียมความรับภัยพิบัติน้ำท่วม เพื่อให้อาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือนพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมที่เพิ่มมากขึ้นและมีความคงทน

ข้อจำกัดในงานวิจัย

1. ในการวิจัยเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ผู้วิจัยไม่ได้ดำเนินการตรวจสอบการจัดกระทำ (Manipulation check) ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเที่ยงตรงของวิธีการทดลอง ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการขอความร่วมมือให้กลุ่มทดลองไม่เผยแพร่ข้อมูลหรือเนื้อหาส่วนใดส่วนหนึ่งของกิจกรรมในโปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมไปยังกลุ่มควบคุมด้วยการบอกเล่าหรือผ่านสื่อช่องทางใด เพื่อป้องกันไม่ให้กลุ่มควบคุมทราบข้อมูลหรือเนื้อหาในโปรแกรม ตลอดระยะเวลาการดำเนินกิจกรรมตามโปรแกรมและหลังการดำเนินการตามโปรแกรมไปแล้วไม่น้อยกว่า 30 วัน

2. ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง มีผลต่อความเข้าใจในการตอบแบบวัดการวิจัยที่เป็นแบบประมาณค่า และความเข้าใจในการทำกิจกรรมตามโปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมมีประสิทธิผลสามารถทำให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีพฤติกรรมของการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมดีขึ้นกว่าก่อนได้รับโปรแกรม ดังนั้นเพื่อให้พฤติกรรมดังกล่าวสามารถแสดงออกได้อย่างอัตโนมัติเมื่อมีภัยพิบัติน้ำท่วม

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนควรได้รับการฝึกฝนอยู่เป็นประจำต่อไปเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการเตรียมความพร้อม ดังนั้นโปรแกรมฯ ดังกล่าวควรมีการบรรจุรายละเอียดลงในของกิจกรรม สำหรับอาสาสมัครที่ไม่ได้เข้าร่วมสามารถนำไปใช้ได้

2. จากผลการวิจัยที่พบแม้โปรแกรมนี้จัดกระทำในกลุ่มอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในจังหวัดเพชรบุรี แต่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในจังหวัดอื่น สามารถนำโปรแกรมนี้ไปปรับใช้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ปฏิบัติงานอยู่ได้ สามารถนำรูปแบบของโปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วมประกอบด้วยเทคนิคการเรียนรู้จากการประสบความสำเร็จด้วยตนเอง การใช้ตัวแบบ การพูดชักจูงด้วยวาจาและการกระตุ้นทางอารมณ์ มาปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมตามโปรแกรมเพื่อต้องการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเตรียมความรับภัยพิบัติน้ำท่วม และการรับรู้ความเสี่ยงภัยพิบัติ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัยนี้ พบว่าโปรแกรมการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติน้ำท่วม ที่พัฒนาขึ้นส่งผลอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมีพฤติกรรมการเตรียมความรับภัยพิบัติน้ำท่วมสูงขึ้นทั้งหลังการทดลองและระยะติดตาม ดังนั้นในการทำวิจัยในครั้งต่อไปสามารถนำโปรแกรมนี้ไปปรับใช้ศึกษากับบุคคลกลุ่มอื่นที่ทำงานเกี่ยวการเตรียมพร้อมรับความรับภัยพิบัติอื่น

2. การวิจัยครั้งต่อไปควรสร้างรูปแบบกิจกรรมที่เน้นทักษะและสถานการณ์เสมือนให้ใกล้เคียงสถานการณ์จริงให้กลุ่มตัวอย่างได้ฝึกฝนในหลายรูปแบบมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดทักษะและมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเตรียมความพร้อม

References

Bandura, A. (1986). **Social foundations of thought and action : A social cognitive theory**. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall.

Department of Disaster Prevention and Mitigation. (2015). **Strategic Plan, Department of Disaster Prevention and Mitigation 2012-2016**. [Online]. Available : https://short.npru.ac.th/27o [2021, November 20].

Department of Disaster Prevention and Mitigation. (2016). **Department of Disaster Prevention and Mitigation Strategic Plan 2017-2021**. Bangkok : Department of Disaster Prevention and Mitigation.

_____. (2020). **Disaster alert report**. [Online]. Available : https://www.thairath.co.th/news/local/northeast/1955605 [2021, November 20].

_____. (2021). **Prevention and mitigation plan drill guide public disaster**. [Online]. Available : http://122.155.1.143/upload/download/file_attach/55acacb4f1f7c.pdf [2021, November 30].

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Duval, T. S., & Mulilis, J.-P. (1995). Negative Threat Appeals and Earthquake Preparedness : A Person-Relative-to-Event (PrE) Model of Coping With Threat1. **Journal of Applied Social Psychology, 25**(15), 1319-1339.

Jantakoon, J., Wattanathorn, A., Kaewurai, W. & Lincharoen, A. (2015). The Development of Curriculum to Enhance Consciousness on Disaster Preparedness based on Contemplative Education Approach for Lower Secondary Students. **Education Journal Naresuan University, 17**(1), 1-13.

Mohd Tariq, M. N., Shahar, H. K., Baharudin, M. R., Ismail, S. N. S., Manaf, R. A., Salmiah, M. S., Muthiah, S. G. (2021). A cluster-randomized trial study on the effectiveness of health education-based intervention (HEBI) in improving flood disaster preparedness among communities in Selangor, Malaysia: A study protocol. **BMC Public Health, 21**(1). 1-9.

Paton, D., Smith, L. & Johnston, D. (2005). When good intentions turn bad: promoting natural hazard preparedness. **Australian Journal of Emergency Management, 20**(1), 25-30.

Sookkoe, P., et al. (2020). The Effectiveness of Earthquake Preparation Program by Nurses in Elementary School in Chiangrai's Risk Area : Pilot Study. **Journal of The Royal Thai Army Nurses, 21**(2), 169-180.

Sripraphai, S. (2014). **Effectiveness of promoting the concept of the disaster preparedness program by the application of experiential learning on knowledge awareness and skill promotes the concept of the disaster preparedness of students in primary school at Thalangpranangsang School Thalang, Phuket**. Master of Science Thesis, Department of Public Health, Yala Rajabhat University.

Thomas, T., Leander-Griffith, M., Harp, V. & Cioffi, J. (2015). Influences of Preparedness Knowledge and Beliefs on Household Disaster Preparedness. **MMWR. Morbidity and Mortality Weekly Report, 64**(35), 965-971.

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

แนวทางในการพัฒนาโปรแกรมกิจกรรมความฉลาดรู้ทางกายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กอายุ 7-9 ปี

Guidelines for Developing a Physical Literacy Program for Enhancing Fundamental Movement Development of Children Aged 7-9 Years

นิติพันธ์ บุตรฉุย*
Nitipun Bootchuy
สุปราณี ขวัญบุญจันทร์**
Supranee Kwanboonchan
อนันต์ มาลารัตน์**
Anan Malarat

Received : September 24, 2021
Revised : February 18, 2022
Accepted : March 7, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมกิจกรรมความฉลาดรู้ทางกายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กอายุ 7-9 ปี โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจบุกเบิก (Exploratory Survey Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงผสมผสานแบบแผนรองรับภายใน (Embedded Design) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) เด็กที่มีอายุระหว่าง 7-9 ปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 390 คน และ 2) ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 204 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบทดสอบทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็ก อายุ 7-9 ปี เพื่อใช้ในการสำรวจพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กอายุ 7-9 ปี แบบสำรวจโปรแกรมกิจกรรมความฉลาดรู้ทางกายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กอายุ 7-9 ปี และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผลการวิจัย พบว่า แนวทางในการพัฒนาโปรแกรมกิจกรรมความฉลาดรู้ทางกายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กอายุ 7-9 ปี ประกอบด้วยกิจกรรมความฉลาดรู้ทางกายเพื่อเสริมสร้าง

*นักศึกษาหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Doctor of Education Program Students Department of Health and Physical Education, Srinakharinwirot University
**อาจารย์ประจำคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Lecturer of the Faculty of Physical Education, Srinakharinwirot Universit

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

พัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐาน ประกอบด้วย 9 ทักษะ คือ ทักษะการเดิน ทักษะการวิ่ง ทักษะการกระโดด 2 ขาพร้อมกัน ทักษะการกลิ้งบอล ทักษะการขว้าง ทักษะการตีบอลด้วยมือ ทักษะการเตะ ทักษะการรับบอลสองมือระดับอกและทักษะการส่งบอลกระดอนพื้น โดยเน้นการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย การเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่ การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ การเคลื่อนไหวแบบบังคับสิ่งของและใช้อุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหวแบบผสมผสาน การเคลื่อนไหวร่วมกับผู้อื่น ซึ่งในแต่ละช่วงวัยนั้นควรมีความยากง่ายของกิจกรรมที่แตกต่างกัน ระยะเวลาที่ใช้ในการพัฒนาทักษะที่เหมาะสม คือ 3 วันต่อสัปดาห์ ใช้เวลาวันละ 60 นาที ทั้งหมดเป็นจำนวน 8 สัปดาห์ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ ควรมีความหลากหลายของขนาดและสีสัน

คำสำคัญ : โปรแกรมกิจกรรมความฉลาดรู้ทางกาย / ทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐาน

ABSTRACT

This research was aimed to find the way in developing a physical literacy program to enhance the development of fundamental movement of children aged 7-9 years old. This research was a exploratory survey research using a embedded design method. Sample used in the research were 1) 390 children, aged 7-9 years old, who were studying under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 1 and 2) 204 teachers who taught physical education for students grade 1-3 in schools under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 1. Tools used in the research were analysis form for relevant documents and research, fundamental movement skills test for children aged 7-9 years old used to assess the development of fundamental movement of the said children, survey form for a physical literacy program to enhance the development of fundamental movement of children aged 7-9 years old, and the semi-structure interview form. The result indicated that the way to develop the physical literacy program to enhance the development of fundamental movement of children aged 7-9 years old included : The physical literacy program to enhance the development of fundamental movement included 9 skills which were walking, running, jumping with 2 legs, rolling of the ball, throwing, hitting the ball with hand, dancing, catching the ball with 2 hands at the chest level, and passing of the bouncing ball. By focusing on the fundamental movement, the skills included non-locomotor movement, locomotor movement, manipulative movement, mixed movement, and movement with other. In different age group, there should be different level of difficulty. The optimal duration to develop the skills was 3 days per week, 60 minutes per day, with a total of 8 weeks. Instrument used in the activity should be varied in size and color.

Keywords : Physical Literacy Program / Fundamental Movement

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐานให้กับเด็กอายุ 7-9 ปี ส่วนใหญ่มีความมุ่งหมายของการจัดกิจกรรม 3 ประการคือ 1) เพื่อให้เด็กได้รับความสนุกสนาน ร่าเริงจากการเล่นเกม กิจกรรมทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐาน 2) เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์การเคลื่อนไหวของร่างกายอย่างมีจังหวะและเป็นธรรมชาติ และ 3) เพื่อพัฒนาสุขภาพร่างกายให้มีความสมบูรณ์แข็งแรง

ความฉลาดรู้ทางกายมีความสำคัญต่อชีวิตของทุกคน เด็กทุกคนได้รับการพัฒนาความฉลาดรู้ทางกายทั้งในปัจจุบันและส่งต่อไปในอนาคต ผู้ปกครองต้องมีการตรวจสอบว่าพลศึกษาได้รับการรวมเข้าไว้เป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนแล้วหรือไม่ ผู้ปกครองต้องสนับสนุนเด็ก ๆ ด้วยการจูงใจและให้สนุกกับการมีกิจกรรมทางกาย ต้องไม่ลืมว่ากิจกรรมทุกกิจกรรมไม่จำเป็นต้องมีโครงสร้างตายตัวแต่สามารถเข้าร่วมด้วยความสนุก เล่นง่ายๆ กับเพื่อนและครอบครัว ซึ่งเมื่อพิจารณาในฐานะครูพลศึกษา จะต้องมั่นใจได้ว่าพลศึกษามีคุณค่าต่อเด็กและเป็นองค์ประกอบหลักของหลักสูตรของโรงเรียน การนำทรัพยากรต่าง ๆ มาช่วยสนับสนุนให้เด็กเกิดการพัฒนาความฉลาดรู้ทางกายในชั้นเรียน วางแผนโปรแกรมพลศึกษาให้มีความสนุกสนาน พัฒนาด้านความรู้ และทักษะอย่างเหมาะสมและมีกิจกรรมหลากหลาย และหากพิจารณาในฐานะผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมั่นใจได้ว่ามีหลักสูตรพลศึกษาที่มีคุณภาพเป็นองค์ประกอบหนึ่งของหลักสูตรโรงเรียน มอบหมายงานให้ครูพลศึกษาที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมและมีความกระตือรือร้น เป็นผู้จัดการเรียนรู้ให้นักเรียน จัดเวลาเรียนพลศึกษาอย่างพอเพียง รวมทั้งจัดสรรเวลา ให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางกายเป็นประจำ เช่น กีฬาประจำวัน กีฬาโรงเรียน กีฬาฤดูร้อนในฐานะนักการศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ บังคับให้มีหลักสูตรพลศึกษาที่มีคุณภาพให้นักเรียนเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 150 นาที/สัปดาห์ สนับสนุนให้จ้างครูพลศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในการสอนพลศึกษา

สิ่งสำคัญในการพัฒนาความฉลาดรู้ทางกาย คือ การพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานและทักษะพื้นฐานทางการกีฬาซึ่งจะทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นในการควบคุม การเคลื่อนไหวในกิจกรรมทางกายที่หลากหลาย มีการเรียนรู้จังหวะในการเคลื่อนไหวที่เหมาะสม การส่งเสริมการเคลื่อนไหวร่างกายเป็นวิธีหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญมากต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นผู้ที่มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และอารมณ์ โดย Buppachart (2015) ได้กล่าวว่า การเสริมสร้างร่างกายโดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกายมีความจำเป็นต่อการพัฒนาสมรรถภาพทางกายของนักเรียนในชั้นประถมศึกษา เพราะเด็กในวัยนี้จะมีการเจริญเติบโตทางร่างกายที่รวดเร็ว หากได้รับการออกกำลังกายที่สม่ำเสมอ และถูกวิธี อีกทั้งหากได้รับประทานอาหารที่ครบถ้วนตามหลักโภชนาการแล้ว ร่างกายจะเจริญเติบโตได้อย่างสมบูรณ์และแข็งแรง พร้อมกับการพัฒนาในด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนระดับประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่เป็นช่วงเวลาในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมโดยโลกของเด็กในวัยนี้ได้ถูกขยายออกอย่างกว้างขวางจากบ้านมาสู่โรงเรียนอย่างเต็มรูปแบบความสามารถของเด็กวัยนี้เป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการสร้างความเข้าใจในตนเองและการมีสัมพันธภาพกับสังคมซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อพัฒนาการด้านจิตใจอารมณ์และสังคมของเด็ก ซึ่งควรที่จะต้องได้รับการส่งเสริมให้มีการเคลื่อนไหวอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากเป็นวัยที่มีความพร้อมทั้งทางด้านการพัฒนาการ ร่างกายของเด็กวัยประถมศึกษาตอนต้นนี้

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

จะมีการเปลี่ยนแปลง และมีความสามารถเพิ่มขึ้นในหลายด้าน เด็กวัยนี้สามารถใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ได้ดี ชอบเคลื่อนไหวมากกว่าอยู่เฉย และชอบเคลื่อนไหวโดยธรรมชาติ การที่จะส่งเสริมให้ร่างกายของเด็กวัยนี้ทำงานได้คล่องแคล่วประสานกันได้ดี จำเป็นต้องอาศัยการฝึกฝนโดยผ่านการทำกิจกรรม ซึ่งจะพัฒนาให้เด็กมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงกระฉับกระเฉง แคล่วคล่องว่องไว มีสมาธิดี ประสาทต่าง ๆ ทำงานได้คล่อง สอดคล้องกับ Krabounrat (2015) ที่กล่าวว่า กิจกรรมการเคลื่อนไหวที่จัดเป็นทักษะพื้นฐานการเคลื่อนไหว (fundamental movement skills) ไม่ว่าจะเป็นการหยิบ จับ หิ้ว ยก โยน ขว้างปา เดิน วิ่ง กลิ้ง คลาน กระโดด แกว่งแขน โยกลำตัว งอตัว เหยียดตัว ปีนป่าย ห้อยโหน ฯลฯ ล้วนเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่จะนำไปสู่การพัฒนาความคิด และการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ตลอดจนรู้จักใช้ร่างกายในการเคลื่อนไหวได้อย่างฉลาด มีส่วนช่วยส่งเสริมและพัฒนาปฏิกิริยาความเร็วในการคิด การตัดสินใจ การแสดงออกซึ่งทักษะความสามารถในการเคลื่อนไหว กระบวนการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาเฉพาะได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว ฉับไวมีสมาธิมีเหตุผลสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและเหตุการณ์ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาเพื่อสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ต่อไป

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่ศึกษาแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมกิจกรรมความฉลาดรู้ทางกายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กอายุ 7-9 ปี อันจะเป็นประโยชน์ที่จะช่วยพัฒนาความฉลาดรู้ทางกายของเด็กให้มีคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนให้สามารถบรรลุจุดมุ่งหมาย ช่วยส่งเสริมให้โรงเรียนในระดับประถมศึกษามีการจัดกิจกรรมทางกายเพื่อเสริมสร้างการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กสูงขึ้น ช่วยพัฒนานักเรียนให้มีความฉลาดรู้ทางกาย มีความรู้ ความเข้าใจ สร้างแรงจูงใจในการมีการเคลื่อนไหวร่างกายขั้นพื้นฐาน สามารถนำการเคลื่อนไหวร่างกายขั้นพื้นฐานไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมกิจกรรมความฉลาดรู้ทางกายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กอายุ 7-9 ปี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจบุกเบิก (Exploratory Survey Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงผสมผสานแบบแผนรองรับภายใน (Embedded Design) ซึ่งมีวิธีการวิจัยเชิงปริมาณเป็นวิธีการหลัก และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นวิธีการรองรับ โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Document Synthesis)

ในเรื่องของความฉลาดรู้ทางกาย กิจกรรมทางกาย ทักษะและพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กอายุ 7-9 ปี ผู้วิจัยดำเนินการ สำรวจ ค้นหา และวิเคราะห์ แจกแจงเนื้อหาของเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามประเด็นสำคัญ ประกอบด้วย 1) แนวคิด หลักการของการเสริมสร้างทักษะและพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐานที่เหมาะสมกับเด็กในช่วงอายุ 7–9 ปี และ 2) แนวคิดและหลักการของการเสริมสร้างความ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ฉลาดรู้ทางกาย การจัดกิจกรรมทางกาย เพื่อสร้างแบบสำรวจกิจกรรมความรอบรู้ทางกาย ฯ ของโรงเรียนระดับประถมศึกษา

ดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อสร้างกรอบแนวทางในการสร้างแบบทดสอบทักษะการเคลื่อนไหวของเด็กอายุ 7-9 ปี แบบสำรวจโปรแกรมกิจกรรมความฉลาดรู้ทางกาย ของโรงเรียนระดับประถมศึกษา และแนวทางในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างกิจกรรมความฉลาดรู้ทางกายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กอายุ 7-9 ปี

ขั้นตอนที่ 2 สำรวจพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็ก อายุ 7-9 ปี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กที่มีอายุระหว่าง 7-9 ปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 10,132 คน จาก 204 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 375 คน แต่เพื่อความน่าเชื่อถือและความครอบคลุมของข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็น 390 คน ซึ่งมากกว่าขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้ แล้วดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Sampling)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสำรวจพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็ก อายุ 7-9 ปี ในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบทดสอบทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็ก อายุ 7-9 ปี จากสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนที่ 1 โดยมีขั้นตอนของการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้ 1) ผู้วิจัยนำแบบทดสอบฯ ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบ และดำเนินการแก้ไข 2) นำแบบทดสอบที่ผ่านการปรับแก้จากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และ 3) นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย เพื่อวิเคราะห์คุณภาพด้านอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยคุณภาพด้านอำนาจจำแนก ทุกข้อมีค่า ≥ 0.2 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ เท่ากับ .82 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลการวิจัย และดำเนินการประสานงานกับครูผู้สอนที่ดูแลเด็ก/ครูประจำชั้น ในโรงเรียนต่าง ๆ โดยนัดหมายวันเวลาในการเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กอายุ 7-9 ปี โดยประมาณ 5 นาทีต่อนักเรียน 1 คน หลังจากนั้นผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผลค่าเฉลี่ยออกมาเป็นระดับพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กอายุ 7-9 ปี โดยจำแนกตามเพศ ชั้นปีที่ศึกษา และเขตอำเภอที่เป็นสถานที่ตั้งของโรงเรียน

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์สถิติเชิงอ้างอิง เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กอายุ 7-9 ปี จำแนกตามตัวแปรข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียน ประกอบด้วย 1) เพศ วิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent Sample t-test 2) อายุ ทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) หากพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ จะดำเนินการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Multiple Comparison Test) ด้วยสถิติทดสอบของแอลเอสดี (LSD) และ 3) อำเภอ ที่เป็นสถานที่ตั้งของโรงเรียนที่วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) หากพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ จะดำเนินการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Multiple Comparison Test) ด้วยสถิติทดสอบของแอลเอสดี (LSD) เช่นเดียวกัน โดยกำหนดระดับนัยสำคัญของการทดสอบ คือ .05

ขั้นตอนที่ 3 การสำรวจโปรแกรมกิจกรรมความฉลาดรู้ทางกายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กอายุ 7-9 ปี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในขั้นตอนนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 204 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 204 คน โดยกลุ่มตัวอย่างต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) เป็นครูที่สอนพลศึกษาในเด็กที่มีอายุ 7-9 ปี ในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 2) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนพลศึกษาอย่างน้อย 3 ปี และ 3) มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้ 1) สร้างแบบสำรวจโปรแกรมกิจกรรมความฉลาดรู้ทางกายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กอายุ 7- 9 ปี ของโรงเรียนระดับประถมศึกษา โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยพิจารณาในมิติของความต้องการเพื่อการพัฒนา และสภาพการดำเนินการปัจจุบัน 2) นำแบบสำรวจฯ ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบ และดำเนินการแก้ไข 3) นำแบบสำรวจฯ ที่ผ่านการปรับแก้จากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ตรวจสอบและแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และ 5) นำแบบสำรวจฯ ไปทดลองใช้กับครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความเชื่อมั่น ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพของสำรวจความต้องการจำเป็นของครูผู้สอนที่มีต่อการพัฒนาโปรแกรมกิจกรรมความฉลาดรู้ทางกายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กอายุ 7-9 ปี พบว่า แบบสำรวจมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .79 แสดงว่าแบบสำรวจ ฯ มีคุณภาพเหมาะสม สามารถที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมแบบสำรวจโปรแกรมกิจกรรมความฉลาดรู้ทางกายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กอายุ 7- 9 ปี ของโรงเรียนระดับประถมศึกษา

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

จากครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการเพื่อการพัฒนา (I) และสภาพการดำเนินการปัจจุบัน (D) และทำการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นประยุกต์ (PNI modified) จากนั้น ดำเนินการจัดเรียงลำดับความสำคัญของกิจกรรม/ประเด็นที่ประเมิน โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความต้องการจำเป็นประยุกต์ที่คำนวณได้จากมากไปน้อยตามลำดับ

ขั้นตอนที่ 4 การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi- structured Interview)

ด้านกิจกรรมความฉลาดรู้ทางกายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กอายุ 7-9 ปี จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ด้านการจัดกิจกรรมความฉลาดรู้ทางกาย/กิจกรรมทางกาย /กิจกรรมพัฒนาทักษะหรือพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็ก อายุ 7 -9 ปี และการสร้างโปรแกรมทางพลศึกษา/โปรแกรมความฉลาดรู้ทางกาย/โปรแกรมการพัฒนาหรือเสริมสร้างพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐาน

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการสร้างโปรแกรมกิจกรรมความฉลาดรู้ทางกายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กอายุ 7-9 ปี หลังจากนั้นผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างฯ ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบ และดำเนินการแก้ไข และนำไปทดลองสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 คน เพื่อตรวจสอบความเป็นปรนัย (Objectivity) ของข้อคำถาม ว่าก่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการตอบข้อคำถามนั้น ๆ และทำให้ได้คำตอบที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัยหรือไม่ จากนั้นดำเนินการปรับแก้ข้อคำถามให้ชัดเจน มีความเป็นปรนัยเพิ่มขึ้น ก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒถึงผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านเพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์ถึงแนวทางการสร้างโปรแกรมกิจกรรมความฉลาดรู้ทางกายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐาน โดยใช้เวลาในการสัมภาษณ์ 40-60 นาที ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง หลังจากดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ (Content analysis) ร่วมกับการสรุปอุปนัย (Analytic induction) แล้วนำเสนอในรูปของความเรียงเชิงพรรณนา พร้อมข้อสรุป

สรุปผลการวิจัย

1. การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า หลักการของการเสริมสร้างทักษะและพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐานที่เหมาะสมกับเด็กในช่วงอายุ 7–9 ปี เพื่อสร้างเป็นแบบทดสอบทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐาน พบว่า การเคลื่อนไหว หมายถึง กิจกรรมที่สามารถทำให้อวัยวะต่างๆ ของร่างกายได้ทำงานประสานกัน จะส่งผลทำให้อวัยวะเหล่านั้นสามารถทำงานร่วมกับระบบประสาทและระบบกล้ามเนื้อได้ดีขึ้นและทำให้ร่างกายเกิดการเคลื่อนไหว ซึ่งการเคลื่อนไหวจะมี 3 ลักษณะ คือ การเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่ เช่น การยืนบิดลำตัว การนั่งเหยียดแขน เป็นต้น การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ เช่น การวิ่ง การกระโดด และการเคลื่อนไหว

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

แบบใช้อุปกรณ์หรือวัตถุอื่นประกอบ เช่น การยกสิ่งของหรือการจับถืออุปกรณ์แล้วเคลื่อนที่ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ล้วนเป็นการเคลื่อนไหวพื้นฐานที่มีอยู่ในชีวิตประจำวันของมนุษย์

หลักการของการเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางกาย การจัดกิจกรรมทางกาย เพื่อสร้างแบบสำรวจกิจกรรมความรอบรู้ทางกายฯ ของโรงเรียนระดับประถมศึกษา และเพื่อใช้ประกอบเป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนากิจกรรมความฉลาดรู้ทางกายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กอายุ 7-9 ปี พบว่า ทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานว่าเป็นรูปแบบการเคลื่อนไหวที่ต้องใช้ร่างกายหลายส่วน และเป็นพื้นฐานของความฉลาดหรือความสามารถทางกาย (physical literacy) ทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐาน (fundamental movement skills) เป็นฐานรากของการเคลื่อนไหวเบื้องต้น (foundational movements) หรือเป็นรูปแบบที่ต้องเกิดก่อนทักษะอื่นใด ยิ่งมีความชำนาญและมีทักษะเฉพาะที่มีความซับซ้อนมากขึ้นเท่าไรก็จะยิ่งส่งผลดีต่อการเล่น (play) เกมและกีฬาเฉพาะอย่างได้มากเท่านั้นทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานจำแนกเป็นทักษะกลุ่มย่อยประกอบด้วย ทักษะการจัดการกับร่างกาย (body management skills) ทักษะการเคลื่อนที่ (locomotor skills) และทักษะการควบคุมวัตถุ (object control skills)

2. ผลการสำรวจพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กอายุ 7-9 ปี พบว่า ค่าเฉลี่ยทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กอายุ 7-9 ปี พบว่า ภาพรวมของทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กอายุ 7-9 ปี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.10 (S.D. = .42) โดยทักษะที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ทักษะการส่งบอลกระดอนพื้น (Bouncing) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.16 (S.D. = .95) รองลงมา คือ ทักษะการเดิน (Walking) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.14 (S.D. =.84) และทักษะที่มีค่าเฉลี่ยของทักษะต่ำที่สุด คือ ทักษะการกลิ้งบอล (Rolling) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.01 (S.D. =.95) จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น เมื่อพิจารณาข้อมูลอย่างรอบด้านแล้วสะท้อนให้เห็นว่าเด็กที่มีปัญหาในเรื่องของการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานมากที่สุดคือ เด็กอายุ 9 ปี (ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3)

3. ผลการสำรวจโปรแกรมกิจกรรมความฉลาดรู้ทางกายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กอายุ 7-9 ปี พบว่า ในด้านการประเมินผล (ซึ่งปรับใช้ทั้ง 3 ช่วงอายุ) การประเมินการเคลื่อนไหวพื้นฐานแบบใช้อุปกรณ์ประกอบ เช่น การกลิ้งบอล การขว้าง การตีบอลด้วยมือ การเตะ การรับบอลสองมือระดับอก การส่งบอลกระดอนพื้น มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การประเมินการเคลื่อนไหวพื้นฐาน เช่น การเดิน การวิ่ง การกระโดด และ การประเมินองค์ประกอบของร่างกายด้วยการวัดน้ำหนักวัดส่วนสูงเพื่อหาค่าดัชนีมวลกาย ตามลำดับ

4. ผลการสังเคราะห์แนวทางการสร้างโปรแกรมกิจกรรมความฉลาดรู้ทางกายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กอายุ 7-9 ปี พบว่า การพัฒนากิจกรรมความฉลาดรู้ทางกายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐาน ประกอบด้วย 9 ทักษะ คือ ทักษะการเดิน (Walking) ทักษะการวิ่ง (Running) ทักษะการกระโดด 2 ขาพร้อมกัน (Jumping) ทักษะการกลิ้งบอล (Rolling) ทักษะการขว้าง (Throwing) ทักษะการตีบอลด้วยมือ (Striking) ทักษะการเตะ (Kicking) ทักษะการรับบอลสองมือระดับอก (Receiving) และทักษะการส่งบอลกระดอนพื้น (Bouncing) ด้านกิจกรรม ควรจัดให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก การเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐานควรจะต้องได้รับการพัฒนา ประกอบด้วย การเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่ (non-locomotor

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

movement) การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ (locomotor movement) การเคลื่อนไหวแบบบังคับสิ่งของและใช้อุปกรณ์ประกอบ (manipulative movement/ object control skills) การเคลื่อนไหวแบบผสมผสาน (combination movement) การเคลื่อนไหวร่วมกับผู้อื่น (movement with other) ซึ่งในแต่ละช่วงวัยนั้นควรมีความยากง่ายของกิจกรรมที่แตกต่างกัน ระยะเวลาที่ใช้ในการพัฒนาทักษะที่เหมาะสม คือ 3 วันต่อสัปดาห์ ใช้เวลาวันละ 60 นาที ทั้งหมดเป็นจำนวน 8 สัปดาห์ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ ควรมีความหลากหลายของขนาดและสีสัน มีความปลอดภัย หาง่าย และราคาไม่แพง

อภิปรายผลการวิจัย

แนวทางการสร้างโปรแกรมกิจกรรมความฉลาดรู้ทางกายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กอายุ 7-9 ปี มีประเด็นสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ การเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐาน กิจกรรมความฉลาดรู้ทางกายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐาน และระยะเวลาในการพัฒนาความฉลาดรู้ทางกายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กอายุ 7-9 ปี ซึ่งแนวทางการสร้างโปรแกรมกิจกรรมความฉลาดรู้ทางกายฯ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ เป็นการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากนักวิชาการต่าง ๆ ศึกษาการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐานจากกลุ่มตัวอย่าง และสำรวจความต้องการจำเป็น โดยมีการอภิปรายผลการวิจัยในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. การเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐานควรจะต้องได้รับการพัฒนา ประกอบด้วย การเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่ (non-locomotor movement) การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ (locomotor movement) การเคลื่อนไหวแบบบังคับสิ่งของและใช้อุปกรณ์ประกอบ (manipulative movement/ object control skills) การเคลื่อนไหวแบบผสมผสาน (combination movement) การเคลื่อนไหวร่วมกับผู้อื่น (movement with other) ซึ่งในแต่ละช่วงวัยนั้นควรมีความยากง่ายของกิจกรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ Pianchob (1984) ได้กล่าวว่า การเคลื่อนไหวเบื้องต้น หมายถึง กระบวนการของการเคลื่อนไหว เพื่อช่วยพัฒนาส่วนต่าง ๆของร่างกายให้มีการทำงานร่วมกันและประสานงานซึ่งกันและกันในระหว่างระบบประสาทและกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆของร่างกายเหล่านั้นให้สามารถทำงานได้ดีและมีประสิทธิภาพโดยแบ่งประเภทของกิจกรรมการเคลื่อนไหวเบื้องต้นได้เป็น 3 ประเภทคือ การเคลื่อนไหวเบื้องต้นแบบไม่เคลื่อนที่ การเคลื่อนไหวเบื้องต้นแบบเคลื่อนที่ และการเคลื่อนไหวเบื้องต้นแบบที่มีการใช้อุปกรณ์หรือวัตถุอื่นประกอบ สอดคล้องกับ Kunaapisit (2009) กล่าวว่า การเคลื่อนไหวเบื้องต้นเป็นกิจกรรมสำคัญที่จะช่วยให้เด็กได้มีการพัฒนาทักษะเบื้องต้น โดยเฉพาะเด็กระดับอนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษา ซึ่งทักษะการเคลื่อนไหวเบื้องต้น และสอดคล้องกับ Charoenchaipinan (2017) ได้กล่าวไว้ว่า การเคลื่อนไหวเบื้องต้นประกอบไปด้วย การเคลื่อนไหวเบื้องต้นแบบอยู่กับที่ การเคลื่อนไหวเบื้องต้นแบบเคลื่อนที่ และการเคลื่อนไหวเบื้องต้นแบบประกอบอุปกรณ์ซึ่งเป็นความสามารถพื้นฐานที่เป็นจุดเริ่มต้นที่มีความจำเป็นที่จะนำไปสู่คุณภาพ และประสิทธิภาพของการเคลื่อนไหวในกิจกรรมต่างๆ

2. กิจกรรมความฉลาดรู้ทางกายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐาน ประกอบด้วย 9 ทักษะ คือ ทักษะการเดิน (Walking) ทักษะการวิ่ง (Running) ทักษะการกระโดด 2 ขาพร้อมกัน (Jumping) ทักษะการกลิ้งบอล (Rolling) ทักษะการขว้าง (Throwing) ทักษะการตีบอลด้วยมือ (Striking) ทักษะการเตะ (Kicking) ทักษะการรับบอลสองมือระดับอก (Receiving) และทักษะการส่งบอลกระดอนพื้น (Bouncing) ด้านกิจกรรม

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ควรจัดให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก สอดคล้องกับ Kunaapisit (2009) and Krabounrat (2015) ได้กล่าว กิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยและระดับประถมศึกษา ควรเน้นทักษะพื้นฐานการเคลื่อนไหวและทักษะพื้นฐานกีฬา การที่เด็กๆ จะสามารถเรียนรู้ทักษะและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจนกลายเป็นผู้ที่มีทักษะและความสามารถในการใช้ร่างกายในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1) ทักษะการเคลื่อนไหวแบบไม่เคลื่อนที่ ได้แก่ การก้ม การเหยียด การดึง การบิด การหมุน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อเด็ก และประถมศึกษาตอนต้น เพราะช่วยให้เจริญเติบโต สนองความอยากรู้ อยากเห็น และอยากสำรวจทดลองด้วยตนเอง 2) ทักษะการเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ ได้แก่ การคลาน การกลิ้ง การม้วนตัว การเดิน การวิ่ง การกระโดดสลับเท้า การกระโจน การไถลเท้าหรือสไลด์ การกระโดดสองเท้า การกระโดดเขย่ง เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กอนุบาลจนถึงประถมศึกษาตอนต้น จึงมีคุณค่าเช่นเดียวกับทักษะการเคลื่อนไหวแบบไม่เคลื่อนที่แต่ยากขึ้นมาอีกระดับหนึ่ง และ 3) ทักษะการบังคับสิ่งของและใช้อุปกรณ์ ได้แก่ ลูกบอล ถุงถั่ว ห่วงยาง เป็นการใช้ทักษะทั้งมือ เท้า ซึ่งช่วยให้การทำงานประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา และเท้ากับตาดีขึ้น อาจเรียกได้ว่าเป็นทักษะการเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์ก็ได้ และ Hayden-Davies (2005) ได้ให้การสนับสนุนแนวความคิดเรื่องความฉลาดรู้ทางกายว่า เด็กจะต้องสามารถแสดงทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานของตนเองได้ในสถานการณ์และกิจกรรมที่หลากหลาย

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการพัฒนาทักษะที่เหมาะสม คือ 3 วันต่อสัปดาห์ ใช้เวลาวันละ 60 นาที ทั้งหมดเป็นจำนวน 8 สัปดาห์ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ ควรมีความหลากหลายของขนาดและสีสัน มีความปลอดภัย หาง่าย และราคาไม่แพง ระยะเวลาที่ใช้ในการพัฒนาทักษะที่เหมาะสม คือ 3 วันต่อสัปดาห์ ใช้เวลาวันละ 60 นาที ทั้งหมดเป็นจำนวน 8 สัปดาห์ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ ควรมีความหลากหลายของขนาดและสีสัน มีความปลอดภัย หาง่ายและราคาไม่แพง สอดคล้องกับ Tantipalacheewa (2004) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเคลื่อนไหวสำหรับเด็ก คือ กิจกรรมที่นำมาจัดให้เด็กนั้นควรเป็นกิจกรรมที่มีความสร้างสรรค์ เน้นการเคลื่อนไหวพื้นฐาน โดยให้ทุกส่วนในร่างกายได้เคลื่อนไหว ครูผู้สอนคอยสังเกตช่วยเหลือ สร้างความเชื่อมั่นให้กับเด็ก ลักษณะกิจกรรมการเคลื่อนไหวไม่ซับซ้อน เป็นการเคลื่อนไหวที่มีความอิสระตามพัฒนาการ ให้เป็นธรรมชาติหรือตามเสียงดนตรี มีพื้นที่เหมาะสมเพียงพอ และปลอดภัยในการจัดกิจกรรม เพื่อประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาการเคลื่อนไหวของเด็กๆ และ Whitehead (2010) ได้ให้ความหมายของความฉลาดรู้ทางกายไว้ว่าความสามารถในการเรียนรู้ทางกายเป็นความสามารถและแรงจูงใจในการเคลื่อนไหวที่จะทำให้เกิดผลดีต่อคุณภาพชีวิต เป็นการเคลื่อนไหวด้วยความสมดุล ภายใต้การจัดการและความเชื่อมั่นในสถานการณ์ที่ท้าทายและหลากหลาย และเป็นความสามารถในการเคลื่อนไหวได้ในทุกสภาพแวดล้อมภายใต้การเคลื่อนไหวที่คาดการณ์ไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนแต่ละคนมีขีดความสามารถด้านการเคลื่อนไหวพื้นฐานที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งสามารถนำไปสู่การสร้างเกณฑ์ปกติในระดับโรงเรียนที่สะท้อนความสามารถและบริบทของโรงเรียนที่แท้จริง ดังนั้น ครูผู้สอนพลศึกษาจึงควรนำแบบทดสอบทักษะทั้ง 9 ทักษะนี้ นำไปวัดและประเมินความสามารถ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ของนักเรียน ตลอดจนสร้างเกณฑ์ปกติในระดับโรงเรียนของตนเอง เพื่อจะได้ใช้เป็นเป้าหมายหรือเกณฑ์เปรียบเทียบในการพัฒนาความสามารถของนักเรียนที่มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนตนเอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงสำรวจ ในลักษณะของการสร้างฐานข้อมูลด้านทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กอายุ 7-9 ปี โดยจัดทำเป็นเกณฑ์ปกติในระดับภูมิภาค และในระดับประเทศ

2. ควรมีการพัฒนาโปรแกรมกิจกรรมความฉลาดรู้ทางกายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กอายุ 7-9 ปีในรูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (Application) เพื่อที่ผู้สนใจสามารถนำไปใช้ได้สะดวกยิ่งขึ้น

3. ควรมีการวิจัยเชิงทดลอง โดยนำโปรแกรมกิจกรรมความฉลาดรู้ทางกายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการการเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กอายุ 7-9 ปี ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง

References

Buppachart, D. (2015). How importance of physical education to the development of students. **Journal of Education, 1**(2), 25-36.

Charoenchaipinan, J. (2017). **The development of physical education program for teachers who does not have a degree physical education on primary education level.** Dissertation, Ed.D. Health and Physical Education Graduate School, Srinakharinwirot University Bangkok.

Eaimsaart, P. (2016). **The development of actual condition assessment format on physical education management on primary 3 level for small-size school.** Dissertation Graduated School, Srinakharinwirot University, Bangkok.

Hayden-Davies D. (2005). How Does the Concept of Physical Literacy Relate to What is and What Could be The Practice of Physical Education. **British Journal of Teaching Physical Education**, 36(3), 45-48.

Krabounrat, C. (2014). Applying the basic training principle. **Journal of Health, Physical Education, and Recreation**, 40(2), 5-12.

Krabounrat, C. (2015). Fundamental movement skills related to brain development. **Journal of Health, Physical Education, and Recreation, 41**(1), 5-16.

_____. (2017). **Physical Activity**. [Online]. Available : http://www.tahper.or.th/Chiang%20mai/9956/58.pdf [2019, July 27].

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Kuna-apisit, W. (2009). **Fundamental movement to playing sports and health promotion.** Bangkok : Trading Division of Office of the Welfare Promotion Commission for Teachers and Educational Personnel.

Ministry of Education. (2009). **Indicator and learning standard of health and physical education of basic education core curriculum B.E. 2551.** Bangkok : The Agricultural Co-operative Federation of Thailand, Ltd.

Ministry of Health. (2018). **Board of physical activity promotion program development, physical activity promotion plan B.E. 2018-2030.** Bangkok : NC Concept. Ltd.

Pianchob, W. (1984). **Principle and teaching methods of physical education.** Bangkok : Wattanapanit.

_____. (2017). **Collection of articles on philosophy, principle, teaching methods, and assessment on physical education.** Bangkok : Chulalongkorn University.

Suwantada, S. (2005). **Learning movement skill, theory, and practice.** Bangkok : School of Sport Science, Chulalongkorn University.

Tantipalacheewa, K. (2004). **Caring of pre-school children aged 3-5 years old.** Bangkok : Chotisuk Publiching.

Wattanapayungkul, Y. (2016). **The development of throwing movement program for enhancing skilled psychomotor domain of undergraduate students in physical education major.** Dissertation. Ed.D. Health and Physical Education Graduated School, Srinakharinwirot University, Bangkok.

Whitehead. (2010). **Physical Literacy Throughout the Lifecourse**. New York : Routledge.

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ปัจจัยทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการใช้คำบุรุษสรรพนามภาษาไทยของผู้เรียนชาวเวียดนามที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

Cultural Factors Affecting the Usage of Thai Personal Pronouns of the Vietnamese Students Learning Thai as a Foreign Language

Le Tran Mac Khai*
สุภัค มหาวรากร**
Supak Mahavarakorn

Received : October 28, 2021
Revised : March 28, 2022
Accepted : May 17, 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการใช้คำบุรุษสรรพนามภาษาไทยของผู้เรียนชาวเวียดนาม โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับคำบุรุษสรรพนาม สัมภาษณ์ผู้เรียนชาวเวียดนามเกี่ยวกับการใช้คำบุรุษสรรพนามภาษาไทย และสัมภาษณ์ผู้สอนชาวเวียดนามเกี่ยวกับการใช้คำบุรุษสรรพนามภาษาไทยของผู้เรียนชาวเวียดนาม หลังจากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบ และสังเคราะห์ ผลจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางวัฒนธรรม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ และความสนิทสนมระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง มีผลต่อการใช้คำบุรุษสรรพนามภาษาไทยของผู้เรียนชาวเวียดนามที่เรียนภาษาไทย การรับรู้ความเหมือนและความต่างด้านวัฒนธรรมระหว่างไทยกับเวียดนามจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ภาษาไทยของผู้เรียนชาวเวียดนาม เพราะคำบุรุษสรรพนามภาษาไทยมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมไทย ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม

คำสำคัญ : ปัจจัยทางวัฒนธรรม / คำบุรุษสรรพนาม / ผู้เรียนชาวเวียดนาม / ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

---

*นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย วิชาเอกภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Student of Doctor of Arts Program in Thai as a Foreign Language at the Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University
**อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Lecturer of Doctor of Arts Program in Thai at the Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ABSTRACT

This article aims to study cultural factors affecting the usage of Thai personal pronouns of the Vietnamese students who study Thai as a foreign language. The data were collected by studying documents and research related to personal pronouns, interviewing the Vietnamese students about how to use personal pronouns in Thai language and interviewing the Vietnamese teachers about the use of Thai personal pronouns of Vietnamese students. Thereafter, the analysis of the collected data was analyzed, compared and synthesized. The findings show that socio-cultural factors such as gender, age, status of and intimacy between speakers and listeners affect the use of Thai personal pronouns of the Vietnamese students who study Thai language. The students' acquisition regarding the similarity and differences of Thai and Vietnamese cultures plays a part in increasing their effectiveness of using Thai language since the use of Thai personal pronouns are related to Thai culture, which is the obstacle of Thai language learning of the Vietnamese students.

Keywords : Cultural Factors / Personal Pronoun / Vietnamese Students / Thai as a Foreign Language

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศที่ได้รับความสนใจจากชาวเวียดนามเป็นอย่างมาก เนื่องจากรัฐบาลทั้งสองประเทศส่งเสริมและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกันในทุก ๆ ด้าน เช่น การค้าการลงทุน การท่องเที่ยว การเมือง การศึกษา เป็นต้น สถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนจึงเปิดสอนภาษาไทยเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน ภาษาไทยกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารระหว่างชาวไทยและชาวเวียดนาม ซึ่งเป็นการสื่อสารระหว่างชนชาติที่มีภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ปัจจัยทางวัฒนธรรมย่อมส่งผลต่อการสื่อสาร เนื่องจากวัฒนธรรมและการสื่อสารมีอิทธิพลต่อกันและกัน การสื่อสารของคนในสังคมหนึ่งสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมของสังคมนั้น ความแตกต่างทางวัฒนธรรมจึงอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดในการสื่อสาร (Samovar, et al., 1985)

การเรียนการสอนภาษาไทยที่เวียดนามจึงต้องคำนึงถึงปัจจัยทางวัฒนธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของผู้เรียน เพราะภาษาไม่ได้มีเพียงแต่ระบบไวยากรณ์เท่านั้นแต่ยังมีปัจจัยทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการใช้ภาษา ดังนั้นภาษาและวัฒนธรรมจึงไม่สามารถแยกออกจากกันได้ การเรียนรู้ภาษาของชาติใดชาติหนึ่งหมายรวมถึงการเรียนรู้วัฒนธรรมของชนชาตินั้นด้วย (Hiranpat, 2005) การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศจึงต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยทางวัฒนธรรมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (Brody, 2003, p.37)

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

คำบุรุษสรรพนามภาษาไทยเป็นเนื้อหาความรู้ที่ผู้เรียนชาวเวียดนามได้เรียนตั้งแต่ระดับเบื้องต้นหรือในชั่วโมงแรกๆ ที่เริ่มเรียนภาษาไทย เพราะบุรุษสรรพนาม (personal pronoun) คือ “คำสรรพนามที่ใช้แทนตัวผู้พูด ผู้ที่พูดด้วย และผู้ที่อ้างถึง เรียกว่า สรรพนามบุรุษที่ 1 สรรพนามบุรุษที่ 2 และสรรพนามบุรุษที่ 3 ตามลำดับ” (Office of the Royal Society, 2017, p.328) โดยนววรรณ พันธุเมธา (Panthumetha, 2016, pp.22-27) ใช้คำว่า คำบอกบุรุษ เพื่อเรียกคำบุรุษสรรพนามในภาษาไทย และกล่าวถึงคำบอกบุรุษว่า คำบอกบุรุษใช้แทนคำนามในการสนทนา บุคคล หรือสิ่งที่เกี่ยวข้องในการสนทนา ซึ่งประกอบด้วย ผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ถูกกล่าวถึงหรือสิ่งที่ถูกกล่าวถึง โดยคำที่ใช้เรียกแทนผู้พูดเรียกว่า คำบอกบุรุษที่ 1 เช่น ข้าพเจ้า ฉัน ผม เป็นต้น คำที่ใช้เรียกแทนผู้ฟังเรียกว่า คำบอกบุรุษที่ 2 เช่น แก เจ้า เธอ ท่าน เป็นต้น และคำที่ใช้เรียกแทนผู้ที่กล่าวถึงหรือสิ่งที่กล่าวถึงเรียกว่า คำบอกบุรุษที่ 3 เช่น มัน แก เขา เป็นต้น

คำบุรุษสรรพนามภาษาไทยมีความหมายเชิงไวยากรณ์และสะท้อนวัฒนธรรมไทย โดยกาญจนา นาคสกุล (Naksakul, 1997) กล่าวว่า “คำสรรพนามภาษาไทยสะท้อนวัฒนธรรมไทยอย่างชัดเจน” คำบุรุษสรรพนามไม่เพียงทำหน้าที่แทนผู้พูดหรือผู้ฟัง แต่ยังแสดงลักษณะของผู้พูดและผู้ฟัง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง อารมณ์และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รวมถึงค่านิยมของคนไทย กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ คำบุรุษสรรพนามมีความผูกพันกับวัฒนธรรมไทย การเลือกใช้คำบุรุษสรรพนามภาษาไทยที่ถูกต้องเหมาะสมต้องคำนึงถึงบริบทสังคมวัฒนธรรมไทย ซึ่งสอดคล้องกับนววรรณ พันธุเมธา (Panthumetha, 2016, pp.25-26) ที่กล่าวว่า คำบอกบุรุษในภาษาไทยบอกข้อมูลได้หลายประการ ได้แก่ 1) เพศ เช่น “ผม” ใช้เมื่อผู้พูดเป็นชาย “ดิฉัน” ใช้เมื่อผู้พูดเป็นหญิง 2) พจน์ เช่น “เขา” เป็นเอกพจน์ “พวกเขา” เป็นพหูพจน์ 3) ฐานะของผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ที่กล่าวถึง เช่น “ข้าพระพุทธเจ้า” ใช้หมายถึงผู้พูดเมื่อผู้ฟังเป็นพระราชาหรือเจ้านายชั้นสูง “ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท” ใช้หมายถึงผู้ฟังเป็นพระราชา 4) ท่าทีของผู้พูดต่อผู้ฟังหรือผู้ที่กล่าวถึง เช่น “ข้า-เอ็ง” “กู-มึง” แสดงความสนิทสนมระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง หรือใช้กับผู้ฟังที่มีฐานะต่ำกว่า “ฉัน-เรา-เธอ” เป็นคำบอกบุรุษที่ผู้หญิงอาจใช้เพื่อแสดงความสนิทสนมกัน เช่นเดียวกับ “ลื้อ-อั๊ว” “เรา-นาย” เป็นคำบอกบุรุษที่ผู้ชายมักใช้เมื่อสนิทสนมกัน

การใช้คำบุรุษสรรพนามภาษาไทยมักเป็นปัญหาสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม เนื่องจากผู้เรียนไม่ทราบหรือไม่ให้ความสำคัญกับการเลือกใช้คำบุรุษสรรพนามให้สอดคล้องกับบริบทสังคมวัฒนธรรมไทย จากการสัมภาษณ์อาจารย์และนักศึกษาชาวเวียดนาม พบว่า นักศึกษาชาวเวียดนามประสบปัญหาในการเลือกใช้คำบุรุษสรรพนามในการสื่อสารกับคนไทย เช่น นักศึกษาหญิงมักใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 ว่า “หนู” แทนตัวเองเมื่อสนทนากับอาจารย์ เมื่อพบเพื่อนคนไทยวัยเดียวกันจึงใช้คำว่า “หนู” แทนตัวเองตามความเคยชิน และใช้คำบุรุษสรรพนามที่ 2 ว่า “คุณ” แทนเพื่อนที่พูดด้วย ซึ่งเพื่อนคนไทยบอกว่าเป็นการใช้คำบุรุษสรรพนามที่ไม่เหมาะสม เพราะถ้าเป็นเพื่อนวัยเดียวกันคนไทยไม่เรียกตัวเองว่า “หนู” และเรียกเพื่อนว่า “คุณ” แต่มักใช้ชื่อเล่นเพื่อเรียกกัน หรือใช้คำว่า “เรา-เธอ” “ฉัน-เธอ” “ฉัน-แก” เพื่อแทนผู้พูดและผู้ฟัง ขึ้นอยู่กับความสนิทสนมระหว่างกัน นักศึกษาหญิงบางคนสับสนในการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 ว่า “ฉัน” และ “หนู” เมื่อสนทนากับอาจารย์ โดยมักใช้คำว่า “ฉัน” แทนตนเองเมื่อสนทนากับอาจารย์ เพราะคิดว่าเป็นคำสรรพนามบุรุษที่ 1 ที่ใช้แทนผู้พูดได้ในทุกสถานการณ์ อาจารย์ชาวเวียดนามให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกรณีที่นักศึกษาฝึกงานถูกตำหนิเมื่อเป็นล่ามในการ

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ประชุมระหว่างกงสุลใหญ่ไทยกับผู้นำฝ่ายเวียดนามว่า นักศึกษาฝึกงานใช้คำว่า “แก” แทนผู้นำฝ่ายเวียดนาม แทนที่จะใช้คำว่า “ท่าน” หรือตำแหน่งของผู้นำฝ่ายเวียดนาม นอกจากนั้นนักศึกษาชาวเวียดนามยังสับสนกับคำบุรุษสรรพนามภาษาไทยที่เป็นทั้งคำสรรพนามบุรุษที่ 2 และคำสรรพนามบุรุษที่ 3 เช่น “แก” และ “ท่าน”

จากที่กล่าวมาข้างต้น เห็นว่า คำบุรุษสรรพนามภาษาไทยได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมไทย หรือกล่าวอีกนัยคือ คำบุรุษสรรพนามภาษาไทยสะท้อนวัฒนธรรมไทยอย่างเด่นชัด การเลือกใช้คำบุรุษสรรพนามที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทการสื่อสารต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายประการ ผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศนอกจากรับรู้ความหมายทางไวยากรณ์ของคำบุรุษสรรพนามภาษาไทยยังต้องเข้าใจปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการเลือกใช้คำบุรุษสรรพนาม จึงจะประสบความสำเร็จในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการใช้คำบุรุษสรรพนามภาษาไทยของผู้เรียนชาวเวียดนามที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยที่มุ่งพัฒนาความรู้ด้านภาษาและความรู้ด้านสังคมวัฒนธรรมไทยควบคู่กัน ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ศึกษาปัจจัยทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการใช้คำบุรุษสรรพนามภาษาไทยของผู้เรียนชาวเวียดนาม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับคำบุรุษสรรพนาม

2. เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักศึกษาชาวเวียดนามจำนวน 30 คน ซึ่งประกอบด้วยเพศหญิง 24 คน และเพศชาย 6 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) นักศึกษากลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มาจากมหาวิทยาลัย 3 แห่งของประเทศเวียดนาม ได้แก่

- นักศึกษาของมหาวิทยาลัยฮานอย (Hanoi University) วิชาโทภาษาไทย เรียนภาษาไทยมาแล้ว 1 ปี เคยมาเรียนที่ประเทศไทยในระยะเวลา 1 เดือน

- นักศึกษาของมหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศ สังกัดมหาวิทยาลัยดานัง (University of Foreign Language Studies-The University of Danang) วิชาเอกภาษาไทย เรียนภาษาไทยมาแล้ว 3 ปี เคยมาเรียนที่ประเทศไทยในระยะเวลา 1 เดือน

- นักศึกษาของมหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สังกัดมหาวิทยาลัยแห่งชาตินครโฮจิมินห์ (University of Social Sciences and Humanities - Vietnam National University Ho Chi Minh City) วิชาเอกไทยศึกษา เรียนภาษาไทยมาแล้ว 3 ปี เคยมาเรียนที่ประเทศไทยในระยะเวลา 1 เดือน

ผู้วิจัยสัมภาษณ์นักศึกษากลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามที่มีแนวคำถามปลายเปิดซึ่งมาจากสมมติฐานของผู้วิจัยว่า ปัจจัยทางวัฒนธรรมจะส่งผลต่อการใช้คำบุรุษสรรพนามภาษาไทยของผู้เรียนชาวเวียดนาม ซึ่งเป็นผลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการใช้คำบุรุษสรรพนามภาษาไทย โดยเฉพาะงานวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวภาษาศาสตร์สังคมเกี่ยวกับกลยุทธ์การใช้คำบุรุษสรรพนามของผู้พูดภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

(A Socio-Linguistic Study of Pronominal Strategy in Spoken Bangkok Thai) ของPalakornkul (1972) และปัญหาการใช้บุรุษสรรพนามของนักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยตามแนวทางภาษาศาสตร์สังคม ของWen (2013) โดยแบบสอบถามมีแนวคำถามดังนี้

1. การใช้คำบุรุษสรรพนามภาษาไทยมีความยากง่ายอย่างไร
2. คำบุรุษสรรพนามภาษาไทยคล้ายหรือต่างกับคำบุรุษสรรพนามภาษาเวียดนามอย่างไร
3. ผู้เรียนเคยประสบปัญหาในการใช้คำบุรุษสรรพนามภาษาไทยหรือไม่
4. ปัญหาในการใช้คำบุรุษสรรพนามภาษาไทยมาจากสาเหตุอะไร

3. เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้สอนชาวเวียดนามจำนวน 6 คน ซึ่งเป็นอาจารย์สอนภาษาไทยจากมหาวิทยาลัย 3 แห่งของประเทศเวียดนาม เพื่อเห็นปัญหาหรือข้อบกพร่องเกี่ยวกับการใช้คำบุรุษสรรพนามภาษาไทยของผู้เรียนชาวเวียดนาม โดยใช้แบบสอบถามที่มีแนวคำถามปลายเปิดดังนี้

1. ผู้เรียนชาวเวียดนามมีข้อบกพร่องในการใช้คำบุรุษสรรพนามภาษาไทยหรือไม่ อย่างไร
2. ผู้เรียนชาวเวียดนามมักประสบปัญหาหรือข้อบกพร่องอะไรในการใช้คำบุรุษสรรพนามภาษาไทย
3. ปัญหาหรือข้อบกพร่องในการใช้คำสรรพนามภาษาไทยของผู้เรียนชาวเวียดนามมาจากสาเหตุอะไร

4. วิเคราะห์ เปรียบเทียบ สังเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การเลือกใช้คำบุรุษสรรพนามภาษาไทยอยู่ภายใต้อิทธิพลของวัฒนธรรมไทย ซึ่งส่งผลต่อการใช้ภาษาไทยของผู้เรียนชาวเวียดนาม ผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการใช้คำบุรุษสรรพนามภาษาไทยของผู้เรียนชาวเวียดนามมี 4 ประเด็น ดังนี้

1. เพศ

คำบุรุษสรรพนามภาษาไทยแสดงวัฒนธรรมการใช้ภาษาไทยประการหนึ่ง คือ แสดงเพศ (Panupong, et al., 2012, p.26) ซึ่งสอดคล้องกับ Palakornkul (1972, p.68) ที่กล่าวว่า ภาษาไทยมีเครื่องหมายทางภาษาศาสตร์บ่งบอกเพศ (sex) มีรูปแบบภาษาสำหรับผู้พูดเพศชายและเพศหญิง มีคำบุรุษสรรพนามใช้เฉพาะผู้ชายและผู้หญิง เช่น “ผม” เป็นคำสรรพนามบุรุษที่ 1 ใช้แทนผู้พูดที่เป็นเพศชาย “ดิฉัน” หรือ “หนู” เป็นคำสรรพนามบุรุษที่ 1 ใช้แทนผู้พูดที่เป็นเพศหญิง

จากการสัมภาษณ์ผู้เรียนชาวเวียดนาม พบว่า ในระยะแรกที่เรียนภาษาไทย ผู้เรียนสับสนในการใช้คำบุรุษสรรพนามแทนตนเอง โดยผู้เรียนเพศชายบางคนเรียกตนเองว่า “หนู” เมื่อสื่อสารกับผู้สอน เช่น

อาจารย์ “นักศึกษามีข้อสงสัยอะไรไหมคะ”

นักศึกษาชาย “อาจารย์ครับ <u>หนู</u>ยังไม่เข้าใจครับ”

เนื่องจากคำบุรุษสรรพนามภาษาเวียดนามที่นักเรียนหรือนักศึกษาใช้เรียกแทนตนเองเมื่อสื่อสารกับผู้สอนมีคำเดียวคือคำว่า “em” (“น้อง” “หนู”) ซึ่งสามารถใช้แทนผู้พูดที่เป็นเพศหญิงและชาย ดังนั้นเมื่อ

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

เรียนภาษาไทยในระดับเบื้องต้น ผู้เรียนมักแปลจากภาษาแม่ซึ่งเป็นภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทย โดยคำสรรพนามบุรุษที่ 1 ในภาษาเวียดนาม เช่น “tôi” “tớ” “mình” “em” สามารถใช้แทนผู้พูดทั้งหญิงและชาย หรือกล่าวอีกนัยคือ คำสรรพนามบุรุษที่ 1 ในภาษาเวียดนามไม่แสดงเพศ ซึ่ง Nguyen (2002, p.60) ได้กล่าวถึงปัจจัยเรื่องเพศของคำบุรุษสรรพนามภาษาเวียดนามว่า คำบุรุษสรรพนามภาษาเวียดนามไม่มีเครื่องหมายบ่งเพศ หากต้องการทราบว่าผู้พูดเป็นเพศอะไรต้องอาศัยความหมายของข้อความหรือบริบทการสื่อสาร เช่น Tôi không lấy thằng ấy đâu! (ฉันไม่แต่งงานกับหมอนั้นหรอก) ซึ่งคำสรรพนามบุรุษที่ 1 “tôi” ในบริบทนี้เป็นคำสรรพนามบุรุษที่ 1 แทนผู้พูดที่เป็นเพศหญิง โดยพิจารณาจากความหมายของประโยคซึ่งต่างจากภาษาไทย ดังนั้นปัจจัยสำคัญประการแรกที่ผู้เรียนชาวเวียดนามควรคำนึงถึงเพื่อเลือกใช้คำบุรุษสรรพนามภาษาไทยให้เหมาะสม คือ เพศ

2. อายุ

อายุเป็นปัจจัยสำคัญที่ควรคำนึงถึงในการเลือกใช้คำบุรุษสรรพนามภาษาไทย โดย อังกาบ ผลากรกุล (Palakornkul, 1972, p.67) กล่าวถึงประเด็นนี้ว่า เด็กไทยเคารพผู้อาวุโสเพราะผู้อาวุโสมีความรู้และประสบการณ์มาก ในสังคมไทยมีการกำหนดวัจนภาษาและอวัจนภาษาที่ใช้กับผู้ใหญ่ เช่น การไหว้ผู้อาวุโส การใช้คำลงท้ายเมื่อพูดคุยกับผู้ใหญ่ เป็นต้น อายุหรือความอาวุโสจึงเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการเลือกใช้ภาษา ดังนั้นการเลือกใช้คำบุรุษสรรพนามที่เหมาะสมต้องคำนึงถึงปัจจัยเรื่องอายุหรือความอาวุโส คนไทยอาจถามอายุกันเพื่อทราบว่าใครอายุมากกว่ากันเพื่อใช้คำสรรพนามให้เหมาะสมตามอาวุโส

อาจารย์ชาวเวียดนามให้สัมภาษณ์ว่า นักศึกษาหญิงบางคนใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 ว่า “ฉัน” หรือ “ดิฉัน” เมื่อสนทนากับอาจารย์ ดังนี้

อาจารย์ หนูชื่ออะไรคะ
นักศึกษา <u>ดิฉัน</u>ชื่อมณีรัตน์ค่ะ

หรือ

อาจารย์ สวัสดีค่ะ มาหาครูมีอะไรหรือคะ
นักศึกษา บ่ายนี้<u>ฉัน</u>ขอมาสายครึ่งชั่วโมงค่ะ

อาจารย์ชาวเวียดนามจึงแนะนำให้ใช้คำว่า “หนู” เพราะ คำว่า “ฉัน” เป็นคำบุรุษสรรพนามที่ไม่เหมาะสมในการสื่อสารกับผู้ใหญ่โดยเฉพาะอาจารย์ ซึ่งสร้างความสับสนให้นักศึกษาเพราะเพื่อนผู้ชายสามารถใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 ว่า “ผม” เพื่อแทนตนเองในทุกสถานการณ์

นักศึกษาหญิงให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาในการสื่อสารกับเพื่อนคนไทยว่า นักศึกษาใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 ว่า “หนู” เมื่อสนทนากับเพื่อนคนไทยวัยเดียวกัน ดังนี้

เพื่อนคนไทย “ชื่ออะไรคะ”
นักศึกษาหญิง “<u>หนู</u>ชื่อตุ๊กตาค่ะ <u>คุณ</u>ชื่ออะไรคะ”

เพื่อนคนไทยจึงแนะนำให้ใช้คำบุรุษสรรพนามว่า “ฉัน-เธอ” “เรา-เธอ” หรือใช้ชื่อเล่นเมื่อสื่อสารกับเพื่อนวัยเดียวกัน นักศึกษาชาวเวียดนามคนนี้อธิบายสาเหตุที่ตนใช้คำว่า “หนู” เพื่อแทนตนเองว่า เพราะไม่

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

เคยพูดคุยกับคนไทยวัยเดียวกันมาก่อน ส่วนใหญ่ได้สื่อสารภาษาไทยกับอาจารย์ในห้องเรียนเท่านั้น และคำบุรุษสรรพนามที่ใช้บ่อยคือคำว่า “หนู” เมื่อพูดคุยกับเพื่อนคนไทยวัยเดียวกัน จึงไม่ทราบว่า ต้องใช้คำบุรุษสรรพนามอะไร จึงใช้คำว่า “หนู” ตามความเคยชิน

แม้คำว่า “ฉัน” และ “หนู” เป็นคำสรรพนามบุรุษที่ 1 แทนผู้พูดที่เป็นเพศหญิงได้ทั้งสองคำ แต่อายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดว่าในสถานการณ์ใดผู้พูดจะใช้คำว่า “ฉัน” และในสถานการณ์ใดผู้พูดจะใช้คำว่า “หนู” โดยคำว่า “ฉัน” เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 ใช้แทนตัวผู้พูดเมื่อสื่อสารกับผู้ที่เสมอกัน หรือผู้ใหญ่พูดกับผู้น้อย ส่วนคำว่า “หนู” เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 ที่ผู้น้อยใช้พูดกับผู้ใหญ่ (Royal Institute, 2013) จึงเห็นว่าปัจจัยด้านอายุหรือความอาวุโสเป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้เรียนชาวเวียดนามควรคำนึงถึงในการเลือกใช้คำบุรุษสรรพนามภาษาไทยให้สอดคล้องกับบริบทการสื่อสาร

3. สถานภาพของผู้พูดและผู้ฟัง

ภาษาไทยมีคำนามต่าง ๆ ที่สามารถใช้แทนบุคคลที่เกี่ยวข้องในการสนทนาได้ หรือกล่าวอีกนัยคือสามารถใช้คำนามต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่แทนคำบุรุษสรรพนามได้ และคำเหล่านี้มักแสดงสถานภาพของผู้พูดและผู้ฟัง ได้แก่ คำที่แสดงตำแหน่งและอาชีพของผู้พูดหรือผู้ฟัง เช่น ท่านอธิบดี หัวหน้า หมอ แม่ค้า ครู เป็นต้น และคำที่แสดงความสัมพันธ์ทางเครือญาติ เช่น พ่อ-ลูก พี่-น้อง ป้า-หลาน (Panthumetha, 2016, p.23)

การใช้คำบอกอาชีพแทนคำบุรุษสรรพนามเป็นลักษณะที่น่าสนใจของภาษาไทย Palakornkul (1972, p.40) กล่าวถึงการใช้คำบอกอาชีพแทนผู้ร่วมสนทนาว่า คำบอกอาชีพสามารถใช้เรียกแทนผู้พูด ผู้ฟัง หรือผู้ถูกกล่าวถึงได้ เช่น อาจารย์ ครู ช่าง แม่ค้า หมอ พยาบาล สามล้อ แท็กซี่ ตุ๊กตุ๊ก เป็นต้น ซึ่งภาษาเวียดนามก็มีลักษณะการใช้คำบอกอาชีพแทนคำบุรุษสรรพนามเช่นกัน โดย Nguyen (2002, p.63) กล่าวว่าคนเวียดนามมักใช้คำบอกอาชีพ สถานภาพทางสังคม หรือตำแหน่ง เพื่อแทนคำบุรุษสรรพนามในการสื่อสารประจำวัน เช่น luật sư (ทนายความ) bác sĩ (หมอ) kỹ sư (วิศวกร) giáo sư (ศาสตราจารย์) tiến sĩ (ดอกเตอร์) giám đốc (ผู้อำนวยการ) เป็นต้น

จากการสัมภาษณ์ผู้เรียนชาวเวียดนาม พบว่า แม้ภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีความเหมือนในการใช้คำบอกอาชีพแทนคำบุรุษสรรพนาม อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาโดยละเอียด เห็นว่ามีความแตกต่างในการใช้คำเหล่านี้ เช่น คำว่า “นักเรียน” “นักศึกษา” มักใช้เป็นคำสรรพนามบุรุษที่ 2 เช่น “<u>นักศึกษา</u>ชื่ออะไร” “<u>นักศึกษา</u>ลงทะเบียนหรือยัง” แต่ในภาษาเวียดนามมักไม่ใช้คำว่า “sinh viên” (นักศึกษา) แทนคำสรรพนามบุรุษที่ 2 แต่ใช้คำว่า “em” (“น้อง” “หนู”) เพื่อแทนผู้ฟังที่เป็นนักเรียนหรือนักศึกษา เช่น “<u>Em</u> hiểu không?” (หนูเข้าใจหรือยัง) “Tại sao hôm nay <u>em</u> đến trễ?” (ทำไมวันนี้หนูมาสาย)

เมื่อนักศึกษาชาวเวียดนามได้ยินอาจารย์ชาวไทยถาม มักเกิดความสับสน บางคนใช้คำว่า “นักศึกษา” เพื่อแทนตนเองเมื่อตอบอาจารย์ ดังตัวอย่างดังนี้

อาจารย์ชาวไทย <u>นักศึกษา</u>ชื่ออะไรคะ

นักศึกษาเวียดนาม <u>นักศึกษา</u>ชื่อธีรภาพครับ

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

นอกจากคำบอกอาชีพ คำเรียกญาติสามารถทำหน้าที่แทนคำบุรุษสรรพนามได้ โดย Naksakul (1997) กล่าวถึงการใช้คำเรียกญาติแทนคำสรรพนามไว้ว่า คนไทยนิยมใช้คำบอกลำดับญาติแทนคำสรรพนามในการพูดคุยระกว่างคนที่เป็นญาติกันและไม่ใช่ญาติกัน คำบอกลำดับญาติทำหน้าที่เป็นทั้งคำสรรพนามบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 2 การเลือกใช้คำเรียกญาติกับคนที่ไม่ใช่ญาติกัน ผู้พูดสามารถเทียบวัยของผู้ฟังกับญาติของตน ซึ่งสะท้อนความคิดคนไทยคือ “คนไทยมักจะมีความรักความนับถือกันประดุจญาติ” ซึ่งสอดคล้องกับ Palakornkul (1972, pp.36-38) ที่กล่าวว่า คำเรียกญาติสามารถใช้แทนคำสรรพนามบุรุษที่ 1 คำสรรพนามบุรุษที่ 2 และคำสรรพนามบุรุษที่ 3 เพื่อแทนคนที่เป็นญาติกันและคนที่ไม่ใช่ญาติกัน คำเรียกญาติยังสามารถใช้แทนคำบุรุษสรรพนามที่เรียกเพื่อนของญาติหรือญาติของเพื่อน การใช้คำเรียกญาติแทนคำบุรุษสรรพนามมีจุดประสงค์เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวและสร้างความสัมพันธ์หรือความสนิทสนมระหว่างคนในสังคม ดังตัวอย่างการสื่อสารระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้องที่มหาวิทยาลัย ดังนี้

รุ่นน้อง สวัสดีค่ะพี่วรรณ <u>พี่</u>จะไปไหนคะ

รุ่นพี่ <u>พี่</u>ไปกินข้าวค่ะ

คำเรียกญาติภาษาเวียดนามสามารถใช้เป็นคำบุรุษสรรพนามและคำเรียกขานได้ คำเรียกญาติพื้นฐานพยางค์เดียวมักจะใช้เป็นคำสรรพนามบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 2 ได้ (Nguyen, 2015, p.2) เช่น คำว่า “chị” (พี่ผู้หญิง) สามารถใช้แทนคำสรรพนามบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 2 ได้ เช่น “<u>Chị</u> ăn cơm chưa?” (พี่กินข้าวหรือยัง) “<u>Chị</u> ăn cơm rồi.” (พี่กินข้าวแล้ว) ซึ่งสอดคล้องกับ Nguyen (2002, pp.62-63) ที่กล่าวว่า คำเรียกญาติสามารถใช้แทนคำสรรพนามบุรุษที่ 1 คำสรรพนามบุรุษที่ 2 และคำสรรพนามบุรุษที่ 3 ได้ โดยแบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ คำเรียกญาติที่บ่งเพศชาย เช่น bố (พ่อ), chú (อาชาย), anh (พี่ชาย) เป็นต้น คำเรียกญาติที่บ่งเพศหญิง เช่น mẹ (แม่), dì (น้าสาว), chị (พี่สาว) เป็นต้น และคำเรียกญาติที่ไม่บ่งเพศ เช่น cụ (ทวด), bác (ลุงหรือ ป้า), em (น้อง) เป็นต้น

4. ความสนิทสนมระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง

ความสนิทสนมเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงในการเลือกใช้คำบุรุษสรรพนามภาษาไทย ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารกับคนที่รู้จักกันหรือเป็นเพื่อนกันย่อมแตกต่างกับภาษาที่ใช้กับคนที่ไม่รู้จักกัน Palakornkul (1972, pp.74-76) กล่าวถึงประเด็นนี้ว่า ความสนิทสนม (intimacy) ส่งผลต่อการใช้คำบุรุษสรรพนาม โดยลำดับความสนิทสนมออกเป็น สนิทสนมมาก (+very intimate) สนิทสนม (+intimate) และไม่สนิทสนม (-intimate) เช่น ถ้าคู่สนทนาใช้คำบุรุษสรรพนาม “คุณ” และ “ผม” แสดงว่า 2 คนนี้มีความสนิทสนมน้อย (-intimate) เมื่อเทียบกับคู่สนทนาที่ใช้คำบุรุษสรรพนาม “ลื้อ” และ “อั๊ว” (+intimate) หรือ “มึง” และ “กู” (+very intimate) นอกจากนั้นระยะเวลาที่รู้จักกัน (length of time of acquaintance) ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการใช้คำบุรุษสรรพนาม คนที่รู้จักกันมานานมักใช้คำบุรุษสรรพนามต่างจากคนที่รู้จักกันไม่นาน ดังนั้นผู้เรียนชาวเวียดนามควรคำนึงถึงปัจจัยความสนิทสนมและเวลาที่รู้จักกันเพื่อเลือกใช้คำบุรุษสรรพนามให้เหมาะสม

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ผู้เรียนชาวเวียดนามตั้งข้อสังเกตว่า คนไทยมักใช้ชื่อเล่นเพื่อแทนตัวเองหรือผู้ที่พูดด้วยเมื่อรู้จักกันหรือสนิทสนมกันโดย Prasithrathasint (2001, p.118) กล่าวว่า ในการสนทนาระหว่างเพื่อน ชื่อเป็นคำที่มักใช้เรียกกันมากที่สุด และ Palakornkul (1972, p.39) กล่าวถึงการใช้ชื่อแทนคำบุรุษสรรพนามไว้ว่า ชื่อสามารถใช้แทนทั้งคำบุรุษสรรพนามที่ 1 คำบุรุษสรรพนามที่ 2 และคำบุรุษสรรพนามที่ 3 ได้ โดยคนไทยมักใช้ชื่อจริง ชื่อย่อ หรือชื่อเล่นแทนคำบุรุษสรรพนาม

การใช้ชื่อแทนคำบุรุษสรรพนามก็ปรากฏในภาษาเวียดนาม โดย Nguyen (2002, p.64) กล่าวถึงการใช้ชื่อแทนคำบุรุษสรรพนามว่า คำนามชี้เฉพาะมักใช้เพื่อเรียกกันในการสนทนาระหว่างคนที่สนิทกัน ระหว่างเพื่อน หรือผู้อาวุโสมากกว่าใช้เรียกผู้อาวุโสน้อยกว่า เช่น Lan, Tuấn, Thu Thủy อย่างไรก็ตาม การเรียกชื่อแทนคำบุรุษสรรพนามของคนไทยมีความแตกต่างกับคนเวียดนาม โดยคนไทยทุกคนมีชื่อจริงและชื่อเล่น ถ้าเป็นเพื่อนกัน มักใช้ชื่อเล่นเพื่อแทนตัวเองหรือผู้พูดด้วย แต่เมื่ออาจารย์สนทนากับนักเรียนหรือนักศึกษามักใช้ชื่อจริงของนักศึกษาเพื่อแทนคำบุรุษสรรพนาม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ผู้ชายชื่อ “มิ่งขวัญ” สนทนากับเพื่อน

เพื่อน <u>มิ่ง</u>จะไปไหน

มิ่งขวัญ ห้องสมุด

เมื่อมิ่งขวัญสนทนากับอาจารย์

อาจารย์ <u>มิ่งขวัญ</u>ส่งการบ้านครูหรือยังคะ”

มิ่งขวัญ ผมส่งแล้วครับอาจารย์

ส่วนคนเวียดนามมักใช้ชื่อจริงในเกือบทุกโอกาส เช่น นักศึกษาถามเพื่อน “<u>Lan</u> nộp bài tập chưa?” (Lan ส่งการบ้านหรือยัง) อาจารย์ถามนักศึกษา “<u>Lan</u> có thắc mắc gì không?” (Lan สงสัยอะไรไหมคะ)

จากที่กล่าวมาข้างต้น เห็นว่า ปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรม เช่น เพศ อายุ และความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ได้แก่ สถานภาพและความสนิทสนม ส่งผลต่อการเลือกใช้คำบุรุษสรรพนามภาษาไทย “เพราะเป็นหมวดคำที่แสดงปฏิกิริยาโต้ตอบทางสังคมโดยเฉพราะ” (Prasithrathasint, 2001, p.119) คำบุรุษสรรพนามภาษาไทยไม่เพียงมีความหมายทางไวยากรณ์คือบอกผู้พูด ผู้ฟัง หรือผู้ที่กล่าวถึง คำบุรุษสรรพนามภาษาไทยยังสะท้อนวัฒนธรรมไทยซึ่งมีความเหมือนและความต่างกับวัฒนธรรมเวียดนาม และอาจส่งผลต่อการใช้ภาษาไทยของผู้เรียนชาวเวียดนาม โดยความเหมือนระหว่างวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมเวียดนามอาจช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนชาวเวียดนามเข้าใจและเรียนรู้ภาษาไทยได้เร็วขึ้น ส่วนความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของสองชาติอาจเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้และการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องเหมาะสมของผู้เรียน

อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการใช้คำบุรุษสรรพนามภาษาไทยของผู้เรียนชาวเวียดนามจำแนกเป็น 4 ปัจจัย ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ และความสนิทสนมระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ปัจจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นความสำคัญของเนื้อหาด้านวัฒนธรรมไทยในการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ซึ่งแตกต่างกับการเรียนภาษาไทยของเด็กไทย โดยเด็กไทยจะเรียนรู้คำบุรุษสรรพนามจากการทำความเข้าใจคำเหล่านี้ใน

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

บริบทเฉพาะ เริ่มจากบริบทระหว่างแม่กับลูก เมื่อโตขึ้นบทบาททางสังคมของเด็กเริ่มเปลี่ยนไปและบริบทการสื่อสารเริ่มกว้างขึ้น เด็กเริ่มเรียนรู้คำบุรุษสรรพนามมากขึ้นจากการสัมผัสคำใหม่ในบริบทใหม่และการใช้คำบุรุษสรรพนามถูกขัดเกลาโดยคนรอบข้าง หรือกล่าวอีกนัยคือ เด็กไทยรับรู้กฎเกณฑ์การใช้คำบุรุษสรรพนามอย่างเป็นธรรมชาติด้วยการขัดเกลาของบริบทสังคมไทย ส่วนผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาที่ 2 หรือภาษาต่างประเทศ ยากที่จะเข้าใจกฎเกณฑ์ทางสังคมวัฒนธรรมไทยที่แฝงไว้ในคำบุรุษสรรพนามภาษาไทยเพราะไม่ได้เติบโตหรืออาศัยในสังคมไทย (Palakornkul, 1972, p.127) ซึ่งสอดคล้องกับ Wen (2556) ที่ศึกษาปัญหาการใช้คำบุรุษสรรพนามของนักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทย พบว่า ความผิดพลาดของนักศึกษาจีนในการใช้คำบุรุษสรรพนามภาษาไทยมักเกี่ยวกับปัจจัยด้านอายุ เพศ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง กาลเทศะ และเรื่องที่พูด เช่น นักศึกษาจีนใช้คำว่า “ฉัน” และ “เรา” เพื่อแทนตนเองในการสนทนากับอาจารย์หรือรุ่นพี่ซึ่งเป็นบุคคลที่มีอายุหรือฐานะทางสังคมสูงกว่า

การเลือกใช้คำบุรุษสรรพนามภาษาไทยเป็นเรื่องละเอียดอ่อน เพราะต้องคำนึงถึงปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมเพื่อสามารถใช้คำบุรุษสรรพนามอย่างเหมาะสม ดังนั้นผู้เรียนชาวเวียดนามนอกจากรับรู้ความหมายของคำบุรุษสรรพนามต่างๆ ยังควรเข้าใจบริบทหรือสถานการณ์การสื่อสาร จึงจะสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ความแตกต่างทางวัฒนธรรมส่งผลต่อการใช้คำบุรุษสรรพนาม การสร้างสื่อการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศจึงควรมีลักษณะแตกต่างกับสื่อการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับเด็กไทย กล่าวคือ ควรนำเสนอเนื้อหาด้านสังคมวัฒนธรรมไทยควบคู่กับเนื้อหาด้านภาษาไทยในลักษณะเปรียบเทียบกับวัฒนธรรมของผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนตระหนักรู้ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของตัวเองและวัฒนธรรมเจ้าของภาษาซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ Byram (1997) ที่กล่าวว่า การตระหนักรู้ด้านวัฒนธรรม (critical cultural awareness) เป็นปัจจัยพื้นฐานของความสามารถด้านการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (intercultural competence) ซึ่งประกอบด้วย ทัศนคติด้านสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (attitudes) คือความอยากรู้อยากเห็นและเปิดใจยอมรับวัฒนธรรมผู้อื่น ไม่ควรมีอคติต่อวัฒนธรรมผู้อื่นหรือเชื่อในวัฒนธรรมของตนเพียงฝ่ายเดียว ความรู้ด้านสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (knowledge) คือความรู้เกี่ยวกับภูมิหลังด้านวัฒนธรรมของคู่สนทนาโดยเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมตนเอง ทักษะด้านสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (skill) คือความสามารถในการเปรียบเทียบ ตีความ และเชื่อมโยงวัฒนธรรมตนเองกับวัฒนธรรมผู้อื่น

สื่อการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนามควรนำเสนอเนื้อหาความรู้ด้านวัฒนธรรมไทยเพื่อช่วยเสริมสร้างและพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมสำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม เพราะนอกจากเนื้อหาความรู้และแบบฝึกหัดที่ช่วยพัฒนาทักษะด้านภาษาให้ผู้เรียน สื่อการเรียนการสอนยังมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความรู้และพัฒนาทักษะด้านสื่อสารข้ามวัฒนธรรมแก่ผู้เรียน (Kieu, 2021, pp.39-40) การจัดเนื้อหาสำหรับสื่อการเรียนการสอนควรคำนึงถึงบริบทและสถานการณ์การสื่อสาร กล่าวคือ ต้องระบุหรืออธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจอย่างชัดเจนว่า ภาษาที่ใช้ในสถานการณ์หรือบริบทต่างกันย่อมแตกต่างกัน เช่น ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารกับผู้ใหญ่ ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารกับเพื่อน ภาษาที่ใช้ในร้านอาหาร ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารทางโทรศัพท์ เป็นต้น เพราะภาษามีการแปร ดังนั้นผู้สอนควรเน้นการใช้ภาษาที่สอดคล้องกับสถานการณ์ ในการ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

จัดทำสื่อการเรียนการสอน หรือคัดเลือกเนื้อหาของรายวิชา ผู้สอนต้องคำนึงถึงเสมอว่า ผู้เรียนควรได้เรียนรู้ความแตกต่างของภาษาตามสถานภาพของผู้พูด เมื่อผู้เรียนได้พบกับเจ้าของภาษาที่มีสถานภาพทางสังคมต่างๆ จะได้ใช้ภาษาอย่างถูกต้อง นอกจากนั้น ในการสร้างบทเรียน ผู้สอนต้องจัดเนื้อหาให้ครอบคลุมการใช้ภาษาตามสถานการณ์หรือหน้าที่ เช่น การกล่าวทักทาย ขอโทษ ขอบคุณ ขอร้อง เป็นต้น (Prasithrathasint, 1986, pp.68-70)

เป้าหมายของการเรียนภาษาไทยของผู้เรียนชาวเวียดนามคือ ต้องการสื่อสารกับคนไทยอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมระหว่างคนไทยกับคนเวียดนาม การสื่อสารสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับบริบทสังคมวัฒนธรรมไทย ดังนั้น กระบวนการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวเวียดนามควรคำนึงถึงปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมไทยเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

นำผลการวิจัยไปใช้ในการสร้างสื่อการเรียนการสอนภาษาไทยในบริบทการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาปัจจัยด้านวัฒนธรรมอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการใช้ภาษาไทยของผู้เรียนชาวต่างชาติ เช่น การบอกเวลา การตั้งชื่อ การสั่งอาหาร เป็นต้น

References

Brody, J. (2003). A Linguistic Anthropological Perspective on Language and Culture in Second Language Curriculum. In Lange, D.L. & Paige, R.M. (Eds), **Culture as the core : perspectives on culture in second language learning** (pp.37-52). Greenwich, Conn.: Information Age Publishing.

Byram, M. (1997). **Teaching and assessing intercultural communication competence**. Clevedon : Multilingual Matters.

Hiranpat, P. (2005, January). Intercultural communication and second teaching. **Language and culture, 24**(1), 82-92.

Kieu, T.H. (2021). An Investigation into Intercultural Components in Three Piloted English Textbooks for Vietnamese High Schools under The National Foreign Languages Project. **VNU Journal of Foreign Studies**[Online Serial], **37**(1). Availble : https://js.vnu.edu.vn/FS/article/view/4655 [2021, May 7].

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Naksakul, K. (1997, June). Pronouns in Thai language reflect Thai culture. **The Royal Institute newsletter**[Online Serial], **7**(73). Available : http://legacy.orst.go.th/?knowledges=คำสรรพนามในภาษาไทยสะท้e [2021, May 11].

Nguyen, D. T. (2002). Gender and Person in Pronouns in Vietnamese Communication. **Language**[Online Serial], 156(2). [Online]. Available : https://dlib.hcmussh.edu.vn/Viewerswf/?Id=5ac30707-2dda-4f2f-81bd-2ee17287ce2c&t=Ve-gioi-va-ngoi-o-nhung-tu-xung-ho-trong-giao-tiep-tieng-Viet-Nguyen-Duc-Thang [2021, August 18].

Nguyen, T. T. C. (2015, May). A comparative Study of Kinship Terms in Thai and Vietnamese. **Journal of Humanities Naresuan University, 12**(2), 39-52.

Office of the Royal Society. (2017). **Dictionary of Linguistics (General Linguistics) Edition of The Royal Society**. Bangkok : Abiz Inter.

Palakornkul, A. (1972). **A Socio-linguistic study of pronominal strategy in spoken Bangkok Thai**. Doctor's thesis, University of Texas at Austin.

Panthumetha, N. (2016). **Thai Grammar** (8 th ed.). Bangkok : Chulalongkorn University Press.

Panupong, W., et.al. (2012). **Thai Reference Book - Standard Thai Language : word, phrase, sentence and discourse**. Bangkok : Kurusapa Ladprao.

Prasithrathasint, A. (1986). Socio linguistics and foreign language teaching. In **Proceedings of Linguistics and language teaching**, Bangkok 1986 April 16-17 (pp.58-76). Bangkok : n.p.

Prasithrathasint, A. (2001). **Sociolinguistics.** (3 rd ed). Bangkok : Chulalongkorn University Press.

Royal Institute. (2013). **Royal Institute Dictionary 1999**. Bangkok : Sirivatana Interprint.

Samovar, L. A., Porter, R.E., & McDaniel, E.R. (1985). **Intercultural Communication : A Reader.** (4 th ed.). Belmont, Calif : Wadsworth.

Wen, Q.Y. (2013). **Problems of Thai Personal Pronoun Usage Based on Sociolinguistics of Chinese Students Studying Thai Language**. Master's thesis, Chiangmai University.

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

แนวทางการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี เขต 3 ในสภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน

Administration Guildelines of Small schools in Suphanburi Province Educational Service Area 3 to Keep up with Changes in the Disruption Era

ภควัต สมิธธ์*
Pakawat Smith
พรรณวสา สมิธธ์*
Panwasa Smith
สิรินธร สินจินดาวงศ์**
Sirinthorn Sinjindawong

Received : September 27, 2021
Revised : February 1, 2022
Accepted : March 1, 2022

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี เขต 3 ในสภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเลือกพื้นที่ที่ทำการศึกษาโดยวิธีการเลือกเชิงทฤษฎี เป็นกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี เขต 3 และผู้วิจัยได้เข้าไปศึกษาและจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ด้วยการศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร และจัดสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์เอกสารการสังเกตและจดบันทึก ผู้ให้ข้อมูลหลักคือผู้บริหารโรงเรียน โดยเลือกกลุ่มผู้ถูกสัมภาษณ์ที่ต้องการศึกษาแบบเจาะจง (Purposive selection) โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 10 คน และการสนทนากลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก 15 คน ผลการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี เขต 3 ในสภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้และส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามามีส่วนในการบริหารการศึกษาทั้ง 4 ด้านได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป

คำสำคัญ : การบริหาร / สถานศึกษาขนาดเล็ก / การเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน

*นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม
Doctor of Philosophy program students Department of Educational, Administration Sripatum University
**ผู้อำนวยการศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยศรีปทุม
Director of Teaching & Learning Support and Development Center, Sripatum University

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ABSTRACT

This research study aims to study the administration guidelines of Small schools to keep up with the changes in the disruptive era. The researcher selected the study area by theoretical selection method is a small group of primary schools in the Suphanburi Province Educational Service Area 3. The researcher went to study and collected the data by researcher, studying the documents, in-depth interview and focus group discussions. Analyzing observation documents and taking notes the primary informant is the school administrator. By interviewing 10 administrators of small schools and meeting in a small focus group discussion of 15 administrators of small schools. The results of the study analyze the theoretical trends and educational management styles within the challenging schools in the disruption era. School administrators need to learn and encourage to use a communication technology and computer technology to take part in educational administration in 4 areas are academic administration, budget management, personnel management, and general administration.

Keywords : Administration / Small Schools / Disruption Era

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญในฐานะที่เป็นกระบวนการดำเนินกิจกรรมด้านต่างๆในระบบการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และคณะบุคคลฝ่ายต่างๆ ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อร่วมกันวางแผนการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบตามมาตรฐานและคุณภาพให้แก่เยาวชนที่ทำให้เกิดการพัฒนาในทุกๆด้านอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Kanchanaphan, 2020) การปฏิรูปการศึกษาเป็นแนวทางที่มีความสำคัญต่อการปรับเปลี่ยนการศึกษาให้เป็นการศึกษาที่ดี มีคุณภาพ เครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาของไทยคือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 นับเป็นครั้งแรกที่นโยบายการศึกษาของชาติมีสถานภาพเป็นพระราชบัญญัติ เป็นการปรับเปลี่ยนครั้งสำคัญทั้งแนวคิดโครงสร้าง และกระบวนการ ด้วยความมุ่งมั่นที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยและคุณภาพของคนไทยโดยรวมให้สูงขึ้น (Ministry of Education, 1999, p.1) ตามกฎกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาพ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) ระบุถึงภาระหน้าที่การบริหารงานในโรงเรียน 4 ฝ่ายประกอบด้วย ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป การบริหารการศึกษาจึงมีความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สถาบัน และประเทศชาติ การบริหารจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งเป็นตังบ่งชี้ถึงคุณภาพของ (Office of the Basic Education Commission, 2021) ได้จำแนก

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ขนาดโรงเรียนตามจำนวนนักเรียนโดยแบ่งเป็น ขนาดเล็ก 119 คนลงมา ขนาดกลาง 120-719 คน ขนาดใหญ่ 720-1,679 คน และขาดใหญ่พิเศษ 1,680 คนขึ้นไป ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษากลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก โดยเลือกศึกษากลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี เขต 3 เนื่องจากได้ผลงานระดับชาติดีเยี่ยมทั้ง 3 มาตรฐาน 5 ปีติดต่อกัน ประกอบด้วย มาตรฐานที่1 การบริหารจัดการองค์กรสู่ความเป็นเลิศ มาตรฐานที่2 การบริหารและการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ มาตรฐานที่3 สัมฤทธิผลการบริหาร และการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้สรุปจำนวนโรงเรียนภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 มีโรงเรียนทั้งหมด 128 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 79 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 45 โรงเรียนและโรงเรียนขนาดใหญ่ 4 โรงเรียน (Office of the Basic Education Commission, 2021)

ในอดีตเราอาจจะได้ยินคำว่า Change กันบ่อยไม่ว่าจะด้านธุรกิจหรือด้านการศึกษา ปัจจุบันเรื่องของ "Disruption" ก็ถือเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการเปลี่ยนแปลง แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบใหม่ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างสิ้นเชิงที่ทำให้สิ่งเดิมๆ ที่มีอยู่บางสิ่งบางอย่างหายจากไปหรืออาจเรียกได้ว่าเป็นการล้มกระดานเลย ถือเป็นเรื่องน่าจับตามอง แม้ Disruption จะเข้ามาสร้างการเปลี่ยนแปลง และการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงในด้านของรูปแบบและแนวทางในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่ท้ายที่สุดแก่นหรือตัวตนของสิ่งนั้นไม่ได้เปลี่ยนไป วิธีการที่จะทำให้อยู่รอดได้ไม่ใช่เพียงแค่ปรับตัวกับกระแสเท่านั้น แต่เราต้องลุกขึ้นมาคิดใหม่ทำใหม่ สร้างอะไรใหม่ๆ และหากเราไม่เปลี่ยนวันนี้ สักวันเราก็ต้องถูกบังคับให้เปลี่ยน เมื่อการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เราจึงต้องปรับเปลี่ยนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ (Thalerngsri, 2018) ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้ครู อาจารย์และนักเรียนของสถานศึกษาสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ได้โดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาหรือแม้แต่สถานที่ คุณลักษณะยุคดิจิทัลที่สำคัญประกอบด้วย ความรวดเร็วในการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ไม่มีขอบเขตหรือข้อจำกัดในเรื่องเวลาหรือสถานที่ และการใช้เทคโนโลยีมาบูรณาการเชื่อมโยงเครือข่ายต่างๆ ให้ทุกคนสามารถจัดเก็บ เข้าถึง เพื่อใช้พัฒนาความรู้ เผยแพร่และแบ่งปันความรู้ได้อย่างทั่วถึง (Khamsamart, 2020)

การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นตลอดเวลา สิ่งสำคัญคือเราสามารถที่จะเรียนรู้และปรับเปลี่ยนไปกับการเปลี่ยนแปลงนั้นๆได้มากน้อยเพียงใด ในระบบการศึกษาก็เช่นดียวกันเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในสภาวะต่างๆย่อมเกิดผลกระทบทั้งระบบ ดังนั้นสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองก็จะต้องมีความพร้อมที่จะเรียนรู้และปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา แนวทางการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กในสภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน โดยทำการศึกษากลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ซึ่งมีจำนวน 79 โรงเรียน โดยแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างทั้งด้านภูมิประเทศ ลักษณะการดำเนินชีวิต ทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนเพื่อรองรับสถาณการณ์ได้อย่างถูกต้อง โดยกรอบแนวคิดที่นำมาศึกษาวิจัยครั้งนี้นั้น กำหนดเป็นภาระหน้าที่การบริหารงานในโรงเรียน 4 ฝ่าย ประกอบด้วย ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ตามกฎกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัด

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การศึกษาพ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี เขต 3 ในสภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารเพื่อทำให้องค์กรประสบผลสำเร็จและเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี เขต 3 ในสภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิด ภาระหน้าที่การบริหารงานในโรงเรียน 4 ฝ่าย (ตามกฎกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545)

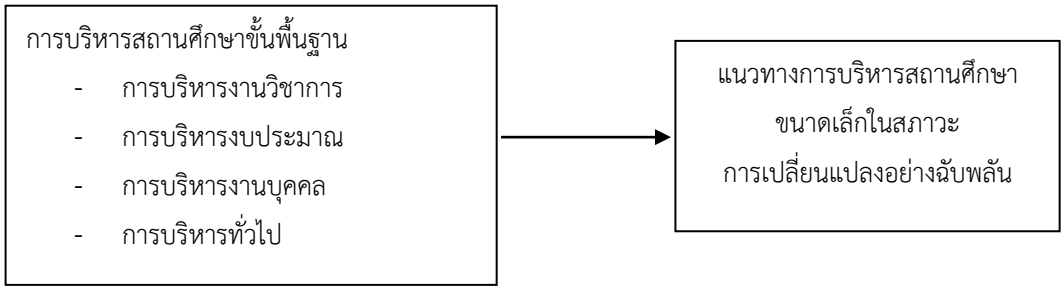

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยแนวทางการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี เขต 3 ในสภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน

แนวคิดการบริหารและการจัดการสถานศึกษา (Hallinger & Kovačević, 2019)

การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่างๆที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายๆอย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนอย่างมีระบบและให้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆอย่างเหมาะสม

การจัดการ หมายถึงการทำให้กลุ่มบุคคลในองค์กรเข้ามาทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันขององค์กร การจัดการประกอบด้วยการวางแผน การจัดการองค์กร การสรรบุคลากร การนำหรือการสั่งการและการควบคุมองค์กรหรือความพยายามที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน การจัดการทรัพยากรประกอบด้วยการ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ใช้งานและการจัดวางทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรการเงิน ทรัพยากรเทคโนโลยี และทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันของกลุ่มบุคคล

สถานศึกษา หมายถึงหน่วยงานตามกฎหมายที่มีหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นของภาครัฐหรือภาคเอกชน เช่น โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือ หน่วยงานการศึกษาอื่นๆ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษารับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาและบริหารครูให้ทำหน้าที่หลักด้านการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน สถานศึกษาแต่ละแห่งมีสภาพแวดล้อม ปัจจัยและวัฒนธรรมแตกต่างกัน การบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาทุกแห่ง ผู้บริหารจำเป็นต้องศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีต่างๆ อย่างหลากหลาย เพื่อนำมาปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ให้การจัดการศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการพัฒนาสาระ และกระบวนการเรียนรู้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

การบริหารและการจัดการสถานศึกษาหมายถึง กระบวนการในการทำงานโดยมีผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษาที่ดำเนินการ การบริหารงานในสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มผู้บริหารเพื่อต้องการพัฒนาหรือให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทและมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่องค์การได้กำหนดไว้และสามารถบริการทางการศึกษาแก่สังคมได้

แนวคิดการบริหารในยุคการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน

ความท้าทายของโลกยุคดิสรัปชั่น (Disruption) (Khamsamart., et al., 2020) สิ่งหนึ่งที่ เราต้องเสริมเพิ่มเติมคือการเรียนรู้ด้วยองค์ความรู้ใหม่ 4 ประการ ที่ผู้ประกอบการยุคใหม่ควรมีซึ่งจะเป็นเสมือนกุญแจทองคำในการไขสู่ยุคใหม่ของการดำเนินธุรกิจในอนาคต

1. องค์ความรู้จะเกิดขึ้นด้วย “เลนส์ในการมองใหม่” องค์กร ต้องรู้จักปรับมุมมองใหม่ หรือ Mindset

2. องค์ความรู้จะเกิดขึ้นด้วย “การทำงานที่เร็วขึ้น” เมื่อเราทำงานเร็วขึ้น เราจะพบข้อผิดพลาดเร็วขึ้น

3. องค์ความรู้จะเกิดขึ้นด้วย “การเรียนรู้จากสิ่งที่ผิดพลาด”

4. องค์ความรู้จะคงอยู่ ต่อเมื่อรู้จักเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง องค์กรต้องมี “ทัศนคติที่อยากจะเรียนรู้” และ “วิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม”

ดิจิทัลเปลี่ยนโลกการศึกษา (Education Council Secretariat, 2019)

การศึกษาไทยจึงต้องเร่งแก้ไขและปรับปรุงให้หลักสูตรมีความเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล ในโลกที่ถูกปั่นป่วนโดยดิจิทัลนั้น ภาษาสำหรับการดำรงชีวิตไม่ได้มีเพียงภาษาไทยและภาษาต่างประเทศเท่านั้น แต่ภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding) กำลังกลายเป็นภาษาพื้นฐานของโลก การศึกษาไทยต้องเตรียมพร้อมในการพัฒนาเรื่องดังกล่าว เพื่อสร้าง Digital Talent ที่มีทักษะและสมรรถนะดิจิทัล ให้เป็นผู้นำและกำลังสำคัญ

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ในขณะที่อุตสาหกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลกำลังเป็นอุตสาหกรรมหลักและมีแนวโน้มที่การพัฒนาประเทศจะต้องพึ่งพาการพัฒนาและใช้ประโยชน์มากขึ้นเรื่อยๆ หากภาคการศึกษาละเลยและไม่ปรับตัวให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล ผลกระทบมหาศาลไม่เพียงเกิดกับภาคการศึกษา แต่จะส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และอาจนำไปสู่การล่มสลายของระบบสังคมและเศรษฐกิจของประเทศได้

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัย 2 วิธี ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการศึกษา หนังสือ รายงานการวิจัย กฎกระทรวงศึกษาธิการ พระราชบัญญัติการศึกษา และยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษา

2. การวิจัยสนาม (Field Research) โดยผู้ศึกษาลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยการสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) จากกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 10 คน และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นการสนทนาพูดคุยกันจำนวน 15 คน โดยกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กซึ่งเป็นกลุ่มที่แตกต่างจากกลุ่มสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร (Population) ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก เขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี เขต 3 จำนวน 79 โรงเรียน (ข้อมูลจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3)

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ในส่วนของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในขั้นตอนการสัมภาษณ์เชิงลึกคือบุคคลซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีความรู้โดยตรงโดยทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) จากโรงเรียนทั้งหมด 79 โรงเรียน จาก 4 อำเภอ โดยแบ่งเป็นสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) จากกลุ่มผู้บริหาร จำนวน 10 คน โดยคัดเลือกผู้บริหารจากเครือข่ายการบริหาร 10 สหวิทยาเขต เขตละ 1 คน เป็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นการสนทนาพูดคุยกัน 15 คน โดยคัดเลือกผู้บริหารจากเครือข่ายการบริหาร 10 สหวิทยาเขต ซึ่งเป็นผู้บริหารคนละกลุ่มกับการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยกรณีศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or formal interview) ลักษณะของการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดแน่นอนตายตัว จะสัมภาษณ์ผู้ใดก็ใช้คำถามเดียวกัน (Korsakul, 2018) และการสัมภาษณ์กลุ่ม (Group Interview) โดยสรุปการสนทนาในกลุ่มจนได้ฉันทามติ (Consensus) ของกลุ่มนำมาวิเคราะห์ต่อไป (Yurarat, 2016)

การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาข้อมูลจากบทความตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยและการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์จากตำรา บทความ กรอบประเด็นปัญหาในการวิจัยและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้กำหนดแนวทางและเนื้อหาของคำถาม

3. นำข้อมูลที่ได้มา เช่นจากกรอบประเด็นปัญหาในการวิจัย มาสร้างแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นคำถามลักษณะคำถามปลายเปิด (Open-ended Question)

4. นำร่างแบบสัมภาษณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อช่วยตรวจสอบความถูกต้อง ขัดเกลาถ้อยคำประโยคในการสอบถามในแบบสัมภาษณ์ให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ คลอบคลุมในเนื้อหา

5. แก้ไขและปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ ตามคำเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

6. นำแบบสัมภาษณ์ที่ร่างขึ้นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ พร้อมสรุปย่อถึงตัวแปร และวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญใช้ประกอบการตรวจสอบประเมินความครบถ้วนถูกต้องของเนื้อหา และโครงสร้างของข้อคำถาม (Content Validity) โดยวิธีวิเคราะห์ข้อคำถามและพิจารณาประเมินให้ค่าคะแนนเพื่อตรวจสอบดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC) ของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญที่จะทำการประเมิน 5 คน

7. หลังจากได้รับการประเมินแบบสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาทำการปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะที่มีของแต่ละคนจนครบถ้วนทุกข้อคำถาม

8. นำข้อมูลการประเมิน (ค่าคะแนนการประเมิน) มาคำนวณหาค่าดัชนี ความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) โดยทำตารางการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องและพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งโดยทั่วไปจะถือว่าข้อคำถามนั้นมีความตรงตามเนื้อหา มีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวชี้วัดของตัวแปรได้ ผลค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม อยู่ในช่วง 0.60-0.80

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการทำการศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษามีขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ข้อมูลที่เป็นเอกสาร ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อทราบถึงบริบทประเด็นที่ศึกษา และกำหนดแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นตามแต่ละประเด็น นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน ก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์ นำข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง ก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์ นำข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน เพื่อสรุปผลการวิจัยแนวทางการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กในสภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน โดยใช้การตีความและนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กในสภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน ได้ดังนี้

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 1 การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

แบบสัมภาษณ์	สัมภาษณ์เชิงลึก	สนทนากลุ่ม
สัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก 10 คน สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก 15 คน		
1. ด้านการบริหารงานวิชาการกับ 17 ภาระหน้าที่	- การนำเทคโนโลยีการจัดเก็บข้อมูลแบบ (Data cloud) - การใช้โปรแกรม AI ในการจัดทำแบบรายงานผลการเรียน - จัดทำ Platform สื่อการเรียนรู้ - จัดทำแบบทดสอบ Online - การจัดการเรียนด้วยระบบ DLTV - สร้างเครือข่ายด้วยโปรแกรม Line	-การใช้โปรแกรม “งานวิชาการ” ในการจัดเก็บข้อมูลผลการเรียนและการออกเอกสารแสดงผลการเรียน --การสร้าง Platform สื่อการเรียนรู้ของโรงเรียนโดยใช้โปรแกรม You tube, Google site. การสร้างเครือข่ายต่าง โดยใช้โปรแกรม Line.
2. ด้านการบริหารงานงประมาณกับ 22 ภาระหน้าที่	-แพลตฟอร์มระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ SMART OFFICE -งบประมาณอิเล็กทรอนิกส์ (e-budget)	แพลตฟอร์มระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ SMART OFFICE เพื่อใช้ในการติดต่อประสานงาน รวมถึงการรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณของแต่ละโรงเรียน
3. ด้านการบริหารงานบุคคลกับ 20 ภาระหน้าที่	-รูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรม Google Drive -ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา (Education Management Information System : EMIS -ระบบการปฏิบัติราชการ (KRS System)	ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา (Education Management Information System : EMIS) เพื่อเป็นการจัดเก็บข้อมูลของโรงเรียน ระบบรายงานผลการประเมินส่วนราชการ ตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ (KRS System)

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

แบบสัมภาษณ์	สัมภาษณ์เชิงลึก	สนทนากลุ่ม
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป กับ 21 ภาระหน้าที่	-การสร้าง Platform สื่อการเรียนรู้ You tube, Google site. -การจัดทำเพจ Facebook ของโรงเรียน -การจัดทำ Website ของโรงเรียน -การสร้างเครือข่ายต่าง โดยใช้โปรแกรม Line	จัดตั้งกลุ่ม Line ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาในด้านต่างๆ เช่น กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มงานวิชาการโรงเรียน กลุ่มระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มพัฒนาหลักสูตร

ด้านการบริหารงานวิชาการ

จากการศึกษาพบว่า การวางแผนงานด้านวิชาการ มีการนำเทคโนโลยีการจัดเก็บข้อมูลแบบ (Data cloud) มาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลต่างๆทั้งภายในระบบและภายนอกระบบและการใช้โปรแกรม AI ในการจัดทำแบบรายงานผลการเรียน ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ได้จัดทำ Platform สื่อการเรียนรู้ต่างๆ โดยที่ครูผู้สอนสามารถเข้ามาเพิ่มเนื้อหาได้ตลอดเวลา และผู้เรียนสามารถเข้ามาสืบค้นได้ตลอดเวลา จัดทำแบบทดสอบ Online เพื่อให้ผู้เรียนเข้ามาทดสอบวัดผลการเรียนรู้ได้อย่างง่าย ในทุกห้องเรียนติดตั้งอุปกรณ์โทรทัศน์เพื่อให้ครูสามารถนำสื่อต่างๆมาใช้ประกอบการสอน อีกทั้งยังสามารถใช้ในการเรียนร่วมกับการจัดการเรียนด้วยระบบ DLTV เพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้วยการสร้างเคลือข่ายด้วยโปรแกรม Line ทั้งในระดับชั้นและของสถานศึกษาในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ปกครองกับครูผู้สอน ในด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โรงเรียนร่วมมือกับสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตและสำนักงานเขตพื้นการศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ในการพัฒนาการจัดทำหลักสูตร ในส่วนการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ฝ่ายวิชาการกำหนดเกณฑ์การวัดผลประเมินรายวิชาตามตัวชี้วัดอย่างชัดเจน และประกาศให้ผู้ปกครองและนักเรียนทุกระดับชั้นรับทราบก่อนเปิดภาคเรียน โดยนำเสนอผ่านทางกลุ่ม Line ต่างๆของโรงเรียน ส่วนของการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น โดยสร้างเคลือข่ายของครูในกลุ่มสหวิทยาเขต โดยครูผู้สอนในแต่ละระดับชั้นเรียนเข้าร่วมด้วยโปรแกรม Line เพื่อแบ่งปันสื่อและแนวทางการจัดการเรียการสอนของแต่ละโรงเรียน ส่วนด้านของการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในส่วนของสถานศึกษามีการนำการใช้โปรแกรมการจัดเก็บข้อมูลภายในและภายนอกสถานศึกษา เช่น Google Drive, Microsoft team การใช้โปรแกรม “งานวิชาการ” ในการจัดเก็บข้อมูลผลการเรียนและการออกเอกสารแสดงผลการเรียน การสร้าง Platform สื่อการเรียนรู้ของโรงเรียนโดยใช้โปรแกรม You tube, Google site. การจัดทำเพจ Facebook ของโรงเรียนเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆของโรงเรียน การจัดทำ Website ของโรงเรียน การสร้างเคลือข่ายต่าง โดยใช้โปรแกรม Line.

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ด้านการบริหารงานงบประมาณ

ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้วยทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ได้มีการจัดทำแพลตฟอร์มระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ SMART OFFICE เพื่อใช้ในการติดต่อประสานงาน รวมถึงการรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณของแต่ละโรงเรียน โดยทุกโรงเรียนสามารถเข้ามา Download แบบฟอร์มต่างๆได้ นอกจากนั้นยังมีการรายงานผลการดำเนินงานด้านงบประมาณผ่านโปรแกรม ระบบการจัดการงบประมาณอิเล็กทรอนิกส์ (e-budget) ซึ่งมีระบบงานย่อย 3 ระบบ คือ ระบบการวางแผนงบประมาณ ระบบการจัดทำคำของบประมาณ และระบบพิจารณางบประมาณ โดยเชื่อมโยงข้อมูล กับระบบแผนที่การงบประมาณ (e-BGIS) โดยขอบข่ายการบริหารงานประกอบด้วย การจัดทำและเสนอของงบประมาณการวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษาจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษาวิเคราะห์ความเหมาะสมของการเสนองบประมาณ การจัดสรรงบประมาณการเบิกจ่าย การอนุมัติงบประมาณ การโอนเงิน งบประมาณในสถานศึกษา การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากร การจัดหาทรัพยากรและการลงทุน เพื่อการศึกษาการจัดหารายได้และผลประโยชน์กองทุนกู้ยืมสวัสดิการเพื่อการศึกษา การบริหารงานการเงิน การเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน การนำส่งเงิน การกันเงินไว้เบิกเหลื่อมปี การบริหารบัญชีการจัดทำบัญชีการเงินการจัดทำรายงานทางการเงิน จัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียนและรายงาน การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา การจัดหาพัสดุ การกำหนดรูปแบบรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและการจัดซื้อจัดจ้าง การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ

ด้านการบริหารงานบุคคล

ด้านการบริหารงานบุคคล โรงเรียนมีการปรับเปลี่ยนการจัดเก็บข้อมูลต่างๆ ที่เป็นการเก็บในรูปแบบของเอกสาร มาเป็นการเก็บในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรม Google Drive อีกทั้งด้วยทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ได้มีการจัดทำแพลตฟอร์มระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา (Education Management Information System : EMIS) เพื่อเป็นการจัดเก็บข้อมูลของโรงเรียน ระบบรายงานผลการประเมินส่วนราชการ ตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ (KRS System) โดยขอบข่ายการบริหารงานประกอบด้วย การวางแผนอัตรากำลัง การกำหนดตำแหน่ง การวิเคราะห์วางแผนอัตรากำลังคน การขอเลื่อนตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาและวิทยฐานะของข้าราชการครู การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง ดำเนินการสรรหาเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา กรณีได้รับมอบอำนาจจากอ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา การจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวการแต่งตั้งย้ายโอนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การบรรจุกลับ เข้ารับราชการ การรักษาราชการแทนและรักษาการในตำแหน่งการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษา การเลื่อนขั้นเงินเดือนครูและบุคลากรทางการศึกษา การเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว การดำเนินการเกี่ยวกับบัญชีถือจ่ายเงินเดือน เงินวิทยฐานะและค่าตอบแทนอื่น ทะเบียนประวัติ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ การขอมีบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ งาน

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ขอหนังสือรับรองขออนุญาตไปราชการต่างประเทศ ขออนุญาตลาอุปสมบท ขอพระราชทานเพลิงศพ การลาศึกษาต่อ การยกย่องเชิดชูเกียรติและให้ได้รับเงินวิทยพัฒน์ การจัดสวัสดิการ วินัยและการรักษาวินัย กรณีความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ความผิดวินัยร้ายแรงการอุทธรณ์ การร้องทุกข์ การสร้างเสริมและการป้องกันการกระทำผิดวินัย งานออกจากราชการให้ออกราชการกรณีไม่พ้นทดลองปฏิบัติราชการหรือไม่ผ่านการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มต่ำกว่าเกณฑ์ ก.ค.ศ. กำหนดการออกจากราชการกรณีขาดคุณสมบัติทั่วไป การให้ออกจากราชการไว้ก่อน การให้ออกจากราชการเพราะเหตุรับราชการนานหรือเหตุทดแทน กรณีมีมลทินมัวหมอง กรณีได้รับโทษจำคุกโดยคำสั่งของศาลหรือรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

ด้านการบริหารงานทั่วไป

ด้านการพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศโรงเรียนจัดทำหน้าเพจ Facebook “โรงเรียนวัดนางบวช” และ Web Site “โรงเรียนวัดนางบวช” เพื่อเป็นการนำเสนอและเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนด้านการประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ได้จัดตั้งกลุ่ม Line ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาในด้านต่างๆ เช่น กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มงานวิชาการโรงเรียน กลุ่มระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มพัฒนาหลักสูตร เป็นต้น ขอบข่ายงานที่ต้องดำเนินการประกอบด้วย การดำเนินงานธุรการ งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาการพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานและพัฒนาเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการงบประมาณ บุคลากร บริหารทั่วไป การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมการจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การส่งเสริมประสานงานการจัดการศึกษาในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น การจัดระบบควบคุมภายในหน่วยงานงานบริการสาธารณะ และงานที่ไม่ได้ระบุในงานอื่น

อภิปรายผลการวิจัย

การบริหารงานในสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มผู้บริหารเพื่อต้องการพัฒนาหรือให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคมและชุมชน ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทและมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่องค์การได้กำหนดไว้และสามารถบริการทางการศึกษาแก่สังคมได้เป็นอย่างดีจากการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน (Disruption) ทำให้ผู้บริหารต้องพร้อมในการเปลี่ยนแปลงและปรับแนวทางการทำงานโดยสถานศึกษาให้พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลง พร้อมกับการปรับเปลี่ยนแผนการตามบริบทของสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นขนาดของสถานศึกษา สถานที่ตั้งสถานศึกษา ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะชุมชนที่แวดล้อมสถานศึกษา ลักษณะนักเรียนและผู้ปกครองของแต่ละสถานศึกษา บริบทเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้บริหารต้อง

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

คำนึงถึงและเตรียมพร้อมในการปรับเปลี่ยนตามสถาณการณ์ โดยมีขอบเขตภารกิจในการบริหารและจัดการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ 4 ด้านดังนี้

ด้านการบริหารงานวิชาการ

จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการของโรงเรียนขนาดเล็กในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนั้นในทางด้านวิชาการได้ดำเนินการโดย การนำเทคโนโลยีการจัดเก็บข้อมูลแบบ (Data cloud) มาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลต่างๆ ทั้งภายในระบบและภายนอกระบบ การใช้โปรแกรม AI ในการจัดทำแบบรายงานผลการเรียน ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ได้จัดทำ Platform สื่อการเรียนรู้ต่างๆ โดยที่ครูผู้สอนสามารถเข้ามาเพิ่มเนื้อหาได้ตลอดเวลา และผู้เรียนสามารถเข้ามาสืบค้นได้ตลอดเวลา จัดทำแบบทดสอบ Online เพื่อให้ผู้เรียนเข้ามาทดสอบวัดผลการเรียนรู้ได้อย่างง่าย นอกจากนั้นทางตัวของครูผู้สอนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอนตลอดเวลาตามสถานการณ์ เพื่อให้สามารถให้ความรู้ได้ตามเป้าหมายของหลักสูตร และนักเรียนได้เรียนรู้อย่างทั่วถึง เช่น การทำคลิปสอนหนังสือสำหรับนักเรียนที่ไม่สามารถเรียนออนไลน์ได้ เพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าถึงการเรียนได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และที่แก้ ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษามากที่สุด เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระคล่องตัว รวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (Khamsamart, Kulchittri & Chantapala, 2020) ที่ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัลดิสรัปชั่น ที่พบว่า เทคโนโลยีในปัจจุบันที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรู้จักนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา ได้แก่ Cloud Computing เป็นเสมือนมีบริการ Server บน Internet ในส่วนของการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษานั้นให้จัดทำ Platform สื่อการเรียนรู้ต่างๆ โดยที่ครูผู้สอนสามารถเข้ามาเพิ่มเนื้อหาได้ตลอดเวลา และผู้เรียนสามารถเข้ามาสืบค้นได้ตลอดเวลาจัดทำแบบทดสอบ Online เพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้วยการสร้างเคลือข่ายด้วยโปรแกรม Line ทั้งในระดับชั้นและของสถานศึกษาในการ ติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ปกครองกับครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับ (Kamsamart, et al., 2020) ว่า Social Network ในยุคที่สื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลต่อทัศนคติ พฤติกรรมและความเชื่อของคนในสังคมเป็นอย่างมากไม่ว่าจะเป็น LINE, Facebook, Twitter, WeChat หรือ Instagram ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องสามารถที่จะเลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์เหล่านั้นอย่างถูกต้องเหมาะสมกับลักษณะงานการบริหารของสถานศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยการใช้โปรแกรมการจัดเก็บข้อมูลภายในและภายนอกสถานศึกษา เช่น Google Drive, Microsoft team การใช้โปรแกรม “งานวิชาการ” ในการจัดเก็บข้อมูลผลการเรียนและการออกเอกสารแสดงผลการเรียน การสร้าง Platform สื่อการเรียนรู้ของโรงเรียนโดยใช้โปรแกรม You tube, Google site. การจัดทำเพจ Facebook ของโรงเรียนเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆของโรงเรียน การจัดทำ Website ของโรงเรียน การสร้างเครือข่ายต่าง โดยใช้โปรแกรม Line สิ่งเหล่านี้ล้วนเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และสอดคล้องกับแนวคิดของ (Malisuwan, 2017)ที่เสนอว่า Disruption จะทำให้เกิดพลังที่เรียกว่า “การทำลายอย่างสร้างสรรค์ (Creative destruction)” ทำให้

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

เกิดการผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ด้วยการจัดสรรทรัพยากรรูปแบบใหม่ และทำลายรูปแบบดั้งเดิมที่ไร้ประสิทธิภาพ โดยจะทำให้เพิ่มประสิทธิภาพและความสามารถในการผลิต จนเกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม

ด้านการบริหารงานงบประมาณ

จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานงบประมาณ ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ได้มีการจัดทำแพลตฟอร์มระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ SMART OFFICE เพื่อใช้ในการติดต่อประสานงาน รวมถึงการรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณของแต่ละโรงเรียน โดยทุกโรงเรียนสามารถเข้ามา Download แบบฟอร์มต่างๆ ได้ นอกจากนั้นยังมีการรายงานผลการดำเนินงานด้านงบประมาณผ่านโปรแกรม ระบบการจัดการงบประมาณอิเล็กทรอนิกส์ (e-budget) ซึ่งมีระบบงานย่อย 3 ระบบ คือ ระบบการวางแผนงบประมาณ ระบบการจัดทำคำของบประมาณ และระบบพิจารณางบประมาณ โดยเชื่อมโยงข้อมูล กับระบบแผนที่การงบประมาณ (e-BGIS) (Budget Bureau, 2021) ในส่วนการรายงานภายในโรงเรียนจะเป็นการรายงานในรูปแบบของเอกสารบันทึกข้อความ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษารวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (Ngamprakhon, et al., 2019) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารการศึกษา: แนวคิด ทฤษฎีและรูปแบบการบริหารจัดการ ที่พบว่า การบริหารจัดการเรื่องเงินมีความเสี่ยงสูง ผู้บริหารจะต้องรู้และเข้าใจรวมถึงจะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องและแม่นยำกับกฎระเบียบ โดยผู้บริหารจะต้องมี การวางแผนงบประมาณ กำหนดผลผลิตและการคำนวณต้นทุนจัดระบบจัดซื้อจัดจ้าง บริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ รายงานทางการเงินและผล ดำเนินงาน บริหารสินทรัพย์ ตรวจสอบภายใน สถานศึกษาต้องมีฝ่ายรับผิดชอบในการตรวจสอบภายใน มีอิสระในการดำเนินงาน มีหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน

ด้านการบริหารงานบุคคล

จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล โรงเรียนมีการปรับเปลี่ยนการจัดเก็บข้อมูลต่างๆ ที่เป็นการเก็บในรูปแบบของเอกสาร มาเป็นการเก็บในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรม Google Drive อีกทั้งด้วยทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ได้มีการจัดทำแพลตฟอร์มระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา (Education Management Information System : EMIS) เพื่อเป็นการจัดเก็บข้อมูลของโรงเรียน ระบบรายงานผลการประเมินส่วนราชการ ตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ (KRS System) (Office of Suphanburi Primary Education Area District 3, 2021) นอกจากการสร้างระบบรองรับแล้ว ทางผู้บริหารจำเป็นต้องสำรวจพื้นที่ในเขตการศึกษาเพื่อวางแผนการช่วยเหลือหรือสนับสนุนบุคลากรทางการศึกษาที่มีบริบทในด้านที่แตกต่างกันด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัวมีอิสระภายใต้กฎหมายระเบียบเป็นไปตามหลักธรรมมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการ

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

พัฒนามีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจได้รับการยกย่อง เชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (Sinthuchet, 2017) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษายุคนี้ (ยุคดิจิทัล) : Thailand 4.0 ที่พบว่า เป้าหมายด้านบุคลากรในยุคดิจิทัล มีลักษณะได้แก่ 1) มีวิสัยทัศน์ด้าน ICT 2) จัดโครงสร้างพื้นฐาน Hardware, Software, Network 3) พัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน 4) พัฒนาสื่อ และกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน 5) เน้นให้ผู้เรียนให้สามารถประเมินความก้าวหน้าของตนเอง 6) จัดหาสื่อเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 7) พัฒนาทักษะพื้นฐานและคุณลักษณะของผู้เรียน 8) วิจัยพัฒนาต่อยอดความรู้ สามารถปรับตัว (Adapting) มีวิสัยทัศน์ (Being Visionary) ถึงความต้องการของนักเรียน ครูเป็นผู้เรียนรู้ (Learner) ในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community, PLC) และสอดคล้องกับแนวคิดของ นโยบายนายกรัฐมนตรีปฏิรูปการศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทย มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน (Office of the Basic Education Commission, 2016) ที่เสนอว่า จุดเน้น 6 ยุทธศาสตร์หลักประกอบด้วย 1) หลักสูตรและกระบวนการผลิตและพัฒนาครู 2) การทดสอบการประเมิน 3) การประกันคุณภาพและการพัฒนามาตรฐานการศึกษา 4) ผลิตและพัฒนากำลังคนด้านงานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการพัฒนาประเทศ 5) ICT เพื่อการศึกษา และ 6) การบริหารจัดการ

ด้านการบริหารงานทั่วไป

จากผลการวิจัยพบว่า เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้านการพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศโรงเรียนจัดทำหน้าเพจ Facebook ยกตัวอย่างเช่น“Facebook โรงเรียนวัดนางบวช” และ Web Site “โรงเรียนวัดนางบวช” เพื่อเป็นการนำเสนอและเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนด้านการประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ได้จัดตั้งกลุ่ม Line ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาในด้านต่างๆ เช่น กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มงานวิชาการโรงเรียน กลุ่มระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มพัฒนาหลักสูตร เป็นต้น (Office of Suphanburi Primary Education Area District 3, 2021) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์การให้บริการบริหารงานอื่นๆบรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยการ ความสะดวกต่างๆในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการ บริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน เป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (Peerathornis, 2020) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ความท้าทายการจัดการศึกษาในยุค Disruptive Change ของผู้บริหาร ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นที่จะต้องตระหนักการบริหารจัดการในเชิงรุก ตามคุณลักษณะที่เหมาะสม 4 ด้าน อาทิ 1) คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ 2) บทบาทหน้าที่ 3) ทักษะยุคใหม่ 4) คุณธรรม จริยธรรม เพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน กับการเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในบริบทต่างๆอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ (Hallinger & Kovačević, 2019) ที่เสนอว่า การบริหารจัดการสมัยใหม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ (Vision) สามารถที่จะกำหนดกลยุทธ์ในการ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

บริหาร (Strategic Management)วิเคราะห์สถานการณ์ (Analyze Situation) เพื่อกำหนดแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและนโยบายได้อย่างเหมาะสมไวต่อการรับข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งสังคมภายนอกและภายในองค์กร ทั้งในและนอกเขตพื้นที่การศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่า การวางแผนงานด้านวิชาการ มีการนำเทคโนโลยีมาใช้กับการจัดเก็บข้อมูล การใช้โปรแกรม AI และการใช้ Platform ต่างๆเป็นสื่อการเรียนรู้ ดังนั้นควรสนับสนุนการอบรมและพัฒนาทักษะความรู้ด้านเทคโนโลยี เทคนิคการเรียนการสอนสมัยใหม่อย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง

2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ พบว่า มีการจัดทำแพลตฟอร์มระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ SMART OFFICE เพื่อใช้ในการติดต่อประสานงาน รวมถึงการรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณของแต่ละโรงเรียน ดังนั้นควรมีระบบการติดตาม ประเมินผล และข้อมูลย้อนกลับเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการ

3. ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า มีการจัดทำแพลตฟอร์มระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ในการจัดเก็บข้อมูล ดังนั้นควรมีการปรับเปลี่ยนข้อมูลให้ทันสมัยตลอดเวลา และควรมีการสำรองข้อมูลเพื่องป้องการความเสียหายหากเกิดความผิดพลาดด้านอิเล็กทรอนิกส์

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศโรงเรียน ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสำรวจข้อมูลของพื้นที่การศึกษาอย่างสม่ำเสมอพร้อมกับมีข้อมูลที่เป็นปัจจุบันเพื่อสามารถกำหนดแผนและการปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามบริบทของสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ นำไปศึกษาแผนและกลยุทธ์ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก และศึกษาเปรียบเทียบกับเขตการศึกษาต่างๆ

2. ควรศึกษากับสถานศึกษาทุกขนาดสถานศึกษาเพื่อแสวงหาแนวทางหรือรูปแบบการบริหารเชิงพื้นที่ได้ชัดเจนและปฏิบัติได้จริงและนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการวิจัยได้

References

Avis Gaze. (2016). **Preparing School Leaders : 21st Century Skills**. [Online]. Available : http://www.principals.ca/documents/International Symposium White Paper-OPC. [2021, July 20].

Budget Bureau. (2021). **Handbook of Budget Expenditure Preparation for the Fiscal Year B.E.2021**. [Online]. Available : http://www.mua.go.th/users/budget/doc/MESRI64_Manual.pdf [2021, July 21].

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Clayton M. Christensen, Michael E. Raynor. & Rory McDonald. (2015). **Disruptive innovation**. [Online]. Available : https://hbr.org/2015/12/what-is-disruptive-innovation [2021, July 21].

Elliott, T. (2017). **Digital Leadership: A Six-Step Framework for Transformation**. [Online]. Available : http://www.digitalistmag.com/author/telliott [2021, July 20].

Hallinger, P. & Kovačević, J. (2019). Science mapping the knowledge base in educational leadership and management : A longitudinal bibliometric analysis, 1960-2018. **School Leadership & Management, 39**(5), 537-560.

Kanchanaphan, R. (2020). School Administration in the Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) Crisis. **Doctoral Journal of Social Sciences**[Online Serial], 10(3). Available : file:///C:/Users/User/AppData/Local/Temp/248365-Article%20Text-871558-1-10-20201226-2.pdf [2021, July 20].

Khamsamart, S, Kulchittri, S. & Chantapala, K. (2020). Guidelines for Educational Administration in the Digital Disruption Era. **Journal of Modern Learning Development** [Online Serial], 5(3). Available : file:///C:/Users/User/AppData/Local/Temp/242194-Article%20Text-843196.-1-10-20200703-2.pdf [2021, July 20].

Korsakul, W. (2018). **Documents for lectures on PAD 6102 Research Methods in Public Administration**. Master of Public Administration Program, Ramkhamhaeng University.

Mahidol University International Program. (2019). **Managing Disruptive Change**. [Online]. Available: https://muic.mahidol.ac.th/eng/managing-disruptive-change/ [2021, July 20].

Malisuwan, S. (2017). **The year of Disruption**. [Online]. Available : http://tct.or.th/images/article/special_article/25610110/198410_Disruption.pdf [2021, July 21].

Ministry of Education. (1999). **Ministry of Education and the educational reform drive**. Bangkok : Shipping and Parcel Organization Printing House.

_____. (2017). **Education Development Plan of the Ministry of Education, Vol. 12 (2017-2021)**. Bangkok : Office of Policy and Strategy.

National Research and Innovation Policy Council. (2017). **(draft) 20-year research and innovation strategy (2017-2036)**. [Online]. Available : https://www.ubu.ac.th/web/files up/ 03f2019013108571396.pdf [2021, July 21].

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Ngamprakhon, S., Chaisuk, P., Patthammakun, P., Thanapano, P. & Saengnon, K. (2019). Educational Administration: Concepts, Theory and Management Models. **Journal of Education**[Online Serial], 6(3). Available : file:///C:/Users/User/AppData/Local/Temp/221960-Article%20Text-788147-1-10-20191229.pdf [2021, July 20].

OECD. (2020). **The impact of COVID-19 on student equity and inclusion: supporting vulnerable students during school closures and school re-openings**. [Online]. Available: https://read.oecd-ilibrary.org/view [2021, July 21].

Office of Suphanburi Primary Education Area District 3. (2021). **SPB3**. [Online]. Available : https://www.spb3.go.th/spb3/ [2021, July 19].

Office of the Basic Education Commission. (2016). **Conceptual Framework for Thai Economic Development/Education Documents for Workshop on Reforming the Assessment and Quality Assurance System of Education**. Education Council Secretariat, Ministry of Education.

_____. (2020). **The transfer of the school administrators Under the Office of the Basic Education Commission. Office of Personnel and Legal Management System Development**. Education Council Secretariat, Ministry of Education.

_____.. (2021). **Information system for educational administration**. [Online]. Available : https://data.bopp-obec.info/emis/school.php?Area_CODE=7203 [2021, July 21].

Office of the Prime Minister. **The 20-Year National Strategic Framework**. [Online]. Available : http://www.did.mod.go.th/PDF [2021, May 20].

Peerathornis, C. (2020). Challenges of educational management in the age of disruptive change of school administrators. **CMU Journal of Education, 4**(2),126-139.

Sinthuchet, P. (2017). **Education in this era (digital era): Thailand 4.0. National Academic Conference, Faculty of Education, Lampang Rajabhat University, 3rd time: 2017**. [Online]. Available : http://www.thaischool1.in.th/_files_school/36108376/workteacher/36108376_1_20170724-220005.pdf [2021, July 21].

Thaloengsri, A. (2018). **Disruption destroys or creates opportunities**. [Online]. Available : https://www.maruey.com/article/contentinjournal/734 [2021, July 21].

Yurarat, S. (2016). **Writing a research report on social sciences and humanities**. Bangkok : Vision Prepress Co., Ltd.

The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)
Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การรื้อฟื้นการแสดงตาโบลวิวังต์

The Re-invent of Tableaux Vivants

บุญตา เขียนทองกุล*
Bunta Kheantongkul
อุรารมย์ จันทมาลา**
Ourarom Chantamala
ปัทมาวดี ชาญสุวรรณ**
Pattamawadee Chansuwan

Received : August 8, 2021
Revised : December 14, 2021
Accepted : February 7, 2022

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการแสดงตาโบลวิวังต์ 2. ศึกษาและวิเคราะห์การบรรเลงรวมวงเพลงตับเรื่องนางซินเดอเรลล่า โดยใช้ระเบียบวิจัยแนวคิดการรื้อฟื้นทางโบราณคดีในการจัดการแสดงตาโบลวิวังต์ นำเสนอการวิจัยในรูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์ การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการแสดงตาโบลวิวังต์ พบว่า สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงพระนิพนธ์บทขับร้องและบรรจุเพลงตับเรื่องซินเดอเรลล่า เพื่อใช้ในการแสดงตาโบลวิวังต์ ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 อย่างได้แก่ 1. ผู้แสดงแต่งกายตามเนื้อเรื่องและการใช้ท่าตีตามบทขับร้อง พร้อมทั้งยืนดุจภาพนิ่ง 2. มีองค์ประกอบของการแสดง (ฉาก ไฟ แสง เสียง) และ3. การบรรเลง-ขับร้อง จากการบรรเลง-ขับร้อง จำนวน 6 เพลง ประกอบด้วยเพลงวิลันดาโอด เพลงฝรั่งจรกา เพลงครอบจักรวาล เพลงฝรั่งรำเท้า เพลงเวสสุกรรม และเพลงหงส์ทอง ดนตรีบรรเลงรับในแต่ละท่อนเพียง 1 เที่ยว ความสัมพันธ์ของบทขับร้องกับการใช้ท่าตีตามบทขับร้อง มีทั้งหมด 16 ครั้ง มีฉากประกอบการแสดง จำนวน 2 ฉาก ผู้แสดงทั้งหมด 8 คน แต่งกายตามแบบตะวันตก ผู้บรรเลง-ขับร้องแต่งกายย้อนยุคในสมัยรัชกาลที่ 5 การศึกษาและวิเคราะห์การบรรเลงรวมวงเพลงตับเรื่องนางซินเดอเรลล่า

*นักศึกษาหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยทางศิลปกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์และวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Doctoral Student of the Doctor of Philosophy, Fine and Applied Arts Research, Faculty of Fine and Applied Arts and Cultural Sciences, Mahasarakham University
**อาจารย์ประจำสาขาวิชาการวิจัยทางศิลปกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์และวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Advisors Fine and Applied Arts Research, Faculty of Fine and Applied Arts and Cultural Sciences, Mahasarakham University

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ผลการศึกษาพบว่า การบรรเลงรวมวงตามโน้ตเพลงที่จดบันทึกเมื่อปีพ.ศ. 2482 มีจำนวน 6 เครื่องมือ ได้แก่ ปี่ใน ระนาดเอก ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็ก ระนาดทุ้มไม้ และระนาดทุ้มเหล็ก การวิเคราะห์ทำนองเพลงตามลักษณะการบรรเลงรวมวง พบว่า ทำนองเพลงส่วนมากมีวิธีดำเนินทำนองแบบไม่บังคับทาง มี “ระนาดทุ้มเหล็ก” เป็นเครื่องดนตรีที่สร้างความโดดเด่นด้วยการแปลทำนองในลักษณะต่างๆ ได้แก่ กระสวนทำนองห่าง กระสวนทำนองถี่ ทำนองเรียงเสียง การตีลงก่อนจังหวะ การตีประสานเสียง ทั้งนี้ทำให้เกิดเสียงประสานเป็น “คู่เสียง” นับว่าเป็นเพลงตับที่มีความสมบูรณ์ทั้งในด้านดนตรีและนาฏศิลป์เพื่อเสนอผลการศึกษา “การรื้อฟื้นการแสดงตาโบลวิวังต์” ในเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยได้จัดการแสดงตาโบลวิวังต์ เรื่องนางซินเดอเรลล่า ซึ่งบรรเลงด้วยวงปี่พาทย์ไม้แข็งตามโน้ตเพลงที่จดบันทึกเมื่อพ.ศ. 2482 อย่างเต็มรูปแบบ ณ โรงละครแห่งชาติ

คำสำคัญ : การรื้อฟื้น / ตาโบลวิวังต์ / โน้ตเพลงตับเรื่องนางซินเดอเรลล่า / ระนาดทุ้มเหล็ก

ABSTRACT

This research aims to explore and analyse the form of Tableaux Vivants and the characteristics of the ensemble in the Cinderella Suite. The researcher applies the archaeological restoration for reviving the Tableaux Vivants and presents the revive by analysing as well as describing. The result of studying and analysing the Tabeaux Vivants’ presents that Prince Narisara Nuwattiwong composes the Cinderella Suite for the Tableaux Vivants’ performance. There are three elements in the performance consist of 1) the dancers dress in the story, act according to the lyrics and stand like images, 2) there are other components, namely a scene, light, and sound and 3) the playing and singing. There are six songs in the Cinderella Suite, including Wilanda Od, Farang Choraka, Khrob Chakrawan, Farang Ramtao, Wetsukam, and Hongthong. The musicians play melodies only one round for each verse. There are sixteen times of gesturing associated with the poetry. Regarding the scene, there are two scenes in the entire performance. In terms of the costume, the dancers dress in the western style; the musicians and singers dress in the retro costume in the reign of King Rama V. Furthermore, the result of the research reveals that the Cinderella suite is played by the piphat maikhaeng ensemble. The Cinderella Suite’s score is noted in 1939, which contains six musical instruments, including Pi Nai, Ranad Ek, Khong Wong Yai, Khong Wong Lek, Ranad Thum Mai, and Ranad Thum Lek. Analysis of melodies according to Characteristics of the ensemble, it is found that “Ranad Thum Lek” is an instrument that creates a distinctive variation in different ways as follows: wide rhythmic patterns, frequent rhythmic patterns, melodic contour (conjunctive, ascending, descending), Syncopations achieved by playing off the beat, harmonisation. Therefore, it seems to be that the Cinderella Suite is one of the excellent suites in Thai traditional music

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

and dance. To demonstrate the result of the research, the author has restored the Tableaux Vivants - the Cinderella Suite, which played by the piphat maikhaeng ensemble and established the full performance to the scholars as well as the spectators at the National Theatre of Thailand.

Keywords : Re-invent / Tableaux Vivants / Cinderella suite's score / Ranad Thum Lek

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตาโบลวิวังต์ (Tableaux Vivants) เป็นคำทับศัพท์ภาษาฝรั่งเศส หมายถึง ภาพที่มีชีวิต (Living Picture) เป็นคำใช้เรียกผู้แสดงที่วางท่าทางเลียนแบบดังภาพวาด หรือแสดงเป็นกิริยาเพื่อเล่าเรื่อง โดยไม่มีการพูดและเคลื่อนไหวร่างกาย ผู้แสดงจะแต่งตัวตามเนื้อเรื่องเพื่อสร้างความสมจริง แสดงท่าทางหยุดนิ่งตามบทขับร้องนั้นๆ อยู่ในฉากที่ถูกจำลองบรรยากาศตามเนื้อเรื่อง ในระหว่างนั้นมีการบรรเลง-ขับร้องประกอบตลอดเวลา ทั้งสามส่วนถูกนำเสนอพร้อมกันเพื่อเล่าเรื่องนั้นๆ (Kaeomak, 2015)

ประมาณ พุทธศักราช 2434-2437 สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงพระนิพนธ์บทขับร้องพร้อมทั้งบรรจุเพลง เพื่อบรรเลงประกอบการแสดงตาโบลวิวังต์หรือละครภาพที่มีชีวิตนี้ ตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมาร ที่โปรดให้พระอนุชาและพระราชวงศ์ที่ทรงพระเยาว์แต่งองค์ตามตัวละครในเรื่องนั้นๆ พร้อมทั้งวางท่าตามบทขับร้อง การแสดงดังกล่าว มีทั้งหมด 8 เรื่อง และมีสำเนียงภาษาที่แตกต่างกัน คือ 1. เรื่องพระเป็นเจ้า 2. เรื่องราชาธิราช 3. เรื่องนิทราชาคริต 4. เรื่องนางซินเดอเรลล่า 5. เรื่องสามก๊ก 6. เรื่องขอมดำดิน 7. เรื่องพระลอ และ 8. เรื่องอุณรุท พร้อมทั้งมีภาพประกอบฉากด้วย และเรียกพระนิพนธ์ชุดนี้ว่า "เพลงตับตาโบลวิวังต์"

เพลงตับตาโบลวิวังต์นี้ พบว่าเมื่อครั้งมีการจดบันทึกเพลงไทยเป็นโน้ตสากล เมื่อพุทธศักราช 2479-2483 ได้มีการจดบันทึกโน้ตเพลงตับตาโบลวิวังต์ จำนวน 5 ตับ ได้แก่ เพลงตับเรื่องพระลอ เพลงตับเรื่องราชาธิราช เพลงตับเรื่องขอมดำดิน เพลงตับเรื่องนิทราชาคริต และเพลงตับเรื่องนางซินเดอเรลล่า จากการศึกษาพบว่า เพลงตับเรื่องนางซินเดอเรลล่า เป็นเพลงตับเดียวที่มีการบันทึกโน้ตเพลงไว้ครบทุกเครื่องมือได้แก่ ปี่ในระนาดเอก ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็ก ระนาดทุ้ม และระนาดทุ้มเหล็ก

จากการศึกษาเรื่องเพลงตับตาโบลวิวังต์ ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ พบว่า ปัจจุบันได้นำเพลงตับชุดนี้มาบรรเลง-ขับร้อง ด้วยวงดนตรีชนิดต่างๆ แต่ไม่พบว่า มีการจัดแสดงตาโบลวิวังต์อย่างเต็มรูปแบบ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเรื่องการรื้อฟื้นการแสดงตาโบลวิวังต์ กรณีศึกษาเพลงตับเรื่องนางซินเดอเรลล่า และศึกษาการบรรเลงรวมวงด้วยเพลงไทยที่จดบันทึกเป็นโน้ตสากล เมื่อปีพุทธศักราช 2482 ประกอบการวิจัยครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการแสดงตาโบลวิวังต์
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การบรรเลงรวมวงเพลงตับเรื่องนางซินเดอเรลล่า

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ขอบเขตการวิจัย

1. เพลงตับเรื่องนางซินเดอเรลล่าที่นำมาศึกษาวิจัยครั้งนี้นำมาจากเพลงไทยที่จดบันทึก เป็นโน้ตสากล เมื่อ พ.ศ. 2482 จำนวน 6 เพลง ได้แก่ เพลงวิลันดาโอด เพลงฝรั่งจรกา เพลงครอบจักรวาล เพลงฝรั่งรำเท้า เพลงเวสสุกรรม และเพลงหงส์ทอง พร้อมทางบรรเลง จำนวน 6 เครื่องมือ ได้แก่ ปี่ใน ระนาดเอก ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็ก ระนาดทุ้ม และระนาดทุ้มเหล็ก

2. จัดการแสดงตาโบลวิวังต์ เรื่องนางซินเดอลเรลล่า ณ โรงละครแห่งชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) มีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1) ศึกษาข้อมูลจากเอกสารวิชาการ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ภาพถ่าย และวีดีทัศน์ที่เกี่ยวกับตาโบลวิวังต์

2) ศึกษาทำนองและทางบรรเลงเพลงตับเรื่องนางซินเดอเรลล่า และคัดเลือกทำนองเพลงจำนวน 19 ประโยคจัดทำเป็นกราฟแสดงการเคลื่อนที่ของทำนอง

3) สัมภาษณ์กลุ่มบุคคลที่มีความรู้ (Key-informants) ด้านดนตรี ด้านขับร้อง และด้านการแสดง

4) นำเสนอการรื้อฟื้นการแสดงตาโบลวิวังต์เรื่องนางซินเดอเรลล่า สู่สาธารณชน เมื่อวันศุกร์ที่ 28 มิถุนายน 2562 ในรายการศรีสุขนาฏกรรม ณ โรงละครแห่งชาติ

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยประกอบด้วยกลุ่มบุคลากรจากสำนักการสังคีต กรมศิลปากร ที่สามารถปฏิบัติงานได้ตามลักษณะข้อมูลที่ต้องการศึกษา ได้แก่

1) นาฏศิลปิน จากกลุ่มนาฏศิลป์ สำนักการสังคีต กรมศิลปากร จำนวน 8 คน ได้แก่

นางซินเดอเรลล่า	นางสาวมณีรัตน์ มุ่งดี นาฏศิลปินอาวุโส
	นางสาวรจนา ทับทิมศรี นาฏศิลปินอาวุโส
เจ้าชาย	นายธีรเดช กลิ่นจันทร์ นาฏศิลปินอาวุโส
นางฟ้า	นางสาวอาภัสรา นกออก นาฏศิลปินปฏิบัติงาน
ตัวประกอบชาย	นายอนุชา สุมามาลย์ นาฏศิลปินอาวุโส
	นายรัฐศาสตร์ จั่นเจริญ นักวิชาการละครและดนตรีชำนาญการ
ตัวประกอบหญิง	นางสาวจริยา สุขธรรม นาฏศิลปินปฏิบัติงาน
	นางสาวภาสินี ปั้นสิริ นาฏศิลปินปฏิบัติงาน

ศึกษาและได้รับการถ่ายทอดการ ตีท่าจากบทขับร้อง โดยมีนางสาววันทนีย์ ม่วงบุญ ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ สำนักการสังคีต กรมศิลปากร เป็นผู้ให้คำแนะนำ

2) ดุริยางคศิลปิน จากกลุ่มดุริยางค์ไทย สำนักการสังคีต กรมศิลปากร จำนวน 6 คน ได้แก่

ปี่ใน	บรรเลงโดย นายสุรศักดิ์ กิ่งไทร ดุริยางคศิลปินอาวุโส

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ระนาดเอก บรรเลงโดย นายกิตติศักดิ์ อยู่สุข ดุริยางคศิลปินอาวุโส

ฆ้องวงใหญ่ บรรเลงโดย นายกิติศักดิ์ เขาสถิตย์ ดุริยางคศิลปินอาวุโส

ฆ้องวงเล็ก บรรเลงโดย นายวรศิลป์ สังจุ้ย ดุริยางคศิลปินชำนาญงาน

ระนาดทุ้ม บรรเลงโดย นายสุรสิทธิ์ เขาสถิตย์ ดุริยางคศิลปินอาวุโส

ระนาดทุ้มเหล็ก บรรเลงโดย นายถาวร ภาสดา ดุริยางคศิลปินอาวุโส

ศึกษาทำนองเพลงจำนวน 6 เพลง ตามเครื่องมือที่ถนัดจากโน้ตเพลงที่จดบันทึกเมื่อพุทธศักราช 2482

3) คีตศิลป์ จากกลุ่มดุริยางค์ไทย สำนักการสังคีต กรมศิลปากร จำนวน 5 คน ได้แก่

นางนิษา ถนอมรูป คีตศิลปินอาวุโส

นางสาวกานต์สินี สังเวียนทอง คีตศิลปินชำนาญงาน

นางสาวสุภาภรณ์ ลาสอาด คีตศิลปินชำนาญงาน

นางสาวชุลีกร อินวัน พนักงานราชการ

นายสรรพวิทย์ พงษ์จันทรเสถียร พนักงานราชการ

ศึกษาวิธีการขับร้อง โดยมีนางวัฒนา โกศินานนท์ ผู้เชี่ยวชาญด้านคีตศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นผู้ให้คำแนะนำ หลังจากนั้นนำมาทดสอบโดยให้ผู้แสดง (นาฏศิลปิน) แสดงท่าในกิริยาเล่าเรื่องพร้อมทั้งยืนดุจภาพนิ่ง โดยมีการบรรเลง ขับร้องประกอบ รวมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของการบรรเลง-ขับร้องที่สามารถบรรเลงและสื่ออารมณ์ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) รวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับเพลงตับตาโบลวิวังต์ รวมทั้งรูปแบบและวิธีการแสดงตาโบลวิวังต์

2) รวบรวมผลการปฏิบัติจากเครื่องมือการวิจัยทั้งด้านผู้แสดง ด้านการบรรเลง-ขับร้อง

3) รวบรวมทำนองเพลงที่จัดทำเป็นกราฟแสดงการเคลื่อนที่ของทำนองเพลง เพื่อหาภาพรวมของการบรรเลงรวมวง

4) รวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวด้านนาฏศิลป์ ด้านดนตรี และขับร้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการวิเคราะห์ ดังนี้

1) ข้อมูลจากเอกสารและจากวีดีทัศน์ เรื่องรูปแบบและวิธีการรื้อฟื้นการแสดงตาโบลวิวังต์เพื่อนำมาจัดแสดง

2) ประเมินผลเครื่องมือการวิจัยทั้ง 3 ด้าน

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

3) วิเคราะห์ทำนองเพลงตับเรื่องนางซินเดอเรลล่า จำนวน 19 ประโยคเพื่อหาลักษณะการดำเนินทำนองรวมวง และวิเคราะห์การแปลทำนองของเครื่องดนตรี เพื่อหาเครื่องดนตรีที่สร้างความโดดเด่นในการบรรเลงรวมวง

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการแสดงตาโบลวิวังต์เพื่อการรื้อฟื้นจัดการแสดงตาโบล-วิวังต์ เรื่องนางซินเดอเรลล่า ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

เพลงตับตาโบลวิวังต์เป็นพระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ มีทั้งหมด 8 เรื่อง ได้แก่ ตับเรื่องพระเป็นเจ้า ตับเรื่องราชาธิราช ตับเรื่องนิทราชาคริต ตับเรื่องสามก๊ก ตับเรื่องขอมดำดิน ตับเรื่องพระลอ และตับเรื่องอุณรุท ซึ่งทั้ง 7 เรื่องนี้เป็นวรรณกรรมที่รู้จักและแพร่หลายอยู่ทั่วไป ยกเว้นเพลงตับเรื่องนางซินเดอเรลล่าเป็นนิทานพื้นบ้านของต่างชาติที่เข้ามาแพร่หลายในประเทศไทยในสมัยรัชกาลที่ 4 จึงทำให้เรื่องนี้เป็นที่รู้จักกันในสมัยนั้น ทรงนำเรื่องนางซินเดอเรลล่า มาทรงพระนิพนธ์เป็นบทขับร้องขึ้นใหม่ ด้วยคำประพันธ์ 3 ชนิด ได้แก่ กลอนสุภาพ กาพย์ยานี และโคลงสี่สุภาพ ทรงคัดเลือกเพลงที่มีสำนวนและสำเนียงฝรั่งบรรจุในบทพระนิพนธ์ ประกอบด้วยเพลงวิลันดาโอด เพลงฝรั่งจรกา เพลงครอบจักรวาล เพลงฝรั่งรำเท้า เพลงเวสสุกรรม และเพลงหงส์ทอง

จากการศึกษารูปแบบและวิธีการแสดงตาโบลวิวังต์ที่จัดโดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้วนำแนวคิดการรื้อฟื้นทางโบราณคดีที่ให้ศึกษาจากโครงสร้างและให้แบ่งโครงสร้างออกเป็นสี่ทิศศึกษาสิ่งที่ทลายลงมาว่าอยู่ทิศไหน ก็สันนิษฐานไว้ก่อนว่าจะต้องอยู่ทิศนั้นแล้วนำสิ่งที่เหลือแล้วเข้าประกอบให้ตรงกับร่องรอยเดิมและในกรณีที่สิ่งนั้นพังทลายจนไม่เห็นลวดลายเดิมก็ให้ดูจากสิ่งที่สร้างร่วมสมัยว่ามีลวดลายอย่างไรเป็นฐานการศึกษาการแสดงตาโบลวิวังต์เรื่องนางซินเดอเรลล่ามีองค์ประกอบการแสดง ดังนี้

ภาพที่ 1 เวทีนักดนตรีและนักร้อง

ผู้แสดง ได้แก่ เจ้าชาย นางซินเดอเรลล่า (มี 2 คน) นางฟ้า และผู้แสดงประกอบ 4 คน

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

เวทีการแสดง แบ่งเป็น 2 ส่วน เวทีส่วนล่างเป็นที่ตั้งวงดนตรีและนักร้องโดยยกระดับให้สูงจากพื้นเวทีประมาณ 30 ซม. เวทีส่วนบนเป็นที่จัดการแสดงตาโบลวิวังต์ โดยแบ่งเวทีบนออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรก (ฝั่งขวา) เป็นบ้านของนางซินเดอเรลล่า ในฉากมีภาพติดที่ฝาผนัง เตาผิง รถฟักทอง(เตรียมไว้ด้านข้าง) ส่วนที่ 2 (ฝั่งซ้าย) เป็นห้องเต้นรำในพระราชวัง (มีบันได) ในฉากประกอบด้วย น้ำพุ และดอกไม้ตกแต่ง

วงดนตรี ใช้วงปี่พาทย์ไม้แข็ง (พิเศษ) ประกอบด้วย ปี่ใน ระนาดเอก ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็ก ระนาดทุ้มไม้ ระนาดทุ้มเหล็ก ฉิ่ง ตะโพน กลองแขก โหม่ง เพลงที่บรรเลง-ขับร้อง ประกอบด้วย เพลงวิลันดาโอด เพลงฝรั่งจรกา เพลงครอบจักวาล เพลงฝรั่งรำเท้า เพลงเวสสุกรรม และเพลงหงส์ทอง ทุกเพลงเป็นเพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น ยกเว้นเพลงหงส์ทองเป็นเพลงอัตราชั้นเดียว การขับร้อง เป็นการขับร้องเดี่ยว ยกเว้นเพลงเวสสุกรรมที่เป็นการขับร้องคู่

การแต่งกายของผู้แสดง แต่งกายตามแบบตะวันตก การแต่งกายของผู้บรรเลง-ขับร้อง ผู้ชายนุ่งโจงกระเบน สีม่วง ใส่เสื้อราชแพทเทิร์น (Raj pattern) สวมถุงเท้าสีขาวยาวถึงหัวเข่า ผู้หญิงนุ่งโจงกระเบนสีม่วง ใส่เสื้อผ้าไหมประดับด้วยลูกไม้ทรงแบบวิตอเรีย สวมสร้อยไข่มุก สวมถุงเท้าสีขาวยาวถึงหัวเข่า

รูปแบบและวิธีการแสดง เริ่มด้วยดนตรีบรรเลงนำ 1 เที่ยว (แสงไฟส่องที่วงดนตรี) เมื่อดนตรีบรรเลงจบแสงไฟจะไปส่องที่เวทีบนในฉากแรก(ฝั่งขวามือ)ที่มีผู้แสดงอยู่ในท่านิ่งด้วยกิริยาตีท่าตามบทขับร้อง ระหว่างนั้นมีการขับร้องประกอบ เมื่อขับร้องจบ แสงไฟจะย้ายมาส่องที่วงดนตรีซึ่งทำหน้าที่บรรเลงรับการขับร้อง ระหว่างนั้นผู้แสดงที่อยู่ในฉากเดิมจะเปลี่ยนกิริยาตีท่าตามบทขับร้องตามลำดับ เมื่อดนตรีบรรเลงจบ แสงไฟจะเปลี่ยนมาส่องที่ฉากเดิม กระทำเช่นนี้สลับกันจนจบการแสดง

ลำดับการบรรเลง-ขับร้องประกอบการแสดงตาโบลวิวังต์ มีดังนี้

เพลงวิลันดาโอด เป็นเพลงท่อนเดียว บทขับร้องเป็นกลอนสุภาพมี 2 บท มีการเปลี่ยนท่าตีบท 4 ครั้งตามคำร้อง ทางดนตรีบรรเลงจำนวน 4 เที่ยว(ทางบรรเลงไม่ซ้ำกัน)

เพลงฝรั่งจรกา เป็นเพลงท่อนเดียว บทขับร้องเป็นกาพย์ยานีมี 2 บท มีการเปลี่ยนท่าตีบท 2 ครั้งตามคำร้อง ทางดนตรีบรรเลงจำนวน 2 เที่ยว

เพลงครอบจักรวาล เป็นเพลง 2 ท่อน บทขับร้องเป็นกาพย์ยานี มี 1 บท มีการเปลี่ยนท่าตีบท 2 ครั้งตามคำร้อง ทางดนตรีบรรเลง ท่อน 1 และท่อน 2

เพลงฝรั่งรำเท้า เป็นเพลง 2 ท่อน บทขับร้องเป็นโคลงสี่สุภาพมี 1 บท มีการเปลี่ยนท่าตีบท 2 ครั้งตามคำร้อง ทางดนตรีบรรเลง ท่อน 1 และท่อน 2

เพลงเวสสุกรรม เป็นเพลง 2 ท่อน บทขับร้องเป็นกาพย์ยานี มี 2 บท เปลี่ยนท่าตีบท 4 ครั้งตามคำร้องทางดนตรีบรรเลง ท่อน 1 และท่อน 2 จำนวน 2 เที่ยว

เพลงหงส์ทอง เป็นเพลง 2 ท่อน บทขับร้องเป็นกาพย์ยานีมี 1 บท เปลี่ยนท่าตีบท 2 ครั้งตามคำร้อง ทางดนตรีบรรเลงท่อน 1 และท่อน 2

เพลงที่บรรเลงจำนวน 6 เพลง ความสัมพันธ์ของบทขับร้องกับการใช้ท่าตีบทรวม 16 ครั้ง ดังตัวอย่างรูปแบบและวิธีการแสดงตาโบลวิวังต์เรื่องนางซินเดอเรลล่า ดังนี้

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตัวอย่างรูปแบบและวิธีการแสดงตาโบลวิวังต์เรื่องนางซินเดอเรลล่า

ขั้นตอนการแสดงเพลงวิลันดาโอด คำกลอนที่ 1

- ฉายไฟไปที่วงดนตรี -

-ดนตรีบรรเลงเพลงวิลันดาโอด เที่ยวที่ 1 – ส่งร้อง-

-ฉายไฟไปที่เวที ฉาก 1 -

-วงดนตรี ดับไฟ มีเพียงแสงไฟที่นักร้อง-

-นักร้อง ขับร้องเพลงวิลันดาโอด คำกลอนที่ 1-

ความสัมพันธ์ของบทขับร้องกับการใช้ท่าตีบท

บทขับร้องเพลงวิลันดาโอด (คำกลอนที่ 1)

โอ้สงสารนางซินเดอร์เรลลา เสียอารมณ์ก้มหน้าน้ำตาไหล

นักร้อง - ขับร้องจบ- ดิมไฟที่ฉากลงขณะเดียวกันฉายไฟไปที่วงดนตรี

-ดนตรีบรรเลงเพลงวิลันดาโอด เที่ยวที่ 1 –

ขั้นตอนการแสดงเพลงครอบจักรวาล คำกลอนที่ 1-

-ฉายไฟไปที่ ฉาก 1-

-นักร้องร้องเพลงครอบจักรวาล คำกลอนที่ 1-

ตัวละคร 2 ตัว นางฟ้า นางซินเดอเรลล่า

-ตัวละคร-นางฟ้า - นางซินเดอเรลล่า ทำท่าตามบท-

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ความสัมพันธ์ของบทขับร้องกับการใช้ท่าตีบท

บทขับร้องเพลงครอบจักรวาล (คำกลอนที่ 1)

นางดีใจคมคัล ทรงสุพรรณภูษิตแพร้ว

ขับร้องจบ- ดิมไฟลงขณะเดียวกันฉายไฟไปที่วงดนตรี

-ดนตรีบรรเลงเพลงครอบจักรวาล ท่อน 1 -

-ดนตรีบรรเลงจบ -ดิมไฟลง-

ขั้นตอนการแสดงเพลงเวสสุกรรม คำกลอนที่ 4-

- ฉายไฟไปที่ ฉาก 2 –

-นักร้องหญิง ร้องเพลงเวสสุกรรม คำกลอนที่ 4-

-ทุกคนหันมามองที่นางซินเดอเรลล่า-

-นางซินเดอเรลล่าลงบันได ให้เห็นเกือกแก้วค้างอยู่-

-นางซินเดอเรลล่าทำท่าหันไปมอง-

-ตัวละคร – เจ้าชาย นางซินเดอเรลล่า คู่เต้นรำอีก 2 คู่ ทำท่าตามบท-

ความสัมพันธ์ของบทขับร้องกับการใช้ท่าตีบท

บทขับร้องเพลงเวสสุกรรม (คำกลอนที่ 4)

วิ่งออกนอกห้องใน ลงบันไดเกือกแก้วกระเด็น

ขับร้องจบ- ดิมไฟลงขณะเดียวกันฉายไฟไปที่วงดนตรี

-ดนตรีบรรเลงเพลงเวสสุกรรม 2 ชั้น ท่อน 2 -

-ภายในฉากที่ 2 เปลี่ยนท่า –

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

-ดนตรีบรรเลงจบ -ดิมไฟลง-

จากตัวอย่างขั้นตอนการแสดงตาโบลวิวังต์ จะเห็นรูปแบบและวิธีการแสดงในแต่ละคำกลอนที่แสดงความสัมพันธ์ของบทขับร้องกับการใช้ท่าตีบทตามบทขับร้อง

2. การศึกษาและวิเคราะห์การบรรเลงรวมวงเพลงตับเรื่องนางซินเดอเรลล่า ที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงตาโบลวิวังต์ ผู้วิจัยได้นำทางบรรเลงที่จดบันทึกเป็นโน้ตเพลงเมื่อพุทธศักราช 2482 ประกอบด้วยเครื่องดนตรีจำนวน 6 เครื่องมือ ได้แก่ ปี่ใน ระนาดเอก ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็ก ระนาดทุ้มไม้ และระนาดทุ้มเหล็ก บรรเลงด้วยวงปี่พาทย์ไม้แข็ง ทั้งนี้ได้คัดเลือกทำนองเพลง จำนวน 19 ประโยค จากจำนวน 6 เพลงเพื่อมาทำการวิเคราะห์ 2 หัวข้อ คือ 1.ลักษณะการดำเนินทำนองเพลงรวมวง 2.วิเคราะห์การแปลทำนองของเครื่องดนตรี โดยทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับฆ้องวงใหญ่ ซึ่งทำหน้าที่บรรเลงทำนองหลัก ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

2.1 ลักษณะการดำเนินทำนองเพลงรวมวง จากทำนองเพลงจำนวน 19 ประโยค สรุปได้ดังนี้

2.1.1 ลักษณะการดำเนินทำนองบังคับทาง มีจำนวน 1 ประโยค

2.1.2 ลักษณะการดำเนินทำนองไม่บังคับทาง มีจำนวน 13 ประโยค

2.1.3 ลักษณะการดำเนินทำนองกึ่งบังคับทาง มีจำนวน 5 ประโยค

หมายเหตุ เส้นแนวตั้งหมายถึง ระดับช่วงเสียง เส้นแนวนอนหมายถึง ห้องเพลง จำนวน 1 ประโยค

ทั้งนี้ใช้ “สี” เป็นสัญลักษณ์แทนการเคลื่อนที่ของทำนองเพลง ดังนี้ ปี่ใน-เส้นสีเหลือง ระนาดเอก-เส้นสีแดง ฆ้องวงใหญ่-เส้นสีดำ ฆ้องวงเล็ก-เส้นสีฟ้า ระนาดทุ้ม-เส้นสีเขียว ระนาดทุ้มเหล็ก-เส้นม่วง ดังนี้

ตัวอย่าง กราฟแสดงลักษณะการดำเนินทำนองเพลงรวมวงทั้ง 3 แบบ

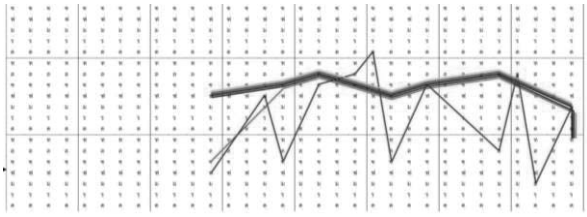

ภาพที่ 2 ทำนองเพลงฝรั่งจรกา ประโยคที่ 1 แสดงลักษณะการดำเนินทำนองบังคับทาง

จากภาพจะพบว่า เครื่องดนตรีทุกชิ้นแปลทำนองไปทิศทางเดียวกัน ยกเว้นระนาดทุ้มเหล็ก(เส้นสีม่วง) ที่แปลทำนอง

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

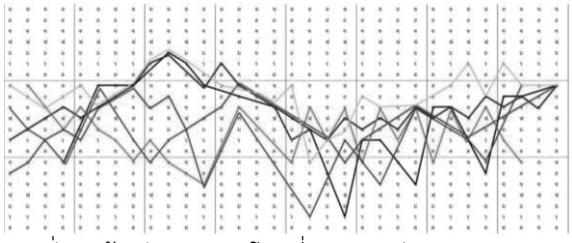

ภาพที่ 3 ทำนองเพลงฝรั่งรำเท้า ท่อน 2 ประโยคที่ 5 แสดงลักษณะการดำเนินทำนองไม่บังคับทาง

จากภาพจะพบว่า เครื่องดนตรีทุกชิ้นบรรเลงแปลทำนองจากทำนองหลัก(เส้นสีดำ) อย่างได้อิสระ

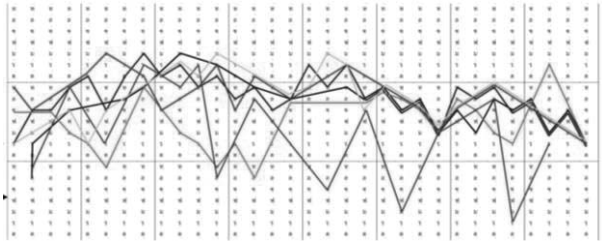

ภาพที่ 4 ทำนองเพลงครอบจักรวาล ท่อน 2 ประโยคที่ 4 แสดงลักษณะการดำเนินทำนองกึ่งบังคับทาง

จากภาพจะพบว่า เครื่องดนตรีทุกชิ้นแปลทำนองจากทำนองหลักแต่การเคลื่อนที่การแปลทำนองยังคงอยู่ใกล้ทำนองหลัก

จากตัวอย่างภาพกราฟที่แสดงลักษณะการดำเนินทำนอง จะเห็นว่าการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงโดยใช้สีเป็นสัญลักษณ์แทนเครื่องดนตรี จะมีวิธีการดำเนินทำนองที่แตกต่างกันรวม 3 แบบ ตามที่กล่าวข้างต้น

2.2 วิเคราะห์การแปลทำนองของเครื่องดนตรี ผลการศึกษา จากทำนองเพลง จำนวน 19 ประโยค พบว่าระนาดทุ้มเหล็กแปลทำนองเพลงที่สร้างความโดดเด่นในบรรเลงรวมวง ด้วยวิธีการแปลทำนอง ดังนี้ แบบกระสวนทำนองห่าง กระสวนทำนองถี่ ตีเดินทำนอง ตีเดินทำนองแบบเรียงเสียง การตีลงก่อนจังหวะ และการประสานคู่เสียง ตัวอย่าง การแปลทำนองของระนาดทุ้มเหล็กในแบบต่าง ๆ

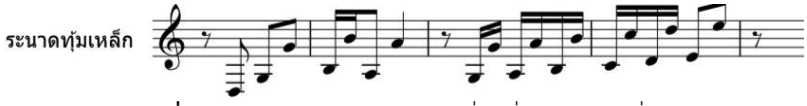

ภาพที่ 5 ทำนองเพลงวิลันดาโอด เที่ยวที่ 2 ประโยคที่ 2

จากภาพ ระนาดทุ้มเหล็กมีวิธีบรรเลงดังนี้ วรรคหน้าตีเดินทำนองและลงก่อนจังหวะ วรรคหลัง ตีกระสวนทำนองเสียงถี่และตีลงก่อนจังหวะ

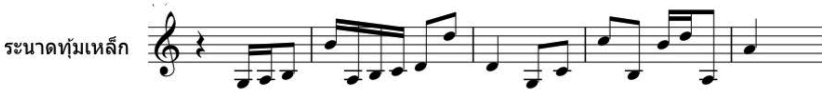

ภาพที่ 6 ทำนองเพลงครอบจักรวาล ท่อน 2 ประโยคที่ 2

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

จากภาพ ระนาดทุ้มเหล็กมีวิธีบรรเลงดังนี้ วรรคหน้าตีเดินทำนองเรียงเสียง วรรคหลัง ตีกระสวนทำนองเสียงถี่

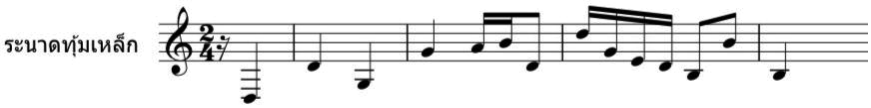

ภาพที่ 7 ทำนองเพลงเวสสุกรรม ท่อน 1 ประโยคที่ 1

จากภาพ ระนาดทุ้มเหล็กมีวิธีบรรเลงดังนี้ วรรคหน้า ตีกระสวนทำนองห่าง วรรคหลัง ตีเดินทำนองเรียงเสียง

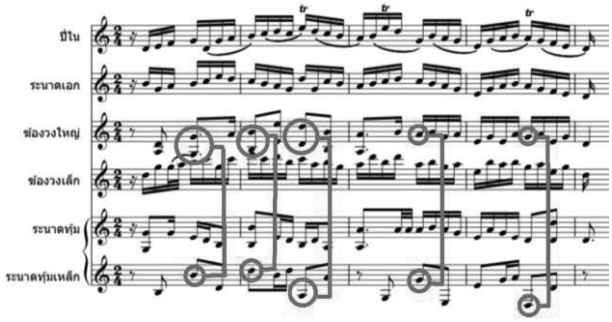

ภาพที่ 8 ทำนองเพลงครอบจักรวาล ท่อน 2 ประโยคที่ 4

จากภาพ ระนาดทุ้มเหล็กแปลทำนองทำให้เกิดการประสานเป็นคู่เสียงกับฆ้องวงใหญ่ ดังนี้

วรรคหน้า ประสานเสียง คู่ 3 เสียงซอล-ที,เสียงที-เร และคู่ 4 เสียง ซอล-เร

วรรคหลัง ประสานเสียงคู่ 2 เสียงลา-เร และคู่ 4 เสียงเร-ซอล

จากตัวอย่าง การแปลทำนองของระนาดทุ้มเหล็กในแบบต่างๆ ที่ทำให้เกิดความโดดเด่นในการบรรเลงรวมวง กล่าวคือ เมื่อเครื่องดนตรีบรรเลงพร้อมกันทุกชิ้นจะเกิดคามกลมกลืนตามลักษณะการบรรเลงรวมวง แต่ระนาดทุ้มเหล็กจะแปลทำนองที่มีความกลมกลืนและโดดเด่นกว่าเครื่องดนตรีชิ้นอื่น

อภิปรายผลการวิจัย

1. เพลงตับตาโบลวิวังต์ เป็นเพลงตับที่เกิดในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว นับว่าเป็นพัฒนาการการบรรเลง-ขับร้องในสมัยนั้น โดยเริ่มจากนำบทละครมาการบรรเลง-ขับร้องแบบคอนเสร็ต (ไม่มีตัวแสดง)ที่จัดแสดงให้กับชาวต่างชาติฟัง แล้วพัฒนามาเป็นการแสดงตาโบลวิวังต์ ที่มีทั้งการบรรเลง-ขับร้อง และมีผู้แสดงยืนนิ่งในกิริยาเล่าเรื่อง มีภาพประกอบตามท้องเรื่อง และสุดท้ายเป็นการแสดงละครดึกดำบรรพ์ ที่มีองค์ประกอบการแสดงครบ และผู้แสดงจะต้องขับร้องและรำเอง

เพลงตับเรื่องนางซินเดอเรลล่า เป็นหนึ่งในเพลงตับตาโบลวิวังต์ที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงพระนิพนธ์ด้วยคำประพันธ์ 3 ชนิด ได้แก่ กลอนสุภาพ กาพย์ยานี และโคลงสี่

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

สุภาพ บรรจุเพลงเป็นสำเนียงฝรั่งรวม 6 เพลงโดยภาพรวมมีลักษณะเป็นได้ทั้งเพลงตับเพลงและตับเรื่อง เป็นเพลงตับเพลง เพราะทำนองเพลงที่ใช้มีสำนวนเดียวกัน มีอัตราจังหวะ 2 ชั้น แต่เพลงสุดท้ายเป็นเพลงอัตราชั้นเดียวเพื่อออกลูกหมด เป็นเพลงตับเรื่องเพราะมีเนื้อเรื่องติดต่อเป็นเรื่องเดียวกัน ที่มีลักษณะพิเศษคือตาโบลวิวังต์ทั้ง 8 เรื่อง เป็นเพลงตับที่มีสำเนียงภาษาตามเนื้อเรื่องที่ทรงพระนิพนธ์

สำหรับรูปแบบการแสดงตาโบลวิวังต์ตามที่ศึกษาจากวีดีทัศน์ และนำแนวคิดในการรื้อฟื้นทางโบราณคดีตามที่ (M.R.Suriyawut Suksawat, cited in Limsakul, 1994, p.102) กล่าวถึงการอนุรักษ์และบูรณะซ่อมแซมทางด้านโบราณคดี มีหลักปฏิบัติโดยให้ศึกษาจากโครงสร้างและให้แบ่งโครงสร้างออกเป็นสี่ทิศ ศึกษาสิ่งที่ทลายลงมาว่าอยู่ทิศไหนก็สันนิษฐานไว้ก่อนว่าจะต้องอยู่ทิศนั้น แล้วนำสิ่งที่เหลือแล้วเข้าประกอบให้ตรงกับร่องรอยเดิมและในกรณีที่สิ่งนั้นพังทลายจนไม่เห็นลวดลายเดิม ก็ให้ดูจากสิ่งที่สร้างร่วมสมัย ว่ามีลวดลายอย่างไร จากแนวคิดดังกล่าวได้ปรับให้สอดคล้องการรื้อฟื้นการแสดงตาโบลวิวังต์ที่มีองค์ประกอบสำคัญ 3 อย่าง คือ 1. ผู้แสดงยินนิ่งดุจภาพวาดในกิริยาที่เล่าเรื่องนั้นๆ พร้อมทั้งแต่งกายสมจริงตามเรื่องที่แสดง 2. มีฉากประกอบตามเนื้อเรื่อง 3. มีการบรรเลง-ขับร้องตลอดเวลา ผู้วิจัยขออภิปรายผลดังนี้

เรื่องนางซินเดอเรลล่า ผู้แสดงมีทั้งหมด 8 คน ได้แก่ เจ้าชาย นางฟ้า นางซินเดอเรลล่า มี 2 คน (แต่งกายเป็นสาวใช้ 1 คน และแต่งกายเพื่อไปงานเต้นรำ 1 คน) ผู้แสดงประกอบในงานเต้นรำจำนวน 2 คู่ แต่งกายแบบตะวันตกในยุคสมัยนั้น การแต่งกายของผู้บรรเลง-ขับร้อง แต่งกายตามรูปแบบที่นิยมกันมากในสมัยรัชกาลที่ 5

ผู้แสดงยืนนิ่งพร้อมทำกิริยาเล่าเรื่องมาจากการตีท่าจากบทขับร้อง ที่ตีความหมายจากองค์รวมของบทขับร้องแต่ละคำกลอน ที่ใช้วิธีการแบ่งเป็นท่อนเพลงตามรูปแบบการบรรเลง-ขับร้องทั่วไป

การจัดทำภาพประกอบเนื้อเรื่อง ผู้วิจัยได้จัดทำเป็นฉาก โดยแบ่งเวทีออกเป็น 2 ส่วน ให้มีระยะห่างกันพอสมควร ส่วนแรกเป็นที่ตั้งวงดนตรี ส่วนที่ 2 เป็นส่วนจัดแสดงตาโบลวิวังต์ ได้แบ่งพื้นที่เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นบ้านนางซินเดอเรลล่า มีองค์ประกอบฉากของบ้านฝรั่ง คือ หน้าต่าง เตาผิง และภาพติดฝาผนัง และจัดเตรียมรถฟักทอง ไว้ในฉากนี้ กับส่วนที่ 2 จัดเฉพาะส่วนที่เป็นห้องเต้นรำโดยใช้ฉากผ้าวาดภาพหน้าต่าง ประตู พื้นล่างเป็นห้องเต้นรำ มีดอกไม้ตกแต่ง และน้ำพุ

การบรรเลงดนตรีที่นำเสนอในงานวิจัยในครั้งนี้บรรเลงด้วยวงปี่พาทย์ไม้แข็ง ดนตรีบรรเลงรับจำนวน 1 เที่ยว โดยแบบแผนการบรรเลง-ขับร้องดนตรีจะต้องบรรเลงรับร้อง จำนวน 2 เที่ยว

การขับร้อง เป็นการขับร้องเดี่ยว เป็นไม่มีการบรรเลงสวม-ส่งร้องตามแบบแผนการบรรเลงแต่โบราณ ซึ่งจะแตกต่างจากการขับร้องประกอบการแสดงที่ใช้วิธีการขับร้องแบบต้นบท-ลูกคู่

2. ผลการศึกษาวิเคราะห์การบรรเลงรวมวงเพลงตับเรื่องนางซินเดอเรลล่า การบรรเลง ขับร้องเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่ง ทำนองเพลงที่บรรเลงนำมาจากโน้ตเพลงที่จดบันทึกเมื่อพุทธศักราช 2482 ประกอบด้วย ปี่ใน ระนาดเอก ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็ก ระนาดทุ้ม และระนาดทุ้มเหล็ก ผู้บอกจดทางบรรเลงเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญทางดนตรีไทยในสมัยนั้น การแปลทางได้ยึดทางบรรเลงของฆ้องวงใหญ่เป็นหลักแล้วแปลเป็นทางบรรเลงของแต่ละเครื่องมือ ในการบรรเลงใช้ระดับเสียงตามที่จดบันทึก คือต้องบรรเลงด้วยวงปี่พาทย์ไม้แข็ง

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

มิได้ลดระดับเสียงมาเป็นวงปี่พาทย์ ดึกดำบรรพ์ตามที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดง ซึ่งเสียงจะนุ่มนวลกว่าวงปี่พาทย์ไม้แข็ง จากการบรรเลงรวมวงพบว่า การแปลทางของทุกเครื่องดนตรีมีความกลมกลืนที่เกิดขึ้นมาจากวิธีการบรรเลงรวมวงตามลักษณะของดนตรีไทย ซึ่งสอดคล้องกับ Sowat (2015, October 18) กล่าวว่า การบรรเลงรวมวงให้มีความไพเราะเกิดจากความกลมกลืนของทำนองเพลงที่มาจากองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ 1. ทำนองหลัก 2.การแปลทำนอง และ 3. การบรรเลงรวมวง

> “ความกลมกลืนตัวแรก คือ ทำนองหลัก ผู้ประพันธ์ทำนองหลักจะต้องมีวิธีสร้างความกลมกลืนของทำนองหลักของเพลงนั้นๆ หลังจากนั้นผู้บรรเลงแต่ละเครื่องมือนำทำนองหลักนี้ไปแปลทำนองตามลักษณะเฉพาะของเครื่องดนตรี ซึ่งทุกชิ้นจะมีบทบาทหน้าที่ของตัวเองอยู่แล้ว บทบาทสำคัญ คือ ผู้บรรเลงจะต้องสร้างกลอนเพลงหรือทางบรรเลง แล้วเอากลอนเพลงหรือทางบรรเลงนั้นไปสร้างความกลมกลืนในทางบรรเลงรวมวงตามโครงสร้างของทำนองหลักนั้น โดยเบื้องต้นกลอนหรือทางบรรเลงของเครื่องดนตรีแต่ละชิ้นไม่ตรงกันอยู่แล้ว ทางบรรเลงหรือสำนวนกลอนของเครื่องดนตรีก็จะมีกลอนที่จะเลือกใช้ให้เกิดความกลมกลืนให้กับเครื่องดนตรีชิ้นอื่น ทางของเครื่องดนตรีทุกชิ้นจะต้องกลมกลืนกับทำนองหลัก เป็นหลัก และต้องเกิดความกลมกลืนกับเครื่องบรรเลงด้วยกันด้วย”

นอกจากความกลมกลืนตามลักษณะการบรรเลงรวมวงแล้วยังพบว่า “ระนาดทุ้มเหล็ก” มีความโดดเด่นทำให้เกิดความงาม ความไพเราะที่แตกต่างกันไปจากการบรรเลงโดยทั่วไป ดังที่ Tramot (1984, p.61) กล่าวถึงวิธีบรรเลงและหน้าที่ของเครื่องดนตรีในวงปี่พาทย์ โดยเฉพาะ “ระนาดทุ้มเหล็ก มีวิธีการบรรเลง ด้วยวิธีตีมือละลูกหรือหลายๆ ลูก ดำเนินทำนองห่างๆ มีหน้าที่ยั่วเย้าทำนองเพลงในระยะห่างๆ” โดยเฉพาะเพลงวิลันดาโอด ซึ่งเป็นเพลงท่อนเดียวแต่ต้องบรรเลง-รับร้อง 4 เที่ยว ผู้บอกทางทำนองหลัก (ทางฆ้อง) มีจำนวน 4 คน สำหรับเครื่องมืออื่นๆ ได้แก่ ปี่ใน ระนาดเอก ฆ้องวงเล็ก ระนาดทุ้มไม้ และระนาดทุ้มเหล็ก บอกทางบรรเลงทุกเครื่องมือ

โดยหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) การบรรเลงรวมวงนอกจากจะมีความกลมกลืนแล้ว ระนาดทุ้มเหล็กแปลทำนองหรือมีวิธีดำเนินทำนองในลักษณะกระสวนทำนองห่าง กระสวนทำนองถี่ เดินทำนองแบบเรียงเสียง ตีลงก่อนจังหวะ และโดยเฉพาะการประสานคู่เสียง คู่ที่ 2 คู่ที่ 3 คู่ที่ 4 และคู่ที่ 5 กับฆ้องวงใหญ่ทำให้การบรรเลงรวมวงมีความโดดเด่นยิ่งขึ้น ซึ่ง Fakjamrun (2018, October, 26) ให้ข้อคิดว่า ทำนองเพลงวิลันดาโอดที่ระนาดทุ้มเหล็กบรรเลงที่บอกทางบรรเลง

โดยครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) แต่เพียงผู้เดียวนั้น นอกจากท่านมีความสามารถหรือภาษาดนตรีใช้คำว่า “ความเชี่ยวชาญรอบตัวหรือถึงทุกเครื่องมือ” ในระดับสุดยอดของทางบรรเลงตามผลงานอันเป็นที่ประจักษ์แน่ชัดอยู่นั้น สำหรับทางระนาดทุ้มเหล็กที่มีความโดดเด่น ส่วนหนึ่งของการแปลทางน่าจะเกิดแนวคิดจากการได้ยินการบรรเลงเปียโน ที่บุตรชายของท่านได้ไปเรียนมาจากต่างประเทศ แล้วท่านนำมาใช้กับระนาดทุ้มเหล็กซึ่งสามารถตีทำนองเพลงได้อิสระกว่าเครื่องดนตรีชิ้นอื่นๆ จึงส่งผลให้ระนาดทุ้มเหล็กมีความโดดเด่นกว่าเครื่องดนตรีชิ้นอื่น ประกอบกับช่วงเสียงของระนาดทุ้มเหล็กมีระดับเสียงที่ต่ำกว่าเครื่องดนตรีทุกชิ้นจึงส่งผลทำให้เกิดความโดดเด่นชัดเจนยิ่งขึ้น

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ส่วนในเพลงอื่นๆ ได้แก่ เพลงฝรั่งจรกา เพลงครอบจักรวาล เพลงฝรั่งรำเท้า เพลงเวสสุกรรม และเพลงหงส์ทอง ระนาดทุ้มเหล็ก บอกทางบรรเลงโดย นายบุญธรรม ตราโมท ซึ่งพบว่า ระนาดทุ้มเหล็กที่นายมนตรี ตราโมท ศิลปินแห่งชาติ เป็นผู้บอกทางบรรเลงหรือแปลทำนองใช้วิธีบรรเลงกระสวนทำนองห่าง กระสวนทำนองถี่ ทำนองเรียงเสียง การตีลงก่อนจังหวะและทำนองคู่ประสานเสียงต่างๆ เหมือนกัน ทำให้เกิดความโดดเด่นในการบรรเลงรวมวงในเพลงอื่นๆ เช่นกัน

จากการศึกษารูปแบบการแสดงตาโบลวิวังต์ พบว่า สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงคิดสร้างสรรค์งานประกอบพระนิพนธ์ให้มีความแตกต่างไปจากเพลงตับที่มีอยู่ คือ ตับเพลง และตับเรื่อง ด้วยเพลงตับตาโบลวิวังต์นี้ มีลักษณะเฉพาะ คือในการจัดแสดงเต็มรูปแบบจะต้องมีองค์ประกอบ 3 อย่าง ได้แก่ มีการบรรเลง-ขับร้อง มีผู้แสดงยืนนิ่งเสมือนเป็นภาพ และมีองค์ประกอบการแสดงตามเนื้อเรื่อง ทั้งสามส่วนถูกนำเสนอพร้อมกัน กล่าวคือ หู ได้ยินเสียงการบรรเลง-ขับร้องที่มีความไพเราะ สายตามองเห็นภาพผู้แสดงที่แต่งกายสมจริงยืนนิ่งอยู่ในกิริยาเล่าเรื่องที่สามารถสื่อความหมายได้ตรงกับการขับร้อง พร้อมกับฉากที่จัดแสดงไว้ตามเนื้อเรื่อง ส่วนเพลงตับเรื่องและตับเพลง มีเพียงการบรรเลง-ขับร้อง เท่านั้นไม่มีผู้แสดง และการจัดฉาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยหัวข้อการรื้อฟื้นการแสดงตาโบลวิวังต์สามารถนำไปปรับใช้กับบทพระนิพนธ์ ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ หรือนำไปปรับใช้กับบทละคร บทโขน เรื่องอื่นๆ ได้

2. ผลการวิจัยหัวข้อการบรรเลงรวมวง กรณีศึกษาความโดดเด่นของทางบรรเลงระนาดทุ้มเหล็ก สามารถนำผลการศึกษาไปเป็นแนวคิดในการแปลทำนองของระนาดทุ้มเหล็กในเพลงประเภทต่างๆ ได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1.ควรมีการวิจัยศึกษาเรื่องสำเนียงภาษาในเพลงตับตาโบลวิวังต์ในเรื่องอื่นๆ เพื่อหาสำนวน สำเนียงภาษาต่าง ๆ จากเพลงในบทพระนิพนธ์ ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการประพันธ์เพลงสำเนียงภาษา อันส่งผลให้เกิดผลงานการประพันธ์เพลงสำเนียงภาษาเพิ่มขึ้น

2.ควรนำเพลงตับเรื่องนางซินเดอเรลล่า ประกอบด้วย เพลงวิลันดาโอด เพลงฝรั่งจรกา เพลงครอบจักรวาล เพลงฝรั่งรำเท้า เพลงเวสสุกรรม และเพลงหงส์ทอง มาเรียบเรียงเสียงประสานตามแบบดนตรีสากลและบรรเลงด้วยวงดุริยางค์สากล จะเป็นงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์อีกรูปแบบหนึ่ง

References

Chulalongkorn, University. (1987). **The Piphat Duekdamban, programme, and video stories of Rachathirat, Samkok, and Khawi**. Bangkok : Chulalongkorn University.

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Chulalongkorn, University. (1993). **The Piphat Duekdamban, programme, and the video story of Nithrachakhrit**. Bangkok : Chulalongkorn University.

_____. (1997). **The Piphat Duekdamban, programme, and the video story of Phra Lo**. Bangkok : Chulalongkorn University.

_____. (1998). **The Piphat Duekdamban, programme, and the video story of Rachathirat**. Bangkok : Chulalongkorn University.

Fakjamrun, S. (2018, October 26 and 2019, April 26). The National Artist of Thailand. Interview.

Fine Arts, Department. (1963). **The collection of dramatic and concert composition Royal writing of Somdet Phrachao Barommawongthoe Chaofa Kromphraya Narisara Nuwattiwong, Dedicated in hundred years anniversary of Somdet Phrachao Barommawongthoe Chaofa Kromphraya Narisara Nuwattiwong on 28 April 1963**. Bangkok : Fine Arts Department.

Kaeomak, T. (2013). **Tableaux Vivants Suites**. [Online]. Available : http://metaboledoing.blogspot.com/2013/06/blog-post_21 [2015, April 5].

Limsakun, P. (1994). **Rabam Sibot : The concept of reintroducing ancient dances**. Bangkok : Chulalongkorn University.

Sowat, B. (2015, October 18 and 2019, May 23). Music master, Bunditpatanasilpa Institute. Interview.

Tramot, M. (1984). **Som Song Sang : The Music's biography of Montri Tramot, Established for celebrating achievement and eighty-four anniversaries of Montri Tramot**. Bangkok : Rueankaeo Kanphim.

The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)
Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Needs Assessment for Developing the Driving System of Work-integrated Education Management of Rajabhat Universities in the Upper Northern Region

Jiraporn Supising*
Sirimas Kosanpipat**
Phubet Poungkaew**
Choocheep Puthaprasert***

Received : August 10, 2021
Revised : February 1, 2022
Accepted : March 1, 2022

ABSTRACT

The objective of the research was to study needs assessment for developing the driving system of work-integrated education management in Rajabhat universities in the upper northern region. The study was divided into 3 phases as follows: 1) to investigate the current conditions for developing the driving system of work-integrated education management of Rajabhat universities in the upper northern region; 2) to examine the desired conditions for developing the driving system of work-integrated education management of Rajabhat universities in the upper northern region; and 3) to inquire into the needs assessment for developing the driving system of work-integrated education management of Rajabhat universities in the upper northern region. Key informants consisted of representatives of faculty lecturers from four Rajabhat universities in the upper northern region, namely Chiang Mai Rajabhat University, Chiang Rai Rajabhat University, Lampang Rajabhat University, and Uttaradit Rajabhat University who were involved with the cooperative and work-integrated education program selected by purposive sampling, for a total of eight respondents.

*Ed.D. Candidate (Educational Administration), Graduate School, Chiang Mai Rajabhat University
*Assistant Professor, Educational Administration Program, Graduate School, Western University
**Lecturer, Educational Administration Program, Graduate School, Chiang Mai Rajabhat University
***Associate Professor, Chairman of Doctor of Education (Educational Administration), Graduate School, Chiang Mai Rajabhat University

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

The instrument used for data collection was an in-depth interview form. The data were analyzed by content analysis and summarizing into issues. The results of the needs assessment in terms of the current conditions and the desired conditions led to the development of the driving system of work-integrated education management, consisting of policy, curriculum, policy implementation, students, and workplaces and employers.

Keywords : Needs Assessment / Driving System / Work-integrated Education / Rajabhat Universities

Statement of the Problem

Due to the announcement of Thailand's 20–year National Strategy (2018–2037) (Royal Thai Government Gazette, 2018, pp. 34-35) on developing and strengthening human capital, which stated that adapted learning systems to enhance necessary skill development by systematically creating learning processes for every educational level, from pre-school to higher education, with a focus on improving learners' ability to properly manage their learning; encouraging learners' learning skills and creativity for more applications in the workplace and in daily life.

In line with the determination of the Twelfth National Economic and Social Development Plan (2017-2021) (Office of the National Economic and Social Development Board (NESDB), 2016, p. 53), the quality of Thailand's education system remains a key concern, with poor levels of learning accomplishment among Thais. Many higher education institutions extended enrollment in fields and areas without determining labor market need, resulting in many graduates with skills and knowledge that fell short of market expectations.

According to the manual for Internal Quality Assurance for Higher Education, all programs should provide students with a chance to learn from individuals, organizations, or communities outside the universities who have experience in the field of professional study area. As a result, students know how to apply theoretical knowledge to contexts in practice and have modernized professional knowledge. Students may pay attention in class, visit a place outside or workplaces, or take part in cooperative education as a trainee in a business. The positive essential educational effect of cooperative and work-integrated education (CWIE) in Thailand and ASEAN should be underlined for students, colleges, and companies. The positive consequences could be summarized as a WIN-WIN-WIN situation. (Srisa-an, 2014, p.8)

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

For working in the real world, the World Association for Cooperative and Work-Integrated Education (WACE) (2020) defined Cooperative and Work-Integrated Education (CWIE) as a term of "experiential learning" by WACE to encompass industry and educational institutions that use a variety of experiential learning methods to develop the world's next generation of professionals. Cooperative education, training program, semesters in the workplace, exchange of international co-op, overseas studies, research, rotations in the clinic, learning through service, and service to the community were all included under the umbrella title of CWIE.

According to needs assessment that was introduced by Watkins, Métiers, and Visser (2012), it could assist in the improvement of quality decisions, leading to better performance and the accomplishment of desired results. In addition, Cuiccio (2018, p.1) defined first and foremost, needs assessment as a technique that can assist educators at all levels in successfully identifying, understanding, and better addressing educational difficulties. It is a detailed investigation of the disparity between an organization's existing state and its desired state, as well as the factors that contribute to that gap.

In recent years, work-integrated education has become increasingly popular in higher education. In higher education, a cooperative education system has been revised. The program's goals were to improve students' work skills through hands-on experience, reduce unemployment, and modernize curricula. Moreover, work-integrated education programs emphasize incorporating students' work experiences into their educational curricula and have been advancing and developing with noticeable quality. The researcher realizes the necessity to conduct work-integrated education management of Rajabhat universities in the upper northern region in order to cooperate in the same direction according to the Higher Education, Science, Research, and Innovation Policy and Strategy (2020-2027).

Objectives

The study needs assessment for developing the driving system of work-integrated education management in Rajabhat universities in the upper northern region was divided into 3 phases as follows:

1. To investigate the current conditions for developing the driving system of work-integrated education management of Rajabhat universities in the upper northern region.

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

2. To examine the desired conditions for developing the driving system of work-integrated education management of Rajabhat universities in the upper northern region.

3. To inquire into the needs assessment for developing the driving system of work-integrated education management of Rajabhat universities in the upper northern region.

Methodology

While studying the needs assessment for developing the driving system of work-integrated education management in Rajabhat universities in the upper northern region, the researcher conducted as follows:

1. Key informants selected by purposive consisted of representatives of course lecturers who were involved with the cooperative and work-integrated education programs from four Rajabhat universities in the upper northern region, namely Chiang Mai Rajabhat University, Chiang Rai Rajabhat University, Lampang Rajabhat University, and Uttaradit Rajabhat University, for a total of eight respondents.

2. The key open-ended questions for an in-depth interview form were conducted to investigate the current conditions and examine the desired conditions, leading to an inquiry into the needs assessment for developing the driving system of work-integrated education management in terms of policy, curriculum, implementation, students, workplaces, and employers. The researcher studied the documents, concepts, theoretical papers, and related research concerning the needs assessment for developing the driving system of work-integrated education management in Rajabhat Universities in the upper northern region and applied the components from the synthesis results of the previous study (Supising, et al., 2021) to construct the key open-ended questions for an in-depth interview form. Then, the key open-ended questions for an in-depth interview form were proposed to the dissertation advisors to check and approve.

3. The researcher provided an in-depth interview form by going on an interview face-to-face, interviewing by telephone, and interviewing via Zoom meeting.

4. Content analysis was used to analyze the data, which was then summarized into issues.

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Conclusions

Results of studying needs assessment for developing the driving system of work-integrated education management of Rajabhat universities in the upper northern region from the in-depth interview form, the results of the current conditions and the desired conditions leading to the needs assessment as shown in Table 1.

Table 1 Results of studying needs assessment for developing the driving system of work-integrated education management of Rajabhat Universities in the upper northern region in terms of policy, curriculum, implementation, students, workplaces, and employers.

Terms of Needs Assessment	The current conditions	The desired conditions	The needs assessment
Policy	-Policy is disregarded by some administrators who disagree and are unaware of the instructional management benefits of cooperative and work-integrated education programs. -Some administrators are frequently changed, the policy is changed, and responsible personnel are also often changed, affecting their ability to work periodically.	-Policy management must be pushed aside in favor of more "urgent" priorities. -The university policy must be to not only offer a degree but also prepare itself for the big world of employment awaiting students after graduation. -For supporting policies, the government must allocate educational funds for students and technology development to educational institutions, specific workplaces, establishments, training centers, research institutes, or national government agencies in all fields of work, as approved by	-Senior administrators should play an important role in implementing the policy in all sectors. -All levels of educational institutions should follow the policy and strategy of Thailand's HES (2563-2570) and Thailand's SRI plan (2563-2565) to drive a system for cooperative development among higher education institutions. -The cooperative and work-integrated education programs should be implemented in accordance with the management component indicators showing in curriculum

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Table 1 (continued)

Terms of Needs Assessment	The current conditions	The desired conditions	The needs assessment
		cooperative education programs, work-integrated education (WIE) programs, work-integrated learning (WIL) programs, work-based programs, and training programs.	quality assurance at the faculty level of Rajabhat universities.
Curriculum	-Even though the cooperative and work-integrated education curriculums are popular in educational institutions, some administrators do not realize the benefits of students. -Although policy requires cooperative and work-integrated education curricula to be included in all courses, it is only an additional course for students who wish to enroll; it is not a compulsory course.	-The cooperative and work-integrated education curriculum must be emphasized with all curriculums and all courses with corresponding field experience (if applicable) to cope with the era of disruption. Students must be exposed to activities that build self-directed learning abilities and skills through practical activities conducted both inside and outside of class or by experienced academics or	-Reviewing and updating the curriculum and procedures should be an essential part of maintaining your faculties and ensuring operational excellence. -Cooperative and work-integrated education curricula should be shared on how to design an undergraduate educational program that systematically integrates classroom learning with

Table 1 (continued)

Terms of Needs Assessment	The current conditions	The desired conditions	The needs assessment
	-Some curricula have many courses comprising multiple disciplines. This makes it difficult to find a suitable workplace.	professionals from outside organizations. -The cooperative and work-integrated education curriculum must include learning that takes place in a work environment, through participation in work practice and process, and it is essential to career education and training.	real-world experience in enterprises, establishments, and businesses. -Cooperative and work-integrated education curricula should integrate classroom learning with on-the-job training, requiring participating enterprises to collaborate with all connected sectors. -The courses should help equip students with real-world work experience that responds to market demand.

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Table 1 (continued)

Terms of Needs Assessment	The current conditions	The desired conditions	The needs assessment
Implementation	-The senior faculty lecturers are still stuck with the original internship and view that the cooperative and work-integrated education programs are difficult to manage. - Cooperative and work-integrated education programs have not been maintained and advanced through processes of educational quality improvement, and their effectiveness has not been proven through processes of educational quality assurance systems and mechanisms of student-centered instructional management. Therefore, it is not clear whether all faculties	-A significant aim of achieving a degree at a higher education institution (HEI) must be to improve one's chances of getting a job. -During a student's academic studies, cooperative and work-integrated education programs must have a mechanism in place to bring many stakeholders together so that these challenges can be addressed in real-time, authentic ways that assist the student learn and be ready for the professional workplace. -At universities, cooperative and work-integrated education programs must contain specific	-Implementation The Policy and Strategy of Thailand's Higher Education System (HES 2563-2570 and Thailand's SRI Plan 2563-2565) should drive a system for cooperative development among higher education institutions actively. -There should be close and continuous monitoring and evaluating of results throughout the program. -The senior faculty lecturers should adjust their attitudes to accept the changes.

Table 1 (continued)

Terms of Needs Assessment	The current conditions	The desired conditions	The needs assessment
	should apply for teaching and learning management. -Only some faculties give priority to cooperative and work-integrated education programs that benefit students.	courses and activities in which learning theory is actively integrated with work practice through carefully developed curriculum, pedagogical practices, and student engagement.	
Students	-Not all students are wholly involved with cooperative and work-integrated education programs. The resulting curriculum does not provide for all students and all faculties. -Most students misunderstand that cooperative and work-integrated education programs may be more difficult than normal training.	All universities must provide work-integrated education programs that require students to gain essential practical work experience by working in workplaces, establishments, enterprises, or companies.	Students should have pre and post knowledge of cooperative and work-integrated education programs, such as the participative relationships among universities, employers, mentors, and organizational environments that have an impact on students' performance.

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Table 1 (continued)

Terms of Needs Assessment	The current conditions	The desired conditions	The needs assessment
	-Not all students perceive that cooperative and work-integrated education programs will help students make a better change from life in a university to productive and satisfied careers.		
Workplaces and employers	-There is no provision for official Memorandum of Understanding (MOU) with the workplaces, establishments, enterprises, or companies. As a result, they do not cooperate as they should. -The workplaces, establishments, enterprises, and companies do not receive compensation for the cooperative and work-integrated education programs from the government as in the past.	-The core components of cooperative and work-integrated education programs must be discussed and implemented through engagement among universities, workplaces, establishments, enterprises, companies, and employers. -The universities must force the Ministry of Higher Education, Science, Research, and Innovation to find an urgent budget for cooperative and	-A collaboration between universities and workplaces, establishments, enterprises, or businesses should aim to expand cooperative and work-integrated education programs while also strengthening employer engagement. -There should be an official Memorandum of Understanding (MOU) with the workplaces and give importance to the

Table 1 (continued)

Terms of Needs Assessment	The current conditions	The desired conditions	The needs assessment
	-Education systems and institutions are delayed in preparing students to be competent for employment to keep up with the rapid changes in business and industry. -It is still an important issue that requires the cooperation of employers to help as mentors to provide knowledge in various fields and give students the opportunity to be trained in match with cooperative and work-integrated education programs. -Some employers do not understand the cooperative and work-integrated education programs of students in various	work-integrated education programs. -The work placements must greatly enhance career clarification for students to be trained.	workplaces, such as honoring certificates or awards. -There should be a budget from the government to support compensation in order to motivate workplaces, establishments, enterprises, and companies willing to welcome students of cooperative and work-integrated education programs. -Participative workplaces, establishments, enterprises, and companies should have a curriculum in the fields in accordance with the standards and quality assurance set by the Office of the Higher Education Commission (OHEC).

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Table 1 (continued)

Terms of Needs Assessment	The current conditions	The desired conditions	The needs assessment
	courses; they think that it is like a normal training course.		

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Discussion

The research results of needs assessment could be discussed as follows:

In terms of policy, needs assessment comprised of senior administrators should play the important roles in implementing the policy to all sectors; all levels of education institution should follow the policy and strategy of Thailand HES 2563-2570 and Thailand SRI plan 2563-2565 to drive system for cooperative development among higher education institutions; and the cooperative and work-integrated education program should be implemented in accordance with an indicator. In accordance with one of the objectives and key results (OKR) (Office of National Higher Education, Science, Research and Innovation Policy Council (NXPO), 2019, p. 14) was to use a quality workforce that met the country's needs in terms of a driving system for cooperative development among higher education institutions and the private sectors to produce quality graduates or new graduates with skills that match or come close to the job market demand for 1 million students in four years by 2023, and to implement the cooperative and work-integrated education program in accordance with an indicator of the management component, indicating in curriculum quality assurance at the faculty level of all Rajabhat universities. Moreover, Champatong, Secretary-General for the Higher Education Commission (2018, p. 12), the Office of Higher Education: Thailand 4.0's roles were to produce a quality workforce ready for the labor market and the next generation of Thai industry and drive knowledge transfer for industry and every sector.

As regards the curriculum, needs assessment consists of reviewing and updating the curriculum and procedures, which should be an essential part of maintaining your faculties and ensuring operational excellence; the cooperative and work-integrated education curriculum should be shared as how to organize an undergraduate education program that systematically combines classroom-based education with work experience in workplaces, establishments, and companies; the management of cooperative and work-integrated education curriculum should integrate studying with hands-on occupational experience and require participating companies to work in collaboration with all related sectors; and the courses should help equip students with real-world work experience that responds to market demand. Similarly, the Thai Qualifications Framework for Higher Education, TQF: HEd. (Royal Thai Government Gazette, 2019, p. 21) announced the fifth standard in terms of management that higher education institutions should offer courses and learning management that focus on integrated learners’ development to provide desirable characteristics meeting the national

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

strategy and a variety of the country's needs in terms of economies, society, and environment through the participation of communities, society, and workplaces in both public and private sectors.

In terms of implementation, needs assessment, which includes implementing Thailand HES 2563-2570 policy and strategy and Thailand SRI plan 2563-2565, should be closely and continuously monitored and evaluated results throughout the programs, and senior faculty lecturers should be adjusted to accept the changes. To the Office of National Higher Education Science Research and Innovation Policy Council (2020), the Higher Education, Science, Research, and Innovation Policy and Strategy (2020–2027) was developed by taking into account government reform as well as domestic and international current events concerning the platform of workforce and knowledge development, particularly those aimed at developing knowledge, current, and future worker skills and capacities to meet the demands of an industry that is constantly confronted with technological disruptions. Similar to SAMHSA Substance Abuse and Mental Health Administration Service (2020), the needs assessment can assist in identifying current situations as well as desired treatments or goals. It was probably about improving the existing and future workforce's knowledge, skills, and competencies to meet industry demand.

As regards the students, needs assessment consists of students' pre and post knowledge of cooperative and work-integrated education programs such as the participative relationships among universities, employers, mentors, and organizational environments that have an impact on students' performance. Correspondingly, the Higher Education Act 2019 (Royal Thai Government Gazette, 2019, p. 63) in Section 31 requires that higher education institutions form partnerships with government agencies, the private sector, and the industrial sector to support learning and teaching management in higher education institutions so that students can learn through practical work and develop knowledge, skills, competencies, and other characteristics while spending time learning in both a higher education institution and a workplace. Furthermore, in terms of quality assurance, the Australian Government, Department of Education, Skills and Employment (2020, p. 8) supported that the Thai Qualifications Framework (TQF) for higher education provided appropriate points of comparison in academic standards for all HEIs in their planning and internal quality assurance processes, for external assessors, and for employers in determining the skills and competencies of graduates they might employ.

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

As regards the workplaces and employers, needs assessment should be aimed at strengthening more engagement with employers; there should be the provision of official Memorandum of Understanding (MOU) with the workplaces and give importance to the workplaces such as honoring certificates or awards; there should be a budget from the government to support compensation in order to motivate workplaces/establishments/enterprises/companies willing to welcome students of the cooperative and work-integrated education program; and participative workplaces/establishments/enterprises/companies should have a curriculum in the fields in accordance with the standards and quality assurance set by the Office of the Higher Education Commission (OHEC). In accordance with the Higher Education Act 2019 (Royal Thai Government Gazette, 2019, p. 64), Section 35 stipulates that higher education institutions should establish cooperation with agencies both in the public and private sectors, including the industrial sectors, to support the teaching and learning management of higher education institutions in order for learners to learn by doing work. Likewise, Thailand's 20–Year National Strategy (2018–2037) (Royal Thai Government Gazette, 2018, p. 9) announced that the developments following this strategy would assist in the promotion of modern innovators, thinkers, employers, farmers, and so on, based on personal skills and abilities.

It can be summarized that needs assessment for developing the driving system of work-integrated education management at universities can take several forms, ranging from minimum interaction and arrangements to complete integration into a degree that is both examined and certified. At universities, most work-integrated education occurs at undergraduate degree levels, but it can also happen at the postgraduate level. Work-integrated education requires involvement from universities and workplaces/establishments/enterprises/companies, and both sectors face challenges engaging with employers. Furthermore, the study of needs assessments will help to make good decisions, moving from current to the desired implementation accurately to benefit the organization.

Suggestions

Recommendations for Application of Research Findings

1. Government policy should be implemented as a mandated program.

2. The cooperation of employers is significantly required to be able to participate in cooperative and work-integrated education programs.

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Recommendations for Further Research

1. There should be development guidelines for the drive system of work-integrated education management of Rajabhat universities in the upper northern region.

2. There should be a management manual for developing the driving system of work-integrated education management for Rajabhat universities in the upper northern region.

References

Australian Government, Department of Education, Skills and Employment. (2020). **Higher Education Thailand**. [Online]. Available : https://internationaleducation.gov.au/international-network/thailand/PolicyUpdates-Thailand/Documents/ThailandEducationPolicyUpdate_HE_FINAL.pdf [2021, July 6].

Champatong, S. (2018). **Roles of the Office of Higher Education: Thailand 4.0**. [Online]. Available : http://www.atpac.org/wp-content/uploads/2017/07/5.-เลขา-สกอ.SG-เสนอที่ประชุม-ATPAC-2018-Eng-version-26.1.18-use-final.pdf [2021, July 6].

Cuiccio, C. (2018). **Needs Assessment Guidebook Supporting the Development of District and School Needs Assessments**. [Online]. Available : https://oese.ed.gov/files/2020/10/needsassessmentguidebook-508_003.pdf [2021, July 6].

National Science Technology and Innovation Policy Office. (2021). **National Science Technology and Innovation (STI) Policy and Plan**. [Online]. Available : http://www.sti.or.th/sti/encontent.php?content_type=3 [2021, May 1].

Office of the Higher Education Commission (OHEC), 2014). **Manual for The Internal Quality Assurance for Higher Education Institutions**. [Online]. Available : http://www.mua.go.th/users/bhes/bhes2/56-12-27ManualfortheInternalFinal.pdf [2021, May 1].

Office of the Higher Education Commission. (2016). **Executive Report Framework of the Second 15-Year Long Range Plan on Higher Education of Thailand**. [Online]. Available : http://www.mua.go.th/users/bpp/developplan/download/long_range_plan/executive_report_eng.pdf [2021, May 1].

Office of National Higher Education Science Research and Innovation Policy Council. (2020). **Higher Education, Science, Research and Innovation Policy**. [Online]. Available : https://www.nxpo.or.th/th/en/higher-education-science-research-and-innovation-policy/ [2021, May 1].

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Office of National Higher Education, Science, Research and Innovation Policy Council (NXPO). (2019). **Minutes of Reform Driving Committee on Higher Education, Science, Research and Innovation No. 2/2019**. [Online]. Available : http://www.nxpo.or.th/wp-content/uploads/2020/02/final-รายงานคณะขับเคลื่อน-2-62.pdf [2021, May 1].

Office of the National Economic and Social Development Board, Office of the Prime Minister. (2017). **The Twelfth National Economic and Social Development Plan (2017-2021)**. [Online]. Available : https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422 [2021, May 1].

Royal Thai Government Gazette. (2018). **Government Gazette, Book 135, Section 84A: Thailand's 20-Year National Strategy (2018-2037)**. [Online]. Available : http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/082/T_0001.PDF [2021, July 6].

Royal Thai Government Gazette. (2019). **Government Gazette, Book 136, Section 57A: Higher Education Act 2019**. [Online]. Available : http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/A/057/T_0054.PDF [2021, July 6].

SAMHSA Substance Abuse and Mental Health Administration Service. (2020). **How States Can Conduct a Needs Assessment: Implementing the Results of a Needs Assessment**. [Online]. Available : https://www.samhsa.gov/section-223/certification-resource-guides/conduct-needs-assessment [2021, July 6].

Srisa-an, W. (2014). **Development of Cooperative and Work-Integrated Education (CWIE) in Thailand and ASEAN**. [Online]. Available : http://www.wichitlikhit.com/wp-content/uploads/2014/05/CWIE-Report-2014.pdf [2021, July 6].

Supising, J., Sirimas Kosanpipat, S., Poungkaew, P. & Puthaprasert, C. (2020). Components of Driving System for Work-integrated Education Management. In **Refereed Proceedings of the 18th National Academic Conference and Research Presentations, Western Universities 3 July 2021**(pp.1-18). Phathum Thani : Western University

Watkins, R., Métiers, W. M. & Visser, L. Y. (2012). **A Guide to Assessing Needs: Essential Tools for Collecting Information, Making Decisions, and Achieving Development Results**. [Online]. Available : https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/2231 [2021, July 6].

World Association for Cooperative & Work-Integrated Education (WACE). (2020). **Advancing cooperative and work-integrated education**. [Online]. Available : https://waceinc.org [2021, July 6].

The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)
Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” เพื่อส่งเสริมการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย

Using Learning Package “The Smart Kids Smart Use” To Enhance Economics Literacy in Young Children

ชนาภา ทรัพย์เจริญ*
Chanapa Sapcharoen
ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร**
Piyannan Hirunchalothorn
ชลาธิป สมาหิโต**
Chalatip Samahito

Received : October 18, 2021
Revised : January 31, 2022
Accepted : March2022 ,1

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรู้เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) ชุดการเรียนรู้ "หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้" จำนวน 8 กิจกรรม และ 2) แบบประเมินการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านผู้ผลิตและผู้บริโภค ด้านสินค้าและบริการ ด้านความจำเป็นและความขาดแคลน และด้านการวางแผนการใช้จ่ายเงิน ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ใช้ชุดการเรียนรู้ "หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้" ทั้งหมด 8 กิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ยการรู้เศรษฐศาสตร์หลังจากทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยการรู้เศรษฐศาสตร์หลังจากทดลองสูงที่สุด คือ ด้านผู้ผลิตและผู้บริโภค รองลงมาคือ ด้านสินค้าและบริการ ด้านความจำเป็นและความขาดแคลน และด้านการวางแผนการใช้จ่ายเงิน ตามลำดับ

คำสำคัญ : ชุดการเรียนรู้ / การรู้เศรษฐศาสตร์ / ปฐมวัย

*นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปฐมวัยศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
Master of Education program students Department of Early Childhood Education Kasetsart University Bangkhen
**อาจารย์ประจำสาขาวิชาปฐมวัยศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
Lecturer of the Department of Early Childhood Education Department of Education Faculty of Education Kasetsart University Bangkhen

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the economics literacy in young children using the learning package "The Smart Kids Smart Use". The research tools are (1) the learning package "The Smart Kids Smart Use" to enhance the economics literacy in young children with 8 activities. (2) the assessment form of economics literacy in young children. The economics literacy in young children has 4 aspects as follows: Producers and consumers, Goods and services, Needs and Scarcity, Spending Plans. The results of research showed that young children using the learning package “The Smart Kids Smart Use” with 8 activities had a higher average score after trying out the learning package by the aspect with the highest average score of economics literacy after the experiment was Producers and Consumers, followed by Goods and Services, Needs and scarcity and Spending Plans, respectively.

Keywords : Learning Package / Economics Literacy / Early Childhood

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ท่ามกลางสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า มนุษย์พบเจอกับปัญหาทางทั้งด้านเศรษฐกิจตกต่ำ ด้านการเมืองในความเห็นที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มบุคคล ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรที่ถูกทำลายด้วยน้ำมือของมนุษย์ จนเกิดเหตุการณ์ต่างๆมากมาย ซึ่งเป็นปัญหาสะสมมาอย่างยาวนาน สาเหตุจากปัญหาที่เกิดขึ้นมีหลายปัจจัย ทั้งประชากรที่เพิ่มขึ้น การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ไม่เพียงต่อความต้องการ จึงเกิดการบุกรุกทำลายสิ่งแวดล้อมขึ้น เช่น การตัดไม้ทำลายป่าเพื่อสร้างที่อยู่อาศัย การทำไร่เลื่อนลอยเพื่อสร้างที่ทำกิน การขุดเจาะถ่านหินและน้ำมันเพื่อทำเป็นพลังงานฟอสซิล หรือแม้กระทั่งก้าวสู่วิกฤตสิ่งแวดล้อมในความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เข้ามาอำนวยความสะดวก ทำให้มนุษย์ได้รับค่านิยม และรูปแบบการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนไป ด้วยการเลือกซื้อหรือใช้สิ่งของเครื่องใช้ และสิ่งของต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างฟุ่มเฟือยและเกินความจำเป็น เมื่อพฤติกรรมและความต้องการของมนุษย์มีอยู่อย่างไม่จำกัด ทำให้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นกำลังเตือนมนุษย์ให้ต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เพราะการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศที่มีแนวโน้มจะร้อนขึ้นเรื่อยๆ ที่เรียกกันว่า ภาวะโลกร้อน (Global Warming) หรือจะเป็นการส่งสัญญาณผ่านภัยพิบัติทางธรรมชาติ ทั้งปัญหาฝุ่น PM 2.5 แผ่นดินไหว และน้ำท่วม ซึ่งปัญหาเหล่านี้ก่อให้เกิดผลกระทบในวงกว้างทั้งต่อสิ่งมีชีวิตในการดำรงชีพและสภาพแวดล้อมในหลายแง่มุม แต่ดูเมื่อว่าเหตุการณ์ที่ผ่านมาจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น ด้วยเหตุการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 เมื่อช่วงต้นปี พ.ศ 2563 ที่ได้รับผลกระทบทั่วโลก ทำให้ประชาชนต้องรักษาสุขอนามัยป้องกันการติดต่อของโรค ส่งผลให้สินค้าที่เป็นเจลแอลกอฮอล์ หน้ากากอนามัยเกิดการขาดแคลน และมีราคาสูงมาก แต่ประชาชนแก้ปัญหาด้วยการนำสิ่งของเหลือใช้ที่มีอยู่มาประดิษฐ์เป็นหน้ากากผ้า และหน้ากากพลาสติกเพื่อทดแทน อีกทั้งเหตุการณ์ในครั้งนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงการใช้ชีวิตที่ผ่านมาของคนไทยอีกด้วยว่า เมื่อรัฐบาลสั่งประกาศปิดประเทศเพื่อควบคุมการแพร่ระบาด พบว่า คนไทยมีปัญหาเรื่อง

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ของการใช้จ่ายเงิน (Thai government, 2020) สืบเนื่องมาจากคนไทยตกงานเป็นจำนวนมาก ดังนั้นบริษัทต่างๆ ต้องหยุดการทำงาน และลดจำนวนพนักงานลงกระทันหัน ทำให้คนตกงานจำนวนมากต้องนำเงินเก็บมาใช้จ่ายในช่วงระยะนี้ อย่างไรก็ดีรัฐบาลเข้ามาช่วยเหลือในการให้เงินเยียวยากับประชาชนผู้ที่เดือดร้อนจากการว่างงาน เพื่อนำเงินมาใช้ในครอบครัว แต่ปัญหาก็ยังคงอยู่ เนื่องจากหลายครอบครัวมีทั้งภาระจากหนี้สิน และภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในครอบครัว หากย้อนกลับมาพิจารณาถึงวิธีการแก้ปัญหาของมนุษย์ส่วนใหญ่แล้ว เมื่อเจอสถานการณ์ที่ไม่สามารถคาดคิด พบว่า เรื่องเงินแก้ปัญหาด้วยการกู้หนี้สินเพิ่ม และจบลงการฆ่าตัวตาย อย่างไรก็ตาม ปัญหาเหล่านี้ก็ยังคงวนเวียนไม่จบไม่สิ้น และปัญหาก็ยังคงอยู่กับมนุษย์ ฉะนั้นมนุษย์จึงควรเริ่มแก้ปัญหาจากตัวบุคคล โดยปรับเปลี่ยนวิธีการคิดและพฤติกรรม ซึ่งเศรษฐศาสตร์จึงเป็นหนึ่งความสำคัญที่ควรศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น และยังเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต เพราะเศรษฐศาสตร์เป็นเรื่องของการใช้ชีวิตประจำวันให้มีคุณภาพที่ดี โดย Royal Academy (2019) ได้ให้ความหมายของการรู้เศรษฐศาสตร์ว่า เป็นความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ที่นำไปใช้ในทางการปฏิบัติทางเศรษฐกิจ สามารถนำความรู้ความเข้าใจนั้นมาประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจและสร้างสรรค์ความคิดใหม่เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิตและการบริโภคในชีวิตประจำวัน

หากกล่าวถึงคำว่า เศรษฐศาสตร์ หลายคนคงคิดถึงวิชาที่เรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยม หรือ ระดับมหาวิทยาลัย แต่ความจริงแล้ว เศรษฐศาสตร์สอดแทรกอยู่ในความคิดของมนุษย์ในชีวิตประจำวัน ตั้งแต่ตื่นจนกระทั่งหลับ และเกิดจนกระทั่งตาย (Bank of Thailand, 2012) โดยหลักของเศรษฐศาสตร์ คือ การจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมาใช้ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด ตั้งแต่การเลือกหรือใช้สิ่งของต่างๆ ที่ตนเองต้องการ ซึ่งความต้องการนั้นมีอยู่อย่างไม่จำกัด แต่สิ่งเหล่านี้ต้องใช้เงินในการแลกเปลี่ยนมาเพื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน และเงินเป็นสิ่งที่มีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้นมนุษย์จึงต้องใช้เหตุผลในการตัดสินใจโดยคำนึงการเลือกซื้อหรือใช้จากความจำเป็นในชีวิตประจำวัน รวมถึงการใช้สิ่งของเครื่องใช้ที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่ามากที่สุด จากข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า เศรษฐศาสตร์เป็นเรื่องใกล้ตัวและอยู่ในชีวิตประจำวันควรเริ่มส่งเสริมตั้งแต่วัยเริ่มต้นของชีวิต เพื่อให้เด็กได้ซึมซับความคิดและการใช้เหตุผลกับการเลือกซื้อหรือใช้สิ่งต่างๆ ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กที่กำลังเติบโตสู่โลกของการเปลี่ยนแปลง

นอกจากนี้ยังพบว่า ในต่างประเทศมีการออกแบบหลักสูตรเศรษฐศาสตร์สำหรับเด็กเล็ก ชื่อว่า Kiddynomic เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานเศรษฐศาสตร์ ในเรื่องของแหล่งที่มาสิ่งของเครื่องใช้ เครื่องนุ่งห่ม อาหาร และสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน โดยใช้นิทานเป็นตัวเดินเรื่องและการใช้กิจกรรมต่อยอดจากนิทาน เพื่อเป็นการสร้างพฤติกรรมให้เด็กสามารถนำความรู้เกี่ยวกับแนวคิดที่ได้มาลงมือปฏิบัติผ่านกิจกรรมต่างๆ (Federal Reserve Bank of St. Louis, 2015) อีกทั้งรัฐต่างๆ ของประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการส่งเสริมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์แต่เด็กเล็ก ยกตัวอย่างเช่น รัฐ Washington เน้นให้เด็กมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค โดยรู้ว่าผู้ผลิต คือ ผู้ที่ออกแบบทำ เพาะปลูกสิ่งของเครื่องใช้มาขายให้คนซื้อ หรือที่เรียกว่าผู้บริโภคได้มาเลือกซื้อหรือใช้ในชีวิตประจำวันตามความจำเป็น (Washington Department of Education, 2018) รัฐ Minnesota เน้นให้เด็กมีความรู้

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างสินค้าและบริการที่นำเงินไปแลกเปลี่ยนมาเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ซึ่งสินค้าเป็นสิ่งของเครื่องใช้ และสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน รวมถึงการรับบริการจากบุคคลในอาชีพสังคมที่คอยให้ความสะดวกสบาย (Minnesota Department of Education, 2011) รัฐ Pennsylvania เน้นให้เด็กมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความจำเป็นและความขาดแคลนของสิ่งของเครื่องใช้และสิ่งต่างๆ มีทั้งสิ่งของที่มีความจำเป็นและสิ่งของที่ไม่มีความจำเป็นที่ต้องนำเงินไปแลกเปลี่ยนมา ซึ่งเงินเป็นสิ่งที่มีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้นต้องคำนึงในการเลือกซื้อหรือใช้อย่างประหยัดและให้เกิดประโยชน์ (Pennsylvania Department of Education, 2014) และ รัฐ Colorado เน้นให้เด็กมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนการใช้จ่ายเงิน โดยเด็กรู้ว่าเงินได้มาจากการทำงานต้องรู้จักการวางแผนการใช้จ่ายอย่างประหยัดและรู้จักที่จะเก็บออมเงินได้ด้วยวิธีที่หลากหลาย (Colorado Department of Education, 2012) จากความสำคัญดังกล่าว สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กเกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งของเครื่องใช้ และสิ่งต่างๆ ที่มีขั้นตอนกระบวนการผลิตที่แตกต่างกันไป และมีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งสิ่งของเหล่านี้มีทั้งสิ่งของที่มีความจำเป็นและสิ่งของที่ไม่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต โดยต้องนำเงินไปแลกเปลี่ยนมาใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้นเด็กต้องเลือกซื้อหรือใช้สิ่งของต่างๆ ตามความจำเป็น เพราะเงินเป็นสิ่งที่มีอยู่อย่างจำกัด ได้มาจากการที่ต้องทำงานเพื่อให้รับค่าตอบแทนมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ซึ่งเด็กต้องจัดสรรเงินได้ โดยคำนึงถึงความเป็นจำเป็นในการเลือกใช้จ่ายอย่างประหยัดและรู้จักที่จะเก็บออมเงินเพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน

จากการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมการรู้เศรษฐศาสตร์ตั้งแต่ยังเล็ก โดยมีวิธีการการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย ซึ่งการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย ต้องเน้นเด็กเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อที่เด็กจะสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ ดังนั้นควรมีรูปแบบวิธีการจัดการการเรียนรู้ และเทคนิควิธีการจัดการการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้เด็กได้คิดและได้ลงมือปฏิบัติจริง ทำให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงที่ได้รับ แล้วสามารถนำไปประยุกต์ใช้หรือแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ แต่เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ยังไม่มีที่ท่าว่าสถานการณ์จะจบลง ส่งผลกระทบไปยังสถานศึกษาบางพื้นที่ต้องปิดทำการ ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็น 5 รูปแบบ เพื่อให้มีความเหมาะสมต่อสถานการณ์ในแต่ละพื้นที่ คือ 1) On-site รูปแบบการเรียนที่โรงเรียนตามปกติ โดยมีมาตรการเฝ้าระวังตามประกาศของศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 2) On-air รูปแบบการเรียนผ่านมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ หรือ DLTV 3) On-demand รูปแบบการเรียนรู้ที่ให้เด็กเรียนรู้ผ่านแอปพลิเคชันต่างๆ ด้วยตนเอง 4) On-line รูปแบบการเรียนที่ครูและเด็กสื่อสารกันผ่านอินเตอร์เน็ต และ 5) On-hand รูปแบบการเรียนที่มีการปฏิบัติเป็นการเรียนที่บ้านด้วยเอกสาร เช่น หนังสือ แบบฝึกหัดใบงาน ในรูปแบบผสมผสาน หรืออาจใช้วิธีอื่นๆ เช่น วิทยุ เป็นต้น (Office of the Teacher Civil Service and Educational Personnel Commission, 2020) อย่างไรก็ตาม เนื่องจากพัฒนาการของเด็กปฐมวัยไม่เหมาะสมที่จะเรียนออนไลน์ ดังนั้นรูปแบบที่เหมาะสมกับเด็กในวัยนี้ ควรเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่มีการลงปฏิบัติในสถานศึกษา หรือ ที่บ้าน โดยใช้วิธีการเรียนรู้จากชุดกิจกรรม หรือเรียกว่า ชุดการเรียนรู้ (Learning package) ประกอบด้วยเล่มคู่มือการใช้ พร้อมสื่ออุปกรณ์ที่หลากหลายสำหรับใช้ในแต่ละกิจกรรม

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

จากข้อความข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะส่งเสริมการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย โดยออกแบบชุดการเรียนรู้หรือ เรียกว่า Learning Package ซึ่งมีความเหมาะสมในการนำไปจัดการเรียนรู้ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 เนื่องจากชุดการเรียนรู้สามารถนำไปใช้ได้ทุกบริบท ไม่ว่าจะเป็นที่บ้านโดยมีพ่อแม่ ผู้ปกครองคอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือระหว่างเด็กทำกิจกรรม และหากสถานการณ์เป็นปกติ สถานศึกษาก็สามารถนำชุดการเรียนรู้ไปใช้ได้ ดังนั้นชุดการเรียนรู้จึงมีความยืดหยุ่นให้กับผู้ที่นำไปใช้ได้ทั้งครูและผู้ปกครอง โดยผู้วิจัยใช้ชื่อชุดการเรียนรู้ว่า “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ภายในชุดการเรียนรู้ ประกอบด้วยคู่มือการใช้และชุดกิจกรรมทั้งหมด 8 กิจกรรม คือ กิจกรรมที่ 1 เปิดสนุกไปเที่ยวฟาร์ม กิจกรรมที่ 2 โต๊ะกลมๆ กลิ้งๆ กิจกรรมที่ 3 รถไฟสายลูกหนู กิจกรรมที่ 4 กุริ กับ กุระ กิจกรรมที่ 5 พ่อแม่มือใหม่กับไข่ 5 ฟอง กิจกรรมที่ 6 งานแรกของมี้จัง กิจกรรมที่ 7 บ้านของริโกะจัง กิจกรรมที่ 8 ร้านกระเป๋าในป่าใหญ่ ในแต่ละกิจกรรมผู้วิจัยนำนิทานเป็นตัวเดินเรื่องเพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ เน้นให้เด็กลงมือปฏิบัติผ่านกิจกรรมต่างๆ ประกอบด้วย กิจกรรมเพาะปลูก กิจกรรมประกอบอาหาร กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ กิจกรรมบทบาทสมมติ กิจกรรมเกมการศึกษา พร้อมสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ผู้วิจัยได้จัดเตรียมไว้ในแต่ละกิจกรรม เพื่อให้เด็กได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรู้เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้”

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” เพื่อส่งเสริมการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง (Experiment research) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยชายและหญิง ที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี และศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนวัดโคกจ้าหล่า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 8 คน ที่ได้รับความยินยอมเข้าร่วมการวิจัยจากผู้ปกครองของเด็กกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้เวลาการทดลองรวมทั้งสิ้น 8 สัปดาห์

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้แก่ Royal Academy (2019), Minnesota Department of Education (2011), Pennsylvania Department of Education (2014), Colorado Department of Education (2012), Maine Department of Education (2015), Delaware Department of Education (2018) และ Washington Department of Education (2018) ที่กล่าวถึงคุณลักษณะและองค์ประกอบของการรู้

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย และศึกษาแนวทางการส่งเสริมการรู้เศรษฐศาสตร์ของ Federal Reserve Bank of St. Louis (2015) และ Borg (2017) เพื่อนำมาวิเคราะห์และกำหนดขอบเขตความรู้ ความเข้าใจและพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่มีการรู้เศรษฐศาสตร์

2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดการเรียนรู้ ของ Hirunchalothorn (2012) เพื่อศึกษาแนวทางการสร้าง และดำเนินการสร้างชุดการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้วิจัยสร้างชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” โดยมีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่กล่าวถึงคุณลักษณะและองค์ประกอบของการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย และศึกษาแนวทางการส่งเสริมการรู้เศรษฐศาสตร์เพื่อนำมาวิเคราะห์และกำหนดขอบเขตความรู้ ความเข้าใจและพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่มีการรู้เศรษฐศาสตร์

1.2 กำหนดเนื้อหาและออกแบบชุดการเรียนรู้ โดยใช้ชื่อชุดการเรียนรู้ในงานวิจัยครั้งนี้ว่า ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อยฉลาดรู้ ฉลาดใช้”โดยสอดแทรกเนื้อหาความรู้ ความเข้าใจและพฤติกรรมการรู้เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีทั้งหมด 8 กิจกรรม คือ กิจกรรมที่ 1 เปิดสนุกไปเที่ยวฟาร์ม กิจกรรมที่ 2 โต๊ะกลมๆ กลิ้งๆ กิจกรรมที่ 3 รถไฟสายลูกหนู กิจกรรมที่ 4 กุริ กับ กุระ กิจกรรมที่ 5 พ่อแม่มือใหม่กับไข่ 5 ฟอง กิจกรรมที่ 6 งานแรกของมี้จัง กิจกรรมที่ 7 บ้านของริโกะจัง กิจกรรมที่ 8 ร้านกระเป๋าในป่าใหญ่ ชุดการเรียนรู้ประกอบด้วย 1) คู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้ เป็นส่วนชี้แจงองค์ประกอบ เช่น วัตถุประสงค์ ขอบข่ายการรู้เศรษฐศาสตร์ แนวทาง/วิธีการใช้ชุดการเรียนรู้ รายละเอียดของกิจกรรม และตารางการวิเคราะห์กิจกรรมส่งเสริมองค์ประกอบการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย 2) ชุดกิจกรรม ทั้งหมด 8 กิจกรรม ประกอบด้วยด้วยนิทาน 8 เรื่อง และกิจกรรมต่อยอดที่ใช้ต่อยอดจากนิทาน ประกอบด้วย กิจกรรมเกมการศึกษา กิจกรรมเพาะปลูกพืช กิจกรรมประกอบอาหาร กิจกรรมประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ โดยใช้สื่ออุปกรณ์ที่จัดเตรียมไว้ในแต่ละกิจกรรม

1.3 นำชุดการเรียนรู้“หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ปรับแก้ไขดังนี้ การเลือกวิเคราะห์และปรับเปลี่ยนนิทานที่นำมาใช้ชุดกิจกรรมให้มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของการรู้เศรษฐศาสตร์ การออกแบบกิจกรรมต่อยอดควรให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับเนื้อเรื่องในนิทาน โดยผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง ความเหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง ความเหมาะสมมาก

3 หมายถึง ความเหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง ความเหมาะสมน้อย

1 หมายถึง ความเหมาะสมน้อยที่สุด

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ซึ่งผลการประเมินคุณภาพมีคะแนนเท่ากับ 5.00 ซึ่งถือว่ามีคุณภาพเหมาะสมระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมได้

2. การสร้างแบบประเมินการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย โดยมีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ และศึกษากรอบมาตรฐานการเรียนรู้ในรัฐต่างๆ ของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบข่ายของการประเมินการรู้เศรษฐศาสตร์ ออกเป็น 2 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ 2) ด้านพฤติกรรมการรู้เศรษฐศาสตร์

2.2 สร้างแบบประเมินการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยตามองค์ประกอบการรู้เศรษฐศาสตร์ทั้ง 4 ด้าน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความรู้ ความเข้าใจและพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยในการรู้เศรษฐศาสตร์

การรู้เศรษฐศาสตร์	ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์	พฤติกรรมการรู้เศรษฐศาสตร์
1) ด้านผู้ผลิตและผู้บริโภค		
ผู้ผลิต	เด็กรู้ว่า ผู้ผลิต คือ บุคคลที่ออกแบบ สร้าง ทำ ปลูก สิ่งของเครื่องใช้มาให้เราได้ใช้ในชีวิตประจำวัน และรู้ว่าสิ่งของเครื่องใช้ อาหาร เครื่องแต่งกาย มีกระบวนการของการผลิต หรือแหล่งที่มาที่แตกต่างกันไป	เด็กสามารถออกแบบ ประดิษฐ์ของเล่น สิ่งของเครื่องใช้จากเศษวัสดุ สามารถเพาะปลูกดูแลพืชได้ ประกอบอาหาร จากวัตถุดิบพืชผลต่างๆได้
ผู้บริโภค	เด็กรู้ว่า ผู้บริโภค คือ บุคคลที่ซื้อหรือใช้สิ่งของเครื่องใช้ เครื่องแต่งกาย อาหาร และสิ่งต่างๆที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิต	เด็กสามารถเลือกซื้อหรือใช้สินค้าและบริการได้เหมาะสมกับในชีวิตประจำวัน
2) ด้านสินค้าและบริการ		
สินค้า	เด็กรู้ว่า สินค้า คือ สิ่งต่างๆที่เราใช้เงินไปแลกเปลี่ยนมาเพื่อนำมาใช้ในตอบสนองความต้องการของตนเองในชีวิตประจำวัน ได้แก่ สิ่งของ เครื่องใช้ เครื่องแต่งกาย อาหาร ของเล่น อุปกรณ์การเรียน	เด็กสามารถจำแนกแยกแยะหรือจัดหมวดหมู่สินค้าในชีวิตประจำวันได้
บริการ	เด็กรู้ว่า บริการ คือ สิ่งต่างๆที่เราใช้เงินแลกเปลี่ยนเพื่อให้บุคคลมาอำนวยความสะดวกในสิ่งที่เราต้องการ	เด็กสามารถจำแนกแยกแยะอาชีพที่ให้บริการในสังคมและปฏิบัติต่อบุคคลในอาชีพเหล่านี้ได้อย่างเหมาะสม

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

การรู้เศรษฐศาสตร์	ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์	พฤติกรรมการรู้เศรษฐศาสตร์
3) ด้านความจำเป็นและความขาดแคลน		
ความจำเป็น	เด็กรู้ว่าสิ่งของเครื่องใช้ใดที่มีความจำเป็นและไม่มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิต	เด็กสามารถเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต หากขาดสิ่งนั้นอาจทำให้เราใช้ชีวิตลำบากและถึงแก่ชีวิตได้
ความขาดแคลน	เด็กรู้ว่าสิ่งของเครื่องใช้ เครื่องแต่งกาย อาหาร และสิ่งต่างๆ เป็นสิ่งที่มีอยู่อย่างจำกัด เราต้องใช้อย่างคุ้มค่าและประหยัด	เด็กสามารถจะเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ได้อย่างประหยัดคุ้มค่าและเกิดประโยชน์
4) ด้านการวางแผนการใช้จ่ายเงิน		
รู้ชนิดและค่าของเงิน	เด็กรู้จักเงินเหรียญ 1,2,5,10 และธนบัตร 20,50,100,500,1000 และรู้ค่าของเงิน 1-20 บาท	เด็กสามารถเลือกใช้เงินในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการได้อย่างถูกต้อง
การวางแผนการใช้เงิน	เด็กรู้ว่าเงินได้มาจากการทำงานต้องรู้จักวางแผนและใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด	เด็กสามารถจัดสรรเงินไว้ใช้จ่ายซื้อสิ่งของที่จำเป็น และส่วนหนึ่งเก็บออมไว้ใช้ยามจำเป็น

ผู้วิจัยได้ออกแบบประเมินการรู้เศษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบประเมินความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์

ตอนที่ 2 แบบประเมินเชิงปฏิบัติการการรู้เศรษฐศาสตร์

โดยมีรายละเอียดแบบประเมินการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน คะแนนเต็มทั้งหมด 40 คะแนน มีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการสร้างดังนี้

1) สร้างแบบประเมินความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ เพื่อประเมินความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการรู้เศรษฐศาสตร์ ซึ่งลักษณะแบบประเมินเป็นประเภทข้อคำถามรูปภาพเสมือนจริง โดยผู้วิจัยทำการประเมินเด็กเป็นรายบุคคล ใช้เวลา 20 นาที มีทั้งหมด 16 รายการ คะแนนเต็ม 16 คะแนน

2) สร้างแบบประเมินเชิงปฏิบัติการการรู้เศรษฐศาสตร์ เพื่อประเมินพฤติกรรมการรู้เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ซึ่งลักษณะแบบประเมินใช้สถานการณ์เป็นตัวกำหนด โดยผู้วิจัยทำการประเมินเด็กเป็นรายบุคคล ใช้เวลา 30 นาที คะแนนเต็ม 24 คะแนน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดสถานการณ์ที่ใช้ทดสอบก่อนและหลังมี 2 สถานการณ์ที่เป็นกิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมปลูกผักประหยัดเงิน เพื่อทดสอบก่อนใช้ชุดการเรียนรู้ กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมหนูน้อยนักประดิษฐ์ของใช้ เพื่อทดสอบหลังใช้ชุดการเรียนรู้

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

2.3 นำแบบประเมินการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ปรับแก้ไขดังนี้ ตอนที่ 1 แบบประเมินความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ ให้ปรับปรุงข้อคำถามในแต่ละข้อให้ตรงกับนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้และให้มีการกำกับองค์ประกอบของการรู้เศรษฐศาสตร์ไว้ท้ายข้อคำถาม การเลือกรูปภาพควรเป็นรูปภาพเสมือนจริง และตอนที่ 2 แบบประเมินเชิงปฏิบัติการการรู้เศรษฐศาสตร์ ให้ปรับแก้ไขสถานการณ์ในการประเมินก่อนและหลังให้แตกต่างกัน โดยมีขอบข่ายของการประเมินที่วัดองค์ประกอบของการรู้เศรษฐศาสตร์ทั้ง 4 ด้านเหมือนกัน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 ทุกรายการ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้มากกว่า 0.50 ขึ้นไป โดยผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขดังนี้ ปรับแก้ไขบางข้อคำถามที่ยังไม่ชัดเจน เมื่อคำถามไม่ชัดเจนจะทำให้เด็กตอบได้หลายคำตอบซึ่งไม่ตรงกับตัวเลือก ควรเพิ่มตารางความรู้ ความเข้าใจและพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยในการรู้เศรษฐศาสตร์ เพื่อให้สามารถดูองค์ประกอบของการรู้เศรษฐศาสตร์ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการปรับแก้ให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ผู้วิจัยทำการติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองของเด็กกลุ่มเป้าหมาย เพื่อขอความร่วมมือกับผู้ปกครองของเด็กกลุ่มเป้าหมายให้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลการทำวิจัยในครั้งนี้

1.2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยก่อนใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อยฉลาดรู้ ฉลาดใช้” โดยผู้วิจัยดำเนินการทดสอบเด็กกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเองเป็นรายบุคคลผ่านวิดิโอคอล LINE ซึ่งแบบประเมินการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย มี 2 ตอน ใช้ระยะเวลาในการทดสอบ 50 นาที

1.3 ผู้วิจัยดำเนินการส่งชุดการเรียนรู้ “หนูน้อยฉลาดรู้ ฉลาดใช้” จำนวน 8 กิจกรรมไปยังบ้านของเด็กกลุ่มเป้าหมาย และผู้วิจัยทำการนัดหมายเพื่อประชุมกับผู้ปกครองของเด็กกลุ่มเป้าหมายผ่าน กลุ่ม LINE ที่ชื่อว่า ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” เพื่อทำการชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้ชุดการเรียนรู้ที่ 1-8 หลังจากนั้นให้ผู้ปกครองทำการศึกษาเล่มคู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ด้วยตนเอง และให้ผู้ปกครองใช้ชุดการเรียนรู้ในแต่ละสัปดาห์ไปจนครบ 6 สัปดาห์ โดยระหว่างการใช้ชุดการเรียนรู้ผู้ปกครองทำการบันทึกภาพเคลื่อนไหวและรูปภาพขณะที่เด็กทำกิจกรรมส่งมายังกลุ่ม LINE และ FACEBOOK เป็นกลุ่มปิดเพื่อแบ่งปันประสบการณ์ของเด็ก กลุ่มเป้าหมาย ทั้ง 8 คน ซึ่งทุกสัปดาห์ผู้วิจัยดำเนินการขอนัดหมายกับผู้ปกครองเพื่อทำการพูดคุยเกี่ยวกับการใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้”

1.4 ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบเด็กกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเองเป็นรายบุคคลผ่านวิดิโอคอล LINE ด้วยแบบประเมินการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยฉบับเดิมกับเด็กกลุ่มเป้าหมาย ใช้ระยะเวลาในการทดสอบ 50 นาที

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

1.5 ผู้วิจัยเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนจากแบบประเมินการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย ทั้ง 2 ตอน ก่อนการทดลอง (Pretest) และหลังการทดลอง (Posttest) ของเด็กกลุ่มเป้าหมาย โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1.1.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

1.1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

1.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัยไปวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและเรียบเรียงเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

1. การเปรียบเทียบคะแนนการรู้เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมก่อนและหลังที่ใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนค่าเฉลี่ยการรู้เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมก่อน และหลังที่ใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้”

(N = 8)

การรู้เศรษฐศาสตร์	คะแนนเต็ม	□	□
ก่อนการใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้”	40	17.25	1.39
หลังการใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้”	40	37.13	1.13

จากตารางที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า คะแนนค่าเฉลี่ยการรู้เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดย ภาพรวมก่อนใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.25 ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐานเท่ากับ 1.39 และคะแนนค่าเฉลี่ยการรู้เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัยหลังใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 37.13 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.13 เมื่อนำคะแนน ค่าเฉลี่ยการรู้เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมก่อนและหลังที่ใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” มาเปรียบเทียบกัน พบว่า มีคะแนนค่าเฉลี่ยการรู้เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดย ภาพรวมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

2. การเปรียบเทียบคะแนนการรู้เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมก่อนและหลังที่ใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ดังตารางที่ 3

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนค่าเฉลี่ยการรู้เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยแยกเป็นราย ด้านก่อนและหลังที่ใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้”

(N = 8)

การรู้เศรษฐศาสตร์	คะแนนเต็ม	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
		□	□	□	□
1. ผู้ผลิตและผู้บริโภค	10	4.63	1.06	9.50	0.76
2. สินค้าและบริการ	10	4.50	1.41	9.38	0.74
3. ความจำเป็นและความขาดแคลน	10	4.13	1.36	9.38	1.06
4. การวางแผนการใช้จ่ายเงิน	10	4.00	0.93	8.88	0.83

จากตารางที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า คะแนนค่าเฉลี่ยการรู้เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยแยกเป็นรายด้านก่อนและหลังการทดลอง เมื่อนำมาเปรียบเทียบ พบว่า หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองและเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยแต่ละด้านก่อนและหลังการทดลอง พบว่า หลังการทดลองด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านผู้ผลิตและผู้บริโภค มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.50 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.76 และหลังการทดลองด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การวางแผนการใช้จ่ายเงิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.88 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.83

จากการสังเกตพฤติกรรมการรู้เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ตลอดเวลาระยะเวลา 6 สัปดาห์ ผู้วิจัยขอสรุปการรู้เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์

1) ด้านผู้ผลิตและผู้บริโภค จากการสังเกตการสนทนาถามตอบของเด็กกลุ่มเป้าหมายทั้ง 8 คน ในการใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ทั้ง 8 กิจกรรม พบว่า ช่วงแรกของการทำกิจกรรมที่ 1-2 เด็กส่วนใหญ่ยังนิ่งเงียบ ไม่กล้าตอบคำถามกับผู้ปกครอง ยังสับสนและไม่เข้าใจคำถามเกี่ยวกับที่มาของสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน แต่หลังจากที่เด็กทำกิจกรรมที่ 3-5 พบว่า เด็กส่วนใหญ่สามารถตอบคำถามได้ด้วยตนเองและดีขึ้นโดยที่ผู้ปกครองให้คำแนะนำเป็นบางครั้ง และเด็กส่วนใหญ่สามารถตอบได้ดีขึ้นโดยไม่มีผู้ปกครองให้คำแนะนำในกิจกรรมที่ 6-8 ยกตัวอย่างกิจกรรมที่ 8 ร้านกระเป๋าในป่าใหญ่ เด็กส่วนใหญ่สามารถตอบคำถามกับผู้ปกครองได้ด้วยตนเองดีขึ้นมากเกี่ยวกับบุคคลที่ออกแบบเครื่องกายและสิ่งต่างๆ ให้เราได้สวมใส่และใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน คือ ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ช่างตัดเย็บกระเป๋า

2) ด้านสินค้าและบริการ จากการสังเกตการสนทนาถามตอบของเด็กกลุ่มเป้าหมายทั้ง 8 คน ในการใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ทั้ง 8 กิจกรรม พบว่า ช่วงแรกของการทำกิจกรรมที่ 1-2 เด็กส่วนใหญ่สามารถตอบคำถามกับผู้ปกครองได้โดยผู้ปกครองคอยให้คำแนะนำและเปลี่ยนคำถามอยู่บ่อยๆ ครั้ง และเด็กสามารถตอบคำถามได้ดีขึ้นโดยผู้ปกครองแนะนำเป็นบางครั้งเมื่อทำกิจกรรมที่ 3-6 เด็กสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับสินค้าและบริการในชีวิตประจำวันได้ โดยผู้ปกครองคอยแนะนำเป็นบางครั้ง และเด็กสามารถตอบคำถามได้ด้วยตนเองดีขึ้นมากในกิจกรรมที่ 7-8 ยกตัวอย่างกิจกรรมที่ 8 ร้านกระเป๋าในป่าใหญ่

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

เป็นคำถามเกี่ยวกับสินค้าที่เป็นกระเป๋าและสิ่งต่างๆ ที่ต้องใช้เงินไปแลกเปลี่ยนมา รวมถึงการให้บริการต่างๆ ของช่างตัดเย็บกระเป๋าที่คิดราคารวมอยู่กับสินค้า

3) ด้านความจำเป็นและความขาดแคลน จากการสังเกตการสนทนาถามตอบของเด็กกลุ่มเป้าหมายทั้ง 8 คน ในการใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ทั้ง 8 กิจกรรม พบว่า ช่วงแรกของการทำกิจกรรมที่ 1-3 เด็กส่วนใหญ่สามารถตอบคำถามกับผู้ปกครองได้โดยผู้ปกครองคอยให้คำแนะนำและเปลี่ยนคำถามอยู่บ่อยๆ ครั้ง เมื่อทำกิจกรรมที่ 4-6 พบว่า เด็กสามารถตอบสิ่งของที่มีความจำเป็นได้ดีขึ้นมากและรู้ว่าสิ่งของต่างๆ รวมถึงเงินเป็นสิ่งที่มีอยู่จำกัดต้องใช้แลกเปลี่ยนสิ่งต่างๆ ในการดำรงชีวิต โดยผู้ปกครองคอยแนะนำเป็นบางครั้ง และเด็กส่วนใหญ่สามารถตอบคำถามได้ด้วยตนเองโดยผู้ปกครองไม่ต้องคอยบอกในกิจกรรมที่ 7-8 ยกตัวอย่างกิจกรรมที่ 7 กิจกรรมประดิษฐ์ของใช้จากเศษวัสดุ เด็กส่วนใหญ่ตอบคำถามกับผู้ปกครองเลือกทำกล่องใส่ดินสอสีของตนเอง

4) ด้านการวางแผนการใช้จ่ายเงิน จากการสังเกตการสนทนาถามตอบของเด็กกลุ่มเป้าหมายทั้ง 8 คน ในการใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ทั้ง 8 กิจกรรม พบว่า ช่วงแรกของการทำกิจกรรมที่ 1-3 เด็กส่วนใหญ่ตอบคำถามเกี่ยวกับค่าและชนิดของเงินได้โดยมีผู้ปกครองคอยบอกอยู่บ่อยๆ ครั้ง เมื่อเด็กทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องกันในกิจกรรมที่ 4-5 พบว่า เด็กบอกค่าของเงินได้ดีขึ้นด้วยตนเองโดยมีผู้ปกครองคอยบอกเป็นบางครั้ง และเด็กส่วนใหญ่สามารถบอกค่าของเงินได้ดีด้วยตนเองโดยผู้ปกครองไม่ต้องคอยบอกในกิจกรรมที่ 6-8 โดยกิจกรรมที่ 8ร้านกระเป๋าในป่าใหญ่ เด็กส่วนใหญ่สามารถบอกที่มาของเงินได้จากการทำงานและบอกวิธีใช้จ่ายอย่างประหยัดได้ด้วยตนเอง

2. พฤติกรรมการรู้เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัย

1) ด้านผู้ผลิตและผู้บริโภค จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กกลุ่มเป้าหมายทั้ง 8 คน ในการใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ทั้ง 8 กิจกรรม พบว่า ช่วงแรกของการทำกิจกรรมที่ 1-2 เด็กส่วนใหญ่สามารถลงมือปฏิบัติทำกิจกรรมได้โดยมีผู้ปกครองคอยบอกและชี้แนะอยู่บ่อยๆ ครั้ง ซึ่งกิจกรรมที่ 3-6 เกี่ยวกับกิจกรรมงานประดิษฐ์ออกแบบด้วยตนเอง และทำกิจกรรมประกอบอาหารขั้นตอนการเตรียมวัตถุดิบอุปกรณ์ต่างๆ โดยมีผู้ปกครองคอยแนะนำและช่วยเหลือเป็นบางครั้ง และเมื่อเด็กได้ทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องกันในกิจกรรมที่ 7-8 พบว่าเด็กส่วนใหญ่สามารถออกแบบ ลงมือทำได้ด้วยตนเองดีขึ้นมาก กล้าที่จะหยิบจับโดยที่ผู้ปกครองไม่ต้องคอยชี้แนะ ยกตัวอย่างกิจกรรมที่ 7 ประดิษฐ์กรอบรูปจากกระดาษลัง เด็กสามารถออกแบบกรอบรูปจากกระดาษลังได้ด้วยตนเองและตกแต่งได้อย่างสวยงามตามจินตนาการ

2) ด้านสินค้าและบริการ จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กกลุ่มเป้าหมายทั้ง 8 คน ในการใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ทั้ง 8 กิจกรรม พบว่า ช่วงแรกของการทำกิจกรรมที่ 1-4 เด็กส่วนใหญ่สามารถจำแนกแยกแยะสินค้าและบริการในชีวิตประจำได้โดยมีผู้ปกครองคอยบอกอยู่บ่อยๆ ครั้ง ซึ่งกิจกรรมที่ 4 ที่ผู้ปกครองได้ให้เด็กเลือกหยิบซื้อสิ่งของต่างๆ ไปทำกิจกรรมด้วยตนเองโดยผู้ปกครองคอยบอกเป็นบางครั้ง หลังจากที่ทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องกันไปสักระยะในกิจกรรมที่ 5-8 พบว่าเด็กสามารถเลือกสินค้าและบริการได้ด้วยตนเองโดยผู้ปกครองไม่ต้องคอยบอก ยกตัวอย่างกิจกรรมที่ 5 กิจกรรมประดิษฐ์กระปุก

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ออมสินให้เด็กเลือกซื้ออุปกรณ์เพื่อจะทำกระปุกออมสินจากแกนกระดาษชำระ ซึ่งเด็กสามารถเลือกซื้อสินค้าได้ด้วยตนเองดีขึ้นมาก

3) ด้านความจำเป็นและความขาดแคลน จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กกลุ่มเป้าหมายทั้ง 8 คน ในการใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ทั้ง 8 กิจกรรม พบว่า ช่วงแรกของการทำกิจกรรมที่ 1-4 เด็กส่วนใหญ่เลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่มีความจำเป็นในการทำกิจกรรมได้โดยมีผู้ปกครองคอยบอกอยู่บ่อยๆ ครั้ง และใช้สิ่งของอย่างไม่รู้คุณค่า เมื่อกิจกรรมที่ 5-8 และเด็กสามารถแสดงพฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างประหยัดได้ดีขึ้นมากในยกตัวอย่างกิจกรรมที่ 6 กิจกรรมประดิษฐ์ของใช้จากกล่องนม เด็กส่วนใหญ่จะเลือกใช้กาวทากระดาษอย่างพอดีไม่ให้หก และเมื่อทำกิจกรรมเสร็จแล้วเด็กส่วนใหญ่จะเก็บอุปกรณ์ทำความสะอาดและเก็บเข้าที่อย่างเรียบร้อยด้วยตนเองดีขึ้นมาก

4) ด้านการวางแผนการใช้จ่ายเงิน จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กกลุ่มเป้าหมายทั้ง 8 คน ในการใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ทั้ง 8 กิจกรรม พบว่า ช่วงแรกของการทำกิจกรรมที่ 1-4 เด็กส่วนใหญ่สามารถเลือกใช้เงินจ่ายซื้อสินค้าและบริการได้ถูก แต่ยังไม่สามารถจัดสรรเงินซื้อของที่จำเป็นได้ ผู้ปกครองคอยบอกและช่วยเหลือบ่อยๆ ครั้ง ยกตัวอย่างกิจกรรมที่ 4 กิจกรรมทำแซนด์วิชไข่ต้ม เด็กส่วนใหญ่เลือกใช้เหรียญและธนบัตรจ่ายไม่ถูก ซึ่งผู้ปกครองต้องคอยบอกและช่วยเหลือบ่อยครั้ง ซึ่งเด็กส่วนใหญ่สามารถเลือกใช้เหรียญและธนบัตรจ่ายได้ถูกในกิจกรรมที่ 5-6 แต่ผู้ปกครองยังคอยช่วยเหลือเป็นบางครั้ง ในกิจกรรมที่ 7-8 พบว่าเด็กสามารถเลือกใช้เงินจ่ายซื้อของที่จำเป็น และนำเงินที่เหลือไปออมไว้ด้วยตนเอง

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรู้เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” พบว่า หลังจากที่ใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” คะแนนค่าเฉลี่ยการรู้เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัยทั้งภาพรวม และรายด้านสูงขึ้นก่อนการใช้ชุดการเรียนรู้โดยเปรียบเทียบก่อนและหลัง ซึ่งการรู้เศรษฐศาสตร์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเรียงตามลำดับ คือ ด้านผู้ผลิตและผู้บริโภค ด้านสินค้าและบริการ ด้านความจำเป็นและความขาดแคลน และด้านการวางแผนการใช้จ่าย ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะเด็กได้รับการใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ซึ่งทำกิจกรรมต่อเนื่องกันโดยใช้ระยะเวลา 6 สัปดาห์ โดยมีทั้งหมด 8 กิจกรรม ซึ่งผู้วิจัยมีข้อวิจารณ์ 2 ประเด็น คือ การใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” และการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย พบว่า มีการส่งเสริมการรู้เศรษฐศาสตร์โดยใช้นิทานเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ และการใช้กิจกรรมต่อยอดจากนิทานเพื่อให้เด็กลงปฏิบัตินำแนวคิดเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ ซึ่งผู้วิจัยได้ค้นพบหลักการในการออกแบบชุดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการรู้เศรษฐศาสตร์ดังนี้

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

1.1 ผู้วิจัยค้นพบการใช้นิทานเป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานของเศรษฐศาสตร์ได้เป็นอย่างดี เพราะนิทานช่วยให้เด็กได้จินตนาการมีรูปภาพประกอบกับเนื้อหา ทำให้เด็กรู้สึกเพลิดเพลินและคล้อยไปตามเรื่องราว สอดคล้องกับ Sophie (n.d.) ได้กล่าวว่า การใช้นิทานเพื่อส่งเสริมการรู้เศรษฐศาสตร์เป็นตัวช่วยในการสร้างจินตนาการให้แก่เด็ก ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกตื่นเต้นตามรูปภาพและเนื้อหาน่าติดตามในขณะการฟัง ทำให้เรื่องเศรษฐศาสตร์ที่มีความซับซ้อนกลายเป็นเรื่องง่ายและใกล้ตัวของเด็ก โดยงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีหลักการวิเคราะห์เนื้อหานิทานที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการรู้เศรษฐศาสตร์ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านผู้ผลิตและผู้บริโภคควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับอาชีพต่างๆ ในสังคมที่สามารถออกแบบ สร้าง เพาะปลูก ทำสิ่งของเครื่องใช้ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีขั้นตอนกระบวนการผลิตและแหล่งที่มาที่แตกต่างกันไป ได้แก่ ชาวเกษตร ช่างทำเฟอร์นิเจอร์ 2) ด้านสินค้าและบริการควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งของเครื่องใช้ และสิ่งต่างๆ ในการดำรงชีวิตที่ใช้เงินไปแลกเปลี่ยนมา รวมถึงบทบาทและหน้าที่ของแต่ละอาชีพในสังคมที่ให้บริการ ได้แก่ พนักงานขนส่งสินค้า ช่างตัดผม 3) ด้านความจำเป็นและความขาดแคลนควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งของเครื่องใช้ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และสิ่งต่างๆ ที่มีความจำเป็นต่อร่างกายและมีความจำเป็นในการดำรงชีวิต หรือเศษวัสดุเหลือใช้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า และการรู้จักใช้สิ่งของต่างๆประหยัดและคุ้มค่ามากที่สุด 4) ด้านการวางแผนการใช้จ่ายเงินควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับที่มาของเงินได้มากจากการทำงาน ซึ่งเงินใช้ในการแปลกเปลี่ยนสินค้าและบริการในชีวิตประจำวัน

อีกทั้งผู้วิจัยยังค้นพบการใช้ผังกราฟิกช่วยทำให้เด็กสามารถจัดลำดับความคิดจากเรื่องราวในนิทาน เพื่อทบทวนเนื้อหาและสร้างความเข้าใจผ่านการนำเสนอเป็นภาพ ซึ่งผังกราฟิกมีหลากหลายรูปแบบ แต่ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ผังกราฟิกที่เหมาะสมกับเด็กดังนี้ 1) ผังไล่เรียง ใช้เพื่อเรียงลำดับเหตุการณ์สำคัญในเนื้อหานิทาน 2) ผังฟอง ใช้เพื่อการแยกองค์ประกอบส่วนสำคัญต่างๆ 3) ผังทีชาร์ต ใช้เพื่อแยกความแตกต่างระหว่างสิ่งของจำเป็นและสิ่งของที่ไม่มีความจำเป็น สอดคล้องกับ Watkins (2007) ได้กล่าวว่าการใช้ผังกราฟิกเข้ามาใช้ในการสอนเศรษฐศาสตร์ที่มีเนื้อหาที่ซับซ้อน ซึ่งผังกราฟฟิกเข้ามาช่วยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดและสามารถจัดข้อมูลหรือเนื้อหาที่สำคัญแสดงออกมาเป็นรูปแบบของภาพความคิด

1.2 ผู้วิจัยค้นพบการใช้กิจกรรมต่อยอดจากนิทานที่หลากหลายเพื่อให้เด็กลงมือปฏิบัตินำแนวคิดเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยผู้วิจัยมีความเชื่อว่าเด็กสามารถเกิดการเรียนรู้ได้จากการลงปฏิบัติจริงในการสร้างประสบการณ์ตรงจากกิจกรรมที่หลากหลาย และให้เด็กมีอิสระทางความคิดสามารถเรียนรู้การแก้ปัญหาและตัดสินใจลงปฏิบัติ สอดคล้องกับ Dewey (2016) ที่เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นจากการที่เด็กได้ลงมือกระทำกับวัตถุ ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าในการสำรวจ เด็กจะได้ค้นพบความสัมพันธ์ของสิ่งของต่างๆ ผ่านประสบการณ์การตรง จนกระทั่งสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กิจกรรม คือ กิจกรรมประกอบอาหาร กิจกรรมเพาะปลูก กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ กิจกรรมบทบาทสมมติ และกิจกรรมเกมการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยมีหลักการในการเลือกใช้กิจกรรมต่างๆ ที่ต่อยอดจากนิทาน ด้วยพฤติกรรมการรู้เศรษฐศาสตร์ทั้ง 4 องค์ประกอบ มีดังนี้ 1) ด้านผู้ผลิตและผู้บริโภค เด็กสามารถออกแบบ ประดิษฐ์ของเล่น หรือสิ่งของเครื่องใช้จากเศษวัสดุ สามารถเพาะปลูกดูแลพืชได้ ประกอบอาหารจากวัตถุดิบพืชผลต่างๆ ได้ และเลือก

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ซื้อหรือใช้สินค้าและบริการได้อย่างเหมาะสมกับชีวิตประจำวัน ซึ่งกิจกรรมที่สามารถให้เด็กแสดงพฤติกรรมในด้านนี้ ได้แก่ กิจกรรมประกอบอาหาร กิจกรรมเพาะปลูก กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ กิจกรรมบทบาทสมมติ 2) ด้านสินค้าและบริการ เด็กสามารถจำแนกแยกแยะหรือจัดหมวดหมู่สินค้าในชีวิตประจำวันได้ รวมถึงอาชีพในสังคมที่ให้บริการ และสามารถปฏิบัติต่อบุคคลในอาชีพเหล่านี้ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งกิจกรรมที่สามารถให้เด็กจำแนกแยกแยะหรือจัดหมวดหมู่สินค้าและบริการ ได้แก่ กิจกรรมเกมการศึกษา และกิจกรรมบทบาทสมมติเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของอาชีพในสังคมที่ให้บริการต่างกัน 3) ด้านความจำเป็นและความขาดแคลน เด็กสามารถเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต และสามารถเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ โดยเด็กแสดงพฤติกรรมใช้สิ่งของอย่างรู้คุณค่าและรู้จักใช้อย่างประหยัด หรือแม้กระทั่งการเก็บสื่อวัสดุอุปกรณ์ในแต่ละกิจกรรมอย่างเรียบร้อยเมื่อทำเสร็จแล้ว ซึ่งได้ทั้งกิจกรรมประกอบอาหาร กิจกรรมเพาะปลูก กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ กิจกรรมบทบาทสมมติ และกิจกรรมเกมการศึกษา 4) ด้านการวางแผนการใช้จ่ายเงิน เด็กสามารถเลือกใช้เงินในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการได้อย่างถูกต้อง และสามารถจัดสรรเงินไว้ใช้จ่ายซื้อสิ่งของที่มีความจำเป็น และอีกส่วนหนึ่งเก็บออมเงินไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน ซึ่งในด้านนี้สามารถทำได้กับทุกกิจกรรมโดยมีการเล่นบทบาทสมมติซื้อขายสินค้าและบริการต่างๆ โดยกำหนดจำนวนเงินเพื่อให้เด็กจัดสรรเงินแบ่งไว้เก็บออมใช้ด้วยตนเอง

1.3 ผู้วิจัยค้นพบการใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดความรู้ ความเข้าใจและพฤติกรรมของการรู้เศรษฐศาสตร์ตลอดที่เด็กทำกิจกรรม และเมื่อใช้คำถามในลักษณะเดียวกันช่วยให้เด็กเกิดความรู้ได้ดี สอดคล้องกับ Washington Department of Education (2018) ที่ได้กล่าวถึง การใช้คำถามเพื่อส่งเสริมการรู้เศรษฐศาสตร์ เพื่อให้เด็กเกิดกระบวนการเรียนรู้ในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาความคิดใหม่ๆ การถามจะช่วยขยายทักษะการคิดของเด็ก และสร้างความเข้าใจสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ได้ โดยผู้วิจัยใช้หลักการตั้งคำถามด้วย “ใคร” “ที่ไหน” “อย่างไร” “เมื่อไหร่” “ทำไม” “อะไร” ซึ่งการตั้งคำถามเพื่อให้เกิดการรู้เศรษฐศาสตร์ทั้ง 4 ด้าน มีดังนี้ 1) ด้านผู้ผลิตและผู้บริโภค เป็นการใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กเกิดการคิดเกี่ยวกับขั้นตอนการผลิตและแหล่งที่มาของสิ่งของเครื่องใช้ และสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวันที่มีความแตกต่างกัน และการเลือกซื้อหรือใช้สินค้าและบริการที่เหมาะสมกับชีวิตประจำวัน ยกตัวอย่างคำถามเช่น เขากำลังทำอะไร เขาอยู่ที่ไหน เขาทำอาชีพอะไร เขาเป็นใคร เขามีวิธีการทำอย่างไร สิ่งนี้ได้มาจากไหน สิ่งนี้ทำมาอย่างไร สิ่งนี้ใช้ทำอะไร 2) ด้านสินค้าและบริการ เป็นการใช้คำถามให้เด็กเกิดการคิดเกี่ยวกับสิ่งของเครื่องอาหาร เครื่องนุ่งห่ม และสิ่งต่างๆ ที่ต้องนำเงินไปแลกเปลี่ยนมาใช้ในการดำรงชีวิต รวมถึงอาชีพต่างๆ ในสังคมที่ให้บริการ ยกตัวอย่างคำถามเช่น เขาขายอะไร เขามีหน้าที่อะไร หรือ ถ้าเด็กๆ ไม่อยากออกจากบ้านสามารถให้บุคคลใดนำสิ่งของที่ต้องการมาให้ได้บ้าง 3) ด้านความจำเป็นและความขาดแคลน เป็นการใช้คำถามเพื่อให้เด็กแยกความแตกต่างสิ่งของที่มีความจำเป็นและสิ่งของที่ไม่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ซึ่งหากขาดสิ่งนั้นไปอาจทำให้ใช้ชีวิตอย่างยากลำบากและถึงแก่ชีวิตได้ และคำถามใช้กระตุ้นพฤติกรรมให้เด็กเลือกใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่าและประหยัด ยกตัวอย่างคำถามเช่น สิ่งไหนที่ทำให้ร่างกายแข็งแรง เมื่อใช้อุปกรณ์เสร็จแล้วเด็กๆ ควรทำอย่างไร หรือ สิ่งนี้สามารถนำมาประดิษฐ์สิ่งของใดได้บ้าง 4) ด้านการวางแผนการใช้จ่ายเงิน เป็นการใช้คำถาม

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ให้เด็กเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับค่าของธนบัตรและเหรียญที่ใช้จ่ายในชีวิตประจำ และคำถามกระตุ้นให้เด็กสามารถจัดสรรเงินอย่างประหยัด และเลือกใช้ได้อย่างถูกต้อง ยกตัวอย่างคำถามเช่น สิ่งของนี้ราคาเท่าไหร่ เงินได้มาจากไหน มีวิธีการออมเงินอย่างไร มีวิธีการช่วยพ่อแม่ประหยัดเงินอย่างไรบ้าง

1.4 ผู้วิจัยค้นพบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยในการพัฒนาความรู้ให้กับเด็ก โดยมีการใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติตลอดการทำกิจกรรม และผู้ปกครองยังได้ให้ความสำคัญคอยชี้แนะและช่วยเหลือเด็ก ทำให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งด้วยสภาพแวดล้อมที่เด็กมีความคุ้นชินและความอบอุ่นจากบุคคลใกล้ชิด ส่งผลให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Samahito (2017) ได้กล่าวถึงแนวคิดพื้นที่รอยต่อพัฒนาการของ Vygotsky ที่นำเสนอเรื่อง Zone of Proximal Development (ZPD) ว่าเด็กสามารถแก้ปัญหาที่ยากเกินกว่าระดับพัฒนาการที่แท้จริงของเขาได้ หากได้รับการแนะนำช่วยเหลือหรือได้รับความร่วมมือจากบุคคลใกล้ชิด หรือผู้ที่มีประสบการณ์ มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ส่งผลให้เด็กเกิดการเรียนรู้ใหม่ๆและได้รับความรู้ที่เพิ่มขึ้น

2. การรู้เศรษฐศาสตร์ในเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบคะแนนค่าเฉลี่ยการรู้เศรษฐศาสตร์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้ชุดการเรียนรู้โดยแยกเป็นรายด้าน พบว่า คะแนนที่มีเฉลี่ยมากที่สุด คือด้านผู้ผลิตและผู้บริโภค เหตุผลที่ออกมาเป็นเช่นนี้ เพราะว่าเด็กได้ใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ทั้งหมด 8 กิจกรรม ตลอดเวลา 6 สัปดาห์ เด็กได้ลงมือปฏิบัติผ่านในกิจกรรมเพาะปลูก กิจกรรมประกอบอาหาร กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เน้นให้เด็กเรียนรู้ขั้นตอนวิธีการในการเพาะปลูก การประกอบอาหาร และการเลือกใช้เศษวัสดุเหลือใช้นำมาประดิษฐ์ ผู้วิจัยมีประเด็นที่ค้นพบเกี่ยวกับผู้ผลิตและผู้บริโภค ดังนี้

1) เด็กเกิดการเรียนรู้กระบวนการผลิตและแหล่งที่มาที่แตกต่างต่างของสิ่งของเครื่องใช้ อาหาร เครื่องแต่งกาย และสิ่งต่างๆ ด้วยการได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้ผลิตและผู้บริโภคจากการฟังเรื่องราวนิทาน และลงปฏิบัติจากกิจกรรมที่หลากหลาย

2) ผู้วิจัยได้ค้นพบว่า แนวคิดเกี่ยวกับผู้ผลิตและผู้บริโภคนั้นมีความต่อเนื่องกันเสมือนวัฏจักรเป็นทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคที่เลือกซื้อหรือใช้สิ่งของต่างๆ มาใช้ในชีวิตประจำวัน เมื่อสิ่งของที่ซื้อมาเหลือใช้ก็สามารถนำมาออกแบบสร้างทำสิ่งของต่างๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ และยังสามารถนำมาขายเพื่อเป็นรายได้ โดยขายให้กับผู้ที่ต้องการซื้อหรือใช้สิ่งของแบบเดียวกัน และในทางเดียวกันนั้นผู้ผลิตก็เป็นผู้บริโภคเช่นกัน ด้วยการนำเงินที่ได้จากขายสิ่งของเครื่องใช้เพื่อมาซื้อหรือใช้สิ่งของที่มีความจำเป็นในการดำรงชีวิต

จากเหตุผลดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่าการใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงในกิจกรรมประจำวันของเด็ก ซึ่งส่วนใหญ่เด็กสามารถทำกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านผู้ผลิตและผู้บริโภคได้ดี เพราะเด็กได้มีโอกาสในการลงมือปฏิบัติเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคเลือกใช้สิ่งของต่างๆ ด้วยการทำกิจกรรมที่หลากหลาย ฉะนั้นเด็กที่มีการใช้ชุดการเรียนรู้ “หนูน้อย ฉลาดรู้ ฉลาดใช้” ประกอบด้วยเด็กมีอิสระทางความคิด และมีสิ่งแวดล้อมที่ดีจากพ่อแม่ ผู้ปกครองที่มีส่วนร่วมในการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับเด็ก ทำให้เด็กสามารถต่อยอดความรู้และประสบการณ์ที่มีได้ดีมากยิ่งขึ้น และพร้อมที่จะเติบโตไปเป็นพลเมืองที่ดีที่มีคุณภาพในการเป็นผู้บริโภค ฉลาดรู้ ฉลาดใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การเลือกเนื้อหาของนิทานเพื่อส่งเสริมการรู้เศรษฐศาสตร์ ควรเป็นนิทานที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับองค์ประกอบของการรู้เศรษฐศาสตร์ทั้ง 4 ด้าน นิทานควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับที่มาของ สิ่งของเครื่องใช้ที่มีกระบวนการผลิตหรือแหล่งที่มาของที่แตกต่างกัน การเลือกซื้อหรือใช้สิ่งของ เครื่องใช้ที่มีความจำเป็นในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นการกระตุ้นและส่งเสริมจินตนาการของเด็ก เด็กสามารถคิดตามเนื้อเรื่อง รูปภาพที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงได้

2. การเลือกกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการรู้เศรษฐศาสตร์ ควรเป็นกิจกรรมที่เน้นให้เด็กลงมือปฏิบัติเพื่อแสดงพฤติกรรมการรู้เศรษฐศาสตร์ ซึ่งกิจกรรมที่นำมาใช้อาจเป็นกิจกรรมเพาะปลูก กิจกรรมประกอบอาหาร กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ กิจกรรมบทบาทสมมติ กิจกรรมเกมการศึกษา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยโดยการนำองค์ประกอบของการรู้เศรษฐศาสตร์ไปต่อยอดในทักษะอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ทักษะคิดอย่างสร้างสรรค์และคิดเชิงนวัตกรรม ทักษะการคิดวิเคราะห์ และการคิดวิจารณญาณ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมความพร้อมทักษะในศตวรรษ ที่ 21

2. ควรมีการออกแบบชุดการเรียนรู้ในการส่งเสริมพัฒนาการทักษะอื่นๆ ของเด็กปฐมวัย เช่น ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะทางคณิตศาสตร์ ทักษะทางวิทยาศาสตร์ และทักษะทางภาษา

References

Bank of Thailand. (2012). **Book Economics**. [Online]. Available : https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/Doc_Publication/Book_Economic2555.pdf [2020, January 28].

Borg, F. (2017). Kids, cash and sustainability: Economic knowledge and behaviors among preschool children. **Cogent Education, 4**(1), 2-14.

Colorado Department of Education. (2012). **Preschool Social Studies Academic Standards**. [Online]. Available : https://www.cde.state.co.us/sites/default/files/documents/cpp/download/standards/prek_socstudies_in_high_quality_settings.pdf [2020, August 25].

Delaware Department of Education. (2018). **DE K-12 Economics Standards 2018**. [Online]. Available : https://www.doe.k12.de.us/Page/2548 [2020, August 25].

Dewey, J. (2016). **EXPERIENCE AND EDUCATION – Premium Edition (Including Democracy & Education) : How to Encourage Experiential Education, Problem-Based Learning & Pragmatic Philosophy of Scholarship**. Kindle edition : e-artnow.

Hirunchalothorn, P. (2012). **Teaching documents, Courses no. 01155524 Parent Education**. Early Childhood Education Program, Faculty of Education : Kasetsart University.

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Federal Reserve Bank of St. Louis. (2015). **Kiddynomics : An Economics Curriculum for Young Learners, Lessons for Grades Pre-K-K**. [Online]. Available : https://www.stlouisfed.org/education/kiddynomics-an-economics-curriculum-for-young-learners [2020, May 28].

Maine Department of Education. (2015). **Maine Early Learning Standards**. [Online]. Available : https://www.maine.gov/doe/home [2020, August 28].

Minnesota Department of Education. (2011). **Minnesota K-12 Academic Standards Social Studies 2011**. [Online]. Available : http://www.mcss.org/resources/documents/2011%20social%20studies%20standards.pdf [2020, August 28].

Office of the Teacher Civil Service and Educational Personnel Commission. (2020). **Ministry of Education press release Unite the power to manage safe education for the third wave of covid crisis**. [Online]. Available : https://otepc.go.th/th/content_page/item/3355-2021-05-11-05-42-30.html [2020, September 5].

Pennsylvania Department of Education. (2014). **Pennsylvania Learning Standards for Early Childhood**. [Online]. Available : https://s35729.pcdn.co/wp-content/uploads/2017/11/2014-Pennsylvania-Learning-Standards-for-Early-Childhood-PreKindergarten.pdf [2020, August 28].

Royal Academy. (2019). **Dictionary of Contemporary Studies, literacy**. Bangkok : Aroon KarnPim Limited Partnership.

Samahito, C. (2017). **Teaching documents, Development and Learning for Young Children course**. This course is part of the Master of Education Program in Early Childhood Education Kasetsart University.

Thai government. (2020). **Declaration of an emergency**. [Online]. Available : https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/27852 [2020, June 5].

Washington Department of Education. (2018). **College, Career, and Civic Life (C3) Framework for Social Studies State Standards: Guidance for Enhancing the Rigor of K-12 Civics, Economics, Geography, and History**. [Online]. Available : https://www.k12.wa.us/student-success/resources-subject-area/social-studies/learning-standards [2020, August 28].

Watkins, C. (2007). **The Use of Graphic Organizers to Enhance Thinking Skills in the Learning of Economic**. Cambridge : Winthrop Publisher inc.

The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)
Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การพัฒนาคุณภาพการบริการเพื่อเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อตราสินค้าของบริษัทผู้ให้บริการวีซ่าในประเทศไทย

Service Quality Development to Strengthen Visa Service Company's Brand Loyalty in Thailand

อนุชา ดาบท*
Anucha Dabot
โชคชัย สุเวชวัฒนกูล**
Chokechai Suveatwatanakul

Received : August 5, 2021
Revised : December 20, 2021
Accepted : February 2, 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการบริการและความจงรักภักดีต่อตราสินค้า และศึกษาอิทธิพลของคุณภาพการบริการที่มีต่อความจงรักภักดีต่อตราสินค้าของลูกค้าบริษัทผู้ให้บริการวีซ่าในประเทศไทย โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผ่านแบบสอบถาม ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive) และค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับข้อมูลด้านบุคคล ใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) ศึกษาความสัมพันธ์ของคุณภาพการบริการและความจงรักภักดีต่อตราสินค้าของบริษัทผู้ให้บริการวีซ่าในประเทศไทย และ ใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นตรงแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ศึกษาอิทธิพลของคุณภาพการบริการที่มีต่อความจงรักภักดีต่อตราสินค้าของบริษัทผู้ให้บริการวีซ่าในประเทศไทย พบว่าอิทธิพลคุณภาพการบริการที่มีต่อตัวแปรความจงรักภักดีด้านการบอกต่อเชิงบวก ได้แก่ การให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า ความเชื่อถือไว้วางใจได้ และ การตอบสนองต่อลูกค้า อิทธิพลคุณภาพการบริการที่มีต่อตัวแปรความจงรักภักดีด้านด้านการกลับมาใช้บริการซ้ำ ได้แก่ การรู้จักและเข้าใจลูกค้า

*นักศึกษาหลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต (การจัดการการท่องเที่ยวและบริการแบบบูรณาการ) คณะการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
Master of Management Program Students (Integrated Tourism and Services Management) Faculty of Tourism Management National Institute of Development Administration
**อาจารย์ประจำหลักสูตรการจัดการดุษฎีบันฑิต คณะการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
Lecturer of the Doctor of Philosophy Management Program Faculty of Tourism Management National Institute of Development Administration

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ความเชื่อถือไว้วางใจได้ และ การให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า อิทธิพลคุณภาพการบริการที่มีต่อตัวแปรความจงรักภักดีด้านการมีส่วนร่วมในการปกป้อง ได้แก่ การรู้จักและเข้าใจลูกค้า และ ความเชื่อถือไว้วางใจได้ ผลการศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการบริการและใช้ในการพัฒนาบริษัทผู้ให้บริการวีซ่าในประเทศไทย

คำสำคัญ : คุณภาพการบริการ / ความจงรักภักดีต่อตราสินค้า / บริษัทผู้ให้บริการวีซ่า

ABSTRACT

The primary objective of this research is to examine the relationship between service quality and brand loyalty, as well as the effect of service quality on brand loyalty, among visa service companies in Thailand. This will be accomplished through the use of a quantitative method involving questionnaires developed by the researcher. To analyze the data, descriptive statistics and percentages were used to examine respondent profiles. Correlation analysis was performed to examine the relationship between service quality and brand loyalty, and multiple regression analysis was used to determine the effect of service quality on brand loyalty of customer visa service companies in Thailand. It was discovered that customer trust, customer reliability, and customer responsiveness were the variables that had the greatest effect on positive word of mouth loyalty, while customer understanding, customer reliability, and customer trust had the greatest influence on customer intention to repurchase. Customer understanding and customer trust had the greatest influence on protection engagement. The outcome of this research has implication for the quality of service provided and the development of visa service businesses in Thailand.

Keywords : Service Quality / Brand Loyalty / Visa Service Company

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงเวลาหลายปีที่ผ่านมาประเทศไทยมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนให้กับนักลงทุนชาวต่างชาติ โดยมีโครงการต่างชาติที่ยื่นขอรับการส่งเสริมการลงทุนในปี พ.ศ. 2562 จำนวน 991 โครงการมูลค่าเงินลงทุนรวม 506,230 ล้านบาท (The Board of Investment of Thailand, 2019) รัฐบาลไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ได้ประกาศนโยบายไทยแลนด์พลัส ซึ่งเป็นมาตรการส่งเสริมการลงทุนที่กำหนดสิทธิประโยชน์เพื่อเร่งรัดการลงทุน รองรับการย้ายฐานการผลิตของบริษัทต่างชาติที่กำลังหาฐานการผลิตใหม่เนื่องจากได้รับผลกระทบจากสงครามการค้าสหรัฐ-จีน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับประเทศไทยให้เป็นฐานการผลิตที่น่าสนใจในสายตานักลงทุนต่างชาติ จากสถานการณ์เทรดวอร์ที่เกิดขึ้น บีโอไอรายงานว่า บริษัทจากจีนและฮ่องกง ยื่นขอรับการส่งเสริมการลงทุนถึง 164 โครงการ มูลค่าประมาณ 60 ล้าน

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

บาท ซึ่งนับว่าเป็นอัตราที่สูงสุดในรอบ 10 ปี (The Board of Investment of Thailand, 2020) จากนโยบายดังกล่าวทำให้เกิดแรงงานทักษะข้ามชาติเข้ามาทำงานในประเทศ ซึ่งในปัจจุบันไทยยังขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะเหมาะสมและสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศ 4.0 ที่ต้องการแรงงานมีทักษะจำนวนมหาศาล (Thanaboonniphat, 2020) รัฐบาลจึงควรเร่งดำเนินยุทธศาสตร์เพื่อดึงดูดแรงงานทักษะข้ามชาติให้เข้ามาทำงานในประเทศไทย ยิ่งโดยเฉพาะในช่วงปีแรกๆ ของการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ 20 ปี เพื่อให้อุตสาหกรรมเป้าหมายสามารถเจริญเติบโตได้อย่างรวดเร็ว

อย่างไรก็ตาม แม้การเข้ามาของแรงงานทักษะข้ามชาติจะทำให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัว เพิ่มการหมุนเวียนเงินตราในประเทศ เพิ่มความรู้ทักษะความสามารถให้แก่แรงงานไทยและผู้ประกอบธุรกิจในประเทศไทย แต่แรงงานข้ามชาติดังกล่าวยังคงประสบปัญหาความยุ่งยากซับซ้อนในการยื่นเอกสารขอรับการตรวจลงตราเพื่อทำงานในประเทศไทยอันเนื่องมาจากความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมายของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองของไทย จึงเกิดธุรกิจบริการช่วยเหลือการยื่นขอวีซ่าทำงาน (Non Immigrant-B) และขอใบอนุญาตทำงาน (Work Permit) เพื่ออำนวยความสะดวกแก่กลุ่มแรงงานและผู้ประกอบการนักลงทุนต่างชาติ โดยในปัจจุบันมีบริษัทที่ให้บริการรับเป็นที่ปรึกษาด้านการยื่นขอวีซ่าและใบอนุญาตทำงานจำนวน 1,290 บริษัท (The Board of Investment of Thailand, 2021) จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว หากมีการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการบริการของบริษัทผู้ให้บริการด้านวีซ่าเพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้รับบริการแล้ว จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจและจงรักภักดีต่อตราสินค้า นอกจากนี้ยังช่วยสนับสนุนให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อการดำเนินงานของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองของไทยและสอดรับกับนโยบายส่งเสริมการลงทุนของรัฐบาลให้มีความสามารถในการดำเนินนโยบายเพื่อบรรลุเป้าหมายได้เร็วขึ้น

ทั้งนี้ จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมในอดีตที่ผ่านมาเกี่ยวกับงานวิจัยในบริบทของการพัฒนาการบริการด้านการยื่นขอวีซ่าแก่ชาวต่างชาติในประเทศไทยพบว่ายังมีการศึกษาค่อนข้างน้อย ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงประโยชน์และความสำคัญของช่องว่างทางความรู้ดังกล่าว โดยงานวิจัยนี้จะนำเสนอความสัมพันธ์และอิทธิพลของสองตัวแปร คือ คุณภาพการบริการและความจงรักภักดีต่อตราสินค้าตามทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยแนวคิดที่เกี่ยวกับคุณภาพการบริการคือการรับรู้ของลูกค้า ลูกค้าจะทำการประเมินคุณภาพการบริการนำมาเปรียบเทียบกับความคาดหวังในการใช้บริการและการรับรู้การบริการ โดยแบ่งเป็นทั้งหมด 5 ด้าน คือ ความเป็นรูปธรรมของการบริการ ความเชื่อถือไว้วางใจได้ การตอบสนองต่อลูกค้า การให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า การรู้จักและเข้าใจลูกค้า ในด้านความจงรักภักดีสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ด้าน คือ การบอกต่อเชิงบวก การกลับมาใช้บริการซ้ำ และ การมีส่วนร่วมในการปกป้อง ซึ่งทำให้ผู้ใช้บริการมีความเต็มใจ มีความตั้งใจและการออกมาปกป้องบริการและสินค้า

การวิจัยนี้จะมุ่งเน้นการศึกษาการพัฒนาคุณภาพการบริการเพื่อเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อตราสินค้าของบริษัทผู้ให้บริการวีซ่าในประเทศไทย โดยผลของการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อบริษัทผู้ประกอบการด้านวีซ่าในประเทศไทยในการพัฒนาคุณภาพการบริการเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน หน่วยงานราชการต่างๆ เช่น สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองสามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

คุณภาพการบริการแก่บุคลากรในองค์กรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีในสายตาของชาวต่างชาติ กระตุ้นให้เกิดการตัดสินใจในการเข้ามาลงทุนในประเทศไทย สอดคล้องกับนโยบายส่งเสริมการลงทุนและแผนพัฒนายุทธศาสตร์ 20 ปีของรัฐบาล นักวิจัยสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ในการศึกษาต่อยอดในงานวิจัยอื่นๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกันเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของคุณภาพการบริการและความจงรักภักดีต่อตราสินค้าของบริษัทผู้ให้บริการวีซ่าในประเทศไทย

2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของของคุณภาพการบริการที่มีต่อความจงรักภักดีต่อตราสินค้าของบริษัทผู้ให้บริการวีซ่าในประเทศไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

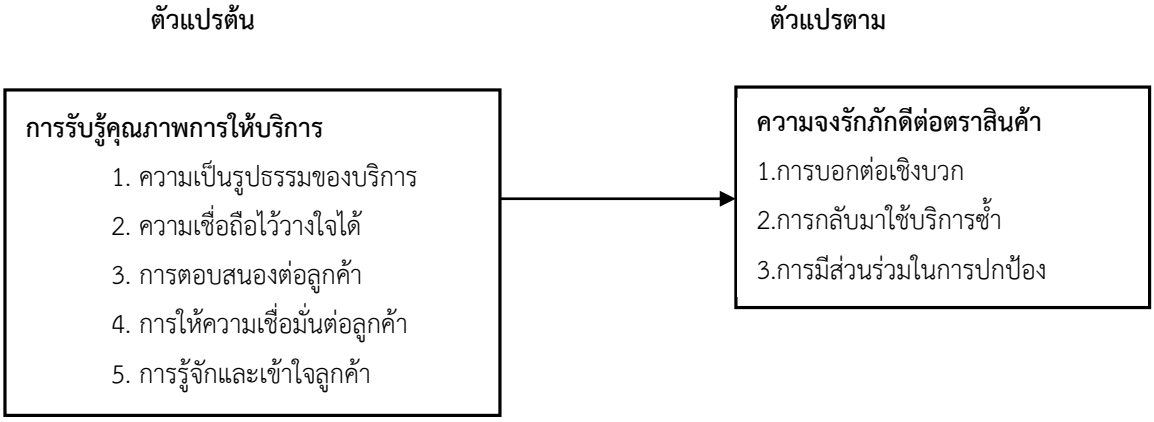

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ลูกค้าชาวไทยที่ใช้บริการยื่นขอวีซ่าเพื่อทำงานแก่ชาวต่างชาติของบริษัทผู้ให้บริการยื่นขอวีซ่าทำงานในประเทศไทย มีวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นกรณีไม่ทราบขนาดของประชากรที่แท้จริง โดยคำนวณกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดของ Cohen (1977, 1983) โดยเลือกวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามความสะดวก (Convenient Sampling) ด้วยโปรแกรม G*power โดยกำหนดค่า Input parameters ดังนี้ Effect size f2 = 0.1134366 (ค่า Patrial R^2 จากแบบสอบถาม 30 ชุด = 0.101879744) αerr prob = 0.05 Power (1 – βerr prob = 0.95) ได้เท่ากับ 181 ชุด

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้คือ แบบสอบถามเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการบริการเพื่อเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อตราสินค้าของบริษัทผู้ให้บริการยื่นขอวีซ่าเพื่อทำงานในประเทศไทย โดยเป็นแบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตรประมาณค่า 5 ระดับ วิธีการสำรวจโดยการใช้แบบสอบถามเป็นวิธีการที่เหมาะกับการสำรวจข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีจำนวนมาก โดยมีลักษณะเด่นคือช่วยประหยัดเวลา และผู้ตอบสามารถเลือกที่จะตอบในเวลาที่ตนสะดวก อย่างไรก็ตามการสำรวจโดยวิธีนี้อาจมีข้อจำกัดในกรณีที่ผู้ตอบเกิดข้อสงสัยในระหว่างการตอบจะไม่สามารถถามกับผู้วิจัยได้โดยทันที (Pettey, 2015) เพื่อเป็นการลดข้อจำกัดดังกล่าว การจัดสร้างเครื่องมือในครั้งนี้ได้พยายามใช้ภาษาที่มีความกระจ่างชัดเจนสามารถสื่อสารได้ นอกจากนี้คณะผู้วิจัยยังได้ให้แหล่งข้อมูลที่ผู้ตอบสามารถค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้รวมทั้งได้มีการให้ข้อมูลที่สามารถติดต่อสอบถามกับคณะผู้วิจัยได้

เครื่องมือที่นำมาใช้ในการสำรวจครั้งนี้ได้รับการตรวจสอบคุณภาพตามหลักการในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือสำหรับการสำรวจ (DeCosta, Crowther & Maloney, 2019) ได้แก่ ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งหมายถึงการที่เครื่องมือสามารถวัดข้อมูลได้ตรงตามที่ต้องการ โดยการจัดส่งเครื่องมือให้แก่ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความเข้าใจในด้านการพัฒนาคุณภาพการบริการเพื่อเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อตราสินค้าของบริษัทผู้ให้บริการวีซ่าในประเทศไทย จำนวน 3 ท่านอ่านและให้ความเห็นพัฒนาปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความครอบคลุมครบถ้วน นอกจากนี้ได้ทำการตรวจสอบค่าความตรง (Reliability) โดยให้ลูกค้าที่เป็นกลุ่มประชากรในการศึกษาแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ทดลองทำแบบสอบถาม และทำการคำนวณค่า Cronbach Alpha ของแบบสอบถามทั้งฉบับ ซึ่งได้ค่า 0.989 จึงถือได้ว่าเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้มีคุณภาพผ่านตามเกณฑ์

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลด้านบุคคล

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามเพศของผู้ตอบ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	43	23.8
หญิง	138	76.2
รวม	**181**	**100.0**

จากตารางที่ 1 เพศ โดยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ76.2) รองลงมาเป็นเพศชาย (ร้อยละ 23.8)

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามแผนกที่สังกัดของผู้ตอบ

แผนกที่สังกัด	จำนวน	ร้อยละ
แผนกการเงิน	28	15.5
แผนกจัดซื้อ	32	17.7
แผนกทรัพยากรมนุษย์	106	58.6
แผนกอื่นๆ	15	8.3
รวม	181	100.0

จากตารางที่ 2 แผนกที่สังกัด โดยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สังกัดแผนก ทรัพยากรมนุษย์ (ร้อยละ 58.6) รองลงมาคือ แผนกจัดซื้อ (ร้อยละ 17.7) แผนกการเงิน (ร้อยละ 15.5) และ แผนกอื่น ๆ เช่น เจ้าของกิจการ ฝ่ายกฎหมาย ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ฝ่ายบริหาร (ร้อยละ 8.3) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามประสบการณ์ในการประสานงานเพื่อการขอวีซ่าของผู้ตอบ

ประสบการณ์ในการประสานงาน เพื่อการขอวีซ่า	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ปี	28	15.5
ระหว่าง 1-3 ปี	71	39.2
ระหว่าง 3-5 ปี	41	22.7
มากกว่า 5 ปี ขึ้นไป	41	22.7
รวม	181	100.0

จากตารางที่ 3 ประสบการณ์ในการประสานงานเพื่อการขอวีซ่า โดยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการประสานงานเพื่อการขอวีซ่าระหว่าง 1-3 ปี (ร้อยละ 39.2) รองลงมามีประสบการณ์ในการประสานงานเพื่อการขอวีซ่าระหว่าง 3-5 ปี (ร้อยละ 22.7) มีประสบการณ์ในการประสานงานเพื่อการขอวีซ่ามากกว่า 5 ปี ขึ้นไป (ร้อยละ 22.7) และมีประสบการณ์ในการประสานงานเพื่อการขอวีซ่าน้อยว่า 1 ปี (ร้อยละ 15.5) ตามลำดับ

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการรับรู้คุณภาพการบริการกับความจงรักภักดีต่อตราสินค้าของบริษัทผู้ให้บริการวีซ่าในประเทศไทยโดยรวม

	ความเป็นรูปธรรมของบริการ	**ความเชื่อถือไว้วางใจได้**	**การตอบสนองต่อลูกค้า**	**การให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า**	**การรู้จักและเข้าใจลูกค้า**	**การบอกต่อเชิงบวก**	**การกลับมาใช้บริการซ้ำ**	**การมีส่วนร่วมในการปกป้อง**
ความเป็นรูปธรรมของบริการ	1.000							
ความเชื่อถือไว้วางใจได้	.424**	1.000						
การตอบสนองต่อลูกค้า	.492**	.668**	1.000					
การให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า	.444**	.741**	.670**	1.000				
การรู้จักและเข้าใจลูกค้า	.415**	.711**	.683**	.782**	1.000			
การบอกต่อเชิงบวก	.450**	.674**	.626**	.690**	.644**	1.000		
การกลับมาใช้บริการซ้ำ	.397**	.694**	.583**	.717**	.727**	.674**	1.000	
การมีส่วนร่วมในการปกป้อง	.380**	.660**	.580**	.668**	.790**	.718**	.737**	1.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4 พบว่าการรับรู้คุณภาพการให้บริการด้านความเป็นรูปธรรมของบริการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความจงรักภักดีต่อตราสินค้าด้านการบอกต่อเชิงบวก การกลับมาใช้บริการซ้ำ การมีส่วนร่วมในการปกป้อง และความจงรักภักดีต่อตราสินค้าโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การรับรู้คุณภาพการให้บริการด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความจงรักภักดีต่อตราสินค้าด้านการบอกต่อเชิงบวก การกลับมาใช้บริการซ้ำ การมีส่วนร่วมในการปกป้อง และความจงรักภักดีต่อตราสินค้าโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การรับรู้คุณภาพการให้บริการด้านการตอบสนองต่อลูกค้าความสัมพันธ์เชิงบวกกับความจงรักภักดีต่อตราสินค้าด้านการบอกต่อเชิงบวก การกลับมาใช้บริการซ้ำ การมีส่วนร่วมในการปกป้อง และความจงรักภักดีต่อตราสินค้าโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การรับรู้คุณภาพการให้บริการด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้ามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความจงรักภักดีต่อตราสินค้าด้านการบอกต่อเชิงบวก การกลับมาใช้บริการซ้ำ การมีส่วนร่วมในการปกป้อง และความจงรักภักดีต่อตราสินค้าโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การรับรู้คุณภาพการให้บริการด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้ามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความจงรักภักดีต่อตราสินค้าด้านการบอกต่อเชิงบวก การกลับมาใช้บริการซ้ำ และการมีส่วนร่วมในการปกป้อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 5 สรุปตัวแปร และค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยที่มีอิทธิพลต่อความจงรักภักดีต่อตราสินค้าของผู้ใช้บริการ

ตัวแปร	ด้านการบอกต่อเชิงบวก	ด้านการกลับมาใช้บริการซ้ำ	ด้านการมีส่วนร่วมในการปกป้อง	ความจงรักภักดีต่อตราสินค้าโดยรวม
	$AdjR^2$= .555	$AdjR^2$= .603	$AdjR^2$= .634	$AdjR^2$= .725
1.ความเป็นรูปธรรมของบริการ	0.103	0.041	0.032	0.065
2.ความเชื่อถือไว้วางใจได้	0.250**	0.257**	0.179*	0.253**
3.การตอบสนองต่อลูกค้า	0.154*	-0.005	-0.008	0.053
4.การให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า	0.274**	0.249**	0.040	0.205**
5.การรู้จักและเข้าใจลูกค้า	0.105	0.335**	0.623**	0.399**

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 5 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยการรับรู้คุณภาพการให้บริการที่มีอิทธิพลต่อความจงรักภักดีต่อตราสินค้าด้านการบอกต่อเชิงบวก โดยสามารถอธิบายความผันผวนของตัวแปรอิสระต่อตัวแปรตามได้ร้อยละ 55.50 ($AdjR^2$=.555) การรับรู้คุณภาพการให้บริการที่มีอิทธิพลต่อความจงรักภักดีต่อตราสินค้าด้านการบอกต่อเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีทั้งหมด 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ และด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีทั้งหมด 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า โดยพบว่าด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้ามีอิทธิพลสูงกว่าตัวแปรอื่น โดยคิดเป็นร้อยละ 27.40 รองลงมาคือ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้คิดเป็นร้อยละ 25.00

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยการรับรู้คุณภาพการให้บริการที่มีอิทธิพลต่อความจงรักภักดีต่อตราสินค้าด้านการกลับมาใช้บริการซ้ำโดยสามารถอธิบายความผันผวนของตัวแปรอิสระต่อตัวแปรตามได้ร้อยละ 60.30 ($AdjR^2$=.603) การรับรู้คุณภาพการให้บริการที่มีอิทธิพลต่อความจงรักภักดีต่อตราสินค้าด้านด้านการกลับมาใช้บริการซ้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้าและ ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า โดยพบว่าด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้ามีอิทธิพลสูงกว่าตัวแปรอื่น โดยคิดเป็นร้อยละ 33.50 รองลงมาคือ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้คิดเป็นร้อยละ 25.70 และด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้าคิดเป็นร้อยละ 24.90

ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยการรับรู้คุณภาพการให้บริการที่มีอิทธิพลต่อความจงรักภักดีต่อตราสินค้าด้านการมีส่วนร่วมในการปกป้องโดยสามารถอธิบายความผันผวนของตัวแปรอิสระต่อตัวแปรตามได้ร้อยละ 63.40 ($AdjR^2$=.634) การรับรู้คุณภาพการให้บริการที่มีอิทธิพลต่อความจงรักภักดีต่อตราสินค้าด้านการมีส่วนร่วมในการปกป้องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีทั้งหมด 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีทั้งหมด 1 ด้าน ได้แก่ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ โดยพบว่าด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้ามีอิทธิพลสูงกว่าตัวแปรอื่น โดยคิดเป็นร้อยละ 62.30 รองลงมาคือ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้คิดเป็นร้อยละ 17.90

ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยการรับรู้คุณภาพการให้บริการ ที่มีอิทธิพลต่อความจงรักภักดีต่อตราสินค้าโดยรวม โดยสามารถอธิบายความผันผวนของตัวแปรอิสระต่อตัวแปรตามได้ร้อยละ 72.50 ($AdjR^2$=.725) การรับรู้คุณภาพการให้บริการที่มีอิทธิพลต่อความจงรักภักดีต่อตราสินค้าโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า โดยพบว่าด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้าลูกค้ามีอิทธิพลสูงกว่าตัวแปรอื่น โดยคิดเป็นร้อยละ 39.90 รองลงมาคือ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้คิดเป็นร้อยละ 25.30 และ ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า คิดเป็นร้อยละ 20.50

อภิปรายผลการวิจัย

ความสัมพันธ์ของการรับรู้คุณภาพการให้บริการด้านความเป็นรูปธรรมของบริการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความจงรักภักดีต่อตราสินค้าด้านการบอกต่อเชิงบวก การกลับมาใช้บริการซ้ำ และการมีส่วนร่วมในการปกป้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Tanabadin & Wongkhomthong (2016) ที่ศึกษาเรื่องรูปแบบความสัมพันธ์ของคุณภาพการบริการ คุณค่าตราสินค้า และความพึงพอใจต่อความจงรักภักดีของผู้ป่วยที่มารับบริการรูปแบบพิเศษโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ซึ่งพบว่าความจงรักภักดีมีรูปแบบความสัมพันธ์ต่อคุณภาพการบริการ คุณค่าตราสินค้า และความพึงพอใจ และสอดคล้องกับแนวความคิดของ Oliver (1999) ที่ระบุว่าความจงรักภักดีต่อตราสินค้าคือความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการบริการและสินค้า ผู้บริโภคจะมีความรู้สึกมีความผูกพันต่อตราสินค้าและบริการนั้นๆ ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เกิดความจงรักภักดี

อิทธิพลของตัวแปรด้านคุณภาพการบริการมีอิทธิพลต่อความจงรักภักดีต่อตราสินค้าด้านการบอกต่อเชิงบวก มีจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ และด้านการ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตอบสนองต่อลูกค้า มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Kongcharaenporn & Darawong (2021) ได้ศึกษาปัจจัยคุณภาพการบริการของบ้านเช่ามีผลต่อความพึงพอใจและพฤติกรรมการบอกต่อโดยกรณีการเอาใจใส่และให้ความสนใจต่อลูกค้าสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ก็จะทำให้ลูกค้าพึงพอใจและมีการบอกต่อ สอดคล้องกับ Keskosol & Merakate (2019) ที่ศึกษาอิทธิพลของคุณภาพบริการและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่ส่งต่อความจงรักภักดีของผู้ใช้บริการ โรงแรมและรีสอร์ท ในเขตพื้นที่ตำบลหมูสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา โดยผลการศึกษาพบว่ากลุ่มลูกค้าที่มีความพึงพอใจหรือพึงพอใจมากจะมีพฤติกรรมการซื้อซ้ำจะมีการบอกต่อถึงความข้อดีของผลิตภัณฑ์และบริการนั้นๆ สอดคล้องกับ Parasuraman, Zeithaml & Berry (2004) กล่าวว่าคุณภาพการบริการในการตอบสนองความคาดหวังของผู้รับบริการจะส่งผลให้ลูกค้ามีความพึงพอใจและเกิดความจงรักภักดี การที่ทำให้ผู้รับบริการเกิดความรู้สึกเชื่อมั่นในการได้รับการบริการและตอบสนองความต้องการของลูกค้าด้วยความสุภาพนุ่มนวลให้ลูกค้าเกิดความเชื่อมั่นและรู้สึกถึงความไว้วางใจจะทำให้เกิดความจงรักภักดี

อิทธิพลของตัวแปรด้านคุณภาพการบริการมีอิทธิพลต่อความจงรักภักดีต่อตราสินค้าด้านการกลับมาใช้บริการซ้ำ มีจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ และ ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Yamrot (2018) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของคุณภาพบริการ คุณค่าตราสินค้าต่อความจงรักภักดีเชิงทัศนคติและเชิงพฤติกรรมของผู้ใช้บริการโรงพยาบาลเอกชนที่ไม่ได้มุ่งแสวงหากำไรในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์ของความจงรักภักดีเกิดจากปัจจัยด้านคุณภาพการบริการที่ส่งผ่านคุณค่าตราสินค้า และมีความสอดคล้องกับ Kruba & Wingwon (2017, p.193) ที่ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์ทางการตลาด คุณภาพบริการ คุณค่าที่รับรู้และความพึงพอใจที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้าธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์ จังหวัดลำปาง พบว่า คุณค่าที่รับรู้มีอิทธิพลทางตรงต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการ ความพึงพอใจอิทธิพลทางตรงต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการ และคุณภาพการบริการอิทธิพลทางตรงต่อคุณค่าที่รับรู้ และการตัดสินใจเลือกใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ Oliver (1999) ที่กล่าวว่าความจงรักภักดีต่อตราสินค้าคือความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าและบริการและผู้บริโภคมีความรู้สึกผูกพันอย่างลึกซึ้งต่อราคาสินค้าและบริการนั้นๆ จึงเป็นสาเหตุให้เกิดพฤติกรรมการซื้อซ้ำ และ Suphathanachotipong (2019) ได้ศึกษาคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อความตั้งใจที่ใช้บริการซ้ำของลูกค้าธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) พบว่า คุณภาพการบริการมีอิทธิพลต่อการใช้บริการธนาคารซ้ำ โดย Parasuraman, Zeithaml & Berry (1996) ที่ระบุว่าความตั้งใจที่จะซื้อของลูกค้าจะเป็นการเลือกซื้อสินค้าหรือบริการจากหน่วยงานหรือองค์กรเป็นตัวเลือกแรกและซื้อบริการหรือสินค้าองค์กรอย่างสม่ำเสมอมีความต่อเนื่อง

อิทธิพลของตัวแปรด้านคุณภาพการบริการมีอิทธิพลต่อความจงรักภักดีต่อตราสินค้าด้านการมีส่วนร่วมในการปกป้อง มีจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ และ ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Sittichai & Kun-oon, (2015) ที่ศึกษาการวัดความจงรักภักดีว่าลูกค้ามีวิธีการคิดและตัดสินใจของสินค้านั้นจะแสดงออกเป็นพฤติกรรมเชิงบวก เช่น การกล่าวคำชมเชย และมีความตั้งใจที่จะมาซื้อซ้ำ (Srinivasan, Anderson, & Ponnavolu, 2002) อิทธิพลของตัวแปรด้านคุณภาพการบริการมีอิทธิพลต่อความจงรักภักดีต่อตราสินค้าโดยรวม มีจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จัก

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

และเข้าใจลูกค้า ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ และ ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Afridi (2018) และ Jamaluddin (2017) โดยพบว่า การรับรู้คุณภาพการบริการมีอิทธิพลต่อความจงรักภักดีของผู้มารับบริการในโรงพยาบาลเอกชนของประเทศปากีสถานและประเทศอินโดนีเซีย (Afridi, 2018, pp.529-542) (Jamaluddin, 2017, pp.23-33) รวมทั้งงานวิจัยของ Sasibavornyos (2015, p.5) เรื่องการรับรู้คุณภาพบริการและคุณค่าที่รับรู้ส่งผลต่อความภักดีของผู้มาใช้บริการคลินิกผิวหนังและความงามของประชาชนในจังหวัดชลบุรี โดยผลการศึกษาวิจัยพบว่าการรับรู้คุณภาพการให้บริการมีอิทธิพลต่อความจงรักภักดีของผู้มาใช้บริการและพบว่าด้านความมั่นใจต่อลูกค้า ความไว้วางใจและน่าเชื่อถือมีอิทธิพลต่อความจงรักภักดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. แนวทางการส่งเสริมการรับรู้คุณภาพการให้บริการในการส่งเสริมการบอกต่อเชิงบวก โดยต้องสร้างความเชื่อมั่นในการแก้ไขปัญหาของพนักงาน คำตอบที่ได้รับจากพนักงาน ความถูกต้องและสมบูรณ์ของบริการที่ได้รับ มีการพัฒนาบริการที่มีความตรงเวลาเป็นไปตามเงื่อนไขที่ได้พูดคุยในช่วงก่อนการบริการ อบรมพนักงานให้มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและมีการคิดค่าบริการที่ถูกต้องแม่นยำ รวมทั้งมีการให้บริการที่รวดเร็ว มีพนักงานจำนวนที่เพียงพอและพนักงานอธิบายรายละเอียดที่สำคัญได้ครอบคลุม

2. แนวทางการส่งเสริมการรับรู้คุณภาพการให้บริการในการกลับมาใช้บริการซ้ำ โดยการสร้างพนักงานให้มีความเข้าใจต่อความต้องการและสามารถตอบสนองลูกค้าได้อย่างเหมาะสม สามารถปรับเปลี่ยนบริการให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าได้ทันที พนักงานมีความสนใจลูกค้าเป็นอย่างดี รวมทั้งการให้บริการมีความตรงเวลาเป็นไปตามเงื่อนไขที่ได้พูดคุยในช่วงก่อนการบริการ อบรมพนักงานให้มีความสามารถในการแก้ไขปัญหา มีการคิดค่าบริการที่ถูกต้องแม่นยำ สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ลูกค้าในการแก้ไขปัญหาของพนักงาน คำตอบที่ได้รับจากพนักงานและความถูกต้องสมบูรณ์ของบริการที่ได้รับ

3. แนวทางการส่งเสริมการรับรู้คุณภาพการบริการในการสร้างการมีส่วนร่วมในการปกป้อง โดยดำเนินการอบรมพนักงานให้มีความเข้าใจความต้องการและสามารถตอบสนองลูกค้าได้อย่างเหมาะสม สามารถปรับเปลี่ยนการบริการให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าได้ทันที พนักงานมีความสนใจลูกค้าเป็นอย่างดี การให้บริการมีความตรงเวลาเป็นไปตามเงื่อนไขที่ได้พูดคุยในช่วงก่อนการบริการ พนักงานมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและมีการคิดค่าบริการที่ถูกต้องแม่นยำ

4. แนวทางในการสร้างการรับรู้คุณภาพการให้บริการให้มีความจงรักภักดีต่อตราสินค้าโดยรวม โดยมีวิธีการดังนี้ คือ อบรมและพัฒนาพนักงานให้มีความเข้าใจความต้องการและสามารถตอบสนองลูกค้าได้อย่างเหมาะสม สามารถปรับเปลี่ยนบริการให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าได้ทันที พนักงานมีความสนใจลูกค้าเป็นอย่างดี การให้บริการมีความตรงเวลาเป็นไปตามเงื่อนไขที่ได้พูดคุยในช่วงก่อนการบริการ สร้างพนักงานให้มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและมีการคิดค่าบริการที่ถูกต้องแม่นยำ พัฒนาพนักงานในการสร้างความเชื่อมั่นในการแก้ไขปัญหา และคำตอบที่ได้รับจากพนักงาน สร้างความเชื่อมั่น ความถูกต้อง และสมบูรณ์ของการบริการที่ได้รับ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาวิจัยรายละเอียดเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการรับรู้คุณภาพการบริการในการตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของลูกค้า เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ และมีการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการณ์และลูกค้าที่ใช้บริการ เพื่อจะพัฒนาการสร้างแนวทางในการนำไปใช้ประโยชน์ของผู้ประกอบการที่เป็นผู้ให้บริการในครั้งต่อไป

References

Afridi, S.A. (2018). Impact of healthcare quality on customers' loyalty; mediating effect of customers' commitment: a comparative study of public and private hospitals of Peshawar. **BMR**[Online Serial], 9(4). Available : https://cberuk.com/cdn/conference_proceedings/2019-07-13-11-42-00- [2017, May 11].

DeCosta, P., Crowther, D. & Maloney, J. (2019). **Investigating world Englishes : research methodology and practical applications**. New York, NY : Routledge.

Jamaluddin, L. & Ruswanti, E. (2017). Impact of service quality and customer satisfaction on customer loyalty: a case study in a private hospital in Indonesia. **JBM**[Online Serial], 19(5). Available : https://pdfs.Semanticscholar.org/40e0/83a58c53e79b091edc30613f20fcb131b441.pdf [2017, May 11].

Keskosol, P. & Merakate, J. (2019). The Influence of Service Quality and Customer Satisfaction Towards Customer Loyalty in Hotel and Resort at Moosi Sub-District, Pak Chong Districe, Nakhon Ratchasima Province. **Humanities and Social Sciences Rajapruk University, 4**(3), 102-114.

Kongcharaenporn, S. & Darawong, C. (2021). Service Quality of Rented House Affecting Satisfaction and Word of Mouth Among University Students in Chonburi Province. **Santapol College Academic Journal, 7**(1), 77.

Kruba, T. & Wingwon, B. (2017). Marketing Strategy Service Quality Value Perception and Satisfaction Influencing the Decision to on Select The Services of a Car Leasing Business Client Lampang Province. **The Golden Teak Humanity and Social Science Journal (GTHJ.),** 23(3), 187-201.

Oliver, R.L. (1999). Whence consumer loyalty. **Journal of Marketing,** (63), 33-34.

Parasuraman, A., Zeithaml, V.A. & Berry, L.L. (2004). **Service quality**. United States of America : Marketing science Institute.

Pettey, G.R. (2015). **Communication research methodology : a strategic communication science approach to applied research methods**. New York, NY : Routledge.

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Sasibavornyos, K. (2015). **Perception of Service Quality and Perceived Value affect the Loyalty of the customers from Skin and Beauty Clinic in the province of Chonburi**. (Independent Study Master of Business Administration Graduate School). Bangkok: Bangkok University.

Sittichai, S. & Kun-oon, S. (2015). Measuring Customer Loyalty for Hotel Industry. **Executive Journal, 35**(1), 64-74.

Srinivasan, S.S., Anderson, R. & Ponnavolu, K. (2002). Customer loyalty in e-commerce: an exploration of its antecedents and consequences. **Journal of retailing, 78**, 41-50.

Suphathanachotipong, V. (2019). **Quality of Service That Affects The Intention of Customer to Repurchase Bank of Ayudhaya Plublic Company Limited Case Study of Bangkok Metropolitan Area Region 203**. Thesis Graduate School, Silapakorn University.

Tanabadin, C. & Wongkhomthong, S. (2016). The Relationship Model of Service Quality, Brand Equity, Patient Satisfaction on Patient Loyalty in the University Hospitals with Special Service Delivery Unit in Thailand. **Journal of Business, Economics and Communications: BEC Journal, 11**, 16-27.

Thanaboonniphat, P. (2020). **Foreign Workers and Economy Movement of Thailand.** [Online]. Available : https://researchcafe.org/foreign-talent-policy-in-support-of-thailand-strategy/ [2021, June 4].

The Board of Investment of Thailand (2019). **Foreign Direct Investment in Thailand of Year 2562**. Bangkok : The Board of Investment of Thailand.

_____. (2020). **BOI and Investment Supporting Policy THAILAND PLUS**. Bangkok : The Board of Investment of Thailand.

_____. (2021). **DATAWAREHOUSE**. Bangkok : The Board of Investment of Thailand.

Yamrot, A. (2018). **The Relationship of Service Quality Brand Equity and Brand Loyalty with Attitudinal and Behavioral for Customers of Non-Profit Hospital in Bangkok**. Thesis Master Degree of Business Administration, Rajamangala University of Technology Krungthep.

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

The Management Efficiency of Personnel Administration of Schools Under Sakaeo Primary Educational Service Area Office 1

นิรัญ ฆ้องคำ*
Niran Khongkham
ภัทร์ธมณฑน์ เรืองวิทยาวุฒิ**
Phatamon Ruangvitayavut

Received : May 26, 2021
Revised : February 2, 2022
Accepted : February 11, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 และ 2) เปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970, pp.607-610) ได้ตัวอย่างจำนวน 316 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยหาค่า t-test และ F-test ผลการวิจัย พบว่า 1) ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ รองลงมา คือ ด้านสร้างขวัญ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความเป็นธรรม และ 2) ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวม และรายด้าน

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคล / สถานศึกษา / สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

*นักศึกษาหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
Master of Education Students Technology Siam University
**อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
Lecturer at the Faculty of Education Technology Siam University

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ABSTRACT

This research's purpose was to study: 1) the management efficiency of personnel administration of schools under Sakaeo Primary Educational Service Area Office 1. and 2) compare the management efficiency of personnel administration of schools under Sakaeo Primary Educational Service Area Office 1. The research sample of this study were 316 administrators and teachers of schools under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2. The sample size was determined based on Krejcie and Morgan's Sample Size Table. The employed research instruments were 5 rating scale questionnaires. An analysis has been completed by a statistic analyzing program to obtain various descriptive statistics such as Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, and test the hypothesis by finding t-test and F-test. These finding's indicate that: 1) the management efficiency of personnel administration of schools under Sakaeo Primary Educational Service Area Office 1 in overall was rated at a high level, when considered in each aspects, it found out that the aspect with the highest average was the promotion of working to their full potential, followed by the morale building. And the side with the lowest mean was fairness; and 2) the comparison of personnel management efficiency of educational institutions under the Sa Kaeo Primary Educational Service Area Office 1 in Overall are not differences in opinions as a whole, and each aspect.

Keywords : The Management Efficiency of Personnel Administration / Schools / Sakaeo Primary Educational Service Area Office 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาหลายแห่งของประเทศยังมีปัญหาด้านการบริหารงานบุคคล ซึ่งเป็นงานที่ยุ่งยากซับซ้อนเพราะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับคนโดยตรง เนื่องจากธรรมชาติของคนจะมีความแตกต่างกันตั้งแต่ด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ เจตคติ ค่านิยม ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ความถนัดในงาน บุคลิกลักษณะ ความรับผิดชอบชั่วดี พื้นฐานทางครอบครัว สิ่งแวดล้อม และสังคม จะเห็นได้ว่าสถานศึกษาหลายแห่งที่มีปัญหาเรื่องการบริหารงานบุคคล เห็นได้จากข้อมูลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ที่มีสภาพและปัญหาด้านขาดแคลนอัตรากำลังครู เนื่องจากมีครูย้ายบ่อย บุคลากรที่สอบบรรจุได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่สอน ส่วนใหญ่มาจากต่างถิ่น เมื่อพ้นทดลองปฏิบัติราชการแล้วจะย้ายกลับภูมิลำเนา ประกอบกับมีข้าราชการครูที่เกษียณอายุราชการ และไม่มีการจัดสรรตำแหน่งมาทดแทนหรือมีก็ล่าช้า ส่งผลให้ขาดการต่อเนื่องในการจัดการเรียนการสอน ทำให้ครูที่เหลืออยู่สอนควบชั้น ซึ่งในบางโรงเรียนครูอาจสอนไม่ตรงสาขาวิชาที่จบมา จึงไม่มีความถนัดในวิชาที่สอนและยังมีภาระงานที่นอกเหนือจากการสอนอีก

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

จึงส่งผลให้ขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (Sakaeo Primary Educational Service Area Office 1, 2019) นอกจากนี้ยังมีสถานศึกษาหลายแห่งที่มีผู้ที่ทำหน้าที่บริหารงานบุคคลขาดการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร ที่เห็นชัดเจนคือ การขาดความเสมอภาค มีผลประโยชน์ทับซ้อน ประเมินผลการปฏิบัติงานมีความลำเอียง ขาดความยุติธรรม มีการเล่นพวกพ้อง จึงเป็นสาเหตุให้บุคลากรพ้นจากตำแหน่งงาน หรือเขียนย้ายไปปฏิบัติงานที่อื่นแทน ซึ่งทำให้มีปัญหาด้านการสรรหาและการแต่งตั้งบุคลากรให้ทำหน้าที่ต่างๆ จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ล้วนเป็นประเด็นปัญหาสำคัญที่เกิดจาก “คน” ที่มีมาช้านานและยังไม่ได้รับการแก้ไข เพราะในโลกของการทำงานในองค์กรเดียวกันที่ประกอบด้วยบุคคลที่หลากหลาย ย่อมมีความคิดเห็นหรือทัศนคติที่แตกต่างกันออกไป อันเป็นผลมาจากการเลี้ยงดู การอบรมสั่งสอนจากครอบครัว และสถานศึกษา รวมไปถึงสภาพแวดล้อมที่เติบโตมา แต่เมื่อต้องมาทำงานอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในองค์กรเดียวกัน จึงไม่อาจหลีกเลี่ยงความคิดเห็นที่แตกต่างกันได้ จึงนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้ง ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่บริหารงานบุคคลต้องทำตัวเป็นกลาง มีความซื่อสัตย์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ที่สำคัญต้องมีทักษะในการบริหารงานเพราะต้องอาศัยคนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน ผู้บริหารงานบุคคลจึงต้องสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นภายในองค์กร และต้องมีทั้ง IQ หรือความฉลาดทางสติปัญญา (Intelligence Quotient) และ EQ หรือความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient) ควบคู่กันไปด้วย เพราะนอกจากจะช่วยให้การทำงานราบรื่นแล้ว ยังช่วยให้วิถีชีวิตการทำงานร่วมกับผู้อื่นดำเนินไปด้วยดี ซึ่งจะช่วยให้มีความเป็นมนุษย์ในตัวบุคคลสมบูรณ์ขึ้น และยังช่วยให้มีความสามารถในการให้กำลังใจตนเองและผู้อื่นได้อีกด้วย (Ruangvitayavut, 2020) จะเห็นได้ว่าผู้บริหารงานบุคคลเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญขององค์กรที่จะช่วยทำให้การบริหารงานดำเนินไปด้วยดี นอกจากจะต้องมีความรู้ความสามารถแล้ว ยังต้องมีคุณลักษณะความเป็นผู้นำที่ดี เพราะผู้บริหารงานบุคลเป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบงานด้านการพัฒนาบุคลากร ดังนั้นจึงต้องใช้ทรัพยากรที่ประกอบไปด้วย คน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการบริหารจัดการ (Management) อย่างประหยัด และคุ้มค่า ซึ่ง “คน” ถือได้ว่าเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญ แม้ว่าสถานศึกษาจะมีทรัพยากรอื่นๆ ที่เพียบพร้อมแล้วก็ตาม หากขาดคนซึ่งเป็นบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านการจัดการเรียนการสอน และงานด้านอื่นๆ ไป ก็จะก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาอีกมากมาย หรือหากบุคลากรที่มีอยู่ขาดความรู้ความชำนาญ ไม่เข้าใจในงาน ขาดการเอาใจใส่ หรือไม่มีวิสัยทัศน์กับงานที่ทำอยู่ ก็อาจทำให้แผนงานหรือโครงการต่างๆ ของสถานศึกษาดำเนินไปอย่างล่าช้า หรือไม่สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ผู้ที่ทำหน้าที่บริหารงานบุคคลจึงต้องให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพการบริหารงานเป็นพิเศษ และต้องมีความเป็นธรรม สร้างขวัญกำลังใจ ส่งเสริมบุคลากรให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มตามศักยภาพ เพื่อให้งานด้านต่างๆ ดำเนินไปด้วยดี และมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ยังไม่มีผู้ใดทำวิจัยเรื่องประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถาน ศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษาในเรื่องนี้ เพื่อนำผลจากการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหาร งานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ต่อไป

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่และประสบการณ์การทำงาน

สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำนวน 1,728 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970, pp.607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 316 คน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนของแต่ละโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม 1 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความเป็นธรรม 2) ด้านขวัญกำลังใจ และ 3) ด้านส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยเทคโนโลยีสยามเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ถึงผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่งให้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและติดตามแบบสอบถามด้วยตนเองโดยมีการเก็บสถิติ แจกแบบสอบถาม จำนวน 316 ฉบับ และเก็บกลับมาได้ทั้งหมด 316 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์และนำเสนอต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและประสบการณ์การทำงาน โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่า ร้อยละ โดยนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยการใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและประสบการณ์การทำงาน โดยการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 316 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.00 ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 70.30 ส่วนใหญ่เป็นครู คิดเป็นร้อยละ 81.30 และมีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.80

ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยให้ทางเลือก 5 ระดับ มีผลโดยสรุป ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านสร้างขวัญกำลังใจ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความเป็นธรรม ดังนี้ 1) ด้านความเป็นธรรม พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการให้อุทธรณ์คำสั่งทางวินัยตามกฎหมายกำหนด รองลงมา คือ สวัสดิการที่ได้รับมีความเท่าเทียมกันกับบุคคลอื่นในองค์กร ส่วนข้อที่มีที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาความดีความชอบของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความโปร่งใส 2) ด้านสร้างขวัญกำลังใจ พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านสร้างขวัญกำลังใจ โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การดำเนินการด้านสิทธิต่างๆ เช่น เบิกค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียนบุตรหรือการเบิกสิทธิประโยชน์ต่างๆ รองลงมา คือ มีการให้สิทธิในการลาประเภทต่างๆ แก่บุคลากร ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการยกย่องชมเชย และบำเหน็จความดีความชอบอย่างเหมาะสมในที่เปิดเผยหรือในที่ประชุม และ3) ด้านส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉี่ยสูง คือ มีการจัดทำแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา รองลงมา คือ มีการติดตามประเมินผลหลังการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สนับสนุนให้ทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน

2. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน มีดังนี้ 1) ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามเพศ พบว่า ค่า Sig. ที่ได้จากการคำนวณค่าที (t-test) โดยรวมเท่ากับ 0.789 จะเห็นได้ว่าค่าที่ได้โดยรวมมีค่ามากกว่านัยสำคัญ 0.05 ดังนั้น โดยภาพรวมจึงปฏิเสธสมมติฐาน นั้นหมายความว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นว่าประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 2) ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ค่า Sig. ที่ได้จากการคำนวณค่าที (t-test) โดยรวมเท่ากับ 0.635 จะเห็นได้ว่า ค่าที่ได้โดยรวมมีค่ามากกว่านัยสำคัญ 0.05 ดังนั้น โดยภาพรวมจึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นหมายความว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นว่าประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ค่า Sig. ที่ได้จากการคำนวณค่าที (t-test) โดยรวมเท่ากับ 0.052 จะเห็นได้ว่าค่าที่ได้โดยรวมมีค่ามากกว่านัยสำคัญ 0.05 ดังนั้น โดยภาพรวมจึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นหมายความว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสร้างขวัญกำลังใจ ค่า Sig. ที่ได้เท่ากับ 0.011 จะเห็นได้ว่า ค่าที่ได้ในด้านนี้มีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน นั่นหมายความว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ4) ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ภาพรวมจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) โดยรวม ค่า Sig.

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ที่ได้เท่ากับ 0.850 จะเห็นได้ว่า ค่าที่ได้มากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นหมายความว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาได้ใช้แนวทางในการบริหารงานบุคคลตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ โดยหมวด 7 มาตรา 52 ที่กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการต้องส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อม และมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง อีกทั้ง มาตรา 54 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ยังกำหนดให้มีองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู โดยให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาทั้งของหน่วยงานทางการศึกษาในระดับสถานศึกษาของรัฐ และระดับเขตพื้นที่การศึกษาเป็นข้าราชการในสังกัดองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู โดยยึดหลักการกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาถือเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษาเพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัวอิสระภายใต้กฎหมายระเบียบเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนามีความรู้ความสามารถ มีขวัญและกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 จึงได้กำหนดเป็นแนวทางในการปฏิบัติ สำหรับครูผู้ที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใหม่ หรือครูผู้ช่วยทุกคนจะต้องเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม เป็นกระบวนการในการบริหารบุคคลที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งครูซึ่งต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 มาตรา 56 บัญญัติให้ผู้ใดที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้เข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ใดได้รับการบรรจุและแต่งตั้งในตำแหน่งครู ให้ผู้นั้นเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มในตำแหน่งครูผู้ช่วยเป็นเวลา 2 ปี ก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครู เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทักษะและบุคลิก ลักษณะในการปฏิบัติวิชาชีพทั้งในการปฏิบัติงานและการปฏิบัติหน้าที่ที่เหมาะสมกับวิชาชีพครูตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องได้รับการพัฒนาก่อนการบรรจุ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาและการที่มีคณะกรรมการที่ปรึกษา/ พี่เลี้ยง และการประเมิน

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

สัมฤทธิ์ผลการปฏิบัติงานในระยะเวลา 1 ปี ทำให้ผู้อำนวยการสถานศึกษามีความกระตือรือร้นมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานมีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ มีการพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งการบวนการต่างๆ เหล่านี้ส่งผลให้ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ทุกคนมีความรู้ความเข้าใจในแนวทาง และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องตามหลักที่กฎหมายกำหนด อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ได้ตระหนักและให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงานบุคคลโดยถือว่าบุคคลเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า และมีความสำคัญอย่างยิ่งในสถานศึกษาเพราะเป็นผู้ที่ขับเคลื่อนทรัพยากรด้านอื่นๆ ผู้บริหารจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์และศิลป์ของการบริหารงานบุคคล นอกจากนี้ผลจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ที่เกิดขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและตระหนักถึงในการศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพ มีความรู้ความสามารถในการนำหลักการ ทฤษฎีทางการบริหารมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานในหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอันสูงสุด

1) ด้านความเป็นธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อมีการให้อุทธรณ์คำสั่งทางวินัยตามกฎหมายกำหนดอยู่ในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติหน้าให้ถูกต้องตามหลักที่กฎหมายกำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Srilakam (2013) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Daorueng (2017) ได้ทำการค้นคว้าอิสระเรื่องการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอยะหาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ผลการค้นคว้าอิสระ พบว่า ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2) ด้านสร้างขวัญกำลังใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อการดำเนินการด้านสิทธิต่างๆ เช่น เบิกค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียนบุตรหรือการเบิกสิทธิประโยชน์ต่างๆ อยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีการบริหารงานบุคคลที่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล โดยมีการส่งเสริมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ได้รับการพัฒนามีความรู้ความสามารถ สร้างขวัญและกำลังใจ ยกย่องเชิดชูเกียรติ ส่งเสริมให้มีสวัสดิการด้านต่างๆ อย่างเหมาะสม บุคลากรมีความมั่นคง และก้าวหน้าในวิชาชีพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Boupa (2017) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานบุคคลของกลุ่มโรงเรียนศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาเขาใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ผลการวิจัย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Leklob (2016) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

3) ด้านส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อ มีการจัดทำแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ได้ตระหนักและให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงานบุคคลโดยถือว่าบุคคลเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและมีความสำคัญอย่างยิ่งในสถานศึกษาเพราะเป็นผู้ที่ขับเคลื่อนทรัพยากรด้านอื่นๆ ประกอบกับครูมีความตระหนักในการศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมออย่างเป็นระบบและต่อเนื่องไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Ngamkuson (2516) ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน ดังนี้

1) ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามเพศ พบว่า ค่า Sig. ที่จากการได้คำนวณค่าที (t-test) โดยรวมเท่ากับ 0.789 จะเห็นได้ว่าค่าที่ได้มีค่ามากกว่า นัยสำคัญ 0.05 ดังนั้น โดยภาพรวมจึงปฏิเสธสมมติฐาน นั้นหมายความว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Boupa (2017) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานบุคคลของกลุ่มโรงเรียนศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาเขาใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ผลการวิจัย พบว่า ครู ที่มีเพศและประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานบุคคลของกลุ่มโรงเรียนศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาเขาใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2) ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ค่า Sig. ที่ได้จากการคำนวณค่าที (t-test) โดยรวมเท่ากับ 0.635 จะเห็นได้ว่าค่าที่ได้มีค่ามากกว่า นัยสำคัญ 0.05 ดังนั้น โดยภาพรวมจึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นหมายความว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ได้กำหนดให้ผู้ที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้เข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องเข้ารับการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มในตำแหน่งครูผู้ช่วย ก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครูเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทักษะและบุคลิกลักษณะในการปฏิบัติวิชาชีพทั้งในการปฏิบัติงานและการปฏิบัติหน้าที่ที่เหมาะสมกับวิชาชีพครูตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องได้รับการพัฒนาก่อนการบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาและการที่มีคณะกรรมการที่ปรึกษา/ พี่เลี้ยง และมีการประเมินสัมฤทธิ์ ผลการปฏิบัติงานในระยะเวลา 1 ปีทำให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

มีความกระตือรือร้นมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ มีการพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Chiamsawad (2016) ได้ทำการค้นคว้าอิสระเรื่อง การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ผลการค้นคว้าอิสระ พบว่า จำแนกตามตัวแปรเพศ วุฒิการศึกษา และขนาดสถานศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน

3) ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ค่า Sig. ที่ได้จากการคำนวณค่าที (t-test) โดยรวมเท่ากับ 0.052 จะเห็นได้ว่าค่าที่ได้มีค่ามากกว่า นัยสำคัญ 0.05 ดังนั้น โดยภาพรวมจึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นหมายความว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสร้างขวัญกำลังใจ ได้ค่า Sig. เท่ากับ 0.011 จะเห็นได้ว่าค่าที่ได้ในด้านนี้มีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน นั่นหมายความว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่เป็นเช่นนี้เพราะทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการรับรู้ มีความตระหนัก และเห็นคุณค่าของการบริหารงานบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ ในอันจะส่งผลต่อการจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Ngamkuson (2516) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่ง วิทยฐานะ ขนาดของสถานศึกษา และจังหวัดในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

4) ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ค่า Sig. ที่ได้จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) โดยรวมเท่ากับ 0.850 จะเห็นได้ว่าค่าที่ได้มากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นหมายความว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน ต้องปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามแนวทางเดียวกัน โดยมีความตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการบริหารงานบุคลากร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Daorueng (2017) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอยะหาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอยะหาไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ_Boupa (2017) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานบุคคลของกลุ่มโรงเรียนศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาเขาใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ผลการวิจัย พบว่า ครู ที่มีเพศ และประสบการณ์การทำงานต่างกัน

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานบุคคลของกลุ่มโรงเรียนศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาเขาใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการสรุปผลการศึกษาและการอภิปรายผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ยุทธศาสตร์ที่ 6: การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา ข้อ 6.5 เรื่องระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษามีความเป็นธรรม สร้างขวัญกำลังใจ และส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับระบบการเงินเพื่อการศึกษา พัฒนาระบบบริหารงานบุคคลของครูอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก โครงการพัฒนาระบบจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา และโครงการทดลองนำร่องระบบการจัดสรรเงินผ่านด้านอุปสงค์ และอุปทาน เป็นต้น

1) ด้านความเป็นธรรม ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ควรศึกษาพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาความดีความชอบของครูให้มีความโปร่งใส เป็นธรรม ยึดระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และให้เป็นไปตาม กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2561 โดยให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกในลักษณะเป็นตัวแทน และคณะกรรมการที่เป็นตัวแทนนั้นจะต้องได้รับการยอมรับของคนทุกฝ่าย

2) ด้านสร้างขวัญกำลังใจ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษ โดยการการยกย่องชมเชยและบำเหน็จความดีความชอบอย่างเหมาะสมในที่เปิดเผยหรือในที่ประชุม หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบเพราะครูที่ได้รับการยอมรับ และให้เกียรติในความสามารถ ได้รับคำชมเชย ยกย่องในผลงานที่สำเร็จจะได้รับความไว้วางใจ ความน่าเชื่อถือ และความศรัทธาจากเพื่อนร่วมงาน ตลอดจนการชมเชยให้รางวัลเป็นพิเศษจะเป็นการทำให้ครูมีกำลังใจ มีแรงจูงใจกระตือรือร้นต่อการปฏิบัติงานด้วยความขยันขันแข็ง ซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ด้านส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ควรส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม การประชุมสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการหรือการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน และให้ถือว่าการวิจัยในชั้นเรียนเป็นหน้าที่ปกติของครู เพราะการวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้ครูสามารถพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ของตนให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ทำให้กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูมีความเป็นวิชาชีพ

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

4) ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ควรสร้างความเข้าใจร่วมกัน ด้านสร้างขวัญและกำลังใจ เนื่องจากยังมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

5) ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ไปพัฒนาเป็นรูปแบบการบริหารงานบุคลากรของสถานศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ ให้มีความสอดคล้องกับความเป็นจริงที่สามารถนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยเน้นการศึกษาข้อมูลเชิงลึกด้วยการสัมภาษณ์ และประเมินประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาเพื่อนำผลการวิจัยมาประกอบการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการสร้างขวัญกำลังในให้กับครูเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มประสิทธิ์ภาพ

References

Boupa, A. (2017). **Teachers' opinions on the personnel management of Khao Yai educational quality improvement center of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 4**. Bangkok : Ramkhamhaeng University.

Chiamsawad, S. (2016). **The Personnel Administration of Institutional Administrators under Yala Primary Educational Service Area Office 3**. Yala : Yala Rajabhat University.

Daorueng, T. (2017). **Personnel Administration of Institutional Administrators at Yaha District under Yala Primary Educational Service Area Office 2**. Yala : Yala Rajabhat University.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement, 30**(3), 607-610.

Leklob, K. (2016). **States of personnel administration of secondary schools in Nakhonratchasima province**. Buriram : Buriram Rajabhat University.

Ngamkuson, A. (2516**). Personnel Management in Schools by the Opinions of the School Administrators and the Teachers under the Secondary Educational Service Area Office 5**. Lop Buri : Thepsatri Rajabhat University.

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Ruangvitayavut, P. (2020) EQ: Transformational Leadership Affecting the Effectiveness of Total Quality Management Leading to Culture of Quality in Higher Education Institutions. **ARU Research Journal, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, 7**(2), 105-118.

Sakaeo Primary Educational Service Area Office 1, Office. (2019). Educational information Academic year 2019: **Policy and Planning Group**. Sakaeo : Sakaeo Primary Educational Service Area Office 1.

Srilakam, N. (2013). **The personnel administration of small schools under Kanchanaburi primary educational service area office 1**. Kanchanaburi : Kachanaburi Rajabhat University.

The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)
Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงของคะแนนแบบทดสอบความเรียงวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีจำนวนผู้ตรวจ วิธีการตรวจและรูปแบบการตรวจต่างกัน : กรณีศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

A Generalizability Coefficient Comparison of Thai Essay Test Scores for Phathomsuksa 3 Students Using Different Numbers of Raters, Scoring Methods and Scoring Patterns : A Case Study of Kamphaeng Phet Primary Education Service Area Office 2

ณธีร์รัตน์ เมฆสิงห์*
Nateerat Makesing
ปัณณวิชญ์ ใบกุหลาบ**
Punnawit Baikularb

Received : September 24, 2021
Revised : April 21,2022
Accepted : June 24, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาขนาดขององค์ประกอบความแปรปรวนเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงของคะแนน และเปรียบเทียบค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนของคะแนนแบบทดสอบความเรียงวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีจำนวนผู้ตรวจ วิธีการตรวจและรูปแบบการตรวจต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 จำนวน 182 โรงเรียน โดยการสุ่มโรงเรียนแบ่งตามขนาดของโรงเรียนทั้งหมด 3 ขนาด ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้โรงเรียนทั้งหมด 7 โรงเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือนักเรียนจำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบการเขียนความเรียงวิชาภาษาไทย จำนวน 6 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิง โดยใช้โปรแกรม GENOVA ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1. ค่าความแปรปรวนในทุกเงื่อนไขจำนวนผู้ตรวจ รูปแบบการตรวจ และวิธีการตรวจให้คะแนน ความแปรปรวนที่มีค่ามากที่สุดคือผู้สอบ รองลงมาคือ

*นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมินทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Master of Education student, Department of Educational Research and Assessment, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University.
**อาจารย์ประจำสาขาการวิจัยและประเมินทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Lecturer in Educational Research and Evaluation, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ข้อสอบ และผู้ตรวจ 2. ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงของคะแนนที่มีจำนวนผู้ตรวจ วิธีการตรวจและรูปแบบการตรวจต่างกัน พบว่า 2.1) ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงที่มีจำนวนผู้ตรวจต่างกัน เมื่อรูปแบบการตรวจและวิธีการตรวจให้คะแนนเหมือนกัน มีค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ยกเว้นรูปแบบตรวจข้อสอบบางข้อของผู้สอบทุกคน 2.2) ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงที่มีวิธีการตรวจให้คะแนนต่างกัน ที่มีจำนวนผู้ตรวจเท่ากัน รูปแบบการตรวจเหมือนกัน มีค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ยกเว้น รูปแบบการตรวจข้อสอบบางข้อของผู้สอบทุกคน 2.3) ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงที่มีรูปแบบการตรวจต่างกัน เมื่อมีจำนวนผู้ตรวจเท่ากันโดยวิธีการตรวจให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ การสรุปอ้างอิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ยกเว้น จำนวนผู้ตรวจ 1 คน ส่วนวิธีการตรวจให้คะแนนแบบประเมินรวม มีค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ยกเว้น จำนวนผู้ตรวจ 3 คน 3. ค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนของคะแนนข้อสอบที่มีจำนวนผู้ตรวจ และวิธีการตรวจให้คะแนนต่างกัน เมื่อเพิ่มจำนวนผู้ตรวจ ค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนลดลง ทั้ง 2 วิธีการตรวจให้คะแนน ยกเว้น รูปแบบตรวจข้อสอบบางข้อของผู้สอบทุกคน

คำสำคัญ : ทฤษฎีการสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของผลการวัด / แบบทดสอบความเรียงวิชาภาษาไทย / ขนาดขององค์ประกอบความแปรปรวน / ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the size of variance component compared with scores' Generalizability Coefficient and 2) to compare deviation's variance of Thai language essay test scores of grade 3 students with a different number of examiners, checking methods, and checking patterns. The research used the Multi-stage Sampling method to collect samples. The sample was 60 students in grade 3 of the academic year 2020 from schools under the Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 2. The tool of the research was a 6-item Thai essay writing test. Moreover, this research's data was analyzed by Generalizability Coefficient with GENOVA. The results of the research concluded that 1. The variance in all conditions, test takers was the most valuable, followed by test and examiners respectively. 2. Scores' Generalizability Coefficients with a different number of examiners, checking methods, and checking patterns were found that 2.1) Generalizability Coefficient with different numbers of examiners but same patterns and methods were found that the Generalizability Coefficient differed statistically significant at the 0.01 level except for checking some items of all test takers pattern. 2.2) Generalizability Coefficient with different checking

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

methods but the same number of examiners and checking pattern differed statistically significant at the 0.01 level except for checking some items of all test takers pattern.
2.3) Generalizability Coefficient with different checking patterns but the same number of examiners by discrete elements checking method was found that the Generalizability Coefficient differed statistically significant at the 0.01 level except for one examiner. In part of Generalizability Coefficient with the overall assessment method differed statistically significant at the 0.01level except for 3 numbers of examiners. 3) The variance of test score's deviation with a different number of examiners, checking methods, and patterns resulting that the deviation's variance reduced when the number of examiners increased except for checking some items of all test takers pattern.

Keywords : Generalizability Theory / Thai Language Essay Test / The Size of the Variance Components / Grade 3, Kamphaeng Phet Primary Education Service Area Office 2

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.1-3 ไว้ว่าผู้เรียนต้องมีความรู้ความสามารถในการเขียนคำได้ถูกความหมายและสะกดการันต์ให้ถูกต้อง ใช้ความรู้และประสบการณ์เขียนประโยค ข้อความ และเรื่องราวแสดงความคิด ความรู้สึก ความต้องการ และจินตนาการ รวมทั้งใช้กระบวนการเขียนพัฒนางานเขียน นอกจากนั้นผู้เรียนต้องมีมารยาททางการเขียนและนิสัยรักการเขียนและใช้ทักษะการเขียน จดบันทึกความรู้ประสบการณ์และเรื่องราวในชีวิตประจำวันได้ (Ministry of Education, 2008, p.10) ดังนั้นทักษะทางด้านการเขียนจึงนับเป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายในการประเมินคุณภาพผู้เรียน ที่สามารถสะท้อนถึงคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีการประเมินความสามารถด้านภาษาไทย และความสามารถด้านคณิตศาสตร์กับผู้เรียนจากทุกสังกัดทั่วประเทศ (Office of The Basic Education Commission, 2019) ในการสอบวัดความสามารถด้านภาษาไทย มีการตรวจข้อสอบความเรียง ซึ่งศูนย์สอบดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจข้อสอบได้กำหนดแนวทางการตรวจโดยให้มีคณะกรรมการตรวจข้อสอบอย่างน้อย 2 คน ต่อหนึ่งฉบับ ทั้งนี้จำนวนผู้ตรวจข้อสอบให้อยู่ในดุลยพินิจของศูนย์สอบ (Office of The Basic Education Commission, 2019, p.31) ดังที่กล่าวข้างต้น ทำให้ทราบว่ายังไม่มีจำนวนผู้ตรวจที่สามารถเชื่อถือผลของคะแนนได้ จำนวนผู้ตรวจต่างกันจึงมีผลต่อความน่าเชื่อถือของคะแนน แบบทดสอบความเรียงเป็นแบบทดสอบที่มีประสิทธิภาพในการวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ขั้นสูง แต่ผู้ตรวจข้อสอบประเภทนี้มักจะต้องเผชิญกับปัญหาหรือจุดอ่อนที่สำคัญ คือ จำนวนนักเรียนที่สอบมีจำนวนมาก

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ทำให้ผู้ตรวจไม่สามารถอ่านคำตอบของแบบทดสอบความเรียงได้อย่างรอบคอบ ทำให้มีจุดอ่อนในเรื่องของความยุติธรรมในการให้คะแนน หรือเกิดความลำเอียงในการตรวจให้คะแนนกับผู้สอบแต่ละคน ดังนั้นไม่ควรใช้ผู้ตรวจเพียงคนเดียวเพราะจะทำให้ขาดความเที่ยงตรงของคะแนน (Uebersax, 2003) นอกจากนี้ยังพบว่าเมื่อเพิ่มจำนวนผู้ตรวจจะทำให้ค่าความน่าเชื่อถือของคะแนนเพิ่มสูงขึ้น (Swartz, et al. 1999; Sudweeks, Reeve & Bradshaw, 2005; Brennan Gao, & Colton, 1995) แต่จำนวนผู้ตรวจที่เหมาะสมนั้นยังไม่สามารถสรุปได้แน่นอน เนื่องจากผลของการศึกษายังพบแตกต่างกัน และเกณฑ์การตรวจให้คะแนนมีลักษณะเป็นเกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินรวม ซึ่งนักวัดผลการศึกษาและนักวิจัยเสนอว่าโดยทั่วไปแล้วการตรวจด้วยเกณฑ์การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ จะให้ค่าความน่าเชื่อถือของคะแนนสูงกว่า และการตรวจให้คะแนนของผู้สอบที่มีผู้สอบจำนวนมากนั้น การตรวจที่ให้คะแนนที่ยุติธรรมที่สุดนั้น คือให้ผู้ตรวจทุกคนตรวจแบบทดสอบทุกข้อของผู้สอบทุกคน แต่ต้องใช้เวลาในการตรวจค่อนข้างมากและมีค่าใช้จ่ายสูง หากสามารถวางแผนตรวจหรือหาวิธีการตรวจเพื่อลดภาระลดเวลาในการตรวจ โดยมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ คือสามารถนำไปใช้กับโรงเรียนที่มีครูผู้ตรวจให้คะแนนที่มีความเชี่ยวชาญในจำนวนจำกัด และมีภาระงานค่อนข้างมาก และผลของคะแนนต้องมีความน่าเชื่อถือและให้ค่าสถิติที่ยอมรับได้ จึงจะเป็นทางหนึ่งในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ (Linacre & Wright, 2002, pp.490-493)

ทฤษฎีการสรุปอ้างอิง (Generalizability Theory) จึงเป็นสถิติที่สามารถวิเคราะห์ความเชื่อถือได้ของผลการวัดพฤติกรรมในสถานการณ์การวัดผล หรือเงื่อนไขการทดสอบในลักษณะต่าง ๆ ได้ ดังนั้นทฤษฎีการสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของผลการวัด จึงมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคลาดเคลื่อนจากแหล่งต่าง ๆ ทำให้สามารถตรวจสอบถึงแหล่งความแปรปรวนที่ไม่พึงประสงค์ และสามารถควบคุมแหล่งความคลาดเคลื่อนได้ตรงประเด็น (Kanchanawasee, 2012)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของคะแนนข้อสอบความเรียงวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีจำนวนผู้ตรวจ วิธีการตรวจ และรูปแบบการตรวจต่างกัน เพื่อเป็นแนวทางในการเลือกใช้จำนวนผู้ตรวจ วิธีการตรวจให้คะแนนที่ให้ค่าความน่าเชื่อถือของผลคะแนน และรูปแบบการตรวจที่เหมาะสม ประหยัดเวลา ค่าใช้จ่าย และสามารถเป็นสารสนเทศประกอบการตัดสินใจในการตรวจให้คะแนนแบบทดสอบความเรียงวิชาภาษาไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาขนาดขององค์ประกอบความแปรปรวนของคะแนนแบบทดสอบความเรียงวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีจำนวนผู้ตรวจ วิธีการตรวจและรูปแบบการตรวจต่างกัน
2. เพื่อเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงของคะแนนแบบทดสอบความเรียงวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีจำนวนผู้ตรวจ วิธีการตรวจและรูปแบบการตรวจต่างกัน
3. เพื่อเปรียบเทียบค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนของคะแนนแบบทดสอบความเรียงวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีจำนวนผู้ตรวจ และวิธีการตรวจต่างกัน

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

สมมติฐานของการวิจัย

1. ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงของคะแนนข้อสอบความเรียงวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีจำนวนผู้ตรวจต่างกัน รูปแบบการตรวจ และวิธีการตรวจให้คะแนนเหมือนกัน มีค่าแตกต่างกัน

2. ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงของคะแนนข้อสอบความเรียงวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีวิธีการตรวจให้คะแนนต่างกัน จำนวนผู้ตรวจเท่ากัน รูปแบบการตรวจเหมือนกัน มีค่าแตกต่างกัน

3. ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงของคะแนนข้อสอบความเรียงวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีรูปแบบการตรวจต่างกัน จำนวนผู้ตรวจเท่ากัน และมีวิธีการตรวจให้คะแนนเหมือนกัน มีค่าแตกต่างกัน

4. ค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนที่ได้จากคะแนนข้อสอบความเรียงวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผู้ตรวจเพิ่มขึ้น มีค่าลดลง ในทุกวิธีการตรวจให้คะแนน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 จำนวน 182 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 จำนวน 60 คน โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน คือ ได้โรงเรียนทั้งหมด 7 โรงเรียน จากนั้นสุ่มนักเรียนจากห้องเรียนที่ได้จากโรงเรียนต่าง ๆ วิธีการจับฉลาก และได้จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 60 คน

ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างนั้น ผู้วิจัยใช้แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการสรุปอ้างอิง ดังนั้นเพื่อให้การประมาณค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงมีความแม่นยำ ขนาดของตัวอย่างขั้นต่ำที่ใช้ในการศึกษาควรทำให้เกิดค่าสังเกต (observation) อย่างน้อย 1,000 ค่า (Smith, 1978, p.319-346) ผู้วิจัยได้ศึกษา 2 องค์ประกอบในรูปแบบ p x i x r โดยมีจำนวนนักเรียน 60 คน จำนวนข้อสอบ 6 ข้อ และจำนวนผู้ตรวจ 3 คน ดังนั้น p x i x r = 60 x 6 x 3 มีค่าเท่ากับ 1,080 ซึ่งค่าสังเกตมีค่ามากกว่าหน่วยขั้นต่ำที่สมิตเสนอ เป็นขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมในการนำไปใช้ประมาณค่าการสรุปอ้างอิง

การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบการเขียนความเรียง สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในสาระการเรียนรู้ที่ 2 การเขียนเรื่องจากภาพตามจินตนาการ ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นจำนวน 6 ฉบับ ๆ ละ 1 ข้อ และสร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริคแบบแยกองค์ประกอบ ส่วนเกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินรวม จะใช้เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ที่สร้างขึ้นโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

นำแบบทดสอบการเขียนความเรียงและเกณฑ์การให้คะแนนตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไข โดยนำแบบทดสอบและเกณฑ์การให้คะแนนนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยเป็น

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย เพื่อพิจารณาตรวจสอบโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ปรากฏผลการคำนวณของค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบความเรียงมีค่าเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ และเกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ และแบบประเมินรวมมีค่าเท่ากับ 1.00 แล้วนำแบบทดสอบการเขียนความเรียงวิชาภาษาไทยไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยจำนวน 10 คน นำผลที่ได้มาวิเคราะห์และปรับปรุงแก้ไขเกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบเพิ่มเติม จากนั้นจัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับสมบูรณ์ทั้ง 6 ข้อ และเกณฑ์การตรวจให้คะแนนสำหรับผู้ตรวจ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ ดำเนินการสอบโดยนำแบบทดสอบความเรียงวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไปทดสอบกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน โดยให้กลุ่มตัวอย่างทุกคนทำแบบทดสอบความเรียงทุกข้อ แต่ละข้อใช้เวลาทำข้อละ 1 ชั่วโมง รวมจำนวนทั้งหมด 6 วัน จากนั้นนำผลงานการเขียนความเรียงมาถ่ายเอกสาร และใส่เลขที่ที่ผลงานแต่ละฉบับ จากนั้นชี้แจงวิธีการตรวจและกฎเกณฑ์การให้คะแนนที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นให้ชัดเจน เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน เมื่อผู้ตรวจเข้าใจตรงกันแล้วจึงให้อิสระผู้ตรวจแต่ละคนตรวจข้อสอบทุกข้อของผู้สอบทุกคน การตรวจข้อสอบในแต่ละวิธีการตรวจให้คะแนนจะใช้ระยะเวลาห่างกัน 14 วัน โดยในการตรวจข้อสอบนั้นให้ผู้ตรวจที่มีวุฒิทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไปทางด้านวิชาเอกภาษาไทย และมีประสบการณ์ในการสอนวิชาภาษาไทย ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 3 คน จากนั้นดำเนินการตรวจให้คะแนนลงในแบบบันทึก แล้วนำผลการตรวจให้คะแนนมาจัดกระทำข้อมูลตามเงื่อนไขที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา คือตรวจให้คะแนนข้อสอบทุกข้อของผู้สอบทุกคน (p x i x r) โดยใช้วิธีการตรวจให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบและแบบประเมินรวม และตรวจข้อสอบบางข้อของผู้สอบทุกคน [p x (i : r)] โดยวิธีการตรวจให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบและแบบประเมินรวม

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำผลที่ได้จากการตรวจให้คะแนนในแต่ละเงื่อนไขมาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนสอบ โดยคำนวณค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ความเบ้ และความโด่ง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์องค์ประกอบของความแปรปรวน โดยใช้ทฤษฎีการสรุปอ้างอิงด้วยโปรแกรม GENOVA และประมาณค่าและเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิง ทดสอบความแตกต่างของค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิง โดยใช้สูตร UX_1 ของ Woodruff & Feldt (1986, pp.393–413)

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ผลสรุปตามลำดับ ดังนี้

1. ขนาดขององค์ประกอบความแปรปรวนของคะแนนแบบทดสอบความเรียงวิชาภาษาไทย ซึ่งพิจารณาแหล่งของความแปรปรวนหลัก คือ ผู้สอบ ข้อสอบ และผู้ตรวจ พบว่า รูปแบบตรวจข้อสอบทุกข้อของผู้สอบทุกคน และตรวจข้อสอบบางข้อของผู้สอบทุกคน โดยวิธีการตรวจให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ และ

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

วิธีการตรวจให้คะแนนแบบประเมินรวม ค่าความแปรปรวนมากที่สุด คือ ความแปรปรวนของผู้สอบ รองลงมา คือ ความแปรปรวนของข้อสอบ และค่าความแปรปรวนของผู้ตรวจ ตามลำดับ ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ขนาดขององค์ประกอบความแปรปรวนของคะแนนแบบทดสอบความเรียงวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีจำนวนผู้ตรวจ วิธีการตรวจและรูปแบบการตรวจต่างกัน

วิธีการตรวจให้คะแนน	รูปแบบการตรวจ	แหล่งความแปรปรวน	จำนวนผู้ตรวจ		
			1 คน	2 คน	3 คน
			ความแปรปรวนตามจำนวนผู้ตรวจ		
แบบแยกองค์ประกอบ	ตรวจข้อสอบทุกข้อของผู้สอบทุกคน	P	32.7443	33.7052	31.6240
		I	8.7190	0.0000	2.1034
		R	-	0.0000	1.7335
	ตรวจข้อสอบบางข้อของผู้สอบทุกคน	P	29.0867	30.7308	27.7105
		I	1.6763	-	-
		R	-	1.2436	7.3134
แบบประเมินรวม	ตรวจข้อสอบทุกข้อของผู้สอบทุกคน	P	6.7612	12.2815	16.1925
		I	6.0046	6.8357	6.9396
		R	-	2.6746	1.9901
แบบประเมินรวม	ตรวจข้อสอบบางข้อของผู้สอบทุกคน	P	21.9207	21.8312	22.5549
		I	7.1283	-	-
		R	-	3.3799	0.0000

2. ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงของคะแนนข้อสอบความเรียงวิชาภาษาไทย ที่มีจำนวนผู้ตรวจ วิธีการตรวจให้คะแนน และรูปแบบการตรวจต่างกัน พบว่า

2.1 ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงที่มีจำนวนผู้ตรวจต่างกัน เมื่อรูปแบบการตรวจเหมือนกัน คือ ตรวจข้อสอบทุกข้อของผู้สอบทุกคน โดยวิธีการตรวจให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ และแบบประเมินรวม พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีค่าความแตกต่างรายคู่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกคู่ ยกเว้นรูปแบบการตรวจข้อสอบบางข้อของผู้สอบทุกคน ปรากฏดังตารางที่ 2

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 2 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงที่มีจำนวนผู้ตรวจต่างกัน เมื่อรูปแบบการตรวจเหมือนกัน โดยวิธีการตรวจให้คะแนนเหมือนกัน

วิธีการตรวจให้คะแนน	รูปแบบการตรวจ	จำนวนผู้ตรวจ	ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิง	UX_1
แบบแยกองค์ประกอบ	ตรวจข้อสอบทุกข้อของผู้สอบทุกคน	1 2	0.7705 0.8309	13.0435**
		1 3	0.7705 0.8680	44.577**
		2 3	0.8309 0.8680	35.1874**
แบบประเมินรวม	ตรวจข้อสอบทุกข้อของผู้สอบทุกคน	1 2	0.3174 0.5512	8.3574**
		1 3	0.3174 0.6600	24.5326**
		2 3	0.5512 0.6600	75.5132**

**$p < 0.01$

2.2 ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงที่มีวิธีการตรวจให้คะแนนต่างกัน ที่มีจำนวนผู้ตรวจเท่ากัน เมื่อใช้รูปแบบการตรวจเหมือนกัน พบว่า เมื่อใช้รูปแบบตรวจข้อสอบทุกข้อของผู้สอบทุกคน มีค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกจำนวนผู้ตรวจ ปรากฏดังตารางที่ 3 และเมื่อใช้รูปแบบตรวจข้อสอบบางข้อของผู้สอบทุกคน มีค่าไม่แตกต่างกัน

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงของวิธีการตรวจให้คะแนนต่างกัน ที่มีจำนวนผู้ตรวจเท่ากัน เมื่อใช้รูปแบบการตรวจเหมือนกัน

รูปแบบการตรวจให้คะแนน	จำนวนผู้ตรวจ	วิธีการตรวจ	ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิง	UX_1
ตรวจข้อสอบทุกข้อของผู้สอบทุกคน	1	แบบแยกองค์ประกอบ	0.7705	13.4728**
		แบบประเมินรวม	0.3174	
	2	แบบแยกองค์ประกอบ	0.8309	51.8057**
		แบบประเมินรวม	0.5512	
	3	แบบแยกองค์ประกอบ	0.8680	69.4344**
		แบบประเมินรวม	0.6600	

**$p < 0.01$

2.3 ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงที่มีรูปแบบการตรวจต่างกัน เมื่อมีจำนวนผู้ตรวจเท่ากัน และมีวิธีการตรวจให้คะแนนเหมือนกัน วิธีการตรวจให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกจำนวนผู้ตรวจ ยกเว้น จำนวนผู้ตรวจ 1 คน ส่วนวิธีการตรวจให้คะแนนแบบประเมินรวม พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกจำนวนผู้ตรวจ ยกเว้น จำนวนผู้ตรวจ 3 คน ปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงที่มีรูปแบบการตรวจต่างกัน เมื่อมีจำนวนผู้ตรวจเท่ากัน และมีวิธีการตรวจให้คะแนนเหมือนกัน

วิธีการตรวจให้คะแนน	จำนวนผู้ตรวจ	รูปแบบการตรวจให้คะแนน	ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิง	UX_1
แบบแยกองค์ประกอบ	1 คน	ตรวจข้อสอบทุกข้อของผู้สอบทุกคน	0.7705	0.7262
		ตรวจข้อสอบบางข้อของผู้สอบทุกคน	0.7160	
	2 คน	ตรวจข้อสอบทุกข้อของผู้สอบทุกคน	0.8309	44.2591**
		ตรวจข้อสอบบางข้อของผู้สอบทุกคน	0.7417	

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

วิธีการตรวจให้คะแนน	จำนวนผู้ตรวจ	รูปแบบการตรวจให้คะแนน	ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิง	UX_1
	3 คน	ตรวจข้อสอบทุกข้อของผู้สอบทุกคน	0.8680	50.9219**
		ตรวจข้อสอบบางข้อของผู้สอบทุกคน	0.7515	
แบบประเมินรวม	1 คน	ตรวจข้อสอบทุกข้อของผู้สอบทุกคน	0.3174	7.0332**
		ตรวจข้อสอบบางข้อของผู้สอบทุกคน	0.6496	
	2 คน	ตรวจข้อสอบทุกข้อของผู้สอบทุกคน	0.5512	9.1831**
		ตรวจข้อสอบบางข้อของผู้สอบทุกคน	0.6532	
	3 คน	ตรวจข้อสอบทุกข้อของผู้สอบทุกคน	0.6600	0.0005
		ตรวจข้อสอบบางข้อของผู้สอบทุกคน	0.6605	

**$p < 0.01$

3. ค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนของคะแนนแบบทดสอบความเรียงวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีจำนวนผู้ตรวจ วิธีการตรวจ ต่างกัน พบว่า วิธีการตรวจให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบและแบบประเมินรวม ของรูปแบบการตรวจข้อสอบทุกข้อของผู้สอบทุกคน เมื่อเพิ่มจำนวนผู้ตรวจ 1 คน 2 คน และ 3 คน ค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนลดลง ยกเว้น รูปแบบตรวจข้อสอบบางข้อของผู้สอบทุกคน

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 5 ค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนของคะแนนแบบทดสอบความเรียงวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีจำนวนผู้ตรวจ และวิธีการตรวจต่างกัน

วิธีการตรวจให้คะแนน	รูปแบบการตรวจให้คะแนน	ความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน และ ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิง	จำนวนผู้ตรวจ		
			1	2	3
แบบแยกองค์ประกอบ	ตรวจข้อสอบทุกข้อของผู้สอบทุกคน	ความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน	0.1579	0.1119	0.0663
		ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิง	0.7705	0.8309	0.8680
	ตรวจข้อสอบบางข้อของผู้สอบทุกคน	ความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน	0.0998	0.1669	0.1422
		ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิง	0.7160	0.7417	0.7515
แบบประเมินรวม	ตรวจข้อสอบทุกข้อของผู้สอบทุกคน	ความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน	0.4574	0.3518	0.2918
		ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิง	0.3174	0.5512	0.6600
	ตรวจข้อสอบบางข้อของผู้สอบทุกคน	ความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน	0.4061	0.4324	0.3974
		ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิง	0.6496	0.6532	0.6605

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาขนาดขององค์ประกอบความแปรปรวนของคะแนนแบบทดสอบความเรียงวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีจำนวนผู้ตรวจ วิธีการตรวจและรูปแบบการตรวจต่างกัน พบว่า ความแปรปรวนของผู้สอบเป็นแหล่งความแปรปรวนที่มีค่ามากที่สุด แสดงว่า ผู้สอบแต่ละคนมีความรู้ในเนื้อหาต่างกัน และมีทักษะการเขียนความเรียงภาษาไทย ที่แตกต่างกันตามประสบการณ์พื้นฐานในแต่ละข้อนั่นเอง ประกอบกับกลุ่มตัวอย่าง ที่ผู้วิจัยได้มาโดยการสุ่ม ทำให้เป็นตัวแทนที่ดีของประชากร ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีทักษะการเขียนความเรียงภาษาไทยหลากหลายตั้งแต่น้อยถึงมาก จึงทำให้ผู้สอบมีทักษะแตกต่างกัน (Khwanja, 2013, p.88) ความแปรปรวนรองลงมา คือ แหล่งความแปรปรวนของข้อสอบ แสดงว่ามีความแตกต่างกันของผู้สอบในการตอบข้อสอบไม่มากนัก ซึ่งทำให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละข้อต่างกัน แสดงถึงความยากของข้อสอบที่ต่างกัน อาจเนื่องมาจากธรรมชาติของข้อสอบแต่ละข้อ ความแตกต่างของระดับความรู้ของผู้สอบ หรือความสนใจของผู้สอบในประเด็นหรือเงื่อนไขในสิ่งที่โจทย์กำหนดไว้ (Sudweeks, Reeve & Bradshaw, 2005, p.248) และแหล่งความแปรปรวนที่มีค่าน้อยมาก คือ ความแปรปรวนของผู้ตรวจ แสดงว่าผู้ตรวจแต่ละคนมีการตรวจให้คะแนนที่มีความสอดคล้องกัน ความแตกต่างในการตรวจให้คะแนนมีค่อนข้างน้อย ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้ตรวจได้รับการประชุมชี้แจง แนวปฏิบัติในการตรวจให้คะแนนที่ชัดเจน ซึ่งช่วยให้ผู้ตรวจมีความเข้าใจแนวปฏิบัติในการตรวจให้คะแนนที่ตรงกัน (Intanate, 2011, p.185)

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

2. การเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงของคะแนนแบบทดสอบความเรียงวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีจำนวนผู้ตรวจ วิธีการตรวจและรูปแบบการตรวจต่างกัน พบว่า

2.1 ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงที่มีจำนวนผู้ตรวจต่างกัน เมื่อใช้รูปแบบตรวจข้อสอบทุกข้อของผู้สอบทุกคน โดยวิธีการตรวจให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ และแบบประเมินรวม พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงที่มีจำนวนผู้ตรวจต่างกัน เมื่อรูปแบบการตรวจ และวิธีการตรวจให้คะแนนเหมือนกัน มีค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ยกเว้นรูปแบบตรวจข้อสอบบางข้อของผู้สอบทุกคน แสดงว่า จำนวนผู้ตรวจต่างกันมีผลทำให้ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงแตกต่างกัน และเมื่อมีจำนวนผู้ตรวจเพิ่มมากขึ้นค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงก็จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เช่นเดียวกับ Kanchanawasee (2007, p.37) ที่กล่าวว่า ไม่ว่าจะใช้รูปแบบการตรวจให้คะแนนแบบใด ถ้าเป็นไปได้ควรใช้ผู้ตรวจหลายๆ คน ในการตรวจให้คะแนนผู้สอบแต่ละคนแล้วหาคะแนนเฉลี่ยหรือคะแนนรวมแทนความสามารถของผู้สอบ จะช่วยลดความแปรปรวนอันเนื่องมาจากผู้ตรวจ และความคลาดเคลื่อนที่เหลือได้ หากใช้ผู้ตรวจคนเดียว ผู้ตรวจอาจไม่ใส่ใจหรืออาจจะไม่เข้าใจในคุณลักษณะที่ประเมินอย่างแท้จริงก็เป็นไปได้ (Baikularb, 2007, p.281) ซึ่งส่งผลต่อคะแนนที่ได้อาจไม่น่าเชื่อถือเท่ากับการใช้ผู้ตรวจหลายๆ คน ในส่วนของรูปแบบการตรวจข้อสอบบางข้อของผู้สอบทุกคน ในแต่ละวิธีการตรวจให้คะแนนของจำนวนผู้ตรวจต่างกัน มีค่าไม่แตกต่างกันนั้น แสดงว่า ผู้สอบที่ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตามเงื่อนไขที่ศึกษามีความสามารถในการทำแบบทดสอบที่หลากหลาย จึงทำให้คะแนนของผลการทำแบบทดสอบมีความแตกต่างกัน เกิดการกระจายของคะแนนที่แตกต่างกัน และพฤติกรรมการตรวจให้คะแนนของผู้ตรวจบางคนอาจมีความเข้มงวดต่างกันในการตรวจให้คะแนนกับผู้สอบ (Taoto, 2016, p.113)

2.2 ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงของวิธีการตรวจให้คะแนนต่างกัน ที่มีจำนวนผู้ตรวจเท่ากัน เมื่อใช้รูปแบบการตรวจข้อสอบทุกข้อของผู้สอบทุกคน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงแตกต่างกันทุกคู่ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้น เมื่อใช้รูปแบบการตรวจข้อสอบบางข้อของผู้สอบทุกคน มีค่าไม่แตกต่างกัน เนื่องจากในวิธีการตรวจให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบและแบบประเมินรวม มีการให้ระดับคะแนนที่แตกต่างกัน วิธีการตรวจให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบมีระดับคะแนนที่ละเอียดและชัดเจนมากกว่าวิธีการให้คะแนนแบบประเมินรวมที่มีเพียงระดับคะแนน 2 ระดับ แม้จะมีเกณฑ์การให้คะแนนแยกเป็นแต่ละระดับเช่นเดียวกัน โดยที่จะให้อิสระแก่ผู้ตรวจในการพิจารณาคำตอบ จึงทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนของคะแนนได้มาก และเมื่อมีความคลาดเคลื่อนมาก จึงส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์สรุปอ้างอิงที่ได้มีค่าน้อย (Peeartit, 2002)

2.3 ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงที่มีรูปแบบการตรวจต่างกัน เมื่อมีจำนวนผู้ตรวจเท่ากัน โดยวิธีการตรวจให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สรุปอ้างอิงแตกต่างกันทุกจำนวนผู้ตรวจ ยกเว้น จำนวนผู้ตรวจให้คะแนน 1 คน และรูปแบบการตรวจต่างกัน โดยวิธีการตรวจให้คะแนนแบบประเมินรวม มีค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงแตกต่างกัน ทุกจำนวนผู้ตรวจ ยกเว้น จำนวนผู้ตรวจ 3 คน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการตรวจให้คะแนนในแต่ละรูปแบบ มีจำนวนผู้สอบและ

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ข้อสอบแตกต่างกันไปตามจำนวนผู้ตรวจและรูปแบบการตรวจให้คะแนนที่ต่างกัน โดยผู้วิจัยนำผลการตรวจให้คะแนนมาจัดกระทำข้อมูลตามรูปแบบการตรวจที่ต่างกันตามเงื่อนไขที่ศึกษา โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จึงอาจสุ่มได้ผู้สอบที่มีความสามารถทางภาษาไทยที่ใกล้เคียงกันหรือแตกต่างกันมากอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ถ้าความสามารถของผู้สอบในกลุ่มมีความแตกต่างกันมาก การกระจายของคะแนนจะมาก ทำให้ค่าสัมประสิทธิ์สรุปอ้างอิงสูง แต่ถ้าความสามารถของกลุ่มผู้เข้าสอบใกล้เคียงกันมาก การกระจายของคะแนนจะน้อยทำให้ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงต่ำ (Gronlund, 1976, p.117)

3. ค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนของคะแนนแบบทดสอบความเรียงวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีจำนวนผู้ตรวจ รูปแบบการตรวจ และวิธีการตรวจต่างกัน พบว่า วิธีการตรวจให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบและแบบประเมินรวม เมื่อเพิ่มจำนวนผู้ตรวจ 1 คน 2 คน และ 3 คน ในรูปแบบการตรวจให้คะแนนตรวจข้อสอบทุกข้อของผู้สอบทุกคน ค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนลดลง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ยกเว้นรูปแบบการตรวจตรวจข้อสอบบางข้อของผู้สอบทุกคน เนื่องจากในรูปแบบการตรวจให้คะแนนตรวจข้อสอบทุกข้อของผู้สอบทุกคน ผู้วิจัยตรวจแบบทดสอบที่มีจำนวนข้อมากขึ้น จาก 6 ข้อ 12 ข้อ และ 18 ข้อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sriwaleerat (2015, p.99) พบว่าค่าความแปรปรวนของคลาดเคลื่อนที่ได้จากคะแนนสอบที่มีจำนวนข้อเพิ่มขึ้น เมื่อกำหนดให้จำนวนผู้ตรวจคงที่ ค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และพบว่าเมื่อเพิ่มจำนวนคนตรวจมากขึ้น ค่าสัมประสิทธิ์สรุปอ้างอิงก็จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เมื่อใช้จำนวนผู้ตรวจที่ต่างกันในทุกรูปแบบการตรวจที่เหมือนกัน วิธีการตรวจให้คะแนนเหมือนกัน ควรเลือกใช้จำนวนผู้ตรวจ 3 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่เหมาะสมและมีความน่าเชื่อถือของผลคะแนน

2. วิธีการตรวจให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ มีค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงสูงกว่าวิธีการตรวจให้คะแนนแบบประเมินรวม ดังนั้นควรเลือกใช้วิธีการตรวจให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบในการตรวจแบบทดสอบความเรียง เพราะมีระบบการให้คะแนนที่ชัดเจน ทำให้มีความเป็นปรนัย

3. ในรูปแบบการตรวจต่างกัน โดยวิธีการตรวจให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ ของจำนวนผู้ตรวจ 1 คน และวิธีการตรวจให้คะแนนแบบประเมินรวม ของจำนวนผู้ตรวจ 3 คน ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงทั้งสองรูปแบบไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงควรเลือกใช้รูปแบบการตรวจข้อสอบบางข้อของผู้สอบทุกคน ซึ่งมีความสะดวก ประหยัดเวลา ค่าใช้จ่าย ลดภาระงานในการตรวจ

4. หากต้องการให้ผลการวัดมีค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงสูงตามกำหนด ในกรณีที่แบบทดสอบความเรียงมีจำนวนน้อยข้อ ต้องใช้ผู้ตรวจที่มีจำนวนมากขึ้น แต่ถ้ามีผู้ตรวจมีจำนวนน้อย ต้องใช้แบบทดสอบความเรียงที่มีจำนวนข้อมากขึ้น

ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ข้อจำกัด

1. หากจะนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้นั้น การตรวจข้อสอบในรูปแบบการตรวจข้อสอบบางข้อของผู้สอบทุกคน ซึ่งมีความสะดวก ประหยัดเวลา ค่าใช้จ่าย ลดภาระงานในการตรวจนั้น ควรนำไปใช้กับการตรวจข้อสอบที่มีความต้องการความน่าเชื่อถือของผลคะแนนในการแข่งขันคัดเลือกผู้ที่มีความรู้เฉพาะด้าน หรือคัดเลือกผู้สอบในการศึกษาต่อ และใช้กับการคัดเลือกผู้สอบที่มีจำนวนมาก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงที่มีจำนวนผู้ตรวจ 1 คน 2 คน และ 3 คน ในวิธีการตรวจให้คะแนนแบบอื่น เช่น วิธีการให้คะแนนแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

2. ควรมีการศึกษาสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงจากเกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบที่มีเกณฑ์การให้คะแนนที่เป็น 4 ระดับ หรือ 5 ระดับ ในรายวิชาต่างๆ

3. ควรมีการศึกษาสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงจากลักษณะของผู้ตรวจที่มีความเข้มงวดการให้คะแนนที่แตกต่างกัน

References

Baikularb, A. (2007). **An Investigation of Rater Agreement Indexes for Categorized Data**. Doctor of Education Degree Srinakharinwirot University, Graduate School, Testing and Measurement.

Brennan, R.L., Gao, X. & Colton, D.A. (1995, April). Generalizability Analysis Work Key Listening and Writing Testing. **Educational and Psychological Measurement, 55**(2), 157-176.

Grounlund, Norman E. (1976). **Measurement and Evaluation in Teaching**. (3 rd ed.). New York : Macmillan.

Intanate, N. (2011). **Characteristics of the Open-Ended Mathematics Test Scores for Different Numbers of Raters and Scoring Patterns Using Generalizability Model and Many-Facet Rasch Model**. Doctor of Education Degree in Testing and Measurement Graduate School, Srinakharinwirot University.

Kanjanawasee, S. (2007). **Modern Test Theories**. Bangkok : Chulalongkorn University Press.

Kwanja, N. (2013). **The Comparison of Generalizability Coefficient of Science Process Skill Test Mathayomsuksa 4 with Different Scoring Pattern**. Master of Education Degree, Mahasarakharm University, Faculty of Education, Educational Measurement.

Linacre, John M. & Wright, Benjamin D. (2002). Construction of Measures from Manyfacet Data. **Journal of Applied Measurement, 3**(4), 486-512.

Ministry of Education. (2001). **Basic Education Curriculum 2001**. Bangkok : Kurusapa Ladprao Publishing.

Vol.28 No.4 October - December 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Office of the Basic Education Commission, Bureau of Educational Testing. (2019). **Student Quality Evaluation Manual of Phatumsuksa 3 Students Academic Year 2019**. [Online]. Available : https://bet.obec.go.th./New2020 [2020, March 20].

Peeartit, P. (2002). **A study of the optimal number of raters and number of writing tasks using different scoring rubrics**. Master of Education Thesis Measurement and Evaluation in Education Graduate School Chulalongkorn University.

Smith, P.L. (1978). Sampling errors of variance components in small sample muitifaceted generalizability studies. **Journal of Educational-Statistics, 3**(4), 319-346.

Sriwaleerat, W. (2015). **A Generalization Coefficient Comparison of Thai Essay Test for Phatumsuksa 6 Students between different Number of Items and Number of Raters**. Master of Education Thesis Educational Research and Evaluation, Kanchanaburi Rajabhat University.

Sudweeks, R.R., Reeve, S. & Bradshaw, W.S. (2005). A Comparison of Generalizability Theory and Many-Facet Rash Measurement in an Analysis of College Sophomore Writing. **Assessment Writing, 9**(3), 239-261.

Swartz, C.W., Hooper, S.R., Montgomery, J.W., Wakely, M.B., De Kruif, R.E.L., Reed, M., Brown, T.T., Levine, M.D., & White, K.P. (1999, June). Using Generalizability Theory to Estimate the Reliability of Writing Scores Derived from Holistic and Analytical Scoring Methods. **Education and Psychological Measurement, 59**(3), 492-506.

Taoto, J. (2014). **A Study of the Reliability of Mathematics Essay Test Score for Matayomsuksa 2 Students: The Different Number of Raters and Scoring Patterns Using Generalizability Theory**. Master of Education Thesis Educational Research and Evaluation Pibulsongkram Rajabhat University.

Woodruff, D.J. & Feldt, L.S. (1986, September). Test for Equality of Several Alpha Coefficients When Their Sample Estimates are Dependent. **Psychometrika, 51**(2), 393-413.

คำแนะนำสำหรับผู้ส่งบทความ
สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

วารสารสักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรมีวัตถุประสงค์เพื่อตีพิมพ์ผลงานวิจัย ผลงานสร้างสรรค์ และผลงานวิชาการ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ การศึกษา รัฐประศาสนศาสตร์ การพัฒนาชุมชน เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ บริหารธุรกิจ การท่องเที่ยว นิเทศศาสตร์ และวัฒนธรรมเผยแพร่แก่นักวิชาการ และ บุคคลทั่วไป ปีละ 4 ฉบับ บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารจะต้องผ่านการตรวจพิจารณาจากกองบรรณาธิการ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน/บทความ โดยใช้การ Peer-review เป็นแบบ double blinded หากมีความเห็นว่าต้องมีการปรับ แก้ไขทางกองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อแก้ไขและขอสงวนสิทธิ์การพิจารณาไม่ลงพิมพ์เมื่อไม่ผ่านการพิจารณา ผู้ที่มีความประสงค์จะส่งบทความเพื่อรับการพิจารณาตีพิมพ์ให้ปฏิบัติตามข้อแนะนำ ดังต่อไปนี้

การส่งต้นฉบับและการพิมพ์บทความ

หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับและการพิมพ์บทความ

1. ต้นฉบับต้องพิมพ์ตามรูปแบบและข้อแนะนำในการเขียนบทความของวารสารนี้
2. ต้นฉบับที่ส่งมาให้พิจารณาลงตีพิมพ์จะต้องไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่นมาก่อน และจะต้องไม่ส่งตีพิมพ์ซ้ำซ้อนในวารสารหลายฉบับในเวลาเดียวกัน
3. เอกสารอ้างอิงข้างท้ายบทความให้แปลจากภาษาไทยให้เป็นภาษาอังกฤษ โดยแยกเป็นส่วนเอกสารอ้างอิงภาษาไทย และเอกสารอ้างอิงภาษาอังกฤษ (References)
4. การตีพิมพ์บทความลงในวารสาร จะพิจารณาการตอบรับการลงตีพิมพ์เมื่อบทความผ่านตามขั้นตอนการปฏิบัติงานของวารสาร
5. กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาและตีพิมพ์บทความทุกเรื่องรวมทั้งการปรับปรุงบทความบางส่วนตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้อ่านบทความ
6. บทความที่ตีพิมพ์ลงในวารสาร ถือว่าเป็นผลงานวิจัย ผลงานสร้างสรรค์ และผลงานวิชาการของผู้เขียนไม่ใช่ความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ ผู้เขียนต้องรับผิดชอบต่อบทความของตน
7. บทความที่ได้ผ่านการพิจารณาแล้ว ทางกองบรรณาธิการจะแจ้งผลการพิจารณาให้ทราบเป็นลายลักษณ์อักษร

การส่งต้นฉบับ

ส่งต้นฉบับเอกสารพร้อมแนบไฟล์ข้อมูล (ไฟล์ word) มาที่ http://www.tci-thaijo.org/index.php/tgt และสามารถสอบถามรายละเอียดได้ที่ สถาบันวิจัยและพัฒนา อาคาร 1 ชั้น 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 62000 ติดต่อสอบถามได้ที่นายทวิช ปิ่นวิเศษ โทรศัพท์ 08 4593 9223 หรือ 0 5570 6555 ต่อ 1760

รูปแบบการพิมพ์บทความ

1. ให้พิมพ์ลงบนกระดาษ ตั้งค่ากระดาษเป็น B5 (JIS) โดยจำนวนหน้าของเนื้อหาและเอกสารอ้างอิงรวมทั้งสิ้นไม่เกิน 15 หน้า ใช้รูปแบบของ Word ตัวอักษร TH Sarabun PSK และแต่ละหน้าไม่เกิน 30 บรรทัด

2. ข้อปฏิบัติการพิมพ์แต่ละหัวข้อ/ส่วนประกอบ

ที่	ส่วนประกอบ	คำอธิบาย
1	ชื่อเรื่อง/บทความ	ระบุชื่อบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 พอยท์ชนิดหนา ไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษ
2	ชื่อผู้เขียนบทความ	ระบุชื่อผู้วิจัยผู้ร่วมวิจัย (ถ้ามี) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทุกคนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 14 พอยท์ชนิดหนา ไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษ
3	สังกัดผู้เขียนบทความ	ถ้าเป็นนักศึกษา ให้ระบุวุฒิการศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา และชื่อสถาบันการศึกษา ถ้าไม่ใช่นักศึกษา ให้ระบุวุฒิการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ และชื่อหน่วยงานที่สังกัด (ถ้ามี) ขนาดตัวอักษร 12 พอยท์ ชนิดธรรมดา ไว้ที่เชิงอรรถท้ายหน้า
4	บทคัดย่อ (Abstract)	**บทคัดย่อบทความวิจัย** บทคัดย่อภาษาไทย ไม่เกิน 10 บรรทัด และบทคัดย่อภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 250 คำเขียนโดยสรุปซึ่งมีเนื้อหาประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และผลการวิจัย **บทคัดย่อบทความวิชาการ** บทคัดย่อภาษาไทย ไม่เกิน 10 บรรทัดและบทคัดย่อภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 250 คำเขียนโดยสรุปสาระสำคัญจากเนื้อหา
5	คำสำคัญ (Keywords)	ระบุคำสำคัญ 2-5 คำทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษไว้ท้ายบทคัดย่อทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
6	เนื้อหา (Content)	**บทความวิจัย** หัวข้อที่เสนอในเนื้อหา ประกอบด้วย 1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา (Statement of the Problem) 2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives) 3. สมมุติฐานการวิจัย (ถ้ามี) (Research Hypothesis) 4. วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology) (ระบุรายละเอียด

(ต่อ)

ที่	ส่วนประกอบ	คำอธิบาย
		เกี่ยวกับรูปแบบการวิจัย (Research Design) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and Sample) หรือแหล่งข้อมูล/ผู้ให้ข้อมูล (Source of Data / Informant) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Research Instrument / Tool) และการหาคุณภาพ (Quality Testing) การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection) การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)โดยเขียนแยกหัวข้อ) 5. สรุปผลการวิจัย (Conclusion) (ระบุผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ โดยสรุปซึ่งอาจมีตารางหรือภาพประกอบ) 6. อภิปรายผลการวิจัย (Discussion) (ระบุประเด็นที่เป็นผลการวิจัยที่สำคัญในแต่ละวัตถุประสงค์ และอภิปรายโดยมีการอ้างอิงทฤษฎีหรืองานวิจัย) 7. ข้อเสนอแนะ (Suggestion) (ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปโดยนำเสนอแยกหัวข้อ) หัวข้อเนื้อหาทั้ง 7 หัวข้อ ไม่ต้องระบุหมายเลข ใช้ขนาดตัวอักษร 14 พอยท์ ชนิดหนา ส่วนรายละเอียดเนื้อหาใช้ขนาดตัวอักษร 14 พอยท์ ชนิดธรรมดา **บทความวิชาการ**หัวข้อที่เสนอในเนื้อหา ประกอบด้วย บทนำ (Introduction) เนื้อหา (Content) และสรุป (Conclusion) ใช้ขนาดตัวอักษร 14 พอยท์ ชนิดหนา ส่วนรายละเอียดเนื้อหาใช้ขนาดตัวอักษร 14 พอยท์ ชนิดธรรมดา
7	ตาราง (ถ้ามี)	ใช้ตารางแบบเส้นคู่ เปิด-ปิดตาราง
8	ภาพ (ถ้ามี)	รูปภาพประกอบ บันทึกเป็นไฟล์ที่มีนามสกุล .JPEG ใช้ขนาดตัวอักษร 14 พอยท์
9	การอ้างอิงในเนื้อหา	ลงรายการตามรูปแบบ APA ทุกรายการเป็นภาษาอังกฤษ ดังตัวอย่างรูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา

(ต่อ)

ที่	ส่วนประกอบ	คำอธิบาย
10	เอกสารอ้างอิง (References)	ลงรายการบรรณานุกรมตามรูปแบบ APA ดังตัวอย่างรูปแบบรายการบรรณานุกรมในเอกสารอ้างอิง ข้างท้ายนี้นำเสนอเฉพาะรายการที่มีการอ้างอิงในเนื้อหาบทความ ให้ครบทุกรายการ และแปลเอกสารอ้างอิงภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษด้วย กรณีแหล่งเอกสารอ้างอิงอยู่ในประเทศไทยให้ต่อท้ายด้วยคำว่า [In Thai] เสมอ

ตัวอย่างรูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา

1. หนังสือ

1.1 ผู้แต่งคนเดียว

(Wilson, 2007, p.67)

1.2 ผู้แต่งมากกว่า 3 คน

(Crouhy, et al., 2006, pp.75-78)

1.3 ผู้แต่งเป็นหน่วยงาน

(Ministry of Education, 2002, pp.70-71)

2. วิทยานิพนธ์

(Waranusast, 2018)

3. รายงานการประชุม

(Paitoon Sinlarat, 1995, p.217)

4. วารสาร

(Bekerian, 1993, pp.574-575)

5. หนังสือพิมพ์

(Krishman, 2007, pp.1, 12)

6. จุลสารแผ่นพับ แผ่นปลิว

(Research and Traning Center on Independent Living, 1993)

7. โสตทัศนวัสดุ

(Yupadi Phaknakapan, 1987)

8. ซีดีรอม

(Social Science Index, 1999)

9. เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

9.1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

(Abell, 2002)

9.2 วารสารอิเล็กทรอนิกส์

(Kenneth, 1998)

9.3 หนังสือพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์

(Zoom, (penname), 25 October 1999)

9.4 เอกสารจากเวิลด์ไวด์เว็ว (www.)

(Ministry of Education, 2005)

10. การสัมภาษณ์

(Page, 1991, March 5)

ตัวอย่างรูปแบบรายการบรรณานุกรมในเอกสารอ้างอิง

1. หนังสือ

1.1 ผู้แต่งคนเดียว

Wilson, K. (2007). **Smart choice**. (2 nd ed). London : Oxford University Press.

1.2 ผู้แต่งมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อทุกคน

Aronson, E., Wilson, T.D. & Akert, R.M. (1999). **Social psychology**. (3 rd ed.). New York : Longmam.

1.3 ผู้แต่งเป็นหน่วยงาน

Education, Ministry of. (2002). **Chiangmai : NopBueri Si Nakon Ping**. Bangkok : Ministry of Education. [In Thai]

2. วิทยานิพนธ์

Almeida, D.M. (1990). **Father's participation in family work : Consequencesfor fathers' stress and father child relation**. Master's thesis, University of Victoria.

3. รายงานการประชุม

Sinlarat, P. (1995). Success and failure of facility in Thai university. In Somwang Pitiyanuwat, et al. (Eds), **Preparing teachers for All the World's Children : An Era of Transformation Proceedings of International Conference, Bangkok 1992**. (pp. 217-233). Bangkok : UNICEF. [In Thai]

4. วารสาร

Bekerian, D.A. (1993, June). In search of the typical eyewitness. **American Psychologist, 48**, 574-576.

5. หนังสือพิมพ์

Krishman, E. (2007, June 26). Rebuilding self-esteem **Bangkok post**, p.1, 12. [In Thai]

6. จุลสาร แผ่นพับ แผ่นปลิว

Research and Training Center on Independent Living. (1993). **Guidelines for reporting and writing about people with disabilities**. [Brochure]. Lawrence : Research and Training Center on Independent Living.

7. **โสตทัศนวัสดุ**

Shocken, M. (1992). Over the waterfall. **Arkansas traveler**. [VCD]. New York : Polygram Music.

8. **ซีดีรอม**

Social Science Index. (1999). [CD-ROM]. Available : UMI/Social Science Index. [2005, June 26].

9. **เอกสารอิเล็กทรอนิกส์**

9.1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

Abell, S.K. (2002). **Science teacher education : An international perspeetive**. [Online]. Available : http://ebook.Springkerlink.com/Search/Search Results.aspx? [2007, June 30].

9.2 วารสารอิเล็กทรอนิกส์

Kenneth, I. (1998). A Buddhist response to the nature of human rights. **Journal of Buddhist Ethies.** [Online], 2, (9). Available : http://www.cac.psu.edu/Jbe/twocont.html. [2006, August 12]. [In Thai]

9.3 หนังสือพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์

Education, Ministry of. (2005). **The Regional Seminar on Higher Education in Southeast Asian Countries**. [Online]. Available : http://www.inter.mua.go.th/news/News%20January%202005.htm. [2006, January 5]. [In Thai]

10. การสัมภาษณ์

Page, O. (1991, March 5). President, Austin Peay State University. Interview.

แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อเผยแพร่ใน สักทอง : วารสาร
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....
2. ระดับการศึกษาสูงสุด.....ตำแหน่งทางวิชาการ.....
3. สถานะภาพของผู้ส่งบทความ ❍อาจารย์ ❍บุคคลทั่วไป
4. ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก

   .....

   โทรศัพท์.....E-mail.....
5. ประเภทบทความ ❍ บทความวิจัย ❍ บทความวิชาการ
6. ชื่อบทความ

   (ภาษาไทย).....

   (ภาษาอังกฤษ).....
7. บทความฉบับนี้มีการอ้างอิงบทความจาก สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน.....บทความ โดยเป็นบทความของอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน.....บทความ หรืออ้างอิงบทความของอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จากวารสารอื่นๆ จำนวน.....บทความ
8. บทความฉบับนี้มิได้คัดลอกผลงาน มิได้ละเมิดลิขสิทธิ์ และไม่ขัดต่อกฎหมายใดๆ ซึ่งผู้เขียนบทความเขียนโดยใช้ความรู้ ความสามารถและการสังเคราะห์ของตนเอง
9. ผู้เขียนบทความยินดีชดใช้ค่าเสียหายใดๆ ที่อาจมีผู้เรียกร้องหรือฟ้องร้องตามกฎหมายทุกประการ โดยไม่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาตีพิมพ์บทความของกองบรรณาธิการหรือเจ้าของวารสาร
10. กรณีบทความที่มีผู้เขียนบทความมากกว่า 1 คน ผู้เขียนบทความทุกคนได้ลงชื่อยืนยันการเป็นผู้เขียนบทความ โดยยอมรับและปฏิบัติตามเงื่อนไขของวารสารนี้ทุกประการ

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ไม่เคยตีพิมพ์ในวารสาร รายงานสืบเนื่องจากงานประชุมวิชาการ รวมทั้งไม่อยู่ระหว่างยื่นขอตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน และยินยอมว่าบทความที่ตีพิมพ์ลงในสักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ถือเป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรในการนี้ข้าพเจ้าดำเนินการจัดพิมพ์ตามรูปแบบการเขียนบทความที่มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ได้กำหนดไว้ทุกประการ และได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลตามรายการตรวจสอบบทความ และข้าพเจ้าได้ส่งบทความในระบบ Online ที่ https://so05.tci-thaijo.org/index.php/tgt/index เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้เขียนบทความ

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้เขียนบทความ

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้เขียนบทความ

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้เขียนบทความ

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้เขียนบทความ

หมายเหตุ บทความที่ส่งมาโดยไม่มีใบรายการตรวจสอบบทความหรือมีไม่ครบหรือไม่ถูกต้องตามที่กำหนดไว้ จะไม่ดำเนินการในขั้นตอนใดๆ จนกว่าจะมีการส่งรายการตรวจสอบบทความดังกล่าว ผู้เขียนบทความสามารถ download แบบฟอร์มรายการตรวจสอบบทความได้จาก https://so05.tci-thaijo.org/index.php/tgt/index

แบบฟอร์มรายการตรวจสอบบทความเพื่อนำส่งตีพิมพ์ในวารสาร

“สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์”

คำชี้แจง :ผู้เขียนบทความโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงหน้ารายการที่ท่านได้ตรวจสอบบทความของท่านในรายการที่พบว่ามีปรากฏในบทความของท่านอย่างครบถ้วนถูกต้องแล้วตามคำแนะนำสำหรับผู้ส่งบทความที่วารสารได้กำหนดไว้

❍ ต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ใดมาก่อน

❍ ไฟล์ที่ส่งจะต้องทำตามรูปแบบที่ตามคำแนะนำในการเตรียมต้นฉบับเท่านั้น อยู่ในรูปแบบของ Word และใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK เท่านั้น

❍ รูปภาพประกอบต้องเป็นไฟล์ที่มีนามสกุล .JPEG เท่านั้น

บทความวิจัย มีหัวข้อตามที่กำหนด ดังนี้

❍ ชื่อเรื่อง/บทความ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

❍ ชื่อผู้เขียนบทความ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

❍ สังกัดผู้เขียนบทความภาษาไทย

❍ บทคัดย่อ (Abstract) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

❍ คำสำคัญ (Keywords) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

❍ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา (Statement of the Problem)

❍ วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives)

❍ สมมุติฐานการวิจัย (ถ้ามี) (Research Hypothesis)

❍ วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)

❍ สรุปผลการวิจัย (Conclusion)

❍ อภิปรายผลการวิจัย (Discussion)

❍ ข้อเสนอแนะ (Suggestions)

❍ เอกสารอ้างอิง (References)

บทความวิชาการ มีหัวข้อตามที่กำหนด ดังนี้

❍ ชื่อเรื่อง/บทความ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

❍ ชื่อผู้เขียนบทความ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

❍ สังกัดผู้เขียนบทความภาษาไทย

❍ บทคัดย่อ (Abstract) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

❍ คำสำคัญ (Keywords) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

❍ บทนำ (Introduction)

❍ เนื้อหา (Content)

❍ สรุป (Conclusions)

❍ เอกสารอ้างอิง (References)

แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อเผยแพร่ใน สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....
   ❍ ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี).....
2. สถานะภาพของผู้ส่งบทความ ❍ นักศึกษา
3. (สำหรับนักศึกษา) ปีที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....
4. ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก
   .....
   โทรศัพท์.....E-mail.....
5. ประเภทบทความ ❍ บทความวิจัย ❍ บทความวิชาการ
6. ชื่อบทความ
   (ภาษาไทย).....
   .....
   (ภาษาอังกฤษ).....
   .....
7. บทความฉบับนี้มีการอ้างอิงบทความจาก สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน.....บทความ โดยเป็นบทความของอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน.....บทความ หรืออ้างอิงบทความของอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จากวารสารอื่นๆ จำนวน.....บทความ
8. บทความฉบับนี้มิได้คัดลอกผลงาน มิได้ละเมิดลิขสิทธิ์ และไม่ขัดต่อกฎหมายใดๆ ซึ่งผู้เขียนบทความเขียนโดยใช้ความรู้ ความสามารถและการสังเคราะห์ของตนเอง
9. ผู้เขียนบทความยินดีชดใช้ค่าเสียหายใดๆ ที่อาจมีผู้เรียกร้องหรือฟ้องร้องตามกฎหมายทุกประการ โดยไม่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาตีพิมพ์บทความของกองบรรณาธิการหรือเจ้าของวารสาร
10. กรณีบทความที่มีผู้เขียนบทความมากกว่า 1 คน ผู้เขียนบทความทุกคนได้ลงชื่อยืนยันการเป็นผู้เขียนบทความ โดยยอมรับและปฏิบัติตามเงื่อนไขของวารสารนี้ทุกประการ

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ไม่เคยตีพิมพ์ในวารสาร รายงานสืบเนื่องจากงานประชุมวิชาการ รวมทั้งไม่อยู่ระหว่างยื่นขอตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน และยินยอมว่าบทความที่ตีพิมพ์ลงในสักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ถือเป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรในการนี้ข้าพเจ้าดำเนินการจัดพิมพ์ตามรูปแบบการเขียนบทความที่มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ได้กำหนดไว้ทุกประการ และได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลตามรายการตรวจสอบบทความและ ข้าพเจ้าได้ส่งบทความในระบบ Online ที่ https://so05.tci-thaijo.org/index.php/tgt/index เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ความคิดเห็นของประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
"พิจารณาบทความแล้วเห็นสมควรเผยแพร่ได้"

ลงชื่อ.....
(.....)
ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ (ถ้ามี)

ลงชื่อ.....
(.....)

ลงชื่อ.....
(.....)

ลงชื่อ.....
(.....)
ผู้เขียนบทความ

หมายเหตุ 1. ถ้ามีผู้เขียนบทความมากกว่า 1 คน ขอให้ลงชื่อเป็นผู้ส่งบทความทุกคน

2. บทความที่ส่งมาโดยไม่มีใบรายการตรวจสอบบทความหรือมีไม่ครบหรือไม่ถูกต้องตามที่กำหนดไว้ จะไม่ดำเนินการในขั้นตอนใดๆ จนกว่าจะมีการส่งรายการตรวจสอบบทความดังกล่าว ผู้เขียนบทความสามารถ download แบบฟอร์มรายการตรวจสอบบทความได้จาก https://so05.tci-thaijo.org/index.php/tgt/index

แบบฟอร์มรายการตรวจสอบบทความเพื่อนำส่งตีพิมพ์ในวารสาร

“สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์”

คำชี้แจง :ผู้เขียนบทความโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงหน้ารายการที่ท่านได้ตรวจสอบบทความของท่านในรายการที่พบว่ามีปรากฏในบทความของท่านอย่างครบถ้วนถูกต้องแล้วตามคำแนะนำสำหรับผู้ส่งบทความที่วารสารได้กำหนดไว้

❍ ต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ใดมาก่อน

❍ ไฟล์ที่ส่งจะต้องทำตามรูปแบบที่ตามคำแนะนำในการเตรียมต้นฉบับเท่านั้น อยู่ในรูปแบบของ Word และใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK เท่านั้น

❍ รูปภาพประกอบต้องเป็นไฟล์ที่มีนามสกุล .JPEG เท่านั้น

บทความวิจัย มีหัวข้อตามที่กำหนด ดังนี้

❍ ชื่อเรื่อง/บทความ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

❍ ชื่อผู้เขียนบทความ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

❍ สังกัดผู้เขียนบทความภาษาไทย

❍ บทคัดย่อ (Abstract) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

❍ คำสำคัญ (Keywords) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

❍ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา (Statement of the Problem)

❍ วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives)

❍ สมมุติฐานการวิจัย (ถ้ามี) (Research Hypothesis)

❍ วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)

❍ สรุปผลการวิจัย (Conclusion)

❍ อภิปรายผลการวิจัย (Discussion)

❍ ข้อเสนอแนะ (Suggestions)

❍ เอกสารอ้างอิง (References)

บทความวิชาการ มีหัวข้อตามที่กำหนด ดังนี้

❍ ชื่อเรื่อง/บทความ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

❍ ชื่อผู้เขียนบทความ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

❍ สังกัดผู้เขียนบทความภาษาไทย

❍ บทคัดย่อ (Abstract) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

❍ คำสำคัญ (Keywords) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

❍ บทนำ (Introduction)

❍ เนื้อหา (Content)

❍ สรุป (Conclusions)

❍ เอกสารอ้างอิง (References)

แบบฟอร์มค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์บทความเพื่อเผยแพร่ในวารสาร
สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

1. ข้อมูลผู้ส่งบทความ

ชื่อ นางสาว/นาง/นาย .....

อาชีพ.....

เบอร์โทร..... e-mail .....

2. ที่อยู่สำหรับจัดส่งเล่มวารสาร เลขที่.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

3. ค่าดำเนินการตรวจประเมินบทความ บทความละ 4,500 บาท โดยผู้ส่งบทความได้รับวารสาร 1 เล่ม

4. ผู้ส่งบทความประสงค์จะซื้อวารสารเพิ่มราคา 500 บาท จำนวน.....เล่ม เป็นเงิน.....บาท

5. ค่าสมัครสมาชิกวารสาร ปีละ 1,000 บาท

❍ มีความประสงค์สมัครสมาชิก ❍ ไม่มีความประสงค์สมัครสมาชิก

6. การชำระเงิน

❍ โอนเงินเข้าบัญชีธนาคารกรุงไทย สาขาชากังราว จำนวน.....บาท

เลขบัญชี 347-0-60979-9

ชื่อบัญชี สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

❍ แจ้งหลักฐานการชำระเงินทางระบบส่งบทความ

ลงชื่อผู้ส่งบทความ.....

(.....)

...../...../.....

หมายเหตุ : กรณีบทความไม่ได้รับการพิจารณาให้ตีพิมพ์ลงใน สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ทางกองบรรณาธิการจะไม่คืนค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ของท่าน

จริยธรรมในการตีพิมพ์ในวารสาร “สักทอง” (Publication Ethics)

การเผยแพร่ผลงานวิชาการ ผลงานสร้างสรรค์ในปัจจุบันมีหลายลักษณะ ซึ่งประกอบด้วย หนังสือ ตำรา เอกสารประกอบการสอน งานแปล บทความวิชาการ บทความวิจัย งานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ งานวิจัยที่นำเสนอในการประชุมวิชาการ งานประดิษฐ์หรืองานสร้างสรรค์ วารสาร “สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์” มุ่งมั่นที่จะรักษามาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์มาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องปฏิบัติตามหลักการและมาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์ (Publication Ethics) อย่างเคร่งครัด ดังนี้

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการและกองบรรณาธิการ (Duties of Editors)

1. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องรักษามาตรฐานของวารสาร รวมทั้งพัฒนาวารสารให้มีคุณภาพและทันสมัยอยู่เสมอ

2. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และจะต้องไม่นำบทความหรือวารสารไปใช้ประโยชน์ในเชิงธุรกิจ และนำไปเป็นผลงานของตนเอง

3. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องปฏิบัติตามขั้นตอนการพิจารณาคุณภาพของบทความอย่างเคร่งครัด

4. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาและตรวจสอบบทความที่ส่งมาเพื่อขอลงตีพิมพ์ในวารสารทุกบทความ โดยพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหากับเป้าหมายและขอบเขตของวารสาร รวมทั้งตรวจสอบคุณภาพของบทความก่อนตีพิมพ์

5. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่แก้ไขผลการประเมินบทความของผู้ทรงคุณวุฒิ

6. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องใช้เหตุผลทางวิชาการในการพิจารณาบทความทุกครั้งโดยปราศจากอคติที่มีต่อบทความ ผู้นิพนธ์ และสังกัดของผู้นิพนธ์

8. หากบรรณาธิการและกองบรรณาธิการตรวจสอบพบว่าบทความที่ตรวจพิจารณา มีการคัดลอกผลงาน บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องแจ้งให้ผู้นิพนธ์ทราบทันที และปฏิเสธการตีพิมพ์บทความนั้น

8. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้นิพนธ์ ให้แก่บุคคลอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง

9. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการจะไม่รับบทความที่เคยตีพิมพ์เผยแพร่แล้ว

บทบาทและหน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิตรวจประเมินบทความ (Duties of Reviewers)

1. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องคำนึงถึงคุณภาพบทความเป็นหลัก โดยพิจารณาบทความด้วยหลักการและเหตุผลทางวิชาการ โดยปราศจากอคติ และไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์

2. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องรักษาระยะเวลาในการตรวจประเมินตามกรอบเวลาที่กำหนด และไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความให้ผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง

3. ผู้ทรงคุณวุฒิควรประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญโดยพิจารณาความสำคัญของเนื้อหาในบทความที่จะมีต่อสาขาวิชานั้นๆ คุณภาพของการวิเคราะห์ และความเข้มข้นของผลงาน ไม่ควรใช้ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลรองรับมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบทความวิจัย

4. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องไม่แสวงหาผลประโยชน์จากบทความที่ตรวจประเมินโดยเด็ดขาด

5. หากผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพบว่าบทความที่ตรวจพิจารณา มีการคัดลอกผลงานจากที่อื่นๆ ผู้ทรงคุณวุฒิต้องแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบทันที หรือปฏิเสธบทความนั้น โดยการประเมินให้ “ไม่ผ่าน”

บทบาทและหน้าที่ของผู้นิพนธ์ (Duties of Authors)

1. บทความของผู้นิพนธ์ต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์หรือเผยแพร่ที่ใดมาก่อน

2. ชื่อผู้นิพนธ์ที่ปรากฏในบทความต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในการเรียบเรียงบทความนี้จริง

3. ผู้นิพนธ์ต้องไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น และต้องมีการอ้างอิงทุกครั้งเมื่อนำผลงานของผู้อื่นมาเสนอหรืออ้างอิงในเนื้อหาและท้ายบทความของตนเอง ถ้าวารสารทราบว่าบทความของผู้นิพนธ์มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น ทางวารสารจะไม่ขอรับผิดชอบ และให้เอาผิดจากผู้นิพนธ์ทุกประการ

4. ผู้นิพนธ์ต้องไม่บิดเบือนข้อมูล หรือให้ข้อมูลที่เป็นเท็จในบทความ

5. ผู้นิพนธ์ต้องเขียนบทความให้ตรงตามรูปแบบที่วารสารกำหนดไว้ในคำแนะนำของวารสารอย่างถูกต้อง รวมทั้งต้องไม่บิดเบือนข้อมูล หรือให้ข้อมูลที่เป็นเท็จในบทความ

6. ผู้นิพนธ์ต้องยินยอมโอนลิขสิทธิ์ให้แก่วารสารก่อนการตีพิมพ์ และไม่นำบทความไปเผยแพร่หรือตีพิมพ์กับแหล่งอื่นๆ หลังจากที่ได้รับการตีพิมพ์แล้ว

ประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
เรื่อง การเรียกเก็บและการเบิกจ่ายเงินค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์บทความในวารสาร
ค่าสมัครสมาชิกวารสาร และค่าเล่มวารสาร พ.ศ. ๒๕๖๒

.....

ตามที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรมีการจัดทำวารสารเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย ผลงานสร้างสรรค์ และผลงานวิชาการในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่ สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และสักทอง: วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบกับข้อ ๕.๒ และข้อ ๖ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรว่าด้วยการจัดบริการวิชาการและจัดหารายได้ พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และมติที่ประชุมคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เรื่อง การเรียกเก็บและการเบิกจ่ายเงินค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์บทความในวารสาร ค่าสมัครสมาชิกวารสาร และค่าเล่มวารสาร พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“มหาวิทยาลัย” หมายความว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

“อธิการบดี” หมายความว่า อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

“สถาบันวิจัยและพัฒนา” หมายความว่า สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

“วารสาร” หมายความว่า วารสารของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ได้แก่ สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หรือสักทอง : วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

“บุคลากรภายใน” หมายความว่า ข้าราชการพลเรือน พนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานราชการ ลูกจ้างชั่วคราว สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร และนักศึกษาซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

“บุคคลภายนอก” หมายความว่า บุคคลอื่นใดที่ไม่ได้สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

“ผู้ทรงคุณวุฒิ” หมายความว่า ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสาขาอื่นๆ ตามที่กองบรรณาธิการเห็นสมควร

“สมาชิก” หมายความว่า บุคลากรภายในหรือบุคคลภายนอกที่สมัครเป็นสมาชิกวารสาร

ข้อ ๔ มหาวิทยาลัยเรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์บทความ ค่าสมาชิกวารสาร และค่าเล่มวารสารจากบุคลากรภายในและบุคคลภายนอก ดังนี้

๔.๑ ค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์บทความในวารสาร บทความละ ๔,๕๐๐ บาท

๔.๒ ค่าสมัครสมาชิกวารสาร ปีละ ๑,๐๐๐ บาท

๔.๓ ค่าเล่มวารสาร เล่มละ ๕๐๐ บาท

ข้อ ๕ เงินค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บจากการตีพิมพ์บทความ ค่าสมาชิกวารสาร และค่าเล่มวารสาร จากบุคลากรภายในและบุคคลภายนอก ในข้อ ๔ ให้ดำเนินการดังนี้

๕.๑ ใช้ใบเสร็จเบ็ดเตล็ดของมหาวิทยาลัยเป็นใบเสร็จรับเงินที่เรียกเก็บตามประกาศนี้

๕.๒ นำเงินฝากธนาคารกรุงไทย สาขาชากังราว ในชื่อบัญชี สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัย

๕.๓ เมื่อสิ้นปีงบประมาณหากมีเงินเหลือให้สมทบเป็นเงินรายได้เงินฝากถอนคืนวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ของสถาบันวิจัยและพัฒนา

ข้อ ๖ สถาบันวิจัยและพัฒนาเบิกจ่ายเงินค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์บทความ ค่าสมาชิกวารสาร และค่าเล่มวารสาร ในข้อ ๔ ดังนี้

๖.๑ จัดสรรเป็นเงินรายได้ประเภทเงินฝากถอนคืนของมหาวิทยาลัย ร้อยละ ๑๐

๖.๒ จัดสรรเป็นเงินรายได้ประเภทเงินฝากถอนคืนของสถาบันวิจัยและพัฒนา ไม่เกินร้อยละ ๑๐

๖.๓ ค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจบทความ คนละ ๑,๐๐๐ บาท ต่อ ๑ บทความ

๖.๔ ค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจบทคัดย่อและบรรณานุกรมภาษาอังกฤษ บทความละ ๓๐๐ บาท

๖.๕ ค่าใช้สอยในการประชุมกองบรรณาธิการ ไม่เกินครั้งละ ๑,๐๐๐ บาท

๖.๖ ค่าใช้สอยในการจัดส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่เกินบทความละ ๒๐๐ บาท

การเบิกจ่ายเพื่อจัดสรรเป็นเงินรายได้ในข้อ ๖.๑ และ ๖.๒ ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่การเงินเป็นผู้เบิกจ่าย

ข้อ ๗ ค่าใช้จ่ายอื่นที่นอกเหนือจากที่ระบุไว้ในข้อ ๖ ให้เบิกจ่ายตามระเบียบกระทรวงการคลัง หรือระเบียบมหาวิทยาลัย

ข้อ ๘ ให้อธิการบดีเป็นผู้รักษาการตามประกาศนี้ ในกรณีที่เกิดปัญหาจากการปฏิบัติตามประกาศนี้ ให้อธิการบดีมีอำนาจตีความและวินิจฉัยชี้ขาด การวินิจฉัยชี้ขาดของอธิการบดีถือเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒

(รองศาสตราจารย์สุวิทย์ วงษ์บุญมาก)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

https://research.kpru.ac.th

ที่มาภาพ : เพจ Facebook TipcableTV